

Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Łobez w roku 2023

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	3
1.1. Zakres i problematyka badawcza	5
1.2. Charakterystyka wybranych problemów społecznych	6
2. METODOLOGIA BADANIA.....	10
2.1. Uzasadnienie i wybór techniki badawczej.....	10
2.2. Charakterystyka próby badawczej.....	10
2.3. Przebieg badań	11
3. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	12
3.1. Struktura badanej próby.....	13
3.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	16
3.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	24
3.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	27
3.5. Problem przemocowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	34
3.6. Uzależnienia behawioralne z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	41
3.7. Gmina wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców.....	49
4. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY	52
4.1. Struktura badanej próby.....	53
4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	56
4.3. Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	67
4.4. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	72
4.5. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży.....	85
4.6. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	90
4.7. Problem uzależnień behawioralnych i cyberprzemocy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	107
5. BADANIE SPRZEDAWCÓW	120
5.1. Struktura badanej próby	121
5.2. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców.....	122
6. PORÓWNANIE WYNIKÓW I WNIOSKÓW SPORZĄDZONEJ DIAGNOZY Z WNIOSKAMI Z DIAGNOZY Z ROKU 2020 oraz 2023.....	133
6.1. Skala problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łobez.....	133
6.1.1. Problem alkoholowy.....	133
6.1.2. Problem nikotynowy.....	137
6.1.3. Problem narkotykowy.....	140
6.1.4. Problem przemocowy.....	142

6.2. Skala problemów społecznych wśród uczniów.....	143
6.2.1. Problem alkoholowy.....	143
6.2.2. Problem nikotynowy.....	146
6.2.3. Problem narkotykowy.....	148
6.2.4. Problem przemocowy.....	149
7. PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W GMINIE ŁOBEZ DO WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W INNEJ GMINIE.....	151
7.1. Porównanie skali problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców obu gmin.....	151
7.2. Porównanie skali problemów społecznych wśród uczniów z obu gmin.....	154
8. WNIOSKI.....	157
8.1. Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców	157
8.2. Problemy społeczne wśród uczniów.....	159
8.3. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców.....	162
9. REKOMEDNACJE.....	163

1. WPROWADZENIE

Bezpieczeństwo traktowane jest jako jedna z najważniejszych wartości w życiu człowieka. Oznacza ono stan obiektywny polegający na braku zagrożenia, odczuwany subiektywnie przez jednostki lub grupy. W najbardziej ogólnym ujęciu pojęcie bezpieczeństwa oznacza stan, w którym nie są popełniane przestępstwa, zwłaszcza przeciwko życiu, zdrowiu i mieniu.

Pojęcie bezpieczeństwa w języku potocznym oznacza stan, w którym jednostka ma poczucie pewności, oparcia w drugiej osobie lub w sprawnie działającym systemie prawnym. Bezpieczeństwo społeczne może być zagrożone przez problemy społeczne, określane jako „zachowania ludzkie i zjawiska społeczne, które ze względu na swój charakter, skutki czy intensywność występowania postrzegane są i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domagające się rozwiązania” (Jerzy Kwaśniewski), czy też w definicji R. Marisa to: „ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”.

Według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru. W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- ✓ problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- ✓ wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- ✓ jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- ✓ można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Kwestia niepożądanych zjawisk o charakterze społecznym poruszona została w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP z 2014 r. W dokumencie za interes narodowy w dziedzinie bezpieczeństwa uznano m.in. „zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju potencjału społecznego i gospodarczego państwa, ze szczególnym uwzględnieniem warunków życia i zdrowia ludności jako podstawy bytowania”. Tym samym wyrażono potrzebę eliminowania zjawisk godzących w egzystencję jednostki i utrudniających rozwój społeczeństwa. W strategii podkreślono, że barierą dla dalszego rozwoju jest utrzymujące się zjawisko długotrwałego bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego, a co za tym idzie rozwarstwienia społecznego i nierównego dostępu do dóbr i usług.

Liczna badania wskazują również, iż problemem społecznym nie są tylko wyżej wymienione zjawiska. Sondaże opinii publicznych realizowane przez różne ośrodki w Polsce w ostatnim ćwierćwieczu wskazują na istotność problemów takich jak: alkoholizm, narkomanię, niktynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Stałe analizowanie zagrożeń w znaczący sposób wpływają na jakość i standard życia ludzi, a tym samym na poziom rozwoju cywilizacyjnego danego państwa, czy regionu. Obowiązek przeprowadzenia diagnozy społecznej w jednostkach samorządu terytorialnego wynika z ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W akcie prawnym określono, że gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. Zapis ten wzmocniono w art. 17 ustawy podkreślając, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy właśnie opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Diagnoza jest systemem racjonalnych czynności służących do rozpoznania właściwości jakiegoś stanu rzeczy, zdarzenia czy obiektu, które jest podejmowane dla rozwiązania jakiegoś problemu praktycznego. Istotą każdej diagnozy jest stosowanie istniejącej ogólnej wiedzy dla identyfikowania rozmaitych elementów rzeczywistości jako należących bądź nie należących do znanych, na gruncie tej wiedzy, kategorii ogólnych, klas, czy typów. Ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji.

Bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanu takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Głównymi celami diagnozy społecznej jest:

- Identyfikacja przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- Identyfikacja wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- Identyfikacja skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- Identyfikacja regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- Analiza podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- Analiza proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Jak zauważa Jerzy Apanowicz „rzetelna diagnoza ma na celu stwierdzenie prawdziwych faktów lub zjawisk, ustalenie stanu faktycznego, rzeczywistych cech i zasad funkcjonowania”. Specyfiką diagnozy problemów społecznych jest to, że koncentruje się ona na identyfikacji i opisie zjawisk ograniczających lub stwarzających zagrożenie ograniczenia zaspokajania potrzeb społecznych dotyczących wielu osób w społeczności. Wprowadzanie w życie dobrze skonstruowanych programów prewencyjnych, wynikających z rzetelnie przeprowadzonej diagnozy społecznej przyczyni się do podniesienia poczucia bezpieczeństwa wśród członków społeczności lokalnej.

1.1. Zakres i problematyka badawcza

W ramach Diagnozy lokalnych problemów społecznych na terenie Gminy Łobez badaniu poddano problemy społeczne, o których skali i zasięgu trudno jest wnioskować jedynie na podstawie danych zastanych. Są to problemy uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej.

Specyfika tych zjawisk powoduje, że są trudne z perspektywy osoby – do uświadomienia sobie ich zaistnienia, a z perspektywy instytucji – do rozpoznania. Nierzadko bowiem łatwiej przyznać się do ubóstwa, bezrobocia czy choroby, niż do uzależnienia bądź przemocy, co spowodowane jest m.in. wstydem oraz niechęcią do ujawniania spraw rodzinnych obcym osobom.

Niniejszy dokument składa się z dwóch części. Pierwsza ma charakter teoretyczno – metodologiczny. Przedstawiono w niej założenia realizowanych badań, ich podstawę teoretyczną oraz opisano metodologię przeprowadzonych badań własnych. Druga część prezentuje wyniki badań przeprowadzonych wśród osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie Gminy Łobez oraz analizy korelacyjne, których celem było dokładne scharakteryzowanie występujących problemów społecznych. Na zakończenie przedstawione zostały wnioski i rekomendacje, wynikające z przeprowadzonego badania.

Głównym celem realizowanej diagnozy było wskazanie skali problemu uzależnień chemicznych, zjawiska przemocy domowej, rówieśniczej i szkolnej oraz problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy Łobez.

Przed przystąpieniem do realizacji badań postawiono sobie następujące pytania badawcze:

1. Jaka jest skala zjawiska uzależnień chemicznych i behawioralnych wśród badanych dzieci i młodzieży z terenu Gminy Łobez?
2. Jakie czynniki wpływają na sięganie przez badaną młodzież po substancje odurzające?
3. Jaka jest wiedza badanej młodzieży w zakresie zagrożeń jakie niosą za sobą substancje uzależniające?
4. Jaka jest skala uzależnień chemicznych i behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łobez?
5. Jakie czynniki wpływają na sięganie przez dorosłych mieszkańców po substancje odurzające?

1.2. Charakterystyka wybranych problemów społecznych

Badania realizowane na terenie Gminy Łobez obejmowały problematykę uzależnień chemicznych, behawioralnych oraz problemu przemocy. Uzależnienie, rozumiane w szerokim pojęciu, obejmuje zarówno zależności od różnych substancji psychoaktywnych, jak też uzależnienia behawioralne (od gier, natrętnych zakupów, pracy, Internetu itd.). Uzależnienie można określić jako nawracające zaburzenie obejmujące procesy psychiczne, ale również często wegetatywne i somatyczne. Zasadniczą cechą uzależnień od substancji psychoaktywnych jest utrata kontroli nad procesami zachowania popędowego, a więc nad dążeniem do kontaktu z substancją, kompulsywne jej poszukiwanie i pobieranie.

Substancje psychoaktywne, w mowie potocznej środki odurzające, używki, narkotyki miękkie, narkotyki twarde czy dopalacze, definiowane jako związki chemiczne pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, wpływające na centralny układ nerwowy. Przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju, przeżycia ekstremalnych doznań.

W świetle Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD - 10) obowiązującej w Polsce od 1992 roku, substancjami psychoaktywnymi powodującymi zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania są: alkohol, opioidy, kanabinoles, substancje uspokajające i nasenne, kokaina, inne substancje stymulujące, w tym kofeina, halucynogeny, tytoń, lotne rozpuszczalniki organiczne oraz inne narkotyki i substancje psychoaktywne.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

- alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie),
- kanabinoles i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie),
- kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

W zależności od rodzaju substancji psychoaktywnej można wyróżnić różne rodzaje uzależnień, takie jak alkoholizm, narkomania, nikotynizm.

• **Alkoholizm** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu.

• **Narkomania** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”.

• **Nikotynizm** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10. Granice pomiędzy nimi mogą być jednak nieostre. Niezależnie jednak od rodzaju uzależnienia może ono przynieść negatywne konsekwencje w wielu wymiarach, utrudnia bowiem prawidłowe funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne. Niejednokrotnie prowadzi nie tylko do utraty zdrowia, ale także do wykluczenia społecznego, przestępczości oraz problemów i dysfunkcji w rodzinie.

Drugą grupą uzależnień analizowanych w niniejszej diagnozie były uzależnienia behawioralne zwane także nałogami behawioralnymi. To pewne zachowania (np. korzystanie z Internetu, pracowanie, uprawianie ćwiczeń) nad którymi tracimy kontrolę. W konsekwencji, zamiast przynosić nam przyjemność, stają się problemami.

Diagnostyka uzależnień behawioralnych obejmuje sześć kryteriów:

- zaabsorbowanie poznawcze i behawioralne danym zachowaniem;
- modyfikacja nastroju (angażowanie się w dane zachowanie na skutek nieradzenia sobie z negatywnymi emocjami, stresem lub z powodu dobrego nastroju);
- wzrastająca tolerancja na działanie danego zachowania;
- obecność symptomów odstawiennych (głównie psychologicznych);
- konflikt na każdym wymiarze funkcjonowania (rodzina, praca, hobby);
- nawrót.

Najważniejszą różnicą pomiędzy wykonywaniem jakiejś czynności z pasją, a uzależnieniem jest utrata kontroli (odczuwanie przymusu) i powód, dla którego wykonujemy daną czynność. Utrata kontroli wiąże się z tym, że nie jesteśmy w stanie przestać, nawet jeśli próbujemy. W niniejszej diagnozie omówiono problem uzależnień od komputera i Internetu oraz gier hazardowych. Posługiwano się następującymi definicjami:

• **Uzależnienie internetowe** - to nowy rodzaj nałogu polegający na ustawicznym spędzaniu czasu przed komputerem, a zwłaszcza w sieci internetowej, charakteryzujący się wewnętrznym przymusem “bycia w sieci” osoby uzależnionej. Objawy uzależnienia internetowego to: traktowanie komputera jako środka na łagodzenie stresu, odczuwanie irytacji w sytuacjach innych niż kontakt z komputerem, podawanie nieprawdziwych danych na pytanie o czas spędzany przy komputerze.

• **Uzależnienie od hazardu** - Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane, jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr

materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry i popędu tego nie sposób powstrzymać.

Kolejnym problemem społecznym charakteryzowanym w niniejszej diagnozie jest problem przemocy. Przemoc to jeden z problemów społecznych, których coraz bardziej staje się widoczny w polskiej rzeczywistości społecznej. Nie jest to nowy problem, jednak jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki. Przemoc – to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiej osobie.

Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem intencjonalnym i zamierzonym, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zawsze powoduje ona jakieś szkody. Przemoc to nie to samo co agresja. To co je odróżnia, to przewaga sił jednej ze stron. W przypadku agresji zachowana jest równowaga sił pomiędzy stronami. Przemoc to nie tylko bicie, czy też siniaki na ciele.

Może ona przyjmować różne formy:

- **Przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub też groźba uszkodzenia ciała. Może ona przybierać postać m.in. popychania, szarpania, bicia. Jest to niezwykle niebezpieczna forma przemocy, gdyż najczęściej zostawia ona ślady w postaci obrażeń, które mogą doprowadzić nawet do śmierci ofiary.

- **Przemoc psychiczna** – naruszanie godności osobistej. To m.in. powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, manipulowanie, brak wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym nie można sprostać, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi. Jedną z form przemocy psychicznej jest nadopiekuńczość, przejawiająca się w dążeniu do ograniczenia samodzielności poszczególnych członków rodziny w różnych obszarach życia społecznego.

- **Zaniedbanie** – przyjmuje postać ciągłego niezaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych oraz psychicznych członków rodziny przez sprawujących nad nimi opiekę bliskich. Ten rodzaj przemocy może mieć formę niedożywiania dzieci, niewłaściwej opieki nad osobami starszymi, a także lekceważenia emocjonalnego, psychicznego oraz nie okazywaniem uczuć.

- **Przemoc ekonomiczna** – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczania podjęcia pracy zarobkowej, ale to również niszczenie przedmiotów.

- **Przemoc seksualna** – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych wbrew woli osoby doznającej przemocy. To m.in. zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych, dotykanie wbrew woli w miejscach intymnych, zmuszanie do prostytucji, zachowań seksualnych z udziałem osób trzecich.

Analizując czynniki powodujące zachowania przemocowe, należy wziąć pod uwagę przede wszystkim trzy główne kategorie:

- **Czynniki biologiczne** – to między innymi: wysoki poziom testosteronu, zaburzenia hormonalne, zaburzenia w ośrodkowym układzie nerwowym, zaburzenia chromosomowe,
- **Czynniki psychologiczne** – negatywne doświadczenia z okresu dzieciństwa, cechy osobowości agresywno – impulsywnej, stres, nieudane relacje partnerskie i rodzinne, uzależnienia, niedojrzałość, patologia postaw rodzicielskich,
- **Czynniki kulturowe** – np. kultura patriarcalna, nowe media (telewizja, gry, Internet).

W kontekście badań realizowanych wśród najmłodszych mieszkańców Gminy Łobez zwrócono uwagę także na zjawisko przemocy rówieśniczej, które definiowano w następujący sposób:

- **Zjawisko przemocy rówieśniczej i szkolnej** - „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby. Coraz powszechniejszym rodzajem agresji rówieśniczej jest dręczenie jednych uczniów przez drugich. Przemoc rówieśnicza może przybierać formę przemocy bezpośredniej oraz pośredniej. Sprawcą przemocy rówieśniczej może być pojedyncza osoba lub grupa.

Przeciwstawiając definicję przemocy, definicji agresji, którą określa się jako akt reaktywny, przemoc określana jest jako intencjonalne użycie przewagi siły, które narusza ustalony porządek. Agresja stanowi reakcję na różne bodźce, która wyraża gniew, złość co prowadzić może do przemocy. Wyraża się ona w bardziej świadomym wywieraniu presji na słabszej ofierze.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1. Uzasadnienie i wybór techniki badawczej

Badanie zostało zaprojektowane i zrealizowane, aby poznać skalę występujących problemów społecznych na terenie Gminy Łobez oraz scharakteryzować postawy społeczne względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, zjawiska przemocy oraz problemu uzależnień behawioralnych.

Osiągnięciu celu badania służyła analiza następujących obszarów:

- Skala zjawiska uzależnień chemicznych i behawioralnych oraz zjawiska przemocy na terenie Gminy Łobez.
- Ogólna wiedza i opinie mieszkańców na temat zjawiska uzależnień chemicznych i behawioralnych oraz zjawiska przemocy.
- Doświadczenia osobiste mieszkańców związane ze zjawiskiem uzależnień chemicznych i behawioralnych oraz zjawiska przemocy.

Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień i przemocy w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego, przeprowadzonego na próbie badawczej składającej się z: dorosłych mieszkańców Gminy Łobez oraz dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie gminy.

W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk.

Badania wśród mieszkańców zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Gminy Łobez.

W przypadku uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI). Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

2.2. Charakterystyka próby badawczej

Na potrzeby niniejszej diagnozy zdecydowano się na zastosowanie nieprobabilistycznego doboru próby losowej, ze względu na fakt, iż był on najbardziej odpowiedni do ustalonych celów badawczych. Badania zostały przeprowadzane w 2023 roku.

Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego.

W badaniu łącznie wzięło udział 1019 osób, w tym:

- 180 dorosłych mieszkańców,
- 190 uczniów szkoły podstawowej, klas 4-5,
- 261 uczniów szkoły podstawowej, klas 6-8,
- 373 uczniów szkoły ponadpodstawowej,
- 15 sprzedawców napojów alkoholowych.

Kwestionariusz ankiety opracowanej na potrzeby niniejszej diagnozy można podzielić na 3 części.

- Część adresowo-tytułową - umieszcza się ją na pierwszej stronie ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla respondenta,
- Część merytoryczną - zawarte są w niej pytania dotyczące badanych zagadnień,
- Część metryczkową - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy oraz liczbowy.

Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

2.3. Przebieg badań

Badanie diagnozujące problemy społeczne występujące na terenie Gminy Łobez zostało przeprowadzone w czterech etapach. Etap pierwszy był etapem przygotowawczym. Polegał on na planowaniu badania, określeniu obszarów badawczych oraz możliwości realizacji badań. Etap drugi był etapem konceptualizacji i operacjonalizacji. Na jego etapie realizowano zadania związane z określeniem problemu, pytań oraz celów badawczych. wyborem metod i technik badawczych, opracowaniem harmonogramu oraz określeniem i doбором próby badawczej. Podczas trzeciego etapu badania realizowano proces zbierania danych oraz ich analizy i interpretacji. Ostatni etap procesu badawczego zakłada opracowanie wniosków, rekomendacji oraz przygotowanie raportu z realizacji badań.

3. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Przeprowadzone wśród mieszkańców badania ankietowe dotyczyły przede wszystkim ich ogólnej wiedzy i opinii na temat zjawiska uzależnień i przemocy, doświadczeń osobistych oraz spostrzeżeń wypływających z obserwacji najbliższego otoczenia.

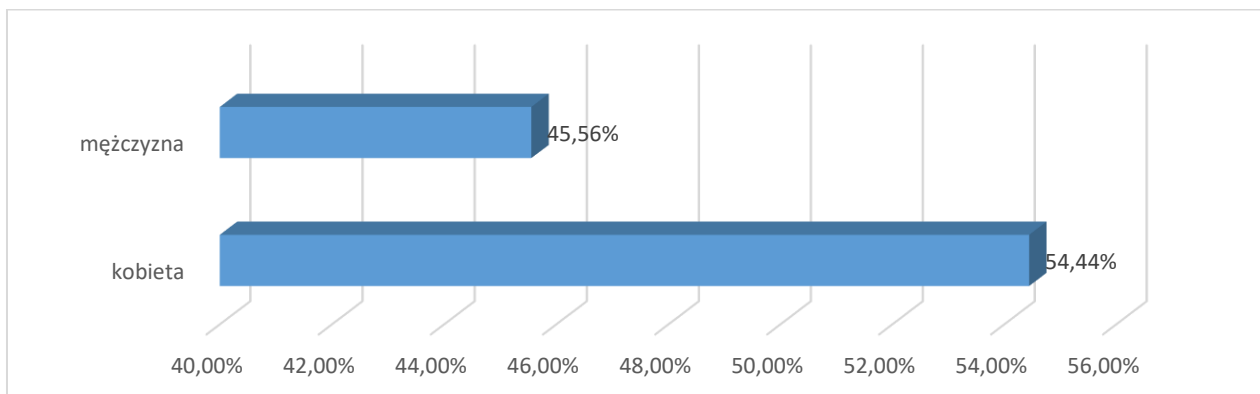
W kwestionariuszu badawczym znalazły się pytania odnoszące się do kwestii alkoholu, narkotyków, dopalaczy, papierosów, zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych, cyberprzemocy i innych problemów społecznych w gminie oraz działań gminy w zakresie rozwiązywania problemów.

W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 67 pytań, a do ankiety dołączona została metryczka pozwalająca na ustalenie między innymi: wieku, płci oraz statusu zawodowego respondentów.

3.1. Struktura badanej próby

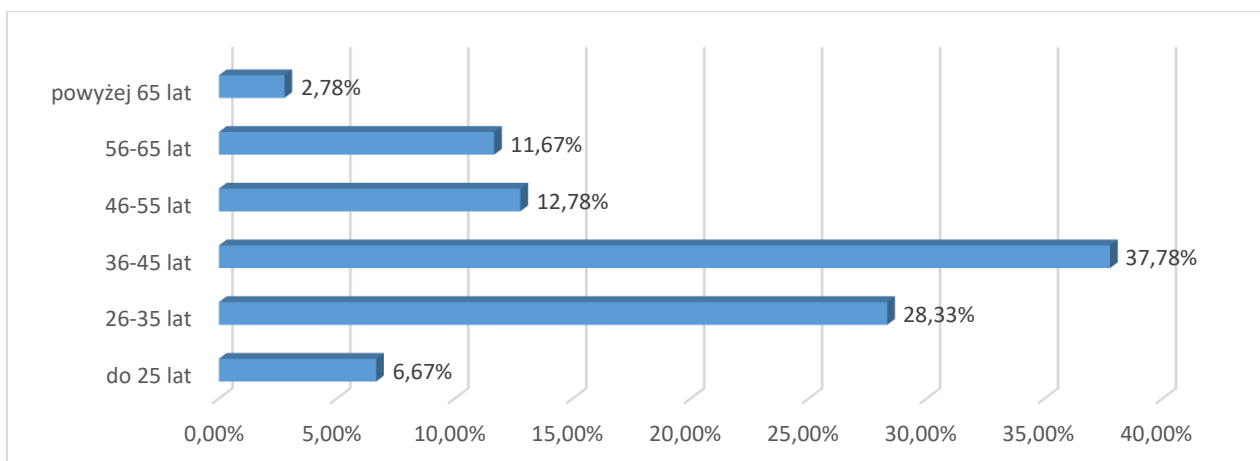
W ankiecie na temat problemów społecznych w Gminie Łobez uczestniczyło 180 pełnoletnich mieszkańców. Większość respondentów to kobiety, które stanowiły 54,44% badanych. Mężczyźni reprezentowali 45,56% wszystkich uczestników.

Wyk. 1. Płeć:

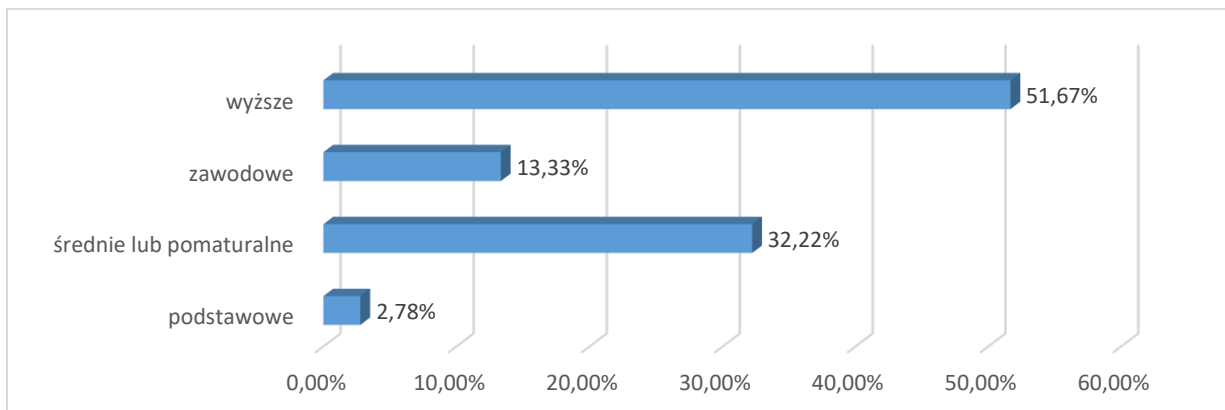
Z osób uczestniczących w ankiecie, 37,78% miało między 36 a 45 lat. W przedziale wiekowym 26-35 lat było 28,33% badanych. Osoby w wieku 46-55 lat stanowiły 12,78% uczestników. Młodsze osoby, do 25 roku życia, reprezentowały 6,67% próby, te w wieku 56-65 lat - 11,67%, natomiast osoby powyżej 65 lat - 2,78%.

Wyk.2. Wiek:

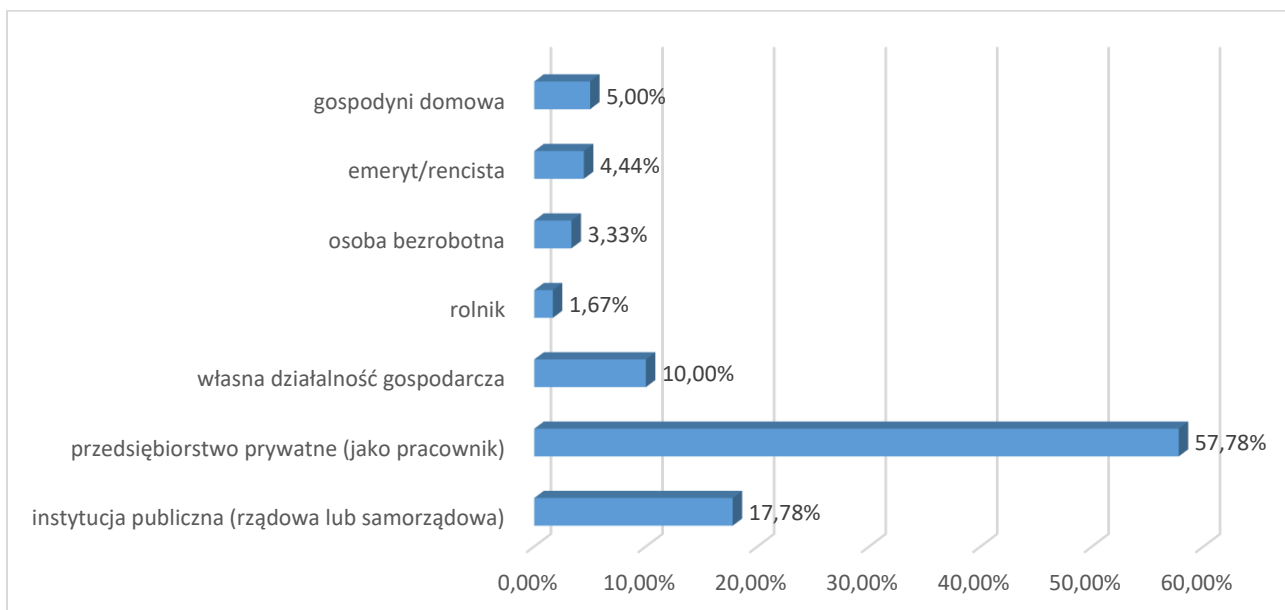
Większość respondentów, czyli 51,67%, miała wykształcenie wyższe. Osoby z wykształceniem średnim lub pomaturalnym stanowiły 32,22% badanych. 13,33% ankietowanych miało wykształcenie zawodowe, natomiast najmniejszą grupę, 2,78%, tworzyły osoby z wykształceniem podstawowym.

Wyk. 3. Wykształcenie:

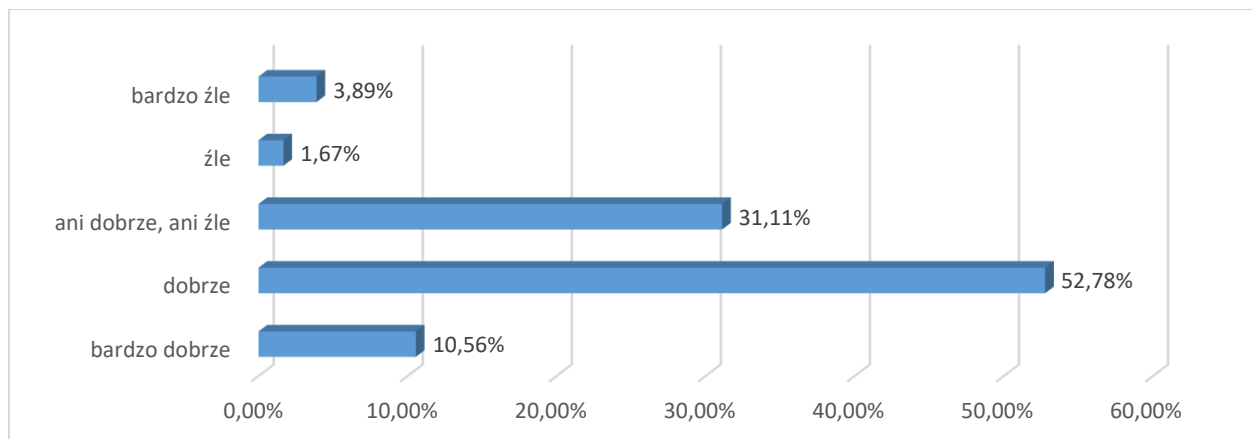
Z badanych, 57,78% pracuje w firmach prywatnych, podczas gdy 17,78% jest zatrudnionych w instytucjach państwowych czy samorządowych. 10,00% respondentów prowadzi własny biznes. 4,44% badanych otrzymuje emeryturę lub rentę, 3,33% jest bezrobotnych, 5,00% to gospodynie domowe, a 1,67% to rolnicy.

Wyk. 4. Miejsce zatrudnienia:

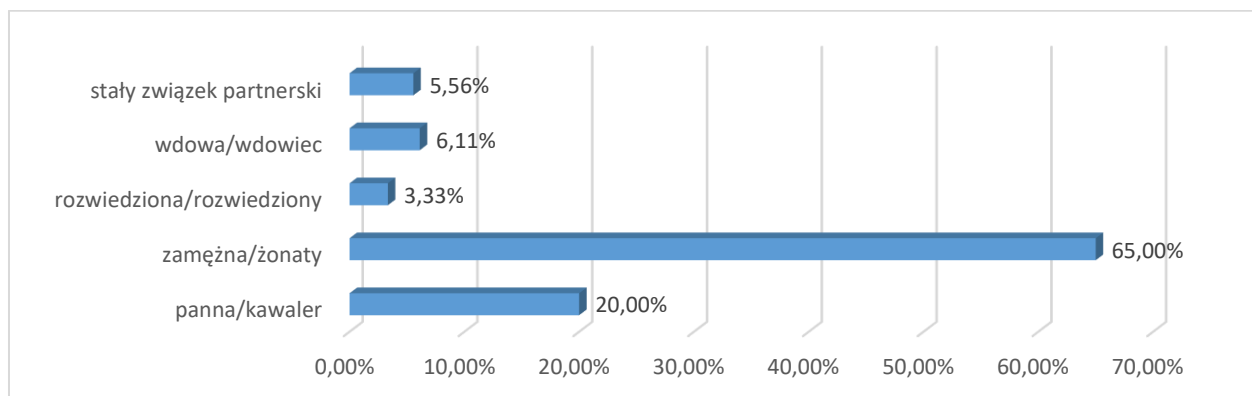
10,56% respondentów ocenia swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą, natomiast 31,11% uważa ją za przeciętną. Większość, czyli 52,78%, uznaje swoją sytuację za dobrą. Z kolei 1,67% badanych uważa, że ich sytuacja materialna jest zła, a 3,89% ocenia ją jako bardzo złą.

Wyk. 5. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

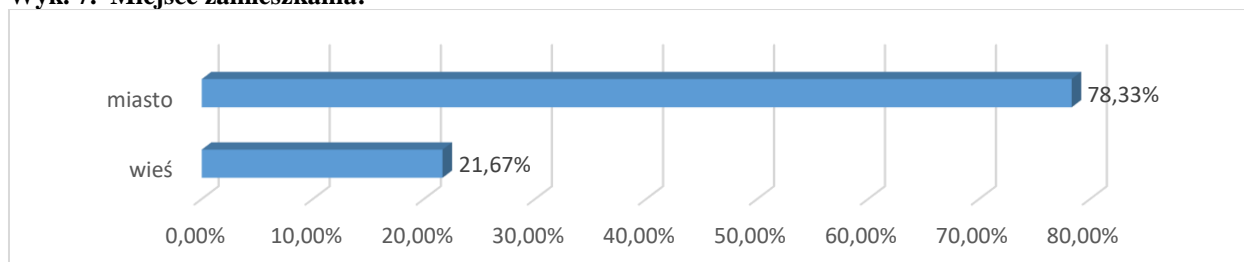
Najliczniejszą grupę badanych tworzyły osoby zamężne lub żonate (65,00%). Osoby stanu wolnego stanowiły 20,00% próby badawczej. Natomiast w stałym związku partnerskim było 5,56% osób. Wdowy i wdowcy stanowili 6,11% próby, a osoby rozwiedzione 3,33% badanej społeczności.

Wyk. 6. Stan cywilny:

Miasto zamieszkuje 78,33% mieszkańców, a 21,67% badanych to osoby zamieszkujące tereny wiejskie.

Wyk. 7. Miejsce zamieszkania:

3.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Spożywanie alkoholu w formie ryzykownego picia, nadużywania alkoholu czy uzależnienia od niego to nie nowość. To zjawisko towarzyszyło ludzkości przez stulecia. Problem ten jest nadal aktualny w wielu krajach, w tym w Polsce, co potwierdzają badania dotyczące wzorców konsumpcji alkoholu. Ze względu na skalę i negatywne skutki, kwestie związane z alkoholem traktowane są w Polsce jako problem społeczny.

Na świecie prawie 140 milionów ludzi cierpi z powodu tej choroby. W Polsce szacuje się, że uzależnionych jest około 860 tys. osób (707 tys. mężczyzn i 153 tys. kobiet), a prawie 4 miliony osób pije w sposób ryzykowny. Według obecnej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób (ICD-10), diagnoza uzależnienia opiera się na wystąpieniu co najmniej trzech z poniższych objawów:

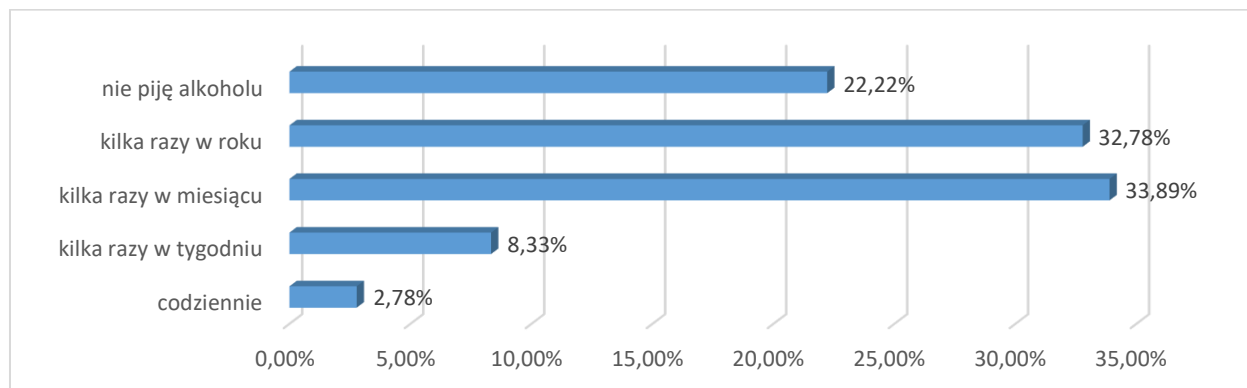
- intensywne pragnienie picia alkoholu;
- trudności z kontrolowaniem spożycia alkoholu;
- objawy odstawienia alkoholu oraz picie w celu ich złagodzenia;
- rosnąca tolerancja na alkohol;
- zaniedbywanie innych zainteresowań na rzecz picia;
- kontynuowanie picia mimo świadomości jego negatywnych skutków.

Charakterystyczne dla choroby alkoholowej jest to, że osoba uzależniona często nie zdaje sobie sprawy z problemu i nie podejmuje działań w celu leczenia, próbując ukryć chorobę przed innymi i przed sobą samym.

Z uwagi na rosnący problem alkoholizmu i jego skutki, konieczna jest dogłębna analiza tego zjawiska. Dlatego celem niniejszego rozdziału jest próba uporządkowania wiedzy na temat problemów związanych z alkoholem w Gminie Łobez.

W pierwszym pytaniu zapytano mieszkańców, jak często konsumują alkohol. 22,22% respondentów w ogóle nie spożywa alkoholu. 32,78% pije go kilka razy do roku, 33,89% kilka razy w miesiącu, 8,33% kilka razy w tygodniu, natomiast 2,78% spożywa alkohol każdego dnia, co może sugerować, że borykają się z uzależnieniem.

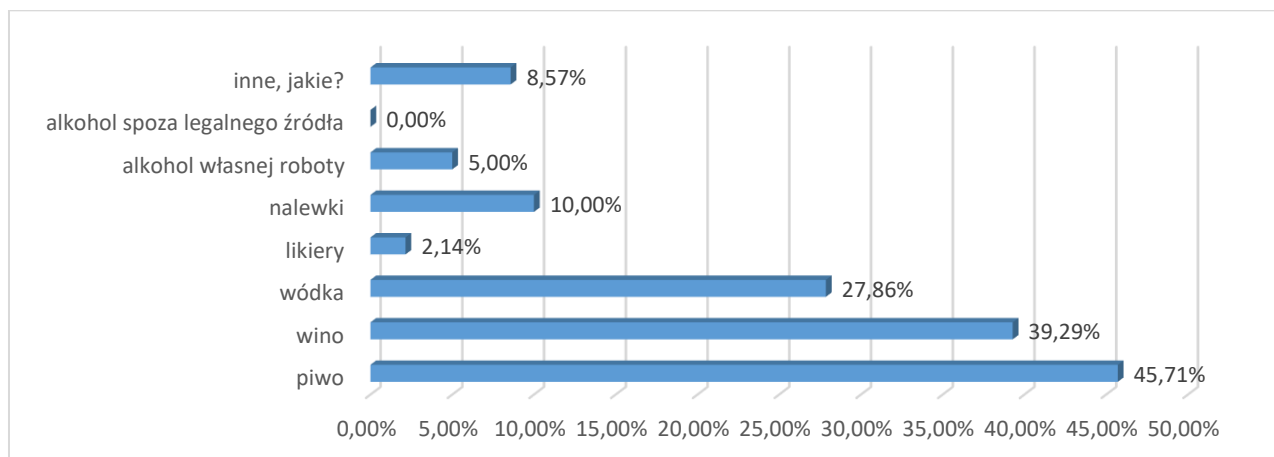
Wyk. 8. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

Osoby, które sięgają po alkohol, najczęściej spożywają: piwo (45,71%), wino (39,29%), wódkę (27,86%), nalewki (10,00%), likiery (2,14%), alkohol własnej roboty (5,00%) oraz inne alkohole, których ankietowani nie wymienili (8,57%).

Wyk. 9. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Oprócz częstotliwości, z jaką mieszkańcy sięgają po alkohol, ważne jest również zrozumienie, ile alkoholu konsumują podczas jednego spożycia. Zgodnie z zaleceniami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, dla mężczyzn odpowiednia jednorazowa dawka to 2 butelki piwa, 3 kieliszki wina lub 4 kieliszki wódki. Dla kobiet te wartości są niższe: 1 butelka piwa, 1,5 kieliszka wina lub 2 kieliszki wódki.

Znaczenie jednostek alkoholu:

Jednostka alkoholu, jak zdefiniowano przez Światową Organizację Zdrowia, zawiera 10 gramów czystego etanolu. Ta jednostka jest używana do określenia ilości alkoholu w różnych napojach i pomaga konsumentom zrozumieć, ile alkoholu faktycznie spożywają. Dzięki temu można lepiej kontrolować spożycie i unikać nadmiernego picia. Jeśli chodzi o granice ryzykownego spożycia alkoholu, ustalone progi są następujące:

Dla mężczyzn (60 gramów czystego alkoholu):

- Około 187,5 ml napoju o zawartości 40% alkoholu, co odpowiada sześciu kieliszkom wódki o pojemności 30 ml każdy.
- 600 ml wina o zawartości 12,5% alkoholu, czyli sześć kieliszków po 100 ml.
- 1,5 litra piwa o zawartości 5% alkoholu, co odpowiada trzem 0,5-litrowym butelkom.

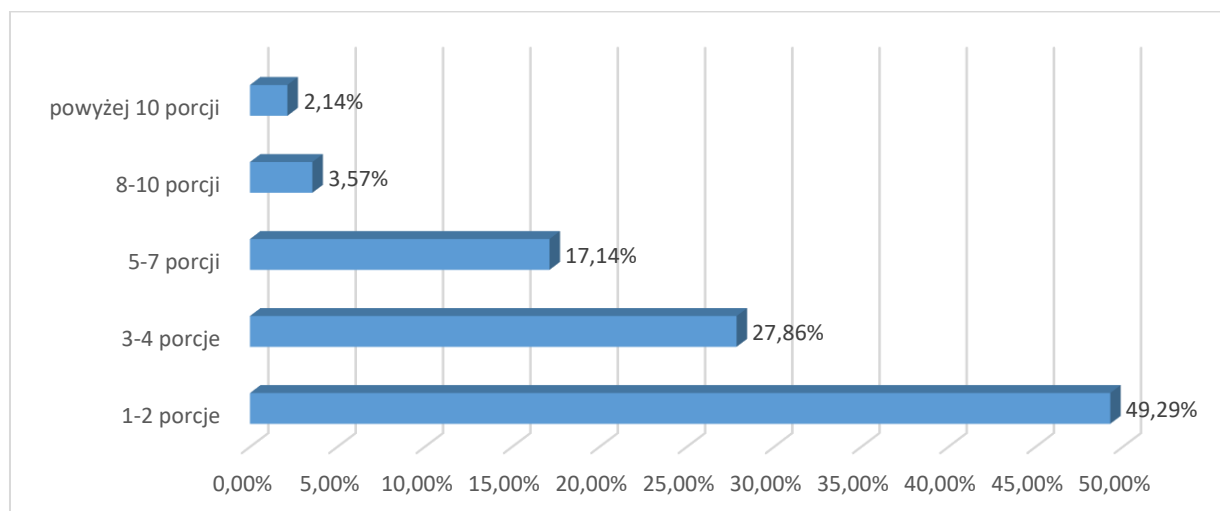
Dla kobiet (40 gramów czystego alkoholu):

- Około 125 ml napoju o zawartości 40% alkoholu, co odpowiada czterem kieliszkom wódki o pojemności 30 ml każdy.
- 400 ml wina o zawartości 12,5% alkoholu, czyli cztery kieliszki po 100 ml.
- 1 litr piwa o zawartości 5% alkoholu, co odpowiada dwóm 0,5-litrowym butelkom.

Zgodnie z informacjami Światowej Organizacji Zdrowia, standardowa jednostka alkoholu zawiera 10 gramów czystego etanolu. Jest to ważne dla zrozumienia, jak różne napoje i ich ilości wpływają na organizm i mogą prowadzić do różnych poziomów ryzyka związanego z konsumpcją alkoholu.

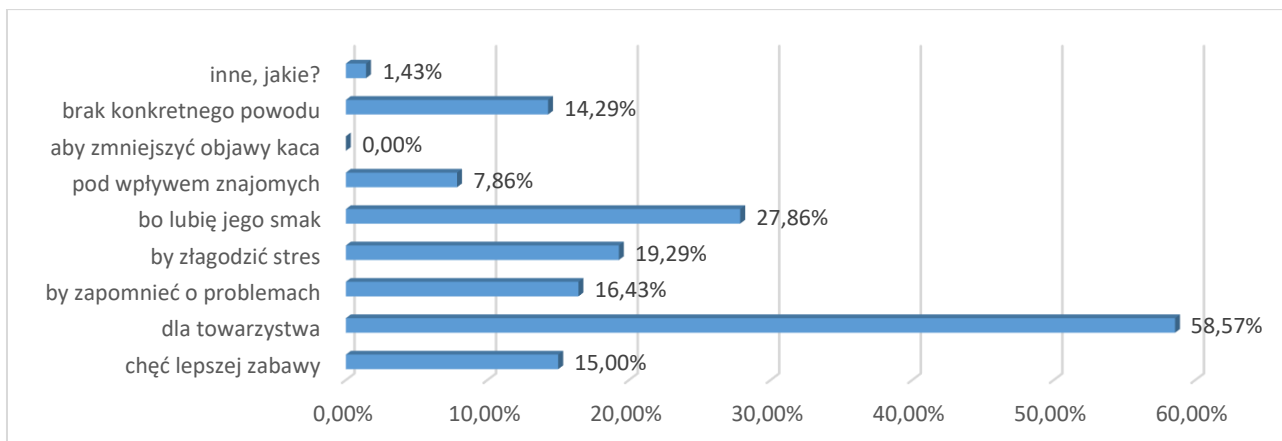
Wielu respondentów przyznaje, że podczas jednego seansu picia spożywa 1-2 jednostki alkoholu (49,29%). Jednakże 27,86% badanych pije 3-4 jednostki za jednym razem, 17,14% sięga po 5-7 jednostek, 3,57% wybiera 8-10 jednostek, a 2,14% spożywa więcej niż 10 jednostek alkoholu w jednym dniu.

Wyk. 10. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?

Dla większości mieszkańców gminy głównym motywem sięgania po alkohol jest towarzystwo - 58,57% respondentów podało tę przyczynę. Inne wymieniane powody to: gust kulinarny (27,86%), dążenie do złagodzenia napięcia (19,29%), chęć zapomnienia o trudnościach (16,43%), dążenie do lepszego humoru podczas zabawy (15,00%), brak określonej przyczyny (14,29%), nacisk ze strony znajomych (7,86%) oraz inne nieokreślone przyczyny (1,43%).

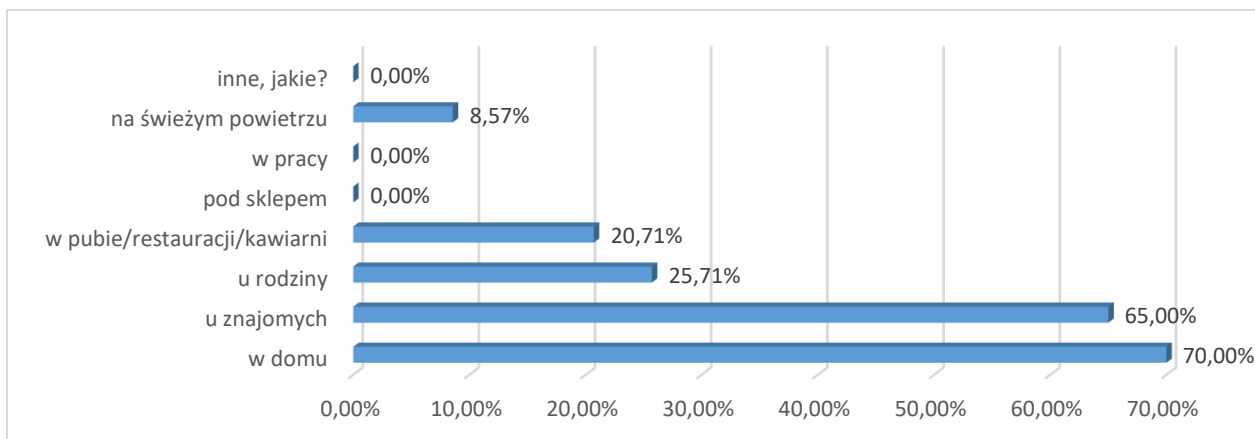
Wyk. 11. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ankietowani mieszkańcy spożywają alkohol głównie w domu (70,00%) oraz u znajomych (65,00%). U rodziny alkohol spożywa 25,71% osób, w pubie/restauracji/kawiarni (20,71%), a na świeżym powietrzu 8,57% osób. Żaden z badanych nie wskazał odpowiedzi: „w pracy” oraz „pod sklepem”.

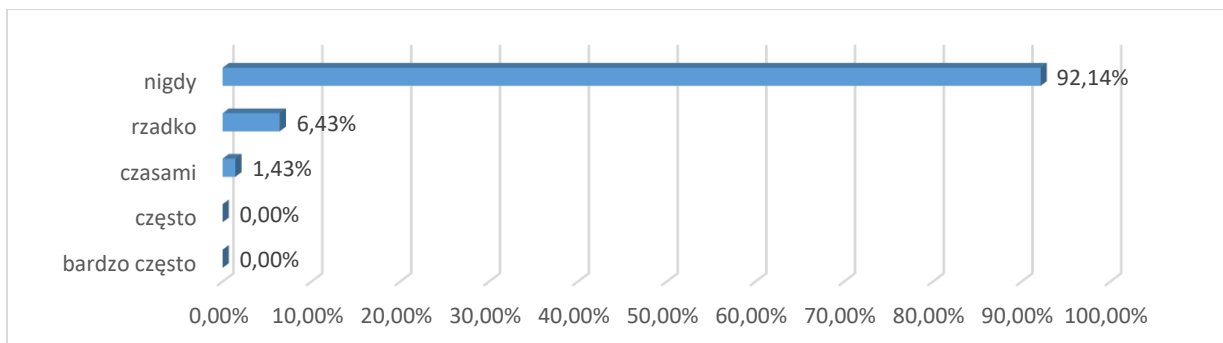
Wyk. 12. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

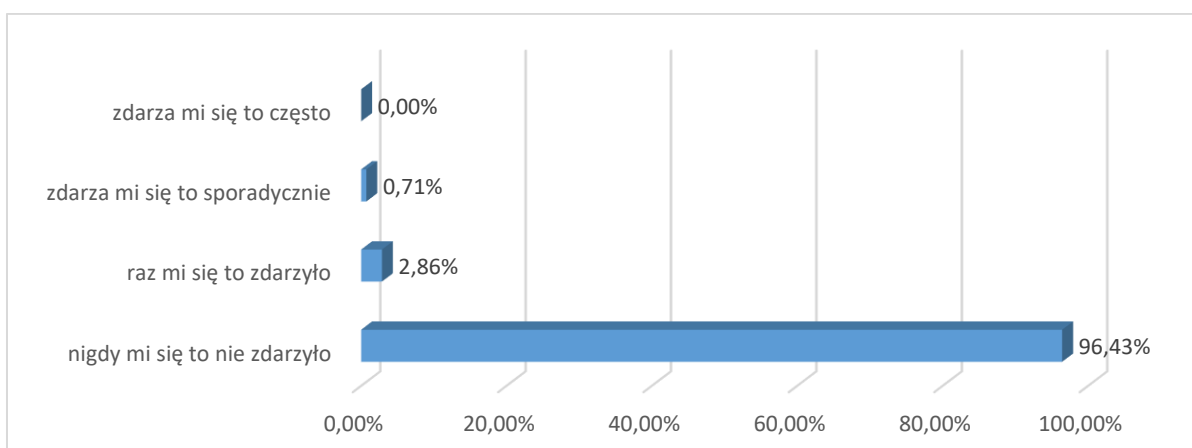
Pomimo, iż w poprzednim pytaniu żaden z ankietowanych nie wskazał, iż spożywa alkohol w pracy to jednak, w kolejnym pytaniu 6,43% badanych wskazało, iż taka sytuacja zdarza im się rzadko, a 1,43% osób wskazało odpowiedź „czasami”.

Wyk. 13. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

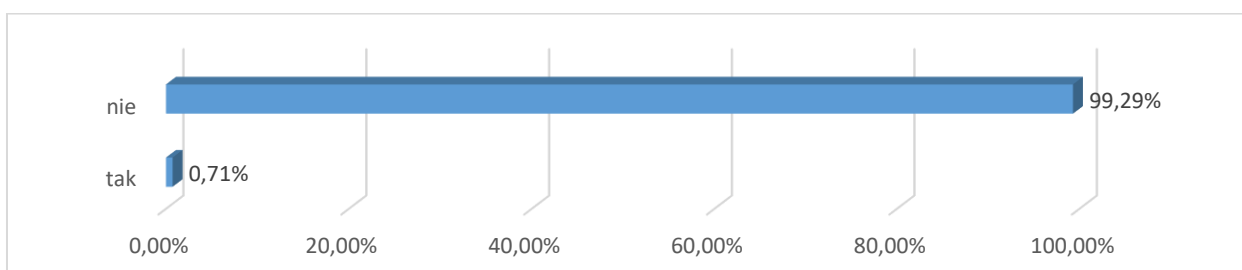
3,57% respondentów przyznało, że prowadzili pojazd będąc pod wpływem alkoholu. Z tej grupy 2,86% stwierdziło, że miało taką sytuację tylko raz, natomiast 0,71% przyznało, że zdarza im się to od czasu do czasu.

Wyk. 14. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Dodatkowo, 0,71% ankietowanych było kiedykolwiek zatrzymanych za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. Większość osób nigdy nie została zatrzymanych za ten czyn (99,29%).

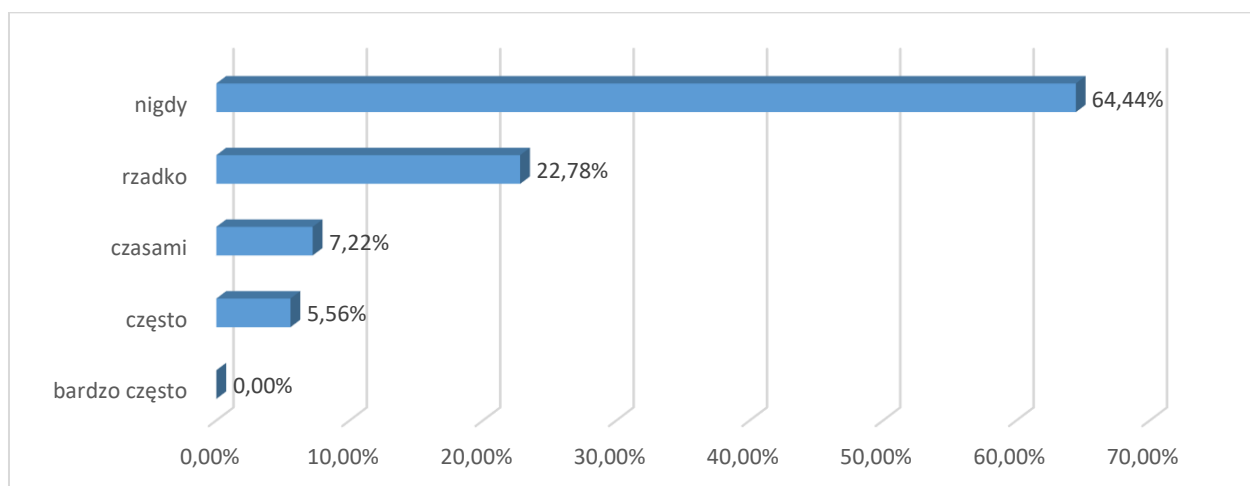
Wyk. 15. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Kolejne pytania zostały zadane wszystkim respondentom, a nie tylko tym, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu.

Należy podkreślić, że 35,56% respondentów była świadkami, gdy ktoś kierował pojazdem będąc nietrzeźwym. Dla 22,78% z nich takie zdarzenia miały miejsce sporadycznie, 7,22% obserwowało je od czasu do czasu, natomiast 5,56% dostrzegało je regularnie. Te statystyki wskazują na problem prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwości w Gminie Łobez.

Wyk. 16. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Konsumpcja alkoholu przez przyszłe matki stanowi poważny problem zdrowotny. Alkohol jest jednym z wielu czynników, które mogą negatywnie wpłynąć na rozwijający się płód, prowadząc do trwałych uszkodzeń. Nawet umiarkowane spożycie alkoholu w trakcie ciąży może prowadzić do tragicznych skutków, takich jak śmierć płodu czy trwałe zaburzenia fizyczne i psychiczne, znane jako Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD).

Dzieci urodzone przez matki, które spożywały alkohol podczas ciąży, mogą cierpieć na FASD, nieodwracalny zespół chorobowy niezwiązany z genetyką. Objawy FASD obejmują:

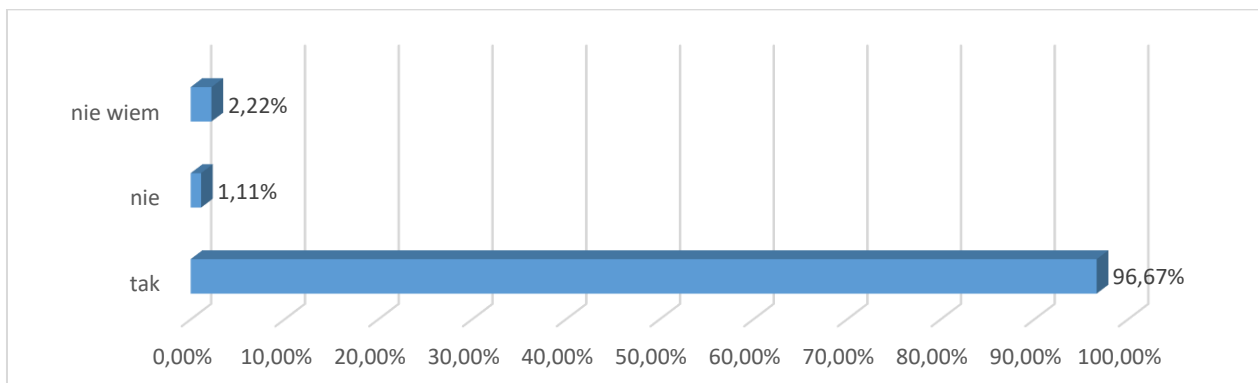
- uszkodzenie układu nerwowego,
- problemy neurologiczne,
- opóźnienie w rozwoju fizycznym i umysłowym,
- trudności w zachowaniu,
- upośledzenie umysłowe,
- nadmierną aktywność ruchową,
- wady wrodzone, takie jak problemy z sercem czy stawami.

Skutki FASD wpływają na zdolności intelektualne i społeczne w okresie dzieciństwa, adolescencji i dorosłości. W rezultacie dzieci, które były narażone na alkohol w życiu płodowym, mogą doświadczać problemów z mową,

koordynacją, uczeniem się, koncentracją, pamięcią, kontrolą emocji, impulsywnością oraz zdolnością do budowania relacji i przestrzegania norm społecznych.

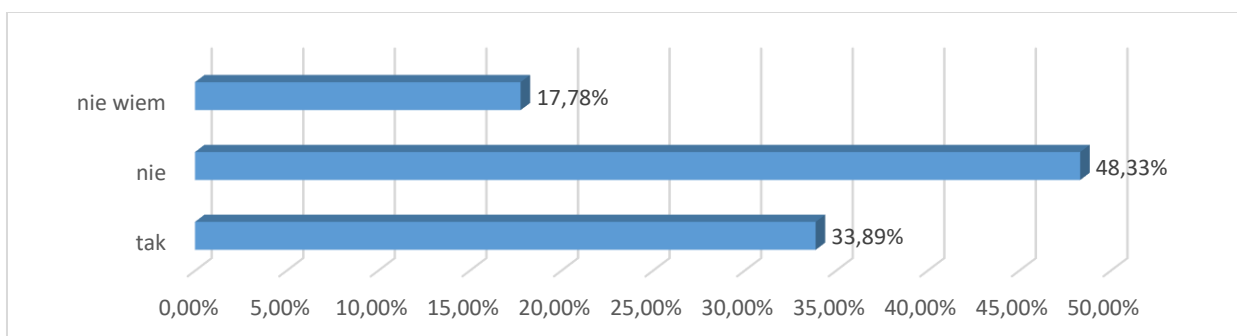
Z danych wynika, że znacząca większość badanych (96,67%) jest przekonana o negatywnym wpływie spożywania alkoholu w ciąży na rozwój dziecka. Tylko 1,11% ankietowanych nie podziela tego zdania, a 2,22% nie potrafiło się odnieść do tego zagadnienia. Te informacje wskazują na świadomość mieszkańców na temat ryzyka związanego z piciem alkoholu podczas ciąży.

Wyk. 17. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

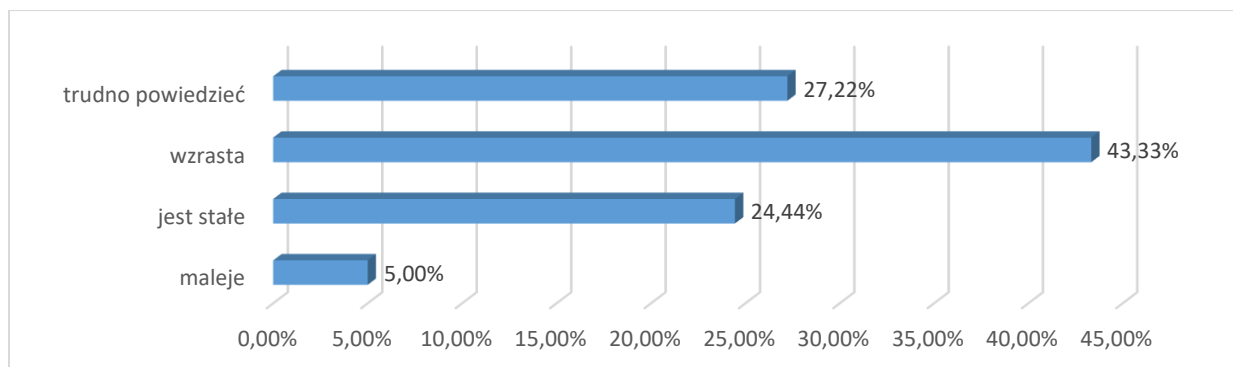
Niepokój budzi jednak fakt, iż 33,89% badanych mieszkańców widziało na terenie gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol. 48,33% osób przyznało, iż nigdy nie widziało takiej sytuacji, a 17,78% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 18. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Przyglądając się tendencjom w spożyciu alkoholu w gminie w ciągu ostatnich lat, widać, że wiele osób uważa, że konsumpcja alkoholu rośnie - 43,33% ankietowanych tak twierdzi. Zaledwie 5,00% uznaje, że ludzie piją obecnie mniej niż w przeszłości, podczas gdy 24,44% sądzi, że poziom spożycia alkoholu pozostał bez zmian. Dla 27,22% respondentów trudno jest jednoznacznie określić tę tendencję.

Wyk. 19. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

Aż 82,22% ankietowanych uznaje, że przychodzenie do pracy z kacem to nieodpowiednie zachowanie. Jednak 5,56% nie widzi w tym nic złego, a 12,22% nie miało zdania na ten temat.

Niektórzy (1,67%) mylnie uważają, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce, ale większość (80,56%) nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

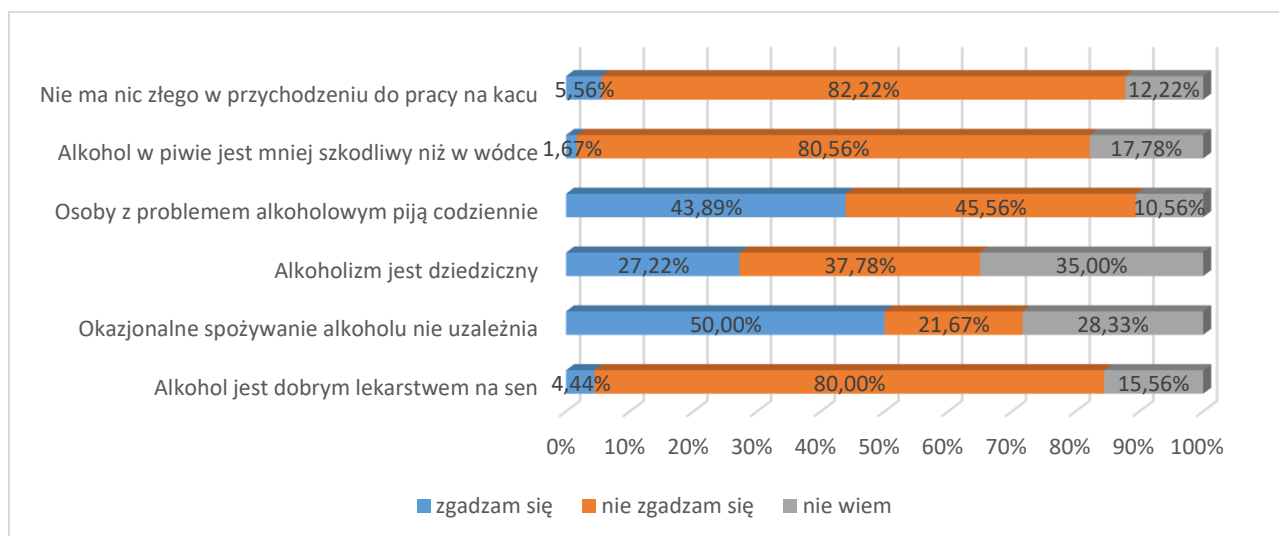
Według 43,89% respondentów, osoby z problemem alkoholowym sięgają po alkohol codziennie, ale 45,56% nie zgadza się z tym poglądem.

Niektórzy (27,22%) uważają, że alkoholizm jest dziedziczny, podczas gdy 37,78% ma odmienne zdanie.

Interesujące jest, że połowa badanych (50,00%) uważa, że sporadyczne picie alkoholu nie prowadzi do uzależnienia, choć co piąty nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

Niektórzy (4,44%) uważają, że alkohol pomaga zasnąć, ale aż 80,00% nie podziela tego przekonania.

Wyk. 20. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

3.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Statystyki wskazują, że z roku na rok coraz mniej ludzi boryka się z problemem nikotynizmu. Mimo to, wciąż co czwarta dorosła osoba w Polsce jest uzależniona od nikotyny, co podkreśla powagę tego zagadnienia. W 2015 roku odsetek palaczy wahał się między 24 a 28 procentami.

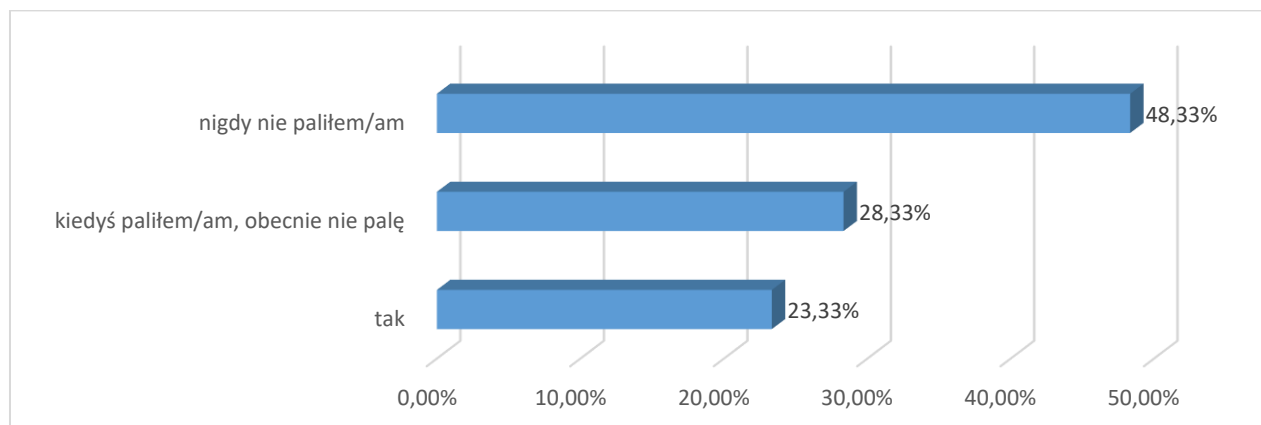
Uzależnienie od nikotyny ma charakter zarówno fizyczny, jak i psychiczny i zostało dokładnie sklasyfikowane w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób ICD 10. Klasyfikacja ta wymienia sześć kryteriów. Aby zdiagnozować uzależnienie od nikotyny, wystarczy spełnienie trzech z nich:

- mocne pragnienie zapalenia papierosa,
- objawy odstawienia nikotyny, takie jak drażliwość, agresja czy problemy z koncentracją, gdy nie można zapalić,
- konieczność zwiększania dawki nikotyny, by osiągnąć taki sam poziom satysfakcji,
- brak kontroli nad ilością wypalanych papierosów,
- rezygnacja z innych aktywności na rzecz palenia,
- kontynuowanie palenia mimo świadomości jego negatywnego wpływu na zdrowie i życie społeczne.

Celem tego rozdziału jest zbadanie rozpowszechnienia nikotynizmu wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łobez.

Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 23,33% mieszkańców pali papierosy. Natomiast 28,33% kiedyś paliło, ale obecnie tego nie robi, a 48,33% respondentów nigdy nie paliło papierosów.

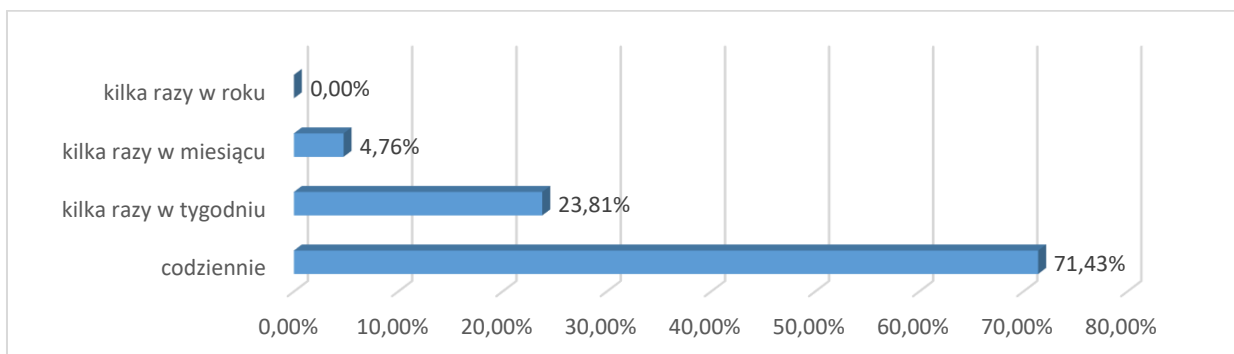
Wyk. 21. Czy pali Pan/i papierosy?

Na kolejne pytania dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą papierosy.

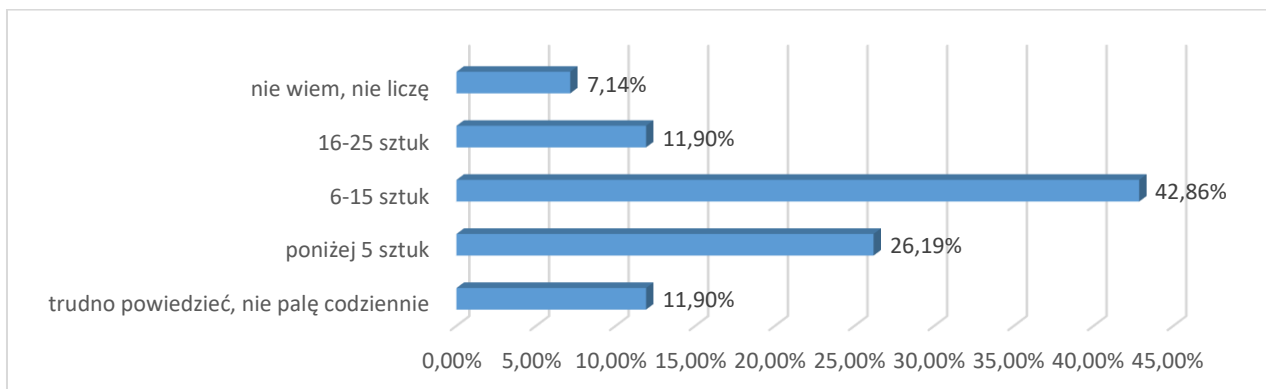
Spośród osób palących, 71,43% pali każdego dnia, 23,81% robi to kilkakrotnie w ciągu tygodnia, natomiast 4,76% pali kilkakrotnie w miesiącu. Te statystyki sugerują, że większość respondentów pali papierosy regularnie, co może wskazywać na ich uzależnienie od nikotyny.

Wyk. 22. Jak często pali Pan/i papierosy?

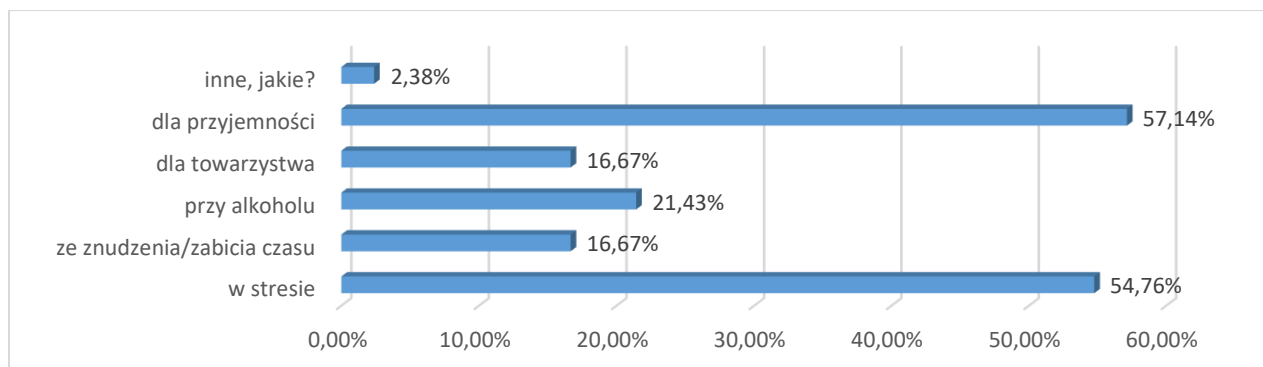
Spośród osób palących, 11,90% nie pali papierosów każdego dnia. 26,19% palaczy pali mniej niż 5 papierosów dziennie, 42,86% sięga po 6-15 papierosów, a 11,90% pali między 16 a 25 papierosami dziennie. Natomiast 7,14% respondentów nie jest pewnych, ile dokładnie papierosów pali, ponieważ nie zwracają na to uwagi.

Wyk. 23. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Badając przyczyny, dla których ankietowani sięgają po papierosa, można zauważyć następujące motywacje: zyskanie przyjemności (57,14%), radzenie sobie ze stresem (54,76%), palenie w połączeniu z alkoholem (21,43%), nudność i pragnienie zagospodarowania czasu (16,67%) oraz chęć bycia w towarzystwie innych palaczy (16,67%).

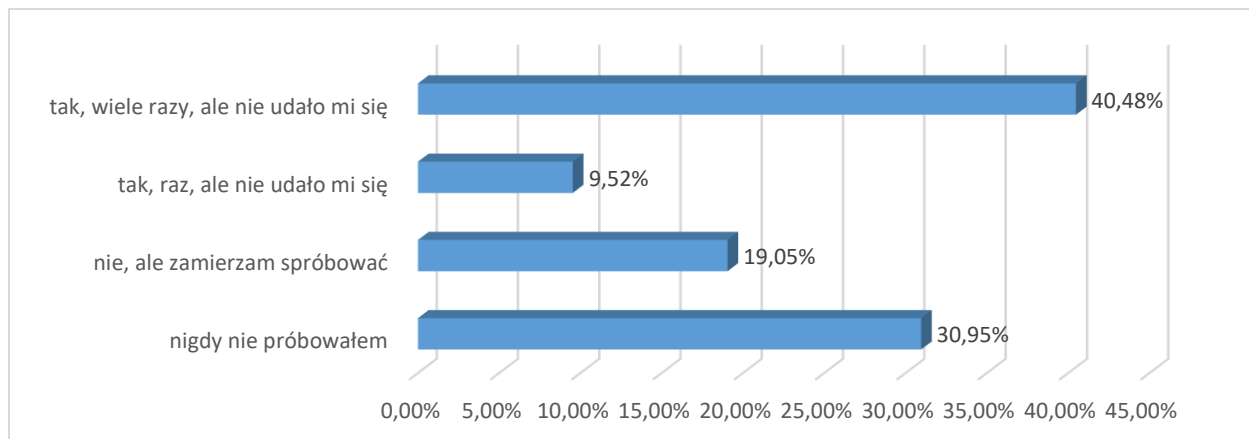
Wyk. 24. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

30,95% badanych stwierdziło, że nigdy nie podejmowali próby rzucenia palenia. 19,05% osób nie próbowało, ale ma takie plany, 9,52% podjęło jedną próbę, która nie powiodła się, natomiast 40,48% uczestników ankietowania wielokrotnie próbowało rzucić nałóg, lecz bez powodzenia.

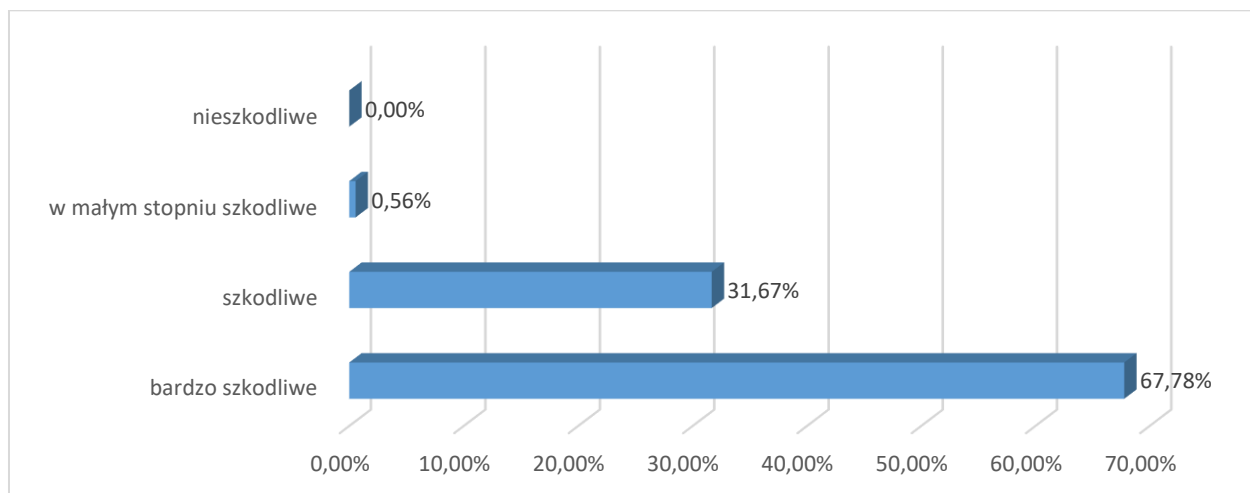
Wyk. 25. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

Kolejne pytanie dotyczyło opinii wszystkich ankietowanych (nie tylko tych, którzy palą papierosy) na temat palenia wyrobów nikotynowych.

Pomimo, iż mieszkańcy w większości nie podejmują próby rzucenia palenia, to jednak większość osób zdaje sobie sprawę, że palenie papierosów jest bardzo szkodliwe (67,78%) oraz szkodliwe (31,67%). Jedyne 0,56% osób uważa, iż jest to w małym stopniu szkodliwe.

Wyk. 26. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

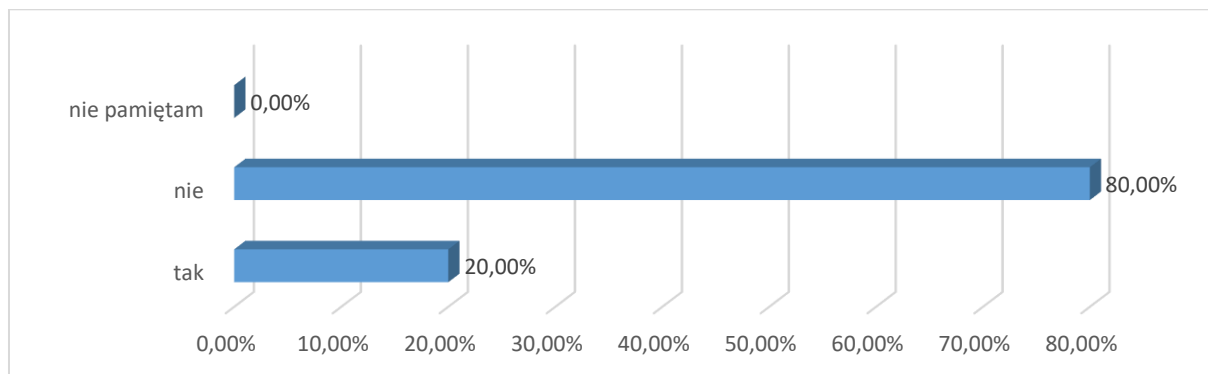

3.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Uzależnienie od narkotyków, będące jednym z najgroźniejszych nałogów, stanowi poważne wyzwanie dla społeczeństwa. Problem ten nie rozróżnia pochodzenia kulturowego ani statusu społecznego, dotykając ludzi z różnych środowisk. W tym fragmencie skupimy się na analizie problemu narkotykowego wśród mieszkańców Gminy Łobez, uwzględniając również globalne tendencje i skutki narkomanii.

Część ankietowanych, tj. 20,00% przyznała, że mieli kiedykolwiek styczność z substancjami psychoaktywnymi. Jednak większość osób (80,00%) nigdy nie miała styczności z tymi substancjami.

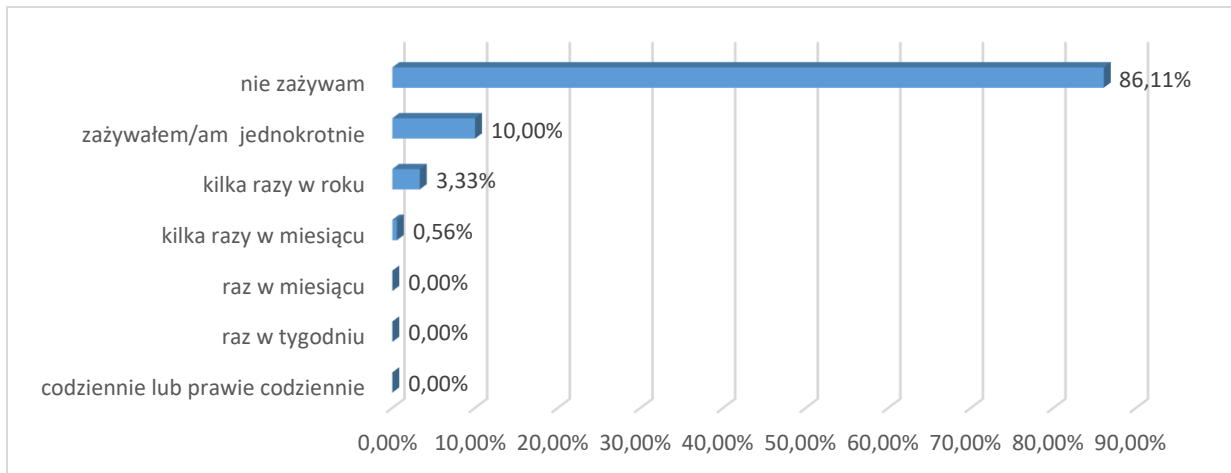
Wyk. 27. Czy miał Pan/i kiedykolwiek styczność z substancjami psychoaktywnymi?

Na kolejne trzy pytania dotyczące sięgania po substancje psychoaktywne odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż miały kiedykolwiek kontakt z narkotykami.

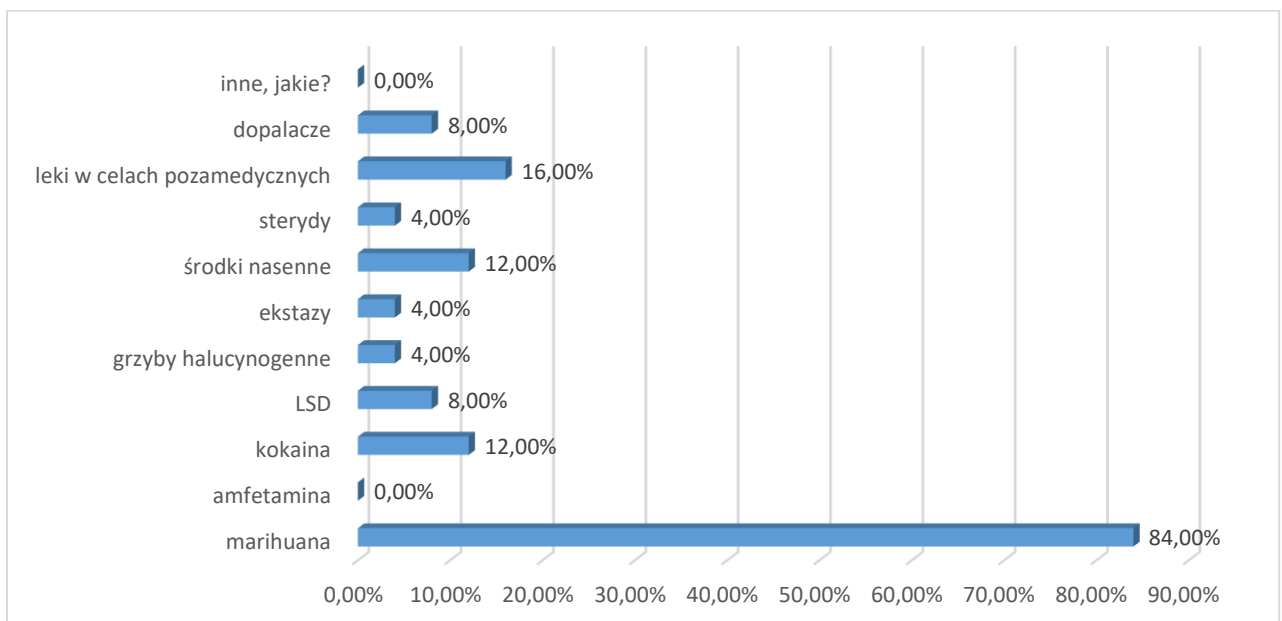
Ankietowani, którzy mieli kontakt z substancjami psychoaktywnymi sięgali po nie: jednokrotnie (10,00%), kilka razy w roku (3,33%) oraz kilka razy w miesiącu (0,56%).

Wyk. 28. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

Ankietowani przyznali się do zażywania następujących środków: marihuana była najczęściej używana (84,00%), po niej leki spożywane bez wskazań medycznych (16,00%), kokaina oraz środki nasenne (po 12,00% dla obu), LSD i dopalacze (po 8,00% dla obu), a także grzyby psychoaktywne, ekstazy oraz sterydy (wszystkie po 4,00%).

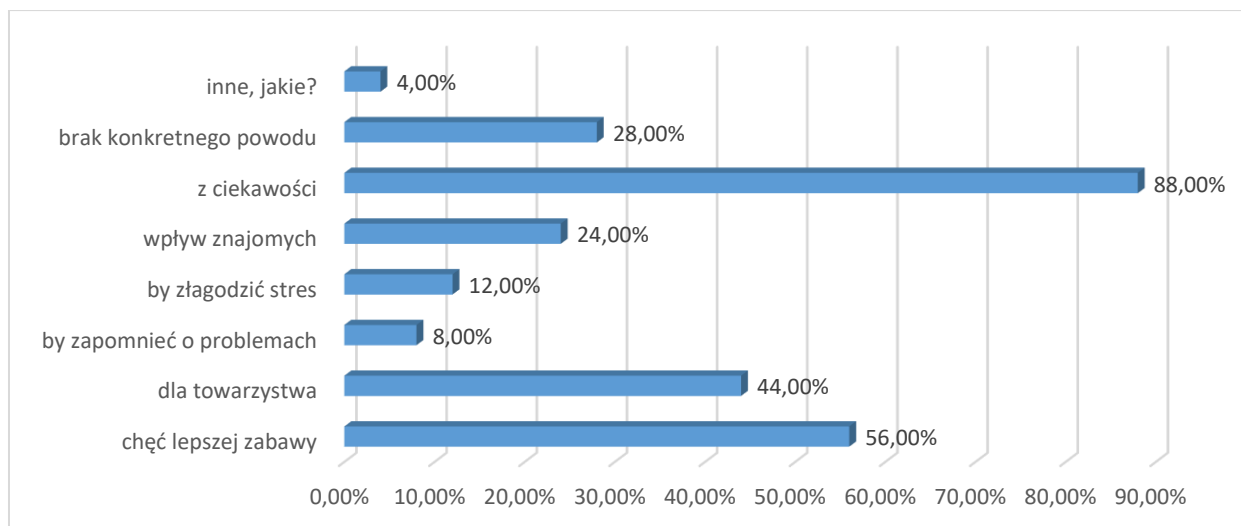
Wyk. 29. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Najczęstszym powodem, dla którego dorośli mieszkańcy gminy sięgali po środki psychoaktywne, była ciekawość (88,00%). Inne powody to: pragnienie lepszej rozrywki (56,00%), wpływ towarzystwa (44,00%), brak określonej przyczyny (28,00%), nacisk ze strony znajomych (24,00%), potrzeba złagodzenia napięcia (12,00%) oraz pragnienie zapomnienia o trudnościach (8,00%).

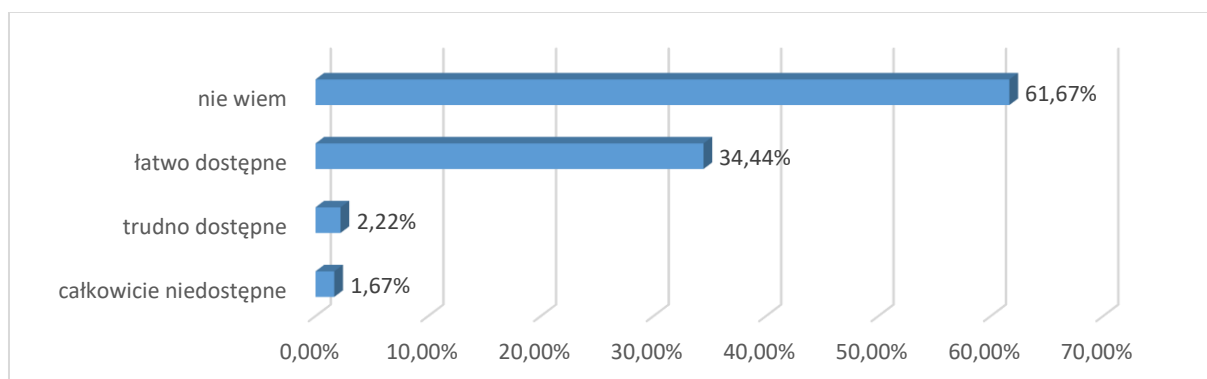
Wyk. 30. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

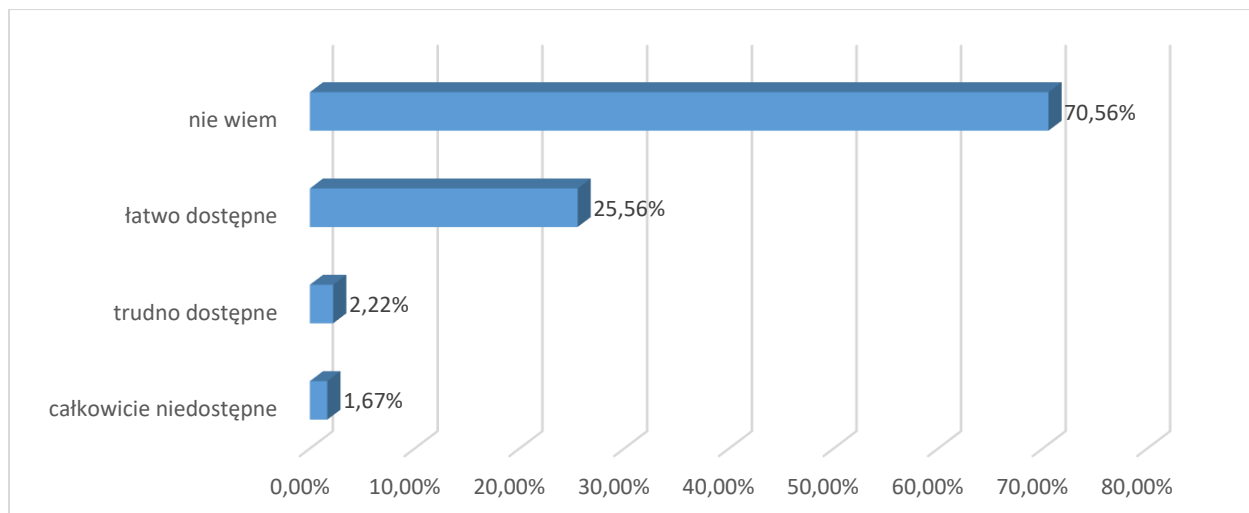
Kiedy poproszono respondentów o ocenę dostępności narkotyków w Gminie Łobez, aż 61,67% z nich nie było w stanie odpowiedzieć na to pytanie. Zaledwie 2,22% uważało, że narkotyki są trudno dostępne, podczas gdy 1,67% sądziło, że są one całkowicie niedostępne. Jednak 34,44% ankietowanych było przekonanych, że narkotyki są w gminie łatwo dostępne.

Wyk. 31. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

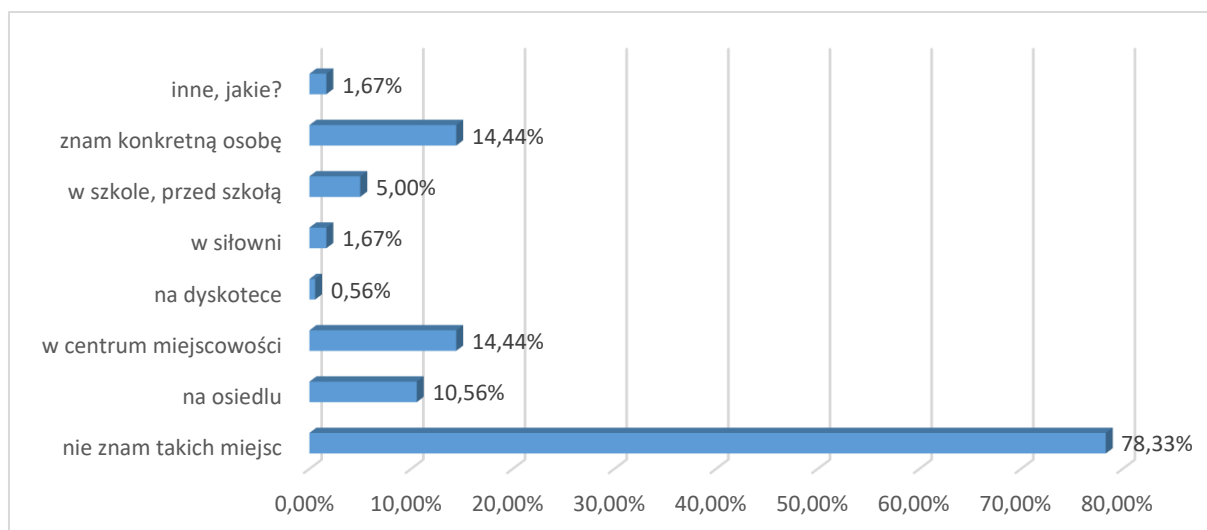
W kwestii dostępności dopalaczy, większość respondentów (70,56%) nie była w stanie ocenić, jak łatwo można je pozyskać. Według 25,56% ankietowanych, dopalacze są w gminie łatwo osiągalne. Tymczasem 2,22% uważało, że te substancje są trudne do zdobycia, a 1,67% stwierdziło, że są one całkowicie niedostępne.

Wyk. 32. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Większość respondentów (78,33%) nie była w stanie określić miejsc w Gminie Łobez, gdzie można nabyć środki psychoaktywne. Inni wskazali na takie miejsca jak: osiedla (10,56%), centrum miasta (14,44%), dyskoteki (0,56%), tereny wokół szkół (5,00%) czy siłownie (1,67%). Co więcej, 14,44% ankietowanych zna osoby handlujące narkotykami.

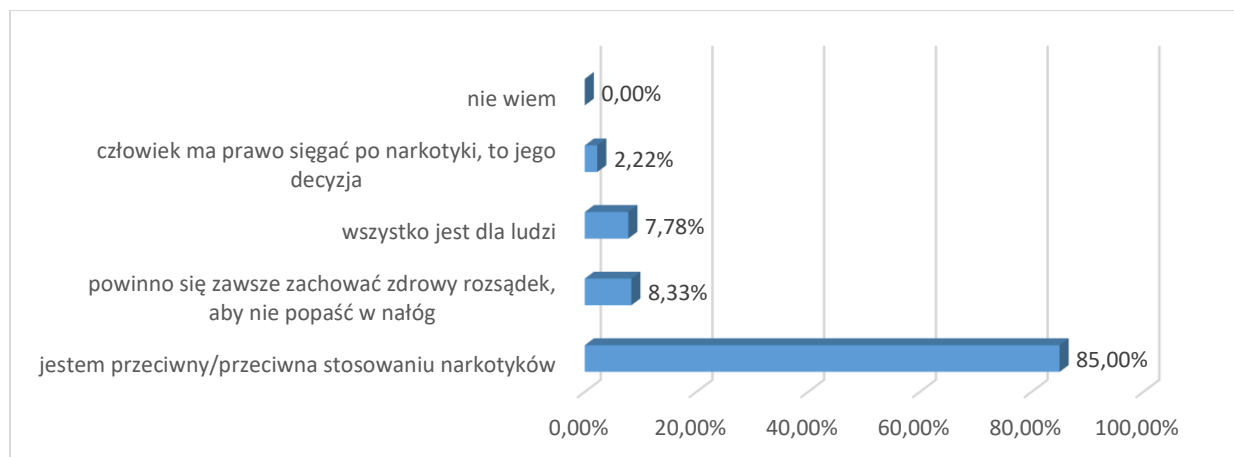
Wyk. 33. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W odpowiedzi na pytanie dotyczące stosunku do używania narkotyków, znacząca większość respondentów (85,00%) wyraziła negatywną opinię na ten temat. Zaledwie 2,22% uważa, że każdy ma prawo do decydowania o używaniu środków psychoaktywnych. 8,33% podkreśliło konieczność zachowania umiaru, by nie wpadnąć w uzależnienie, podczas gdy 7,78% jest zdania, że wszystko jest dozwolone w pewnych granicach.

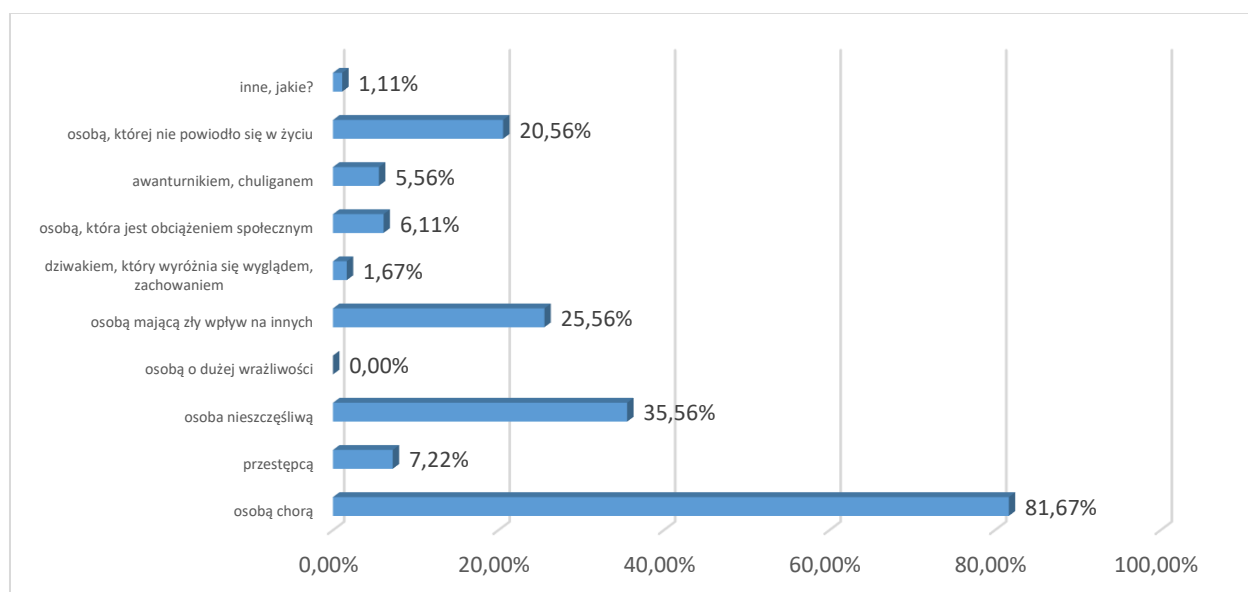
Wyk. 34. Jakie jest Pana/i podejście do używania narkotyków?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Pytanie to miało na celu zrozumienie, jak respondenci postrzegają jednostki borykające się z uzależnieniem od narkotyków. Dla większości uczestników ankiety osoba taka to przede wszystkim jednostka chorująca (81,67%). Ponadto, postrzegana jest jako osoba nieszczęśliwa (35,56%), jednostka o negatywnym wpływie na otoczenie (25,56%) oraz ktoś, kto miał trudności w życiu (20,56%). Mniej popularne odpowiedzi to: awanturnik (5,56%), ciężar dla społeczeństwa (6,11%), przestępca (7,22%) czy osoba wyróżniająca się swoim zachowaniem czy wyglądem (1,67%).

Wyk. 35. Kim jest dla Pana/i osoba z problemem narkotykowym?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Aby zrozumieć problem narkotykowy w gminie, ważne jest poznanie opinii mieszkańców na temat używania substancji psychoaktywnych. W związku z tym ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania na sześć tematów.

Wszyscy uczestnicy badania zgadzają się, że przychodzenie do pracy pod wpływem środków odurzających jest nieodpowiednie. 7,78% uważa, że posiadanie narkotyków nie powinno być karane, podczas gdy 85,86% jest zdania, że powinno. 6,67% nie miało zdania na ten temat.

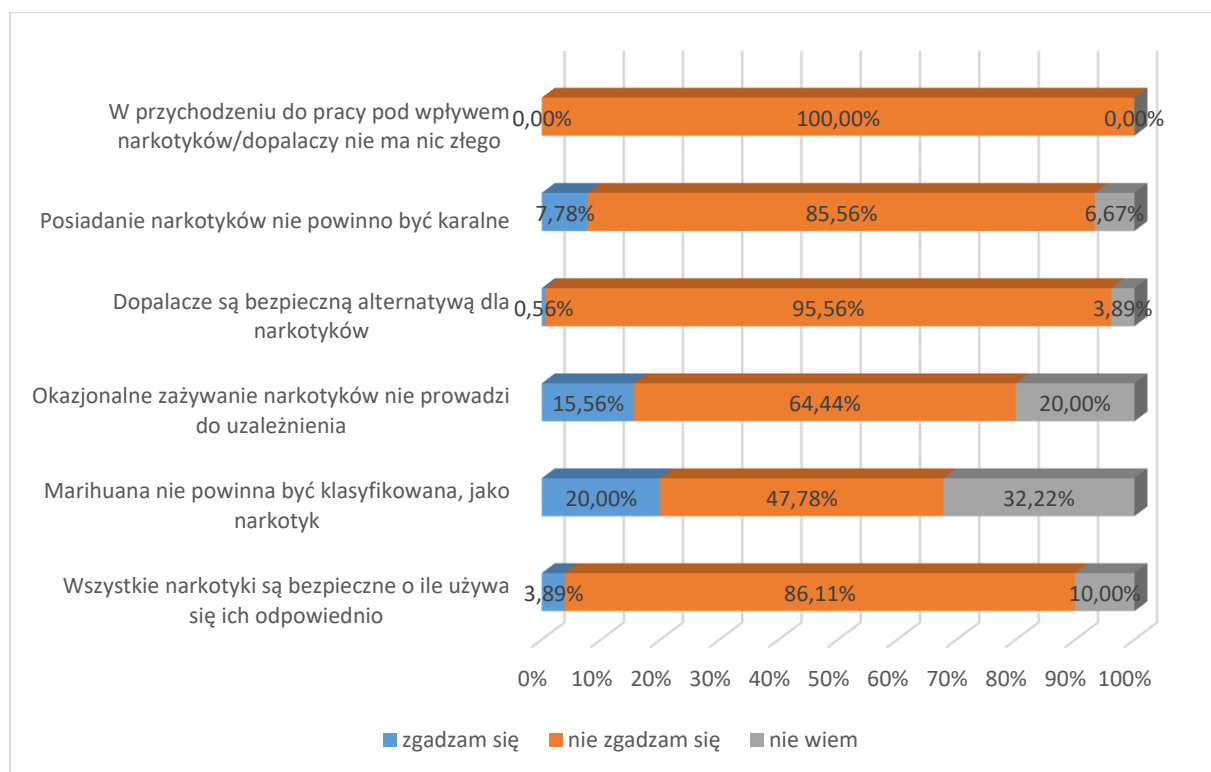
Aż 95,56% badanych uważa, że dopalacze nie są bezpiecznym zamiennikiem dla tradycyjnych narkotyków. Tylko 0,56% uważa inaczej, a 3,89% nie miało zdania.

15,56% respondentów zgadza się z twierdzeniem, że sporadyczne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia, podczas gdy 64,44% nie zgadza się z tym. 20% nie miało zdania.

Co do klasyfikacji marihuany jako narkotyku, 20,00% uważa, że nie powinna być tak klasyfikowana, 47,78% uważa przeciwnie, a 32,22% nie miało zdania.

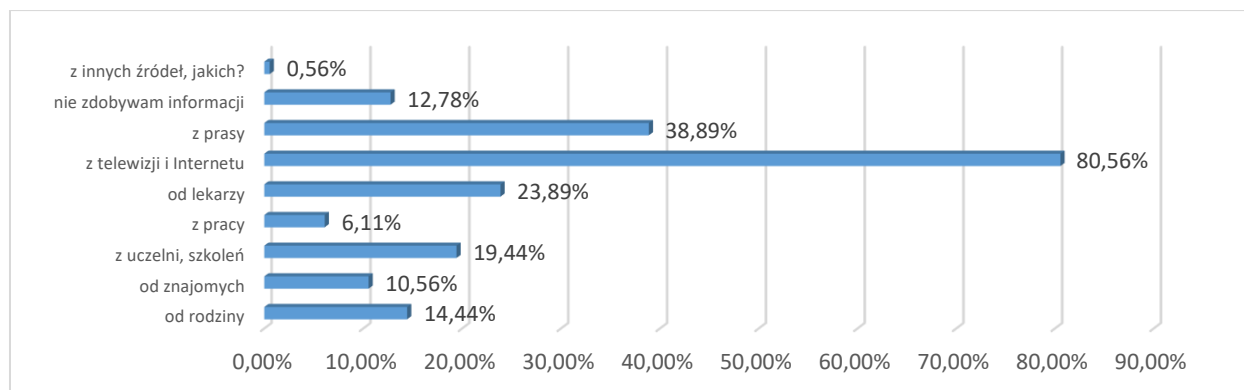
Na koniec, 3,89% badanych uważa, że wszystkie narkotyki są bezpieczne, jeśli są stosowane prawidłowo. 86,11% nie zgadza się z tym stwierdzeniem, a 10,00% nie miało zdania.

Wyk. 36. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Większość ludzi (80,56%) czerpie informacje o substancjach psychoaktywnych głównie z telewizji i Internetu. Inne źródła, z których ludzie dowiadują się na ten temat, to: gazety (38,89%), konsultacje z lekarzem (23,89%), uczelnie i kursy (19,44%), rodzina (14,44%), znajomi (10,56%) oraz praca (6,11%). Jednak 12,78% ankietowanych nie poszukuje w ogóle informacji na ten temat.

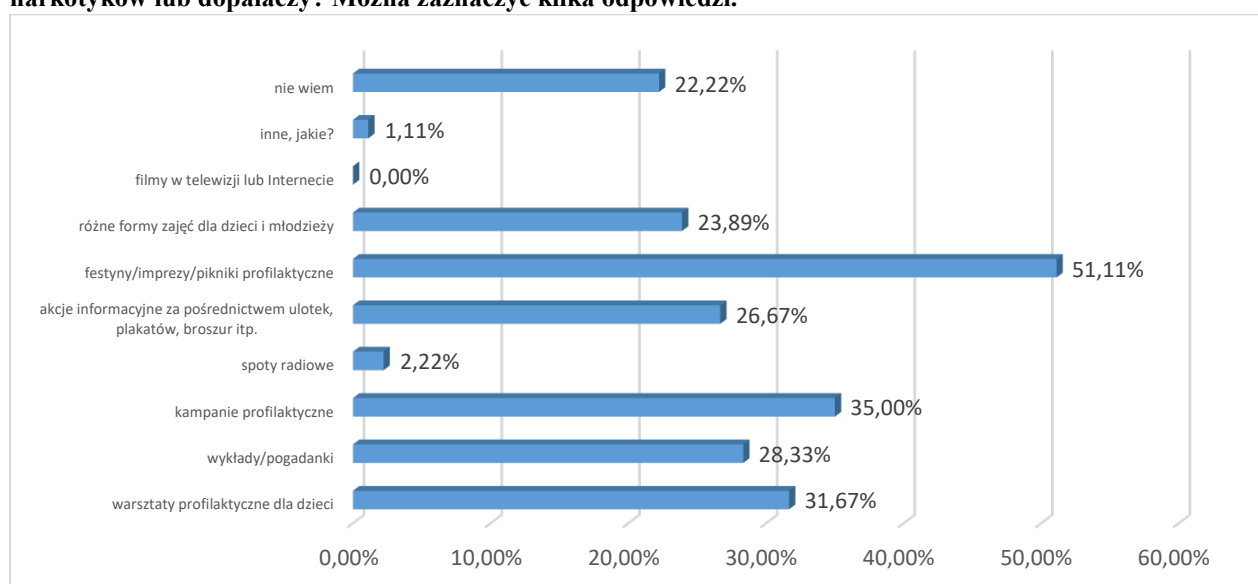
Wyk. 37. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ludzie są zdania, że gmina podejmuje różne działania w celu zmniejszenia zainteresowania narkotykami i dopalaczami. Do tych działań należą: organizacja festynów i imprez o charakterze profilaktycznym (51,11%), prowadzenie kampanii profilaktycznych (35,00%), organizowanie warsztatów dla dzieci na temat profilaktyki (31,67%), przeprowadzanie wykładów i pogadarek (28,33%), prowadzenie działań informacyjnych poprzez ulotki, plakaty i broszury (26,67%), różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży (23,89%) oraz audycje radiowe o charakterze profilaktycznym (2,22%). Jednak 22,22% ankietowanych nie wiedziało, jakie działania podejmuje gmina w tej kwestii.

Wyk. 38. Jakie działania według Pana/i podejmuje gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

3.5. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Przemoc jest jednym z najbardziej niepokojących i powszechnych problemów społecznych. Jest to złożone zjawisko, które może przybierać różne formy i dotyczyć ludzi w różnym wieku, niezależnie od ich statusu społecznego, wykształcenia czy pochodzenia.

Przemoc można zdefiniować jako intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które, wykorzystując przewagę sił, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, prowadząc do cierpienia i szkód. Intencjonalność oznacza, że sprawca działa świadomie, mając na celu skrzywdzenie innej osoby. Przewaga sił może wynikać z różnic fizycznych, psychicznych, ekonomicznych czy społecznych.

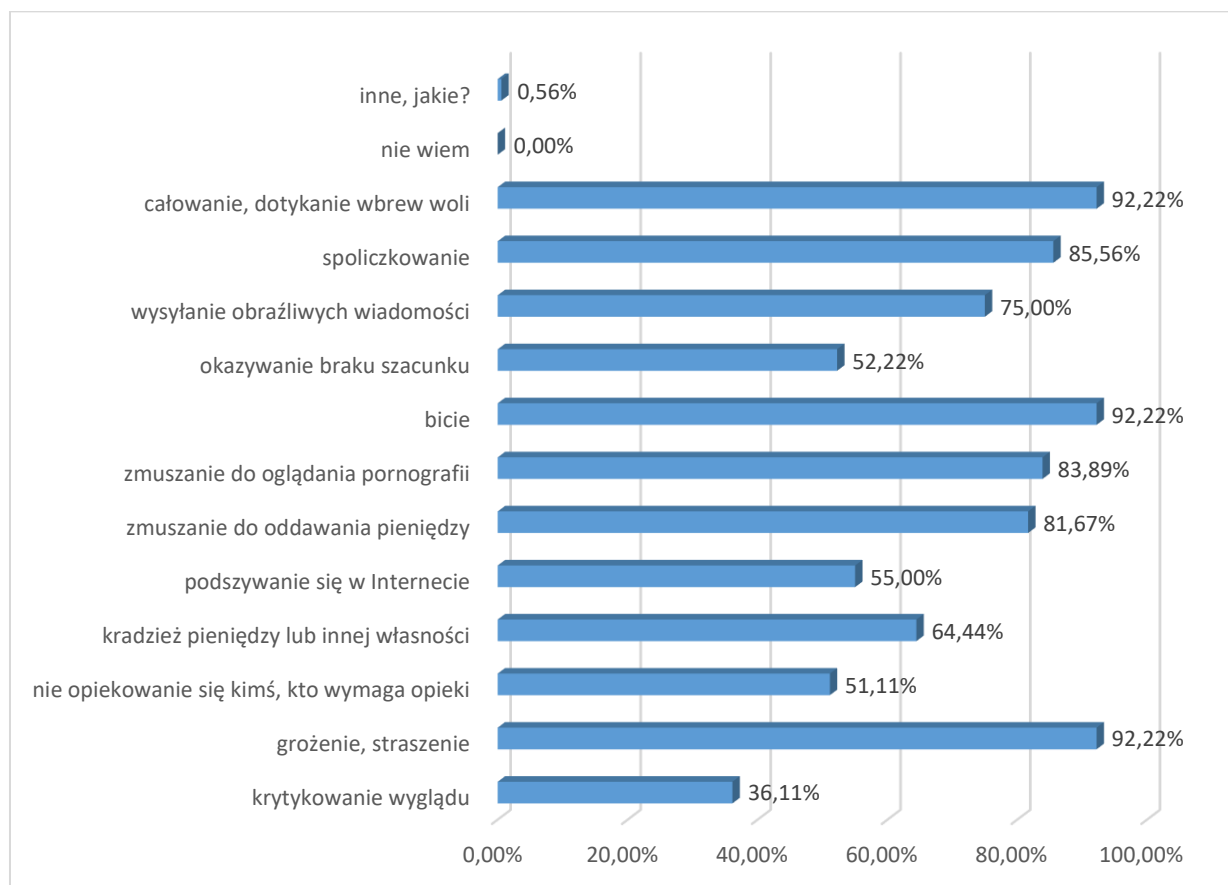
Przemoc może przybierać różne formy:

- Przemoc fizyczna - obejmuje wszelkie działania prowadzące do uszkodzenia ciała, takie jak bicie, kopanie, szarpanie.
- Przemoc psychiczna - polega na stosowaniu nacisku psychicznego, poniżaniu, zastraszaniu, izolowaniu od innych.
- Przemoc ekonomiczna - polega na kontrolowaniu dostępu do zasobów finansowych, uniemożliwianiu pracy, zabieraniu pieniędzy.
- Przemoc seksualna - obejmuje wszelkie działania o charakterze seksualnym bez zgody drugiej osoby.

Aby dokładnie zrozumieć skalę problemu przemocy w Gminie Łobez, przeprowadzono badania wśród mieszkańców. Badania te miały na celu zidentyfikowanie liczby osób doświadczających przemocy, a także charakterystykę sprawców.

Osoby badane zostały poproszone o zdefiniowanie działań, które według nich stanowią formę przemocy. Najczęściej podkreślali takie zachowania jak: uderzanie (92,22%), groźby i zastraszanie (92,22%), niechciane pocałunki czy dotyki (92,22%), policzkowanie (85,56%), wymuszanie oglądania treści pornograficznych (83,89%), zmuszanie do przekazywania środków pieniężnych (81,67%), przesyłanie obraźliwych komunikatów (75,00%), zabieranie pieniędzy lub innych dóbr (64,44%), udawanie kogoś innego w sieci (55,00%), demonstrowanie braku szacunku (52,22%), krytyka wyglądu (36,11%) oraz zaniedbywanie osoby potrzebującej opieki (51,11%).

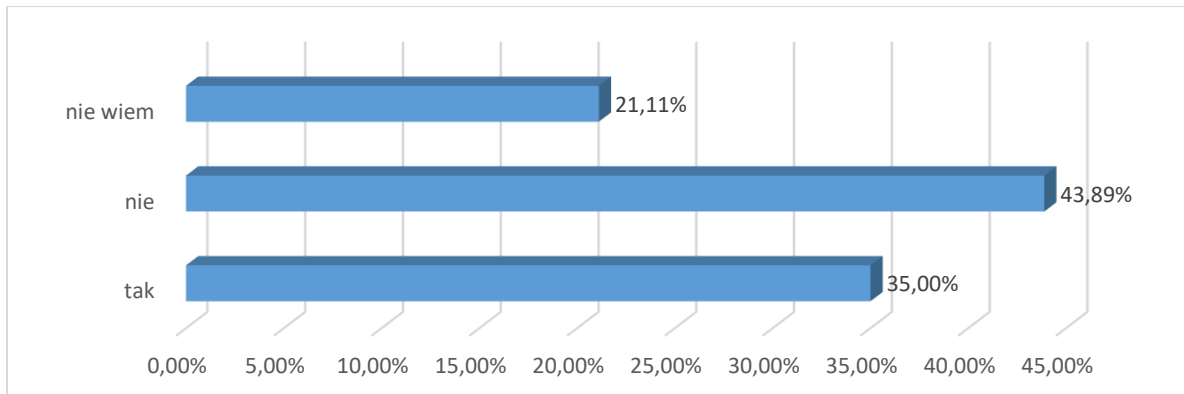
Wyk. 39. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

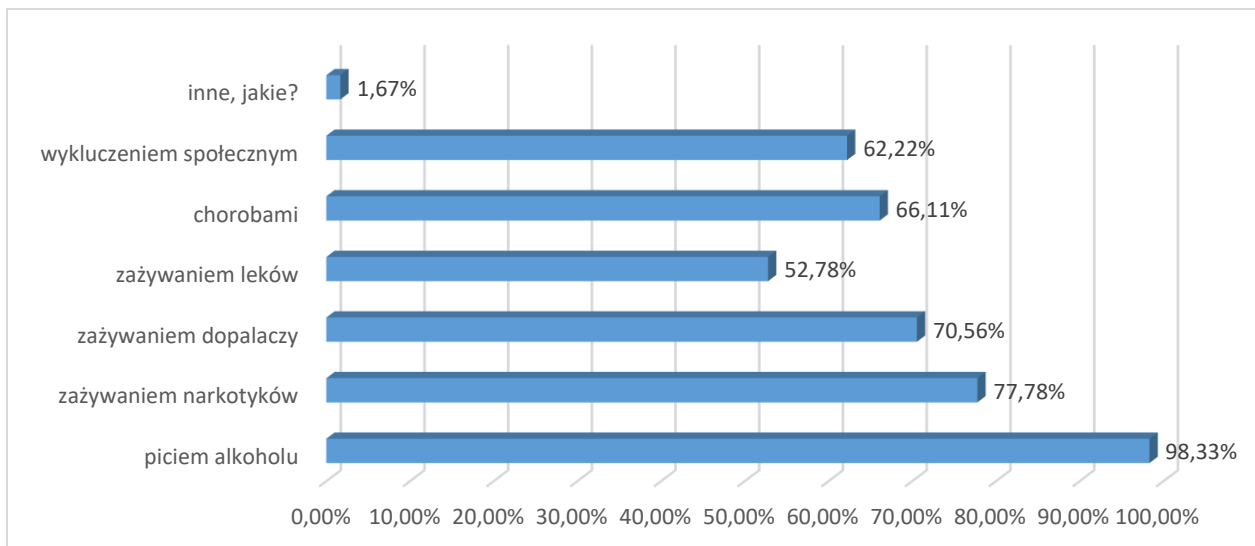
Należy podkreślić, że 35,00% badanych zna kogoś, kto doświadcza przemocy w swoim otoczeniu domowym. 43,89% osób nie spotkało się z taką sytuacją w swoim otoczeniu, natomiast 21,11% nie było pewnych lub nie chciało odpowiedzieć na to pytanie.

Wyk. 40. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Według ankietowanych główną przyczyną przemocy domowej jest nadużywanie alkoholu (98,33%). Inne często wskazywane przyczyny to: stosowanie narkotyków (77,78%), używanie dopalaczy (70,56%), różne choroby (66,11%), izolacja społeczna (62,22%) oraz przyjmowanie leków (52,78%). Tylko 1,67% badanych wskazało inne przyczyny, nie precyzując jednak, jakie dokładnie.

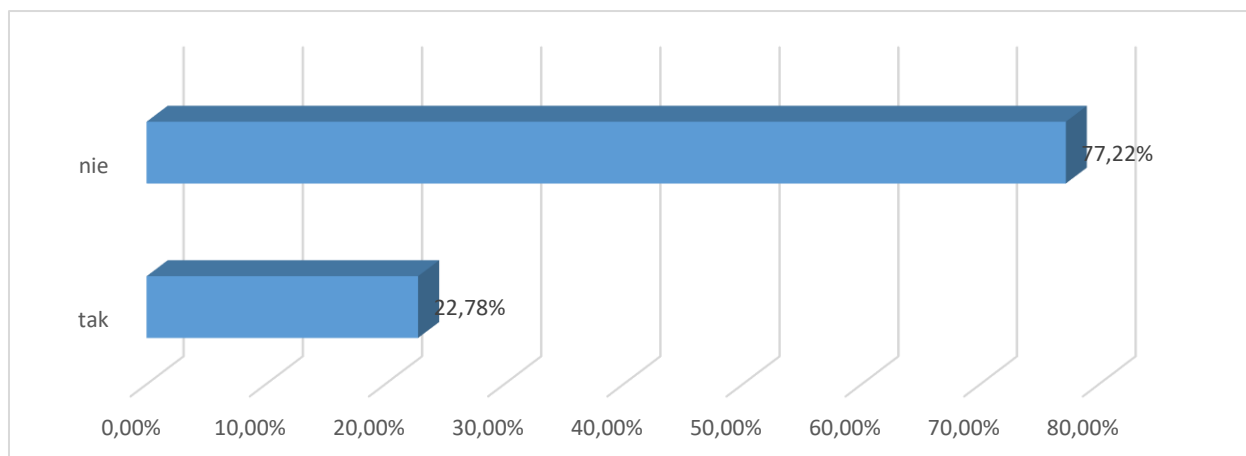
Wyk. 41. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu ankietowanych zapytano, czy kiedykolwiek zdarzyło im się doświadczyć przemocy. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 22,78% osób.

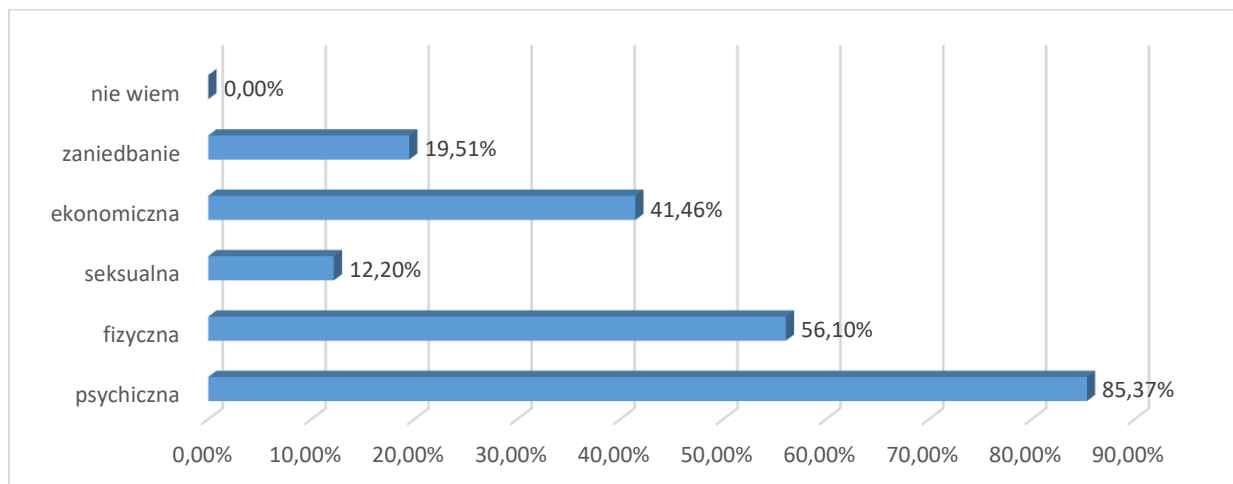
Wyk. 42. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Większość tych osób doświadczyła przemocy psychicznej (85,37%) i fizycznej (56,10%). Mniej często respondenci zaznaczali, że byli ofiarami przemocy ekonomicznej (41,46%), zaniedbania (19,51%) oraz przemocy seksualnej (12,20%).

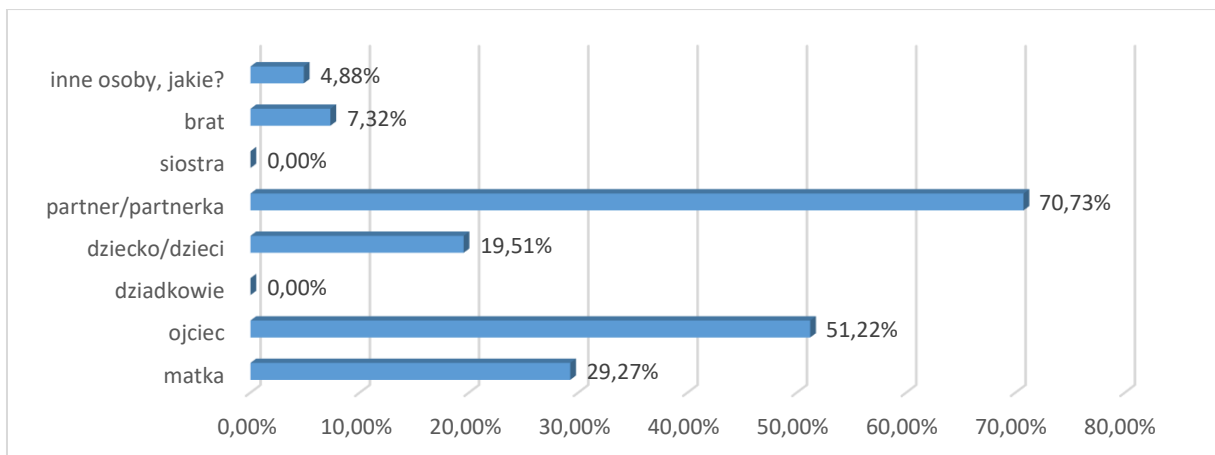
Wyk. 43. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Najczęściej to partner lub partnerka (70,73%) oraz ojciec (51,22%) stosowali przemoc wobec ankietowanych. Mniej często respondenci wskazywali na matkę (29,27%), dzieci (19,51%) czy brata (7,32%). Ponadto 4,88% osób zaznaczyło "inne osoby", nie precyzując jednak, kim były te osoby.

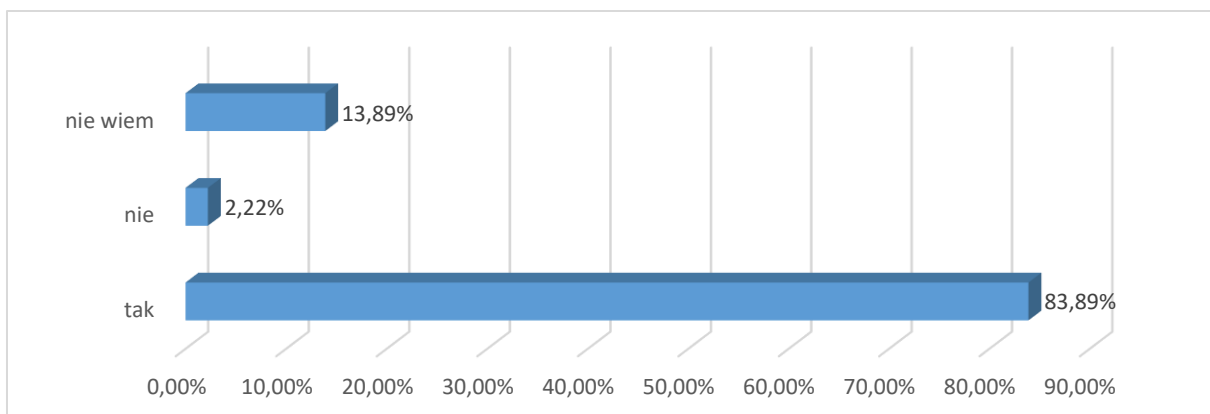
Wyk. 44. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

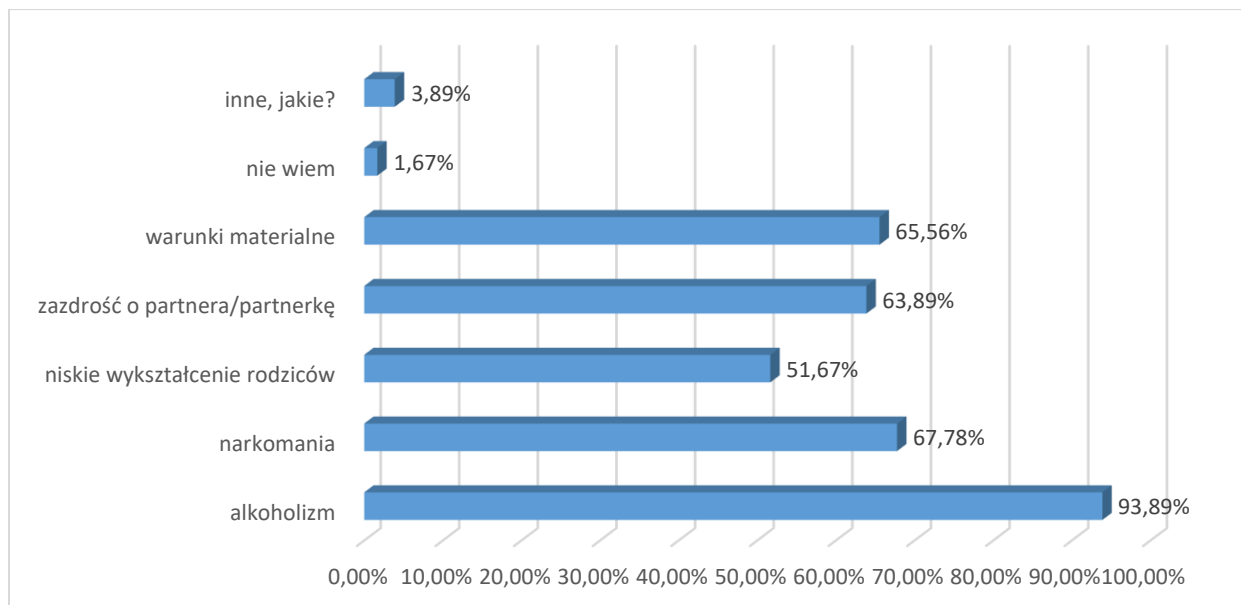
Należy podkreślić, że znaczna część respondentów (83,89%) uważa, że w Gminie Łobez pojawia się problem przemocy domowej. Zaledwie 2,22% ankietowanych nie dostrzegło tego problemu, a 13,89% nie miało pewności lub nie mogło odpowiedzieć na to pytanie.

Wyk. 45. Jak Pan/i sądzi, czy w Pana/i gminie występuje zjawisko przemocy w rodzinie?

Ankietowani sądzą, że głównymi czynnikami wpływającymi na problem przemocy domowej są uzależnienie od alkoholu (93,89%), uzależnienie od narkotyków (67,78%) oraz sytuacja materialna (65,56%). Mniej często podkreślano znaczenie takich przyczyn jak: zazdrość o towarzysza życia (63,89%), niska edukacja rodziców (51,67%) oraz inne nieokreślone przyczyny (3,89%).

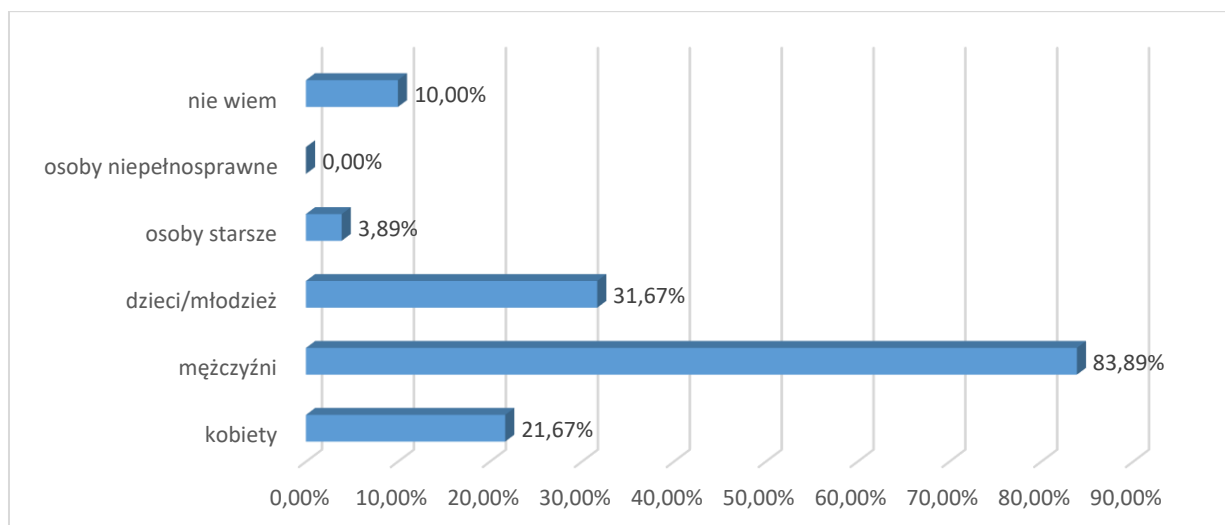
Wyk. 46. Co według Pani/i ma bezpośredni wpływ na przemoc w rodzinie w Pani/i gminie? Można wybrać kilka odpowiedzi.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ankietowani mają utarty obraz osób, które dopuszczają się przemocy domowej. Najczęściej wskazywali, że sprawcami są mężczyźni (83,89%). Inne grupy, które według respondentów mogą stosować przemoc, to dzieci i młodzież (31,67%), kobiety (21,67%) oraz seniorzy (3,89%). 10% badanych nie miało zdania w tej kwestii.

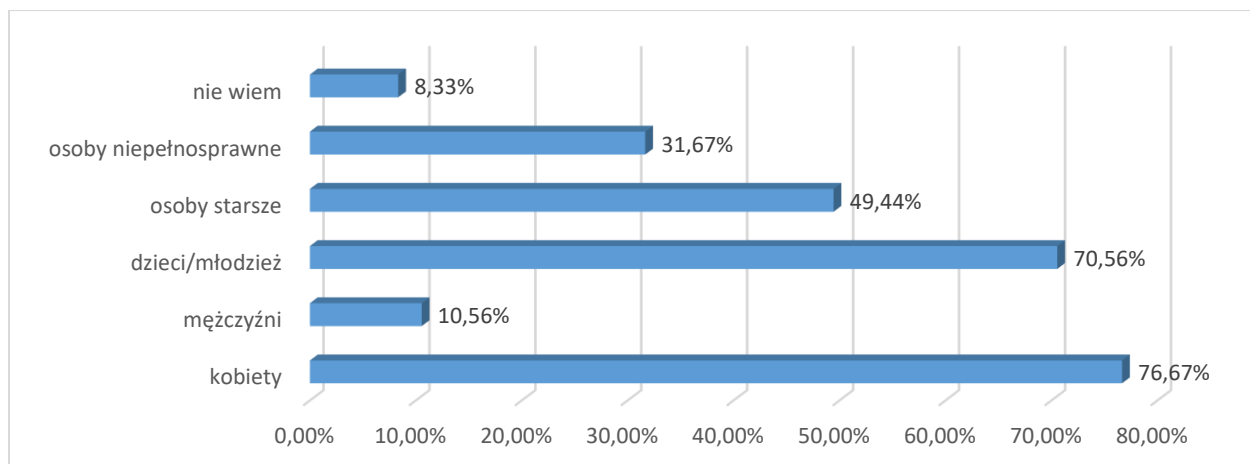
Wyk. 47. Kto według Pana/i jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w Pana/i gminie?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdaniem respondentów, najbardziej narażone na przemoc domową są kobiety (76,67%), dzieci i młodzież (70,56%) oraz seniorzy (49,44%). Osoby niepełnosprawne również doświadczają przemocy, co potwierdziło 31,67% ankietowanych. Natomiast mężczyźni są najmniej narażeni na takie zachowania, co wskazało jedynie 10,56% badanych.

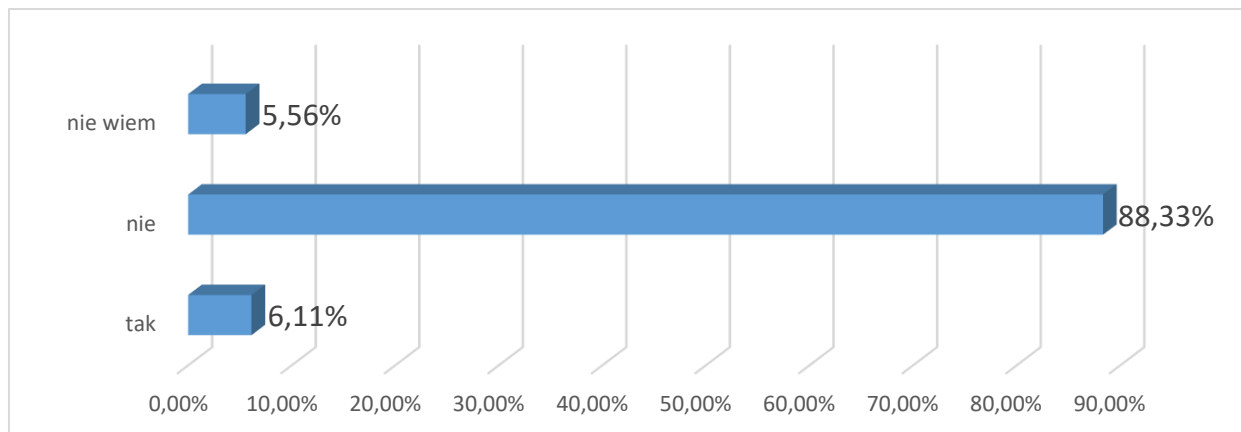
Wyk. 48. Kto według Pana/i jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w Pana/i gminie?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

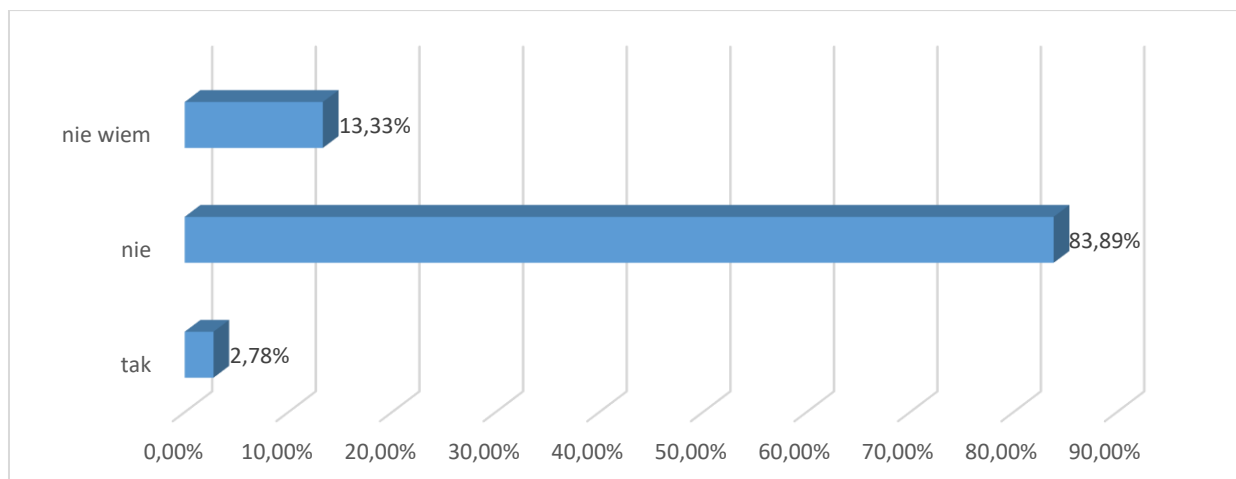
Zdecydowana większość respondentów (88,33%) uważa, że nie ma sytuacji, które mogłyby usprawiedliwić użycie przemocy. Jednakże 6,11% badanych jest zdania, że pewne okoliczności mogą to usprawiedliwiać. 5,56% ankietowanych nie miało zdania w tej kwestii.

Wyk. 49. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Znaczna większość respondentów (83,89%) nie zgadza się z tym, że kary fizyczne są odpowiednią metodą wychowania dzieci. Tylko 2,78% badanych popiera takie podejście. Natomiast 13,33% ankietowanych nie miało zdania w tej sprawie.

Wyk. 50. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

3.6. Uzależnienia behawioralne z perspektywy dorosłych mieszkańców

Uzależnienia behawioralne, inaczej nazywane nałogami behawioralnymi, odnoszą się do pewnych nawyków lub zachowań, które stają się centralnym punktem życia jednostki. W przeciwieństwie do uzależnień od substancji, takich jak alkohol czy narkotyki, uzależnienia behawioralne koncentrują się na konkretnych czynnościach, a nie na substancjach.

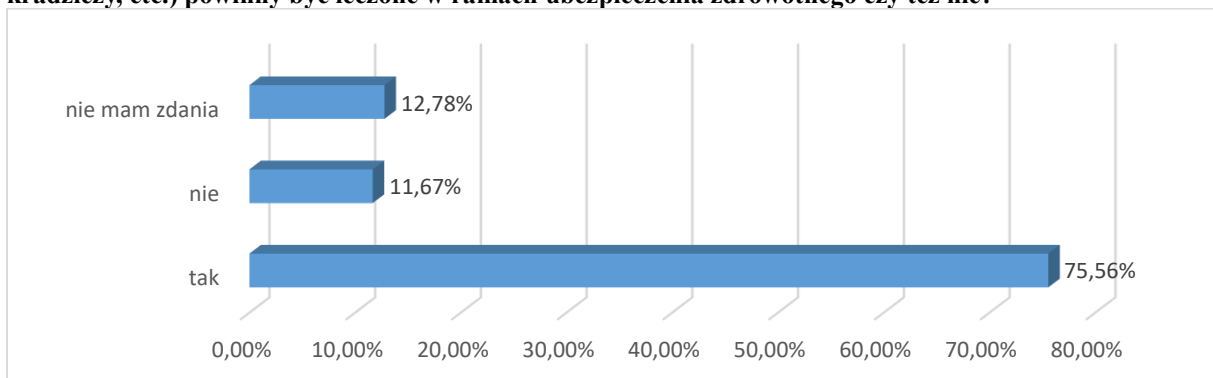
Przykładem może być osoba uzależniona od gier komputerowych. Dla takiej osoby myślenie o grze, pragnienie rozpoczęcia kolejnej sesji czy ciągłe planowanie następnej rozgrywki stają się dominujące w codziennym życiu. Nawet w sytuacjach, które wymagają pełnej koncentracji, jak na przykład nauka czy praca, myśli te mogą zakłócać uwagę i skupienie.

Podobnie jest w przypadku innych form uzależnień behawioralnych. Osoba uzależniona od pracy może spędzać nadmierną ilość czasu w biurze, zaniedbując rodzinę i życie prywatne. Ktoś uzależniony od ćwiczeń fizycznych może nadmiernie trenować, narażając się na kontuzje i zaniedbując inne aspekty życia.

Kluczem do zrozumienia tych uzależnień jest fakt, że choć początkowo dana czynność może przynosić przyjemność lub satysfakcję, z czasem staje się ona kompulsywna. Osoba uzależniona czuje potrzebę ciągłego powtarzania danej czynności, nawet jeśli przynosi ona negatywne konsekwencje dla jej zdrowia, relacji czy życia zawodowego.

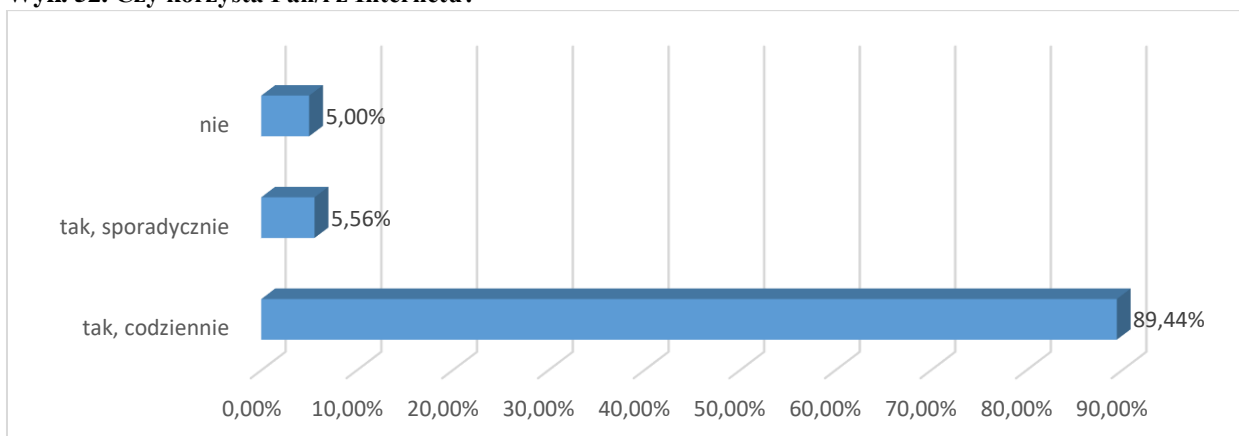
Badanych zapytano, czy uważają, że leczenie uzależnień behawioralnych powinno być finansowane z ubezpieczenia zdrowotnego. Aż 75,56% respondentów opowiedziało się za takim rozwiązaniem, podczas gdy 11,67% było przeciwnego zdania. Natomiast 12,78% ankietowanych nie miało zdania w tej kwestii.

Wyk. 51. Czy, Pana/i zdaniem, uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od czynności, do których zaliczamy m.in. tworzenie zakładów bukmacherskich, korzystanie z internetowych gier losowych, grania na automatach, nadmiernego korzystania z ekranów telewizyjnych/komputerowych/telefonicznych, pracoholizmu, zakupoholizmu, obsesyjnego kontrolowania wagi oraz dbania o wygląd, drobnych kradzieży, etc.) powinny być leczone w ramach ubezpieczenia zdrowotnego czy też nie?

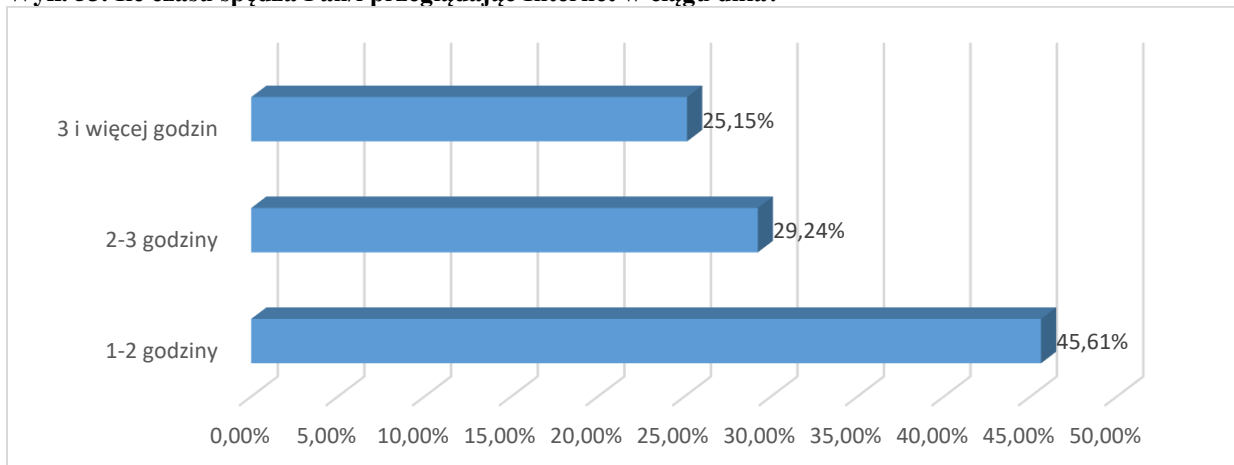
Następnie mieszkańców zapytano o to, czy korzystają z sieci internetowej. Aż 89,44% respondentów przyznało, że robią to codziennie. Tymczasem 5,56% osób deklarowało, że korzysta z Internetu od czasu do czasu, natomiast 5,00% w ogóle nie używa sieci.

Wyk. 52. Czy korzysta Pan/i z Internetu?

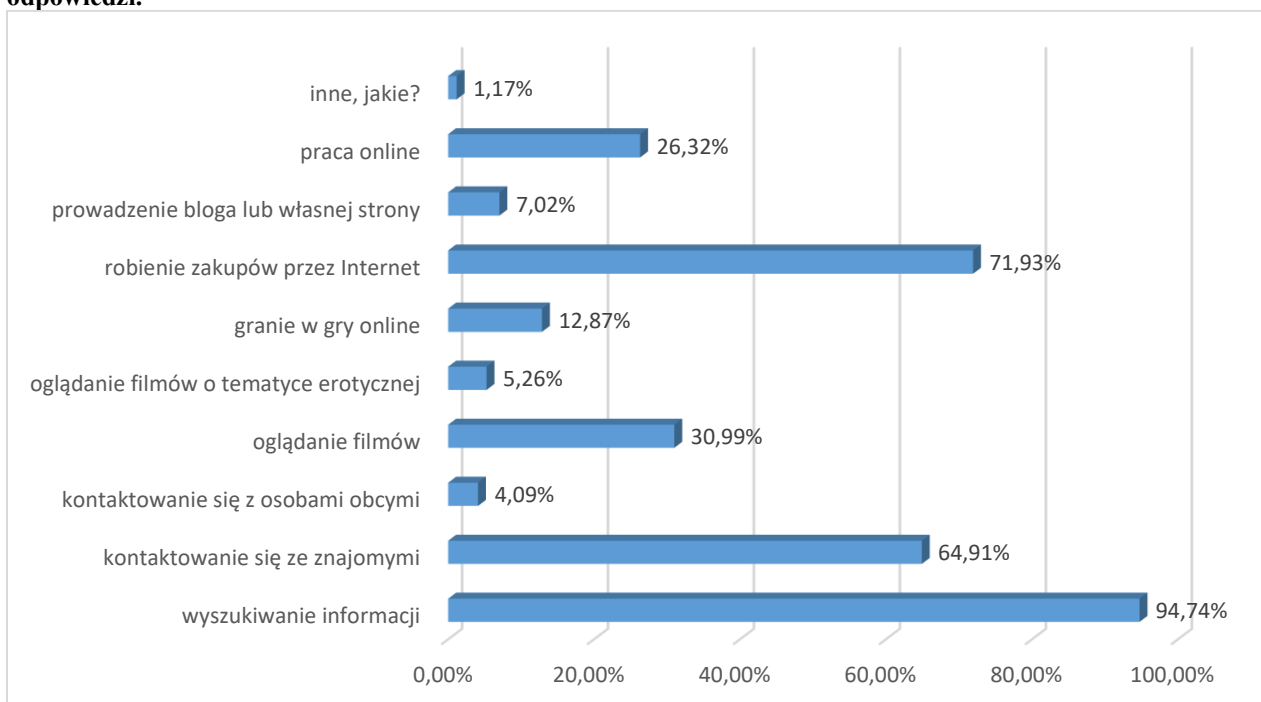
Zapytano ankietowanych, ile czasu dziennie spędzają w sieci. Najwięcej osób, bo 45,61%, korzysta z Internetu od 1 do 2 godzin dziennie. 29,24% respondentów przegląda sieć od 2 do 3 godzin, natomiast 25,15% osób spędza online 3 godziny lub więcej każdego dnia.

Wyk. 53. Ile czasu spędza Pan/i przeglądając Internet w ciągu dnia?

Zapytano ankietowanych, w jakim celu korzystają z komputera i sieci. Najczęściej odpowiedzieli, że szukają informacji (94,74%), dokonują zakupów online (71,93%), utrzymują kontakt ze znajomymi (64,91%), oglądają filmy (30,99%). Inne popularne odpowiedzi to: praca w sieci (26,32%), granie online (12,87%), prowadzenie bloga lub strony internetowej (7,02%), oglądanie treści erotycznych (5,26%) oraz nawiązywanie kontaktów z nieznanymi (4,09%).

Wyk. 54. Z jakich powodów najczęściej korzysta Pan/i z komputera i Internetu? Można wybrać kilka odpowiedzi.

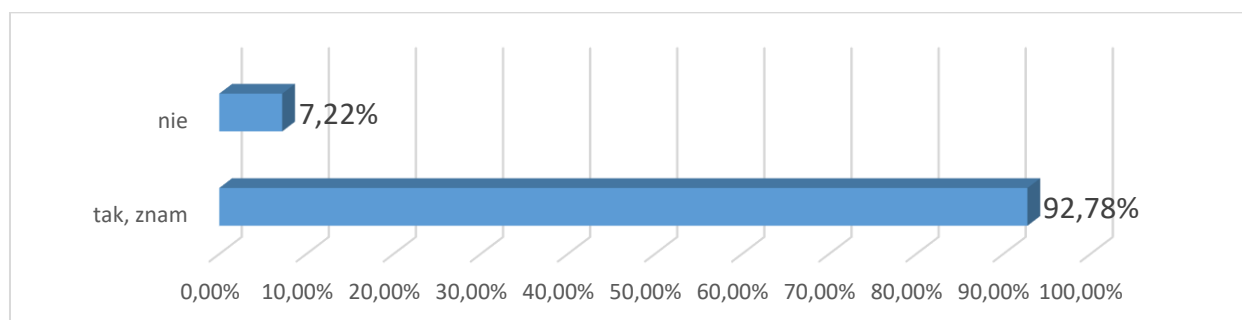

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Cyberprzemoc to forma agresji w środowisku online. Osoba prześladowająca używa internetu do straszenia, upokarzania czy znieważania innych, na przykład poprzez negatywne komentarze w mediach społecznościowych, nieautoryzowane zdjęcia czy filmy. Takie treści często trafiają na popularne strony internetowe. Oprócz tego, ofiary mogą otrzymywać obraźliwe wiadomości tekstowe czy e-maile. Podobnie jak w przypadku przemocy fizycznej, celem cyberprzemocy jest wywołanie strachu. Istnieją różne formy tej agresji.

Aby ocenić świadomość respondentów na temat cyberprzemocy, zapytano ich, czy są z nią zaznajomieni. Aż 92,78% potwierdziło, że zna to zjawisko, podczas gdy 7,22% nie miało pewności co to jest.

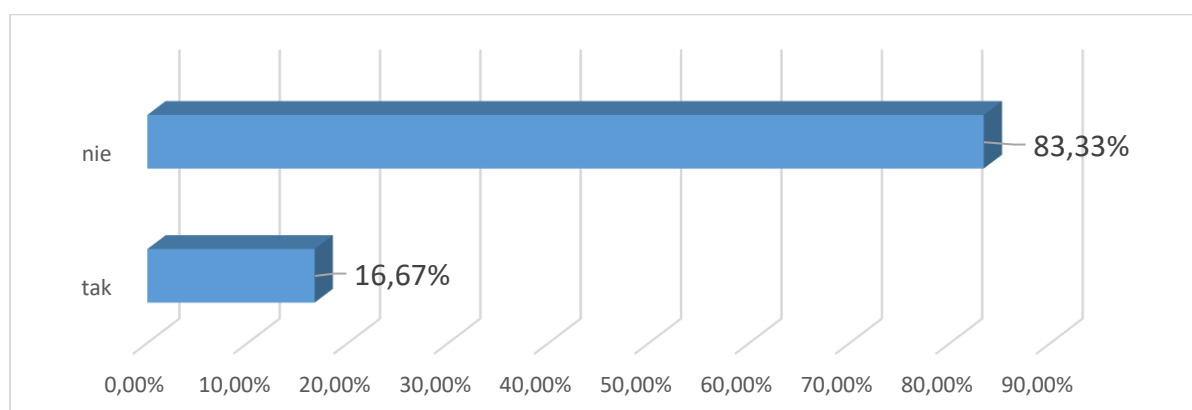
Wyk. 55. Czy zna Pan/i pojęcie cyberprzemoc?

W badaniu przeprowadzonym wśród mieszkańców, okazało się, że 16,67% respondentów doświadczyło cyberprzemocy. Mogło to objawiać się w różny sposób - od obraźliwych komentarzy na portalach społecznościowych, przez niechciane wiadomości, aż po groźby czy rozpowszechnianie kompromitujących materiałów bez zgody osoby pokrzywdzonej.

Z drugiej strony, znaczna większość ankietowanych, czyli 83,33%, nigdy nie miała do czynienia z cyberprzemocą. Może to świadczyć o tym, że choć zjawisko to jest obecne i dotyka pewnej części społeczeństwa, nie jest ono powszechne wśród wszystkich użytkowników internetu. Niemniej jednak, nawet jedna osoba doświadczająca cyberprzemocy to za dużo, co podkreśla potrzebę edukacji i działań prewencyjnych w tym zakresie.

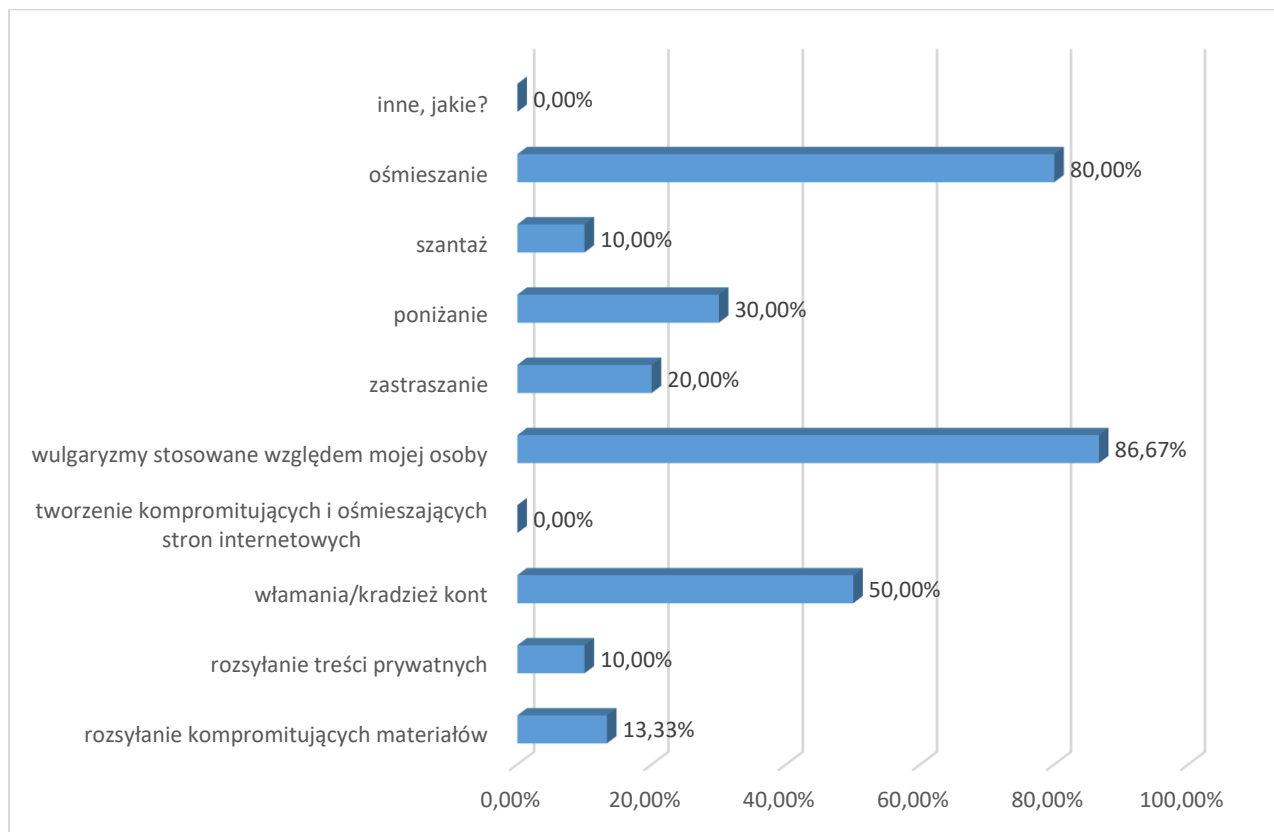
Wyk. 56. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć cyberprzemocy w sieci? (np.: w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania, ośmieszania, etc.)?

Na kolejne pytanie dotyczące doświadczenia cyberprzemocy mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły cyberprzemocy.

Respondenci, którzy przyznali, iż doświadczyli cyberprzemocy, spotkali się z następującymi jej przejawami: wulgaryzmami stosowanymi w ich kierunku (86,67%), ośmieszaniem (80,00%), włamaniem/kradzieżą kont (50,00%), poniżaniem (30,00%), zastraszaniem (20,00%), rozsyłaniem kompromitujących materiałów (13,33%), szantażem (10,00%) oraz rozsyłaniem treści prywatnych (10,00%).

Wyk. 57. Jakiego rodzaju była to przemoc Pana/i zdaniem?

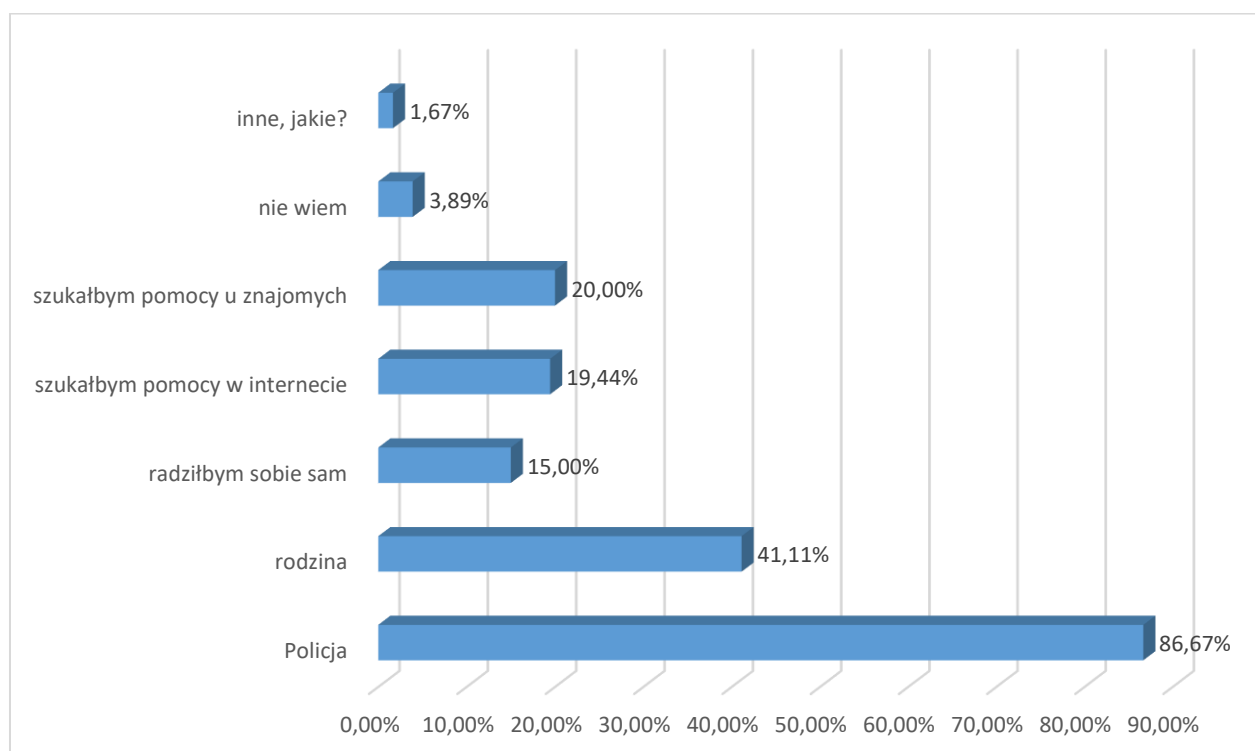

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na pozostałe pytania w niniejszym podrozdziale odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowani biorący udział w badaniu.

Większość respondentów w przypadku doświadczenia cyberprzemocy zgłosiłaby się po pomoc do Policji (86,67%). Inni zwróciliby się do swojej rodziny (41,11%). Część ankietowanych poszukałaby wsparcia w sieci (19,44%) lub u przyjaciół (20,00%). 15,00% osób podjęłoby próbę rozwiązania problemu na własną rękę. 3,89% uczestników badania nie wiedziało, jak by postąpiło w takiej sytuacji.

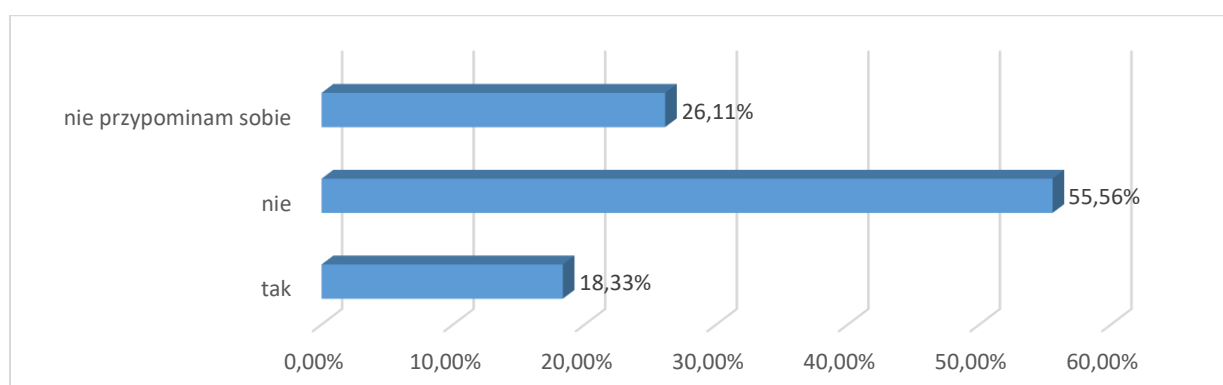
Wyk. 58. Do kogo zwróciliby się Pan/i o pomoc w razie problemu cyberprzemocy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

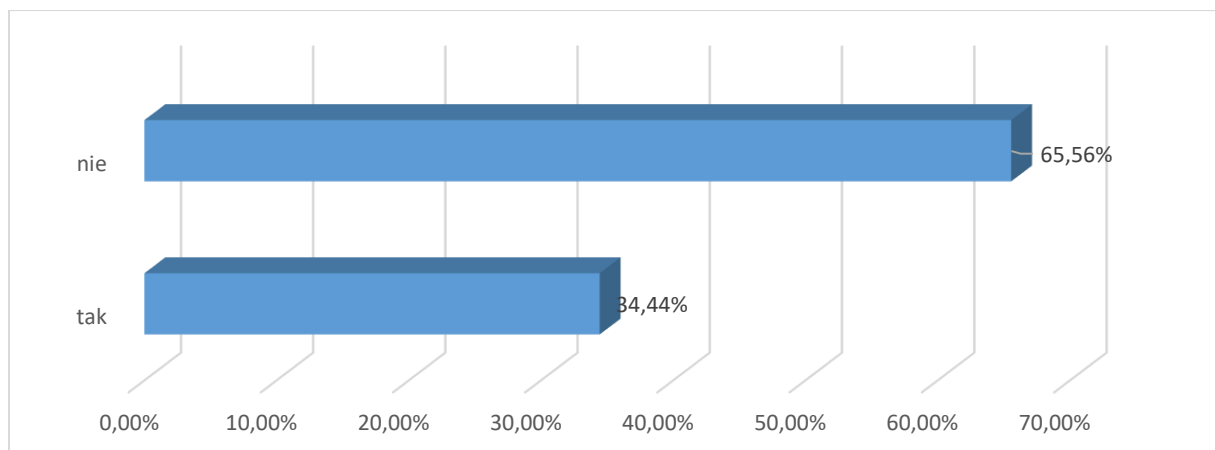
Co piąty ankietowany przyznał, że ktoś kiedykolwiek wykonał mu zdjęcie lub film bez jego zgody. Taka sytuacja nigdy nie przytrafiła się 55,56% osób, a 26,11% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 59. Czy wbrew Pana/i woli wykonano Panu/i zdjęcie lub film?

Ponad połowa ankietowanych (65,56%) nie zna organizacji czy serwisów internetowych oferujących wsparcie w przypadku doświadczenia cyberprzemocy. Jednakże 34,44% respondentów jest świadoma istnienia takich instytucji.

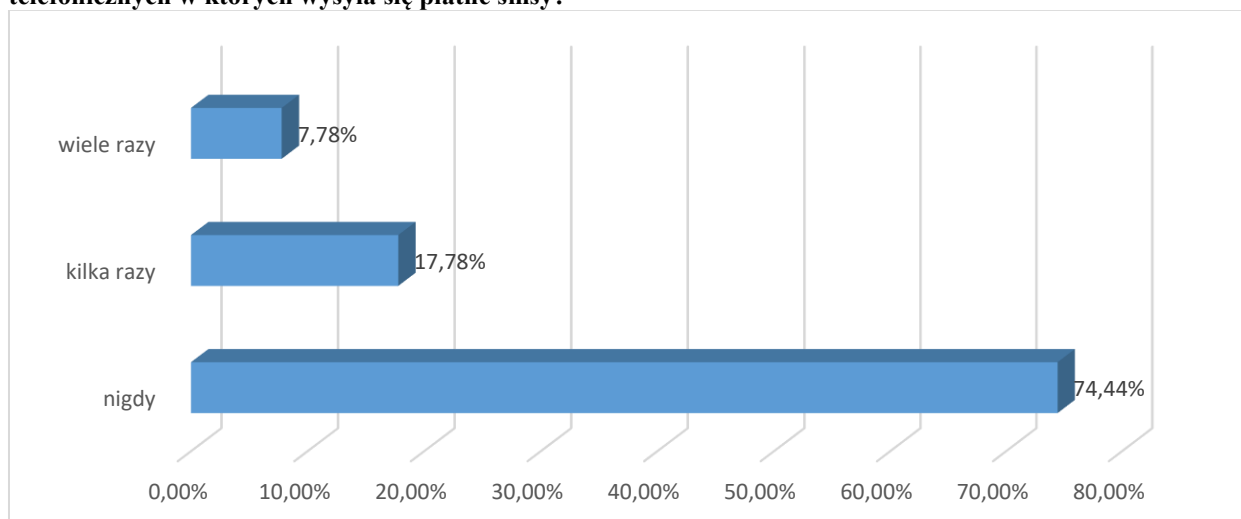
Wyk. 60. Czy słyszał/a Pan/i o jakiejś organizacji lub serwisach internetowych, które udzielają pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą?

W omawianej diagnozie społecznej poruszono kwestię uzależnienia od hazardu.

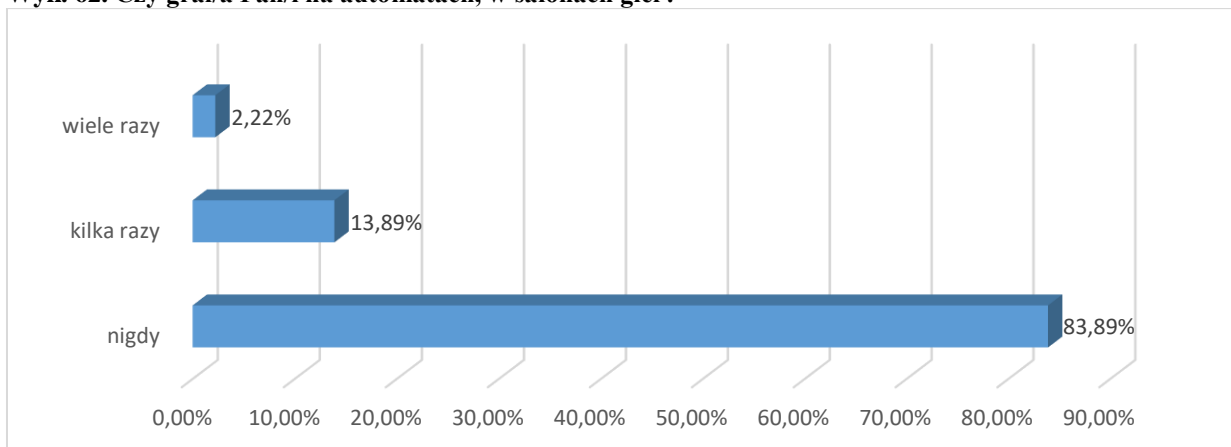
Ankietowani zostali zapytani, czy kiedyś uczestniczyli w konkursach promowanych przez media czy operatorów telekomunikacyjnych, gdzie uczestnictwo wiązało się z wysyłaniem płatnych SMS-ów. Większość, czyli 74,44%, stwierdziła, że nigdy nie korzystała z tego typu konkursów. 17,78% deklarowało udział kilkukrotny, podczas gdy 7,78% przyznało się do częstego uczestnictwa.

Wyk. 61. Czy brał/a Pan/i udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych w których wysyła się płatne smsy?

Na automatach w salonach gier nigdy nie grało 83,89% osób. Kilka razy robiło to 13,89% respondentów, a wiele razy – 2,22% osób.

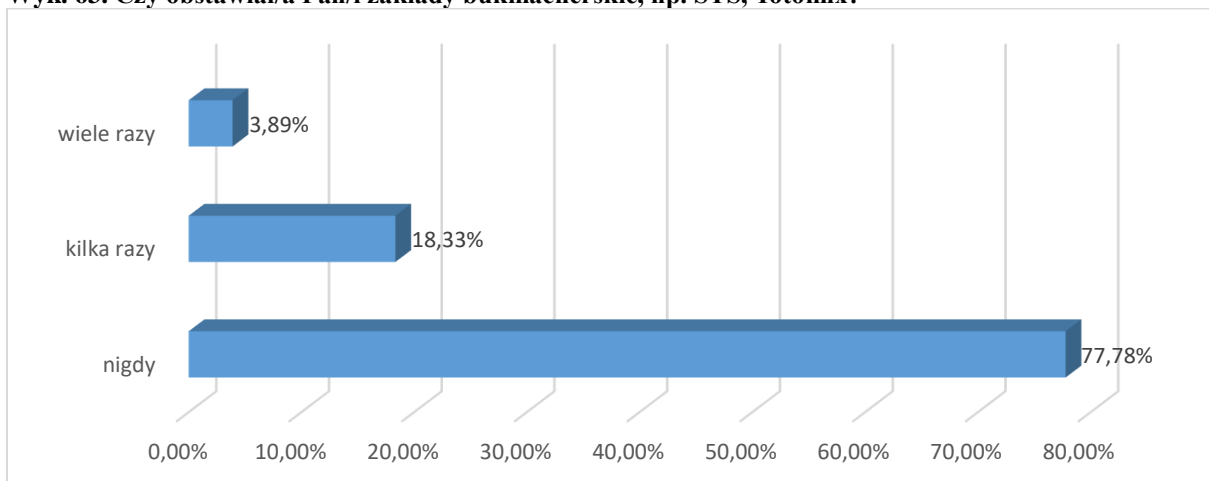
Wyk. 62. Czy grał/a Pan/i na automatach, w salonach gier?

18,33% badanych przyznało się, że kilkakrotnie korzystało z zakładów bukmacherskich, podczas gdy 3,89% robiło to wielokrotnie. Natomiast większość, czyli 77,78%, nigdy nie obstawiała zakładów.

Gromadzone dane sugerują, że w gminie problem hazardu nie jest bardzo rozpowszechniony, ale występuje. Dlatego warto byłoby podjąć środki zapobiegawcze, takie jak kampanie edukacyjne, aby nie dopuścić do jego nasilenia.

Wyk. 63. Czy obstawiał/a Pan/i zakłady bukmacherskie, np. STS, Totomix?

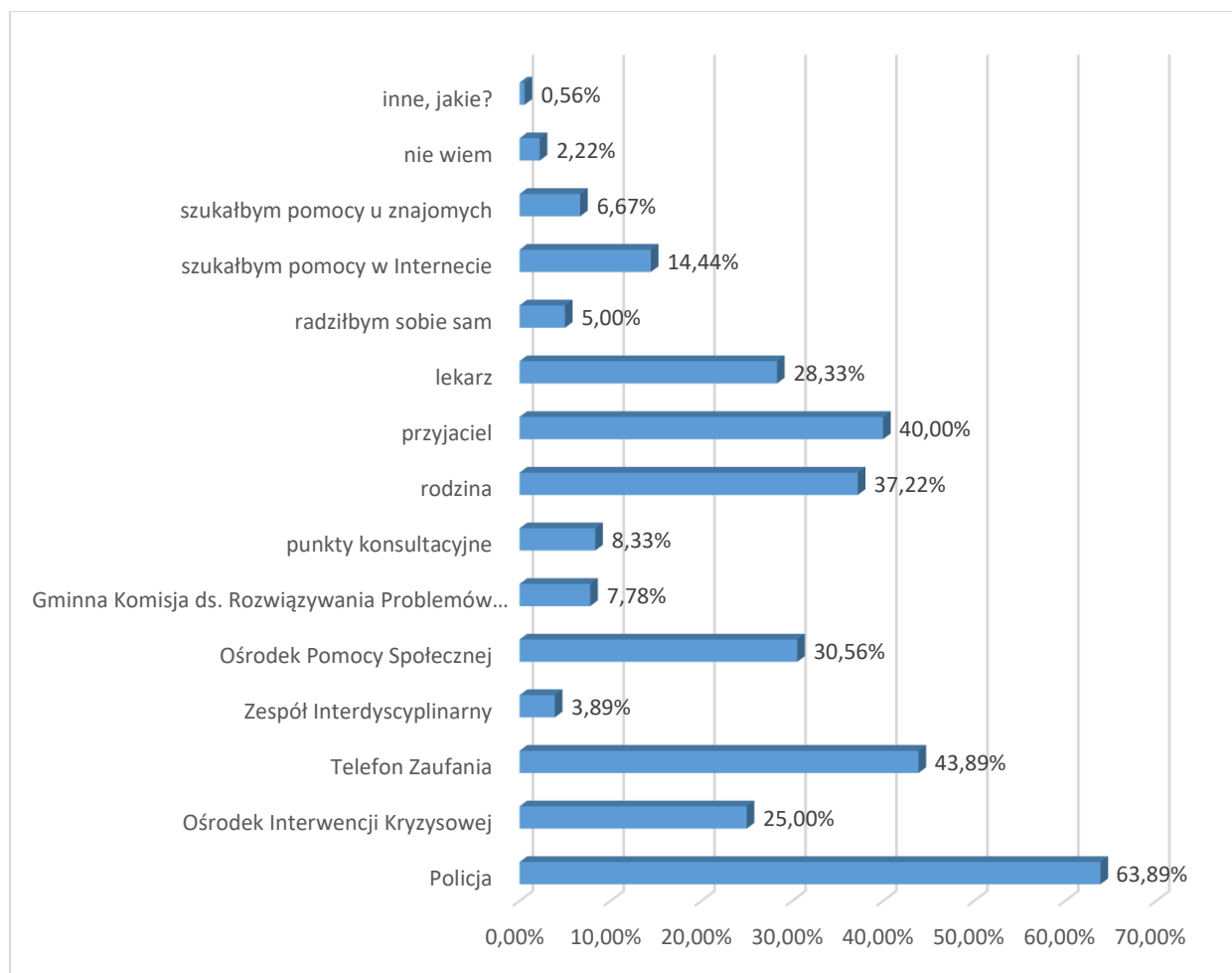
3.7. Gmina wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców

Niniejszy rozdział ma na celu sprawdzenie wiedzy mieszkańców dotyczącej profilaktyki. Jego celem jest również ocena działań profilaktycznych prowadzonych przez gminę.

Celem sprawdzenia, czy ankietowani wiedzą, gdzie mogą zwrócić się z prośbą o pomoc w przypadku problemu uzależnień lub przemocy w rodzinie, poproszono ich o wskazanie do kogo zwróciliby się w takiej sytuacji. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż ankietowani szukaliby pomocy: na Policji (63,89%), pod Telefonem Zaufania (43,89%), u przyjaciela (40,00%), u rodziny (37,22%), w Ośrodku Pomocy Społecznej (30,56%), w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (25,00%), w punkcie konsultacyjnym (8,33%), w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (7,78%), u znajomych (6,67%), w Zespole Interdyscyplinarnym (3,89%) oraz u lekarza (28,33%).

Natomiast 5,00% osób przyznało, iż w takiej sytuacji radziłoby sobie samodzielnie, zaś 14,44% osób szukałoby pomocy w Internecie.

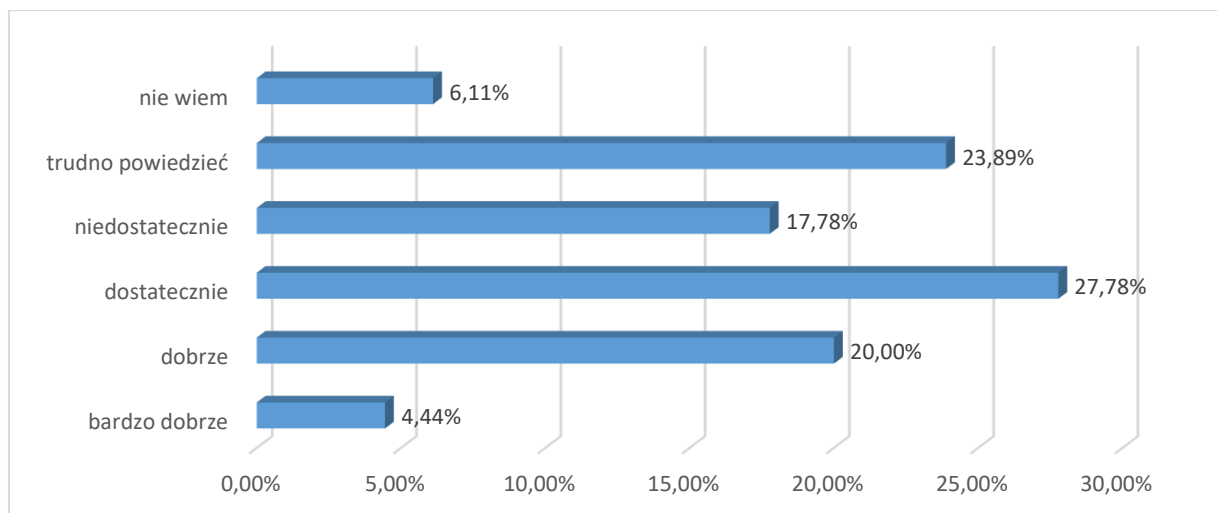
Wyk. 64. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

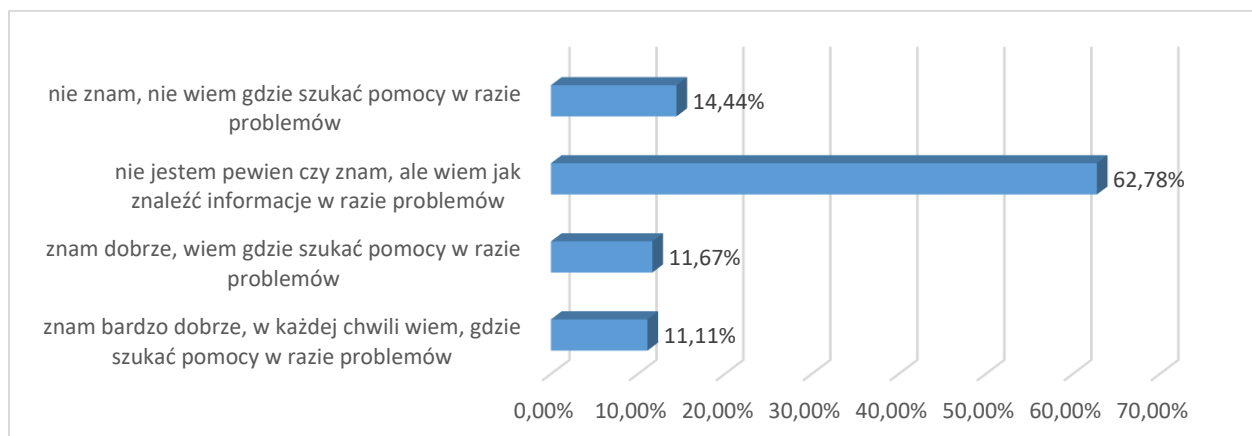
Mieszkańcy zostali zapytani o to, jak oceniają zaangażowanie oraz działania władz lokalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Najwięcej respondentów, bo 27,78%, oceniło je jako dostateczne. 20,00% uważa, że władze działają dobrze, 4,44% bardzo dobrze, natomiast 17,78% oceniło ich działania jako niedostateczne. 23,89% ankietowanych stwierdziło, że trudno jest im ocenić te działania, a 6,11% przyznało, że nie ma zdania na ten temat.

Wyk. 65. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

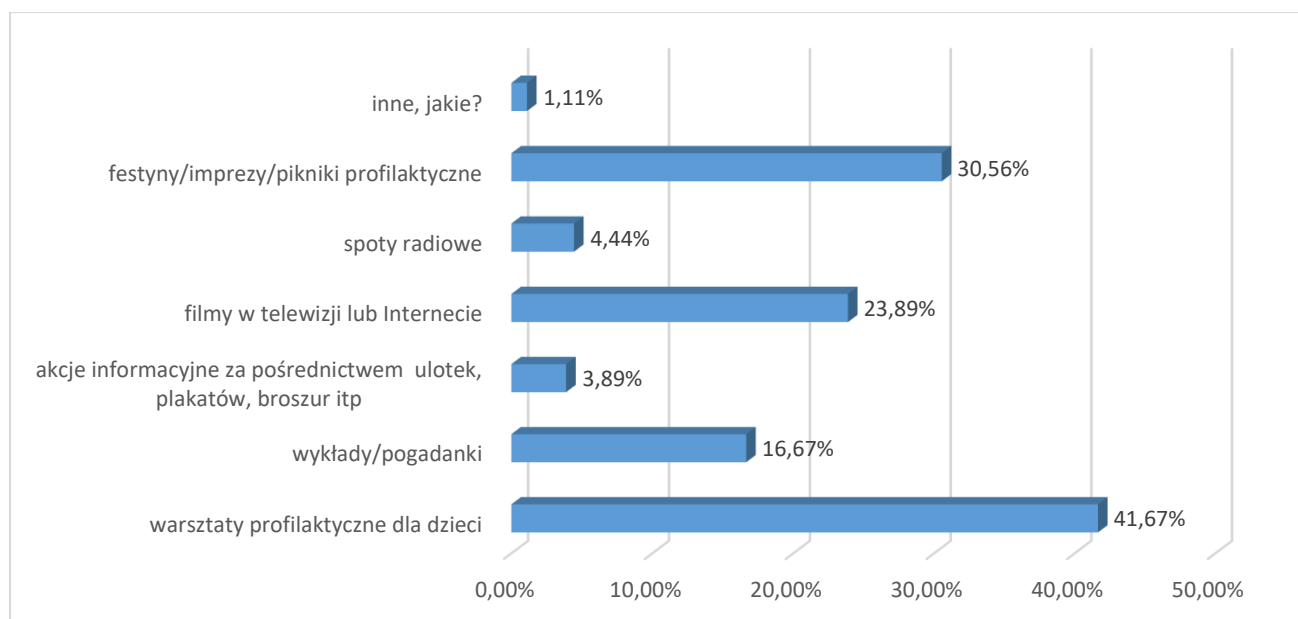
Następnie ankietowanych zapytano, czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych. Ankietowani zostali zapytani, czy wiedzą, jak skontaktować się z instytucjami oferującymi pomoc. Niestety, wielu z nich nie było pewnych, czy dysponuje takimi informacjami. Mimo to, 62,78% respondentów deklarowało, że w razie potrzeby potrafiłoby znaleźć potrzebne dane. 11,67% ankietowanych dobrze zna miejsca, gdzie można uzyskać wsparcie, a 11,11% zna je bardzo dobrze. Niemniej jednak, niepokojące jest to, że 14,44% osób nie wie, gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach. Takie wyniki wskazują na brak świadomości wśród części mieszkańców o dostępnych formach wsparcia w chwilach kryzysu.

Wyk. 66. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, które działania profilaktyczne uważają za najbardziej skuteczne. Najwięcej respondentów uznaje za efektywne warsztaty dla dzieci, co potwierdziło 41,67% badanych. Festyny i imprezy profilaktyczne zdobyły uznanie 30,56% ankietowanych, a wykłady i prelekcje 16,67%. Filmy edukacyjne w telewizji i sieci były wskazywane przez 23,89% osób. Tymczasem akcje informacyjne poprzez ulotki oraz spoty radiowe zdobyły odpowiednio 3,89% i 4,44% głosów.

Wyk. 67. Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

4. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

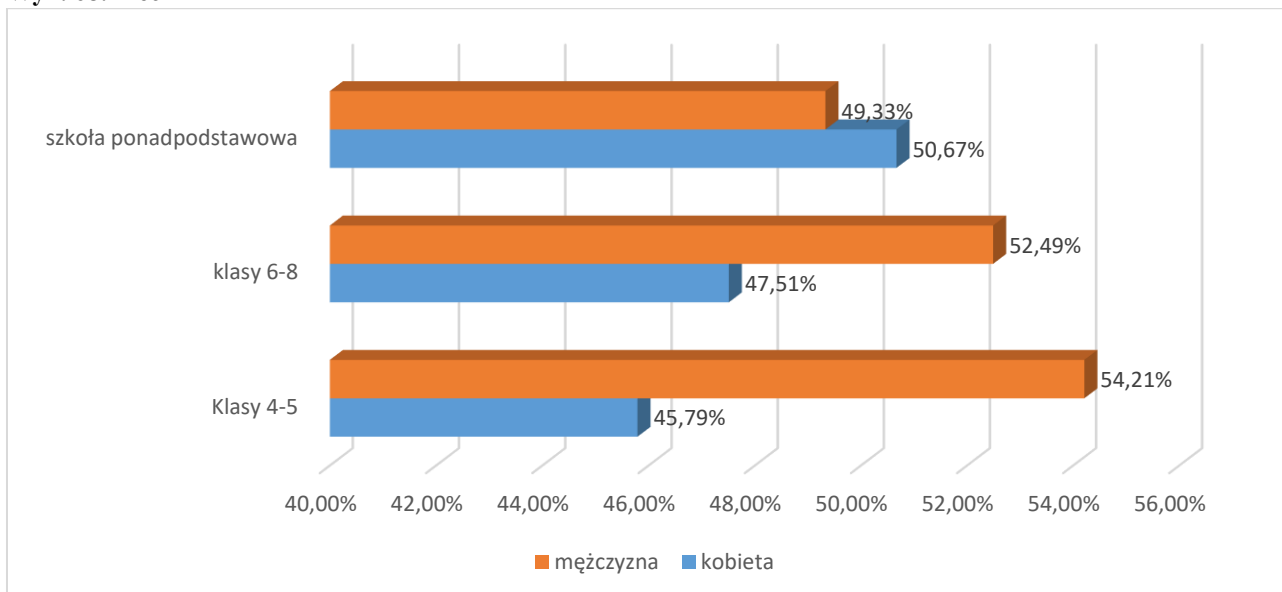
Uczniowie zostali przebadani za pomocą metody ankietowej przy użyciu kwestionariusza online.

Cały kwestionariusz dla uczniów szkoły podstawowej składał się z 68 pytań, a uczniowie szkoły ponadpodstawowej odpowiadali na 74 pytania. Badani poproszeni zostali o wyrażenie swoich opinii na tematy zawarte w wymienionych blokach oraz podzielenie się własnymi obserwacjami tego, co się dzieje w ich otoczeniu. Na końcu ankiety umieszczona została metryczka w celu określenia płci, wieku oraz szkoły, do której uczęszczają.

4.1. Struktura badanej próby

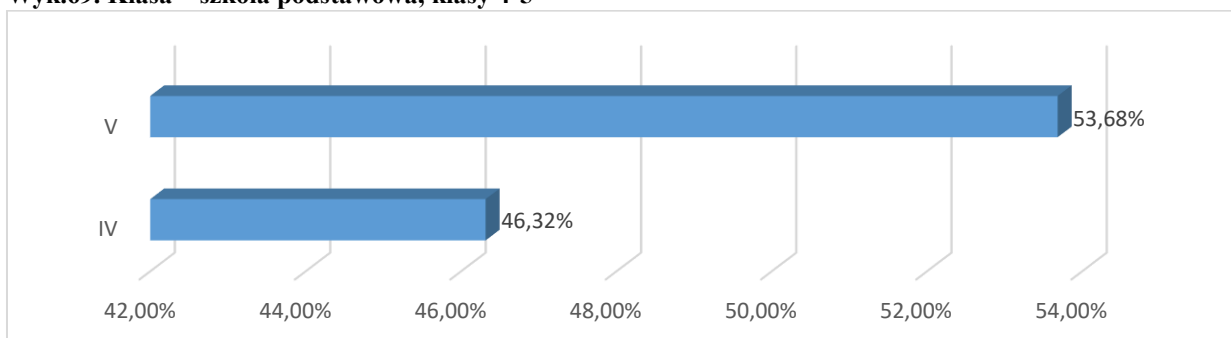
W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Łobez wzięli udział uczniowie szkoły podstawowej klas 4-5 (190 osób), klas 6-8 (261 osób) i ponadpodstawowej (373 osoby). W przypadku uczniów szkoły ponadpodstawowej przewagę liczebną miały dziewczynki (50,67%), a w przypadku uczniów szkoły podstawowej grupa chłopców biorących udział w badaniu (52,49% w klasach 6-8 oraz 54,21% w klasach 4-5) była większa niż grupa dziewczynek (47,51% w klasach 6-8 oraz 45,79% w klasach 4-5).

Wyk. 68. Płeć

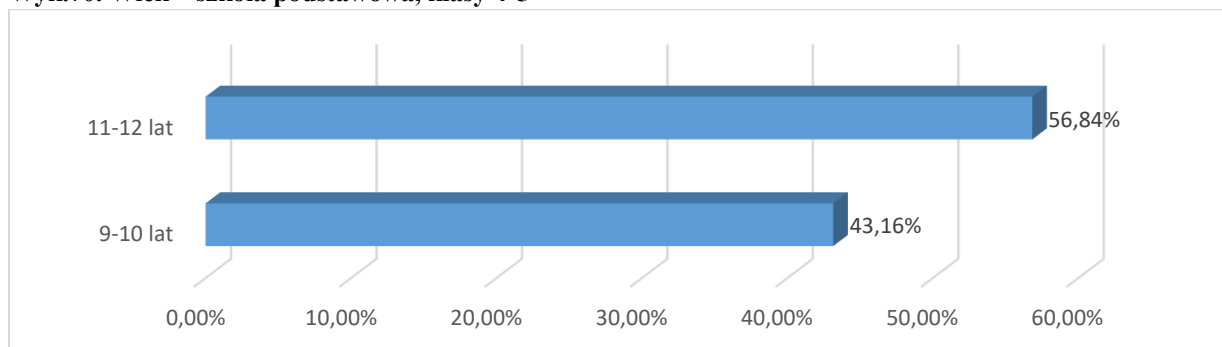
Większość uczniów badanej grupy ze szkoły podstawowej pochodziła z klasy V, stanowiąc 53,68%. Pozostałe 46,32% to uczniowie z klasy IV.

Wyk.69. Klasa – szkoła podstawowa, klasy 4-5

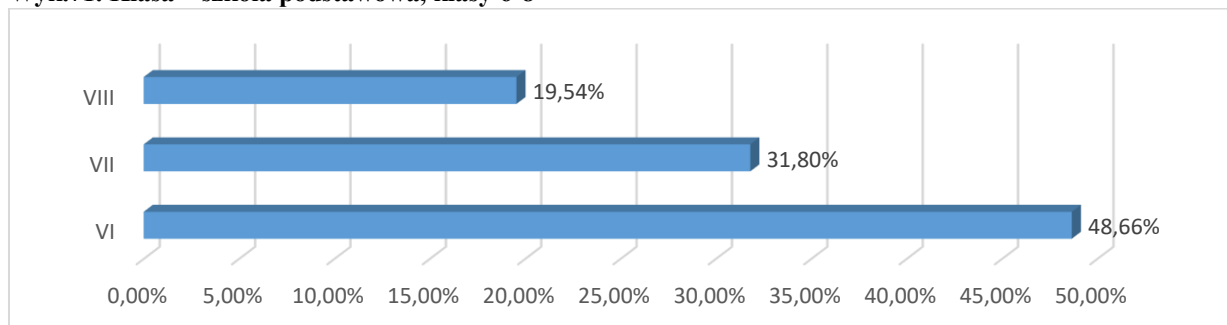
Badani uczniowie z najmłodszej grupy, którzy brali udział w ankietowaniu, najczęściej wskazywali, iż mają od 11 do 12 lat (56,84%), rzadziej wskazywano odpowiedź 9-10 lat (43,16%).

Wyk.70. Wiek – szkoła podstawowa, klasy 4-5

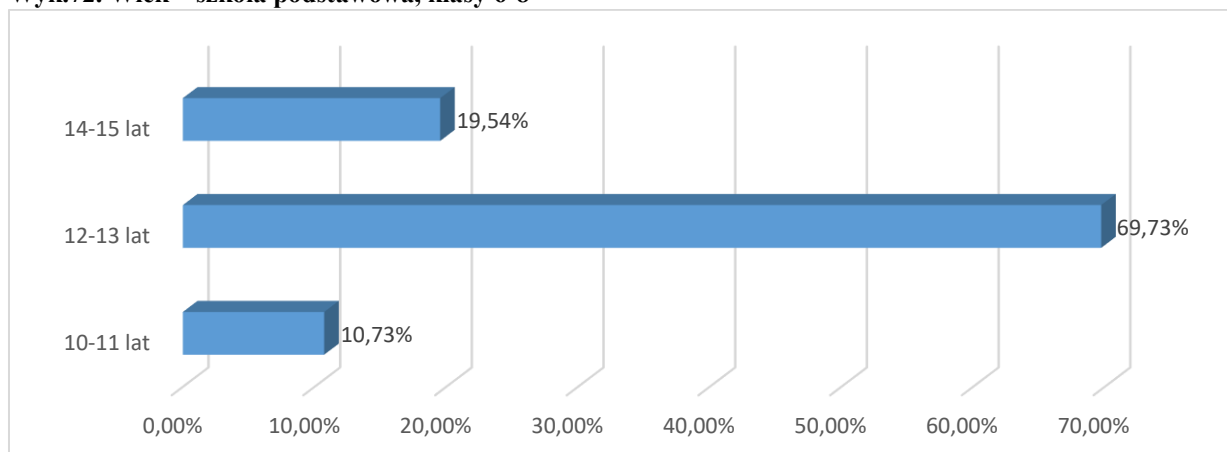
W przypadku starszych uczniów szkoły podstawowej, którzy brali udział w ankietowaniu, większość z nich to uczniowie klasy VI (48,66%). Uczniowie klasy VII stanowili 31,80% próby, a 19,54% to uczniowie klasy VIII.

Wyk.71. Klasa – szkoła podstawowa, klasy 6-8

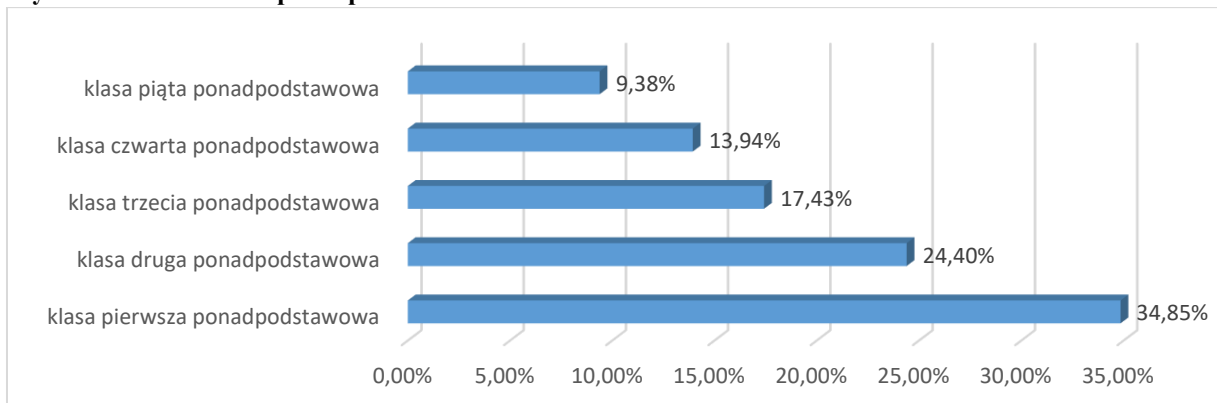
Grupę najmłodszych uczniów biorących udział w badaniu tworzyli uczniowie, którzy znajdowali się w grupie wiekowej 12-13 lat (69,73%). Co dziesiąty uczeń miał od 10 do 11 lat, a co piąty od 14-15 lat.

Wyk.72. Wiek – szkoła podstawowa, klasy 6-8

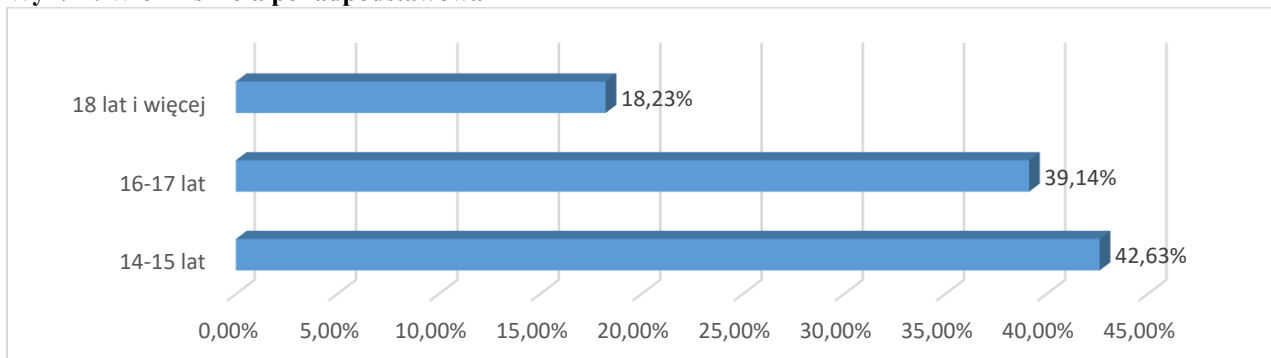
W przypadku szkoły ponadpodstawowej najliczniejszą grupę osób, które brały udział w ankiety, tworzyły osoby z klasy I (34,85%). Do klasy II uczęszczało 24,40% uczniów, do klasy III – 17,43%, do klasy IV – 13,94%, a najmniej liczną grupę tworzyli uczniowie klasy V (9,38%).

Wyk.73. Klasa – szkoła ponadpodstawowa

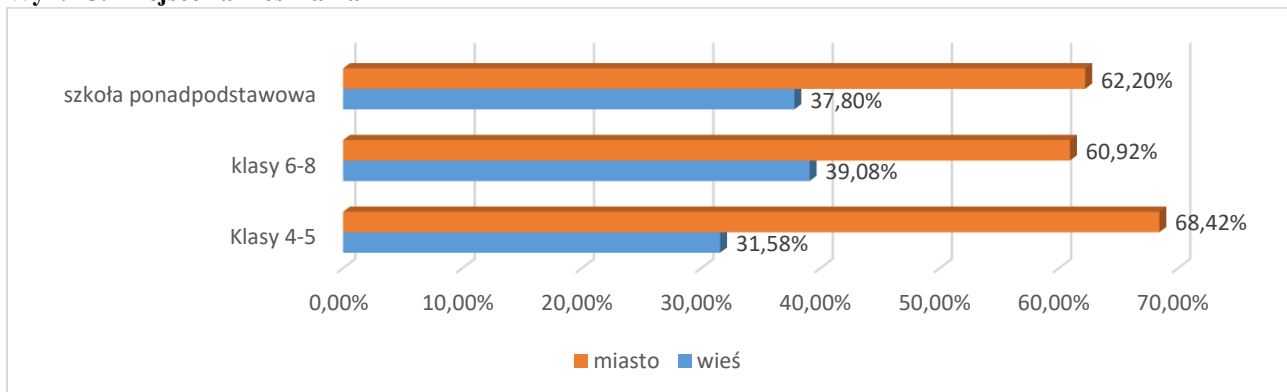
W grupie wiekowej 14-15 lat znajdowało się 42,63% uczniów, którzy brali udział w ankiety, w grupie 16-17 lat było 39,14% respondentów, a badani w wieku 18 i więcej lat stanowili 18,23% próby.

Wyk.74. Wiek – szkoła ponadpodstawowa

W przypadku uczniów obu szkół większość, którzy brali udział w ankiety, zamieszkuje miasto (68,42% uczniów klas 4-5, 60,92% uczniów klas 6-8 i 62,20% uczniów szkoły ponadpodstawowej). Natomiast na wsi zamieszkuje 37,80% uczniów szkoły ponadpodstawowej oraz 39,08% uczniów klasy 6-8 oraz 31,58% uczniów klas 4-5.

Wyk. 75. Miejsce zamieszkania

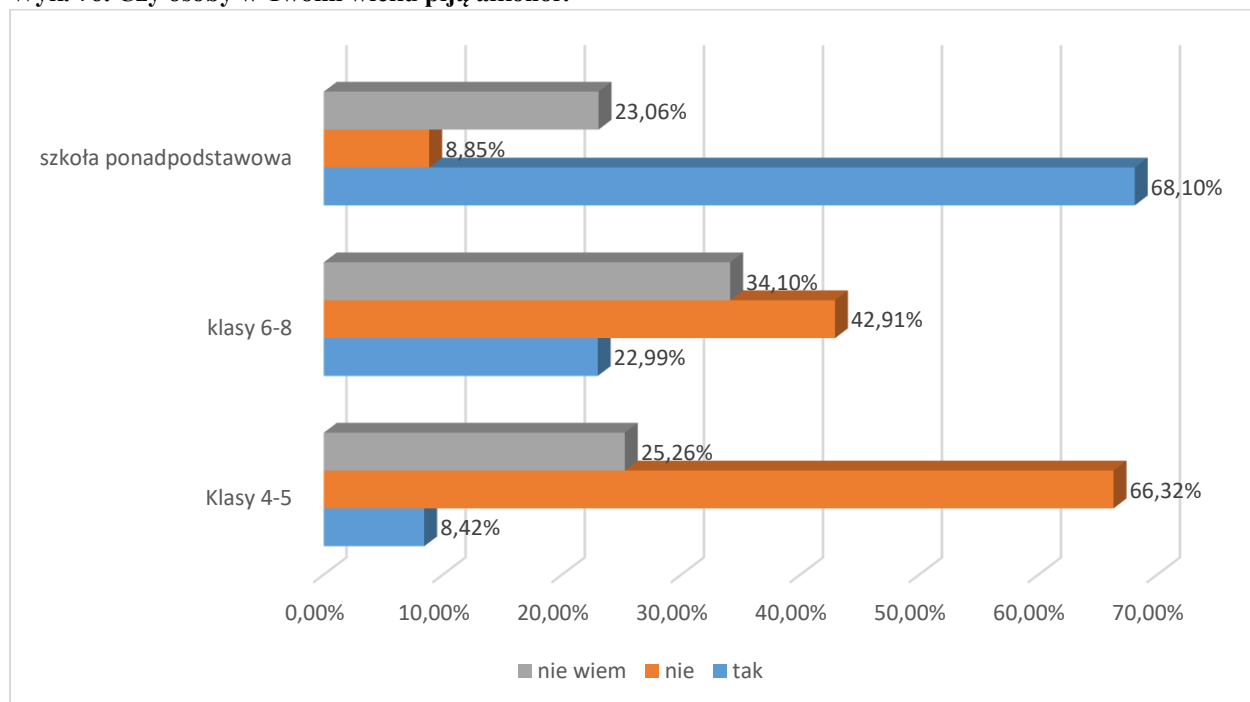

4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Pierwsza część ankiety skierowanej do uczniów z Gminy Łobez była poświęcona tematyce alkoholowej, konkretnie skupiając się na zagadnieniu spożywania alkoholu przez młodsze pokolenie. Zadawane pytania miały na celu zgłębienie świadomości uczniów na temat tego, jak powszechne jest spożywanie alkoholu wśród ich rówieśników. Pytania miały na celu zdobyć informacje na temat skali problemu nadużywania alkoholu wśród dzieci i młodzieży, ale również ocenić, jak dobrze uczniowie są poinformowani na temat ryzyka i konsekwencji związanych z uzależnieniem alkoholowym. Wiedza ta jest kluczowa, aby zrozumieć, czy młodzież jest świadoma zagrożeń płynących z przedwczesnego i nadmiernego spożywania alkoholu oraz czy są one odpowiednio edukowane w tym zakresie w swoim środowisku.

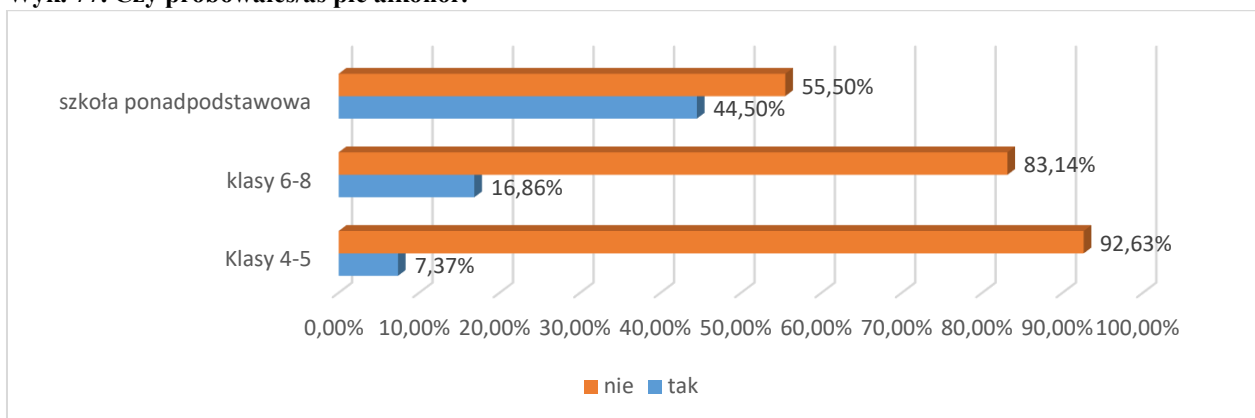
Na pytanie dotyczące spożywania alkoholu przez rówieśników, 8,42% uczniów z klas 4-5, 22,99% z klas 6-8 oraz 68,10% starszych uczniów odpowiedziało potwierdzająco. Z kolei 66,32% najmłodszych uczniów, 42,91% uczniów z klas 6-8 i 8,85% starszej młodzieży jest zdania, że ich rówieśnicy nie sięgają po alkohol.

Wyk. 76. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

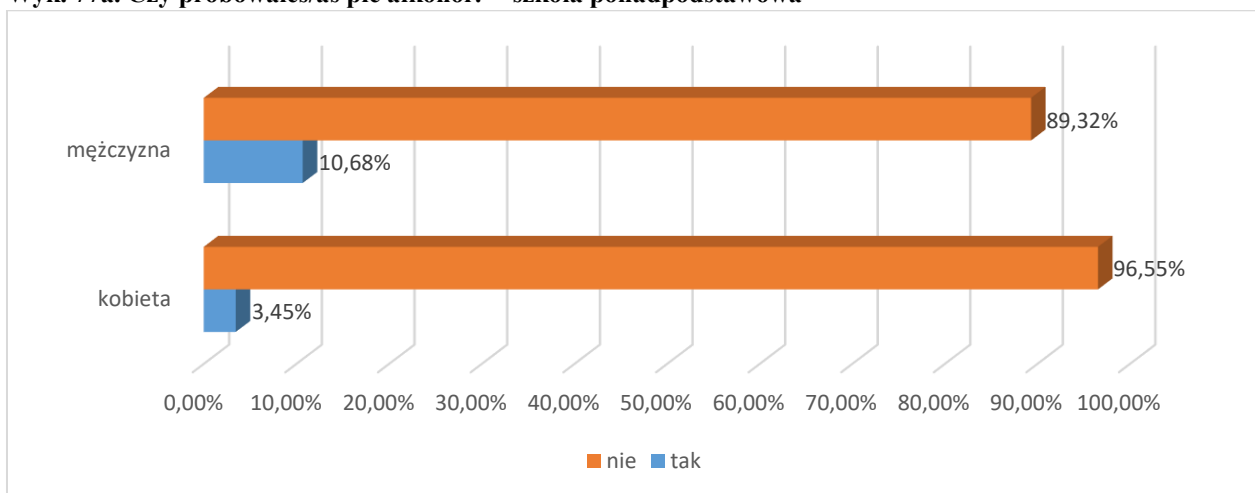
Spożywanie alkoholu, chociażby raz w życiu, jest zjawiskiem, które dotyczy różnych grup wiekowych uczniów. Wśród uczniów klas 4-5, jedynie niewielki odsetek, bo 7,37%, przyznał się do tego, że próbował alkoholu. W grupie uczniów klas 6-8 odsetek ten jest wyższy i wynosi 16,86%, co sugeruje, że z wiekiem zainteresowanie alkoholem rośnie. Największy procent uczniów, którzy spożywali alkohol, pochodzi z grupy starszych uczniów, gdzie aż 44,50% przyznaje się do tego doświadczenia. Może to świadczyć o tym, że w miarę dorastania młodzież jest bardziej narażona na różnego rodzaju presję społeczną czy ciekawość, które skłaniają do sięgnięcia po alkohol.

Wyk. 77. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

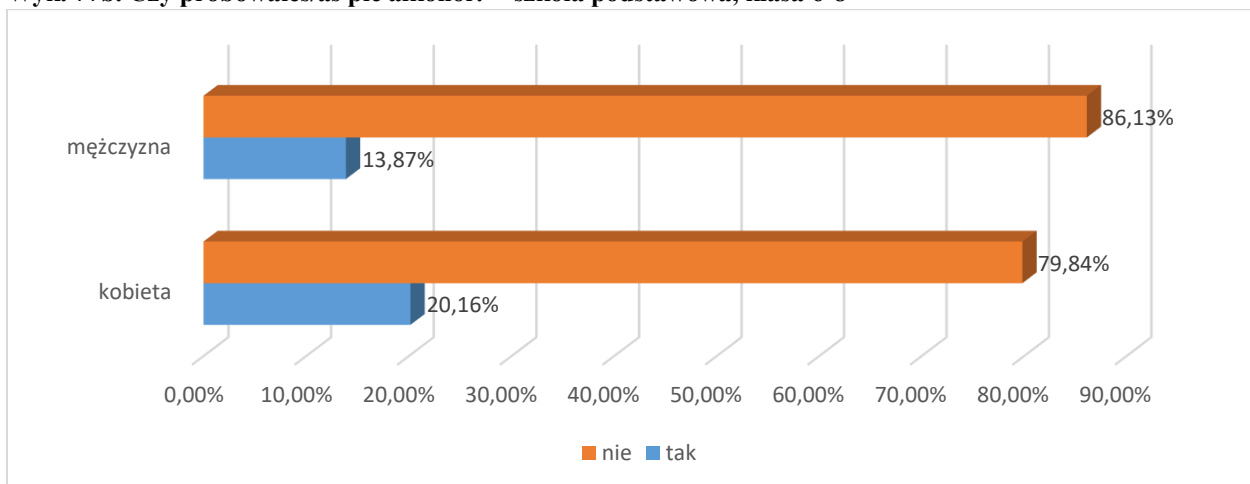
Analizując odpowiedzi na pytanie "Czy próbowałeś/aś pić alkohol?" w kontekście płci respondentów, można zauważyć pewne różnice w zachowaniach dziewcząt i chłopców. Z danych wynika, że 3,45% dziewcząt i 10,68% chłopców miało doświadczenie z alkoholem. Chociaż na pierwszy rzut oka może się wydawać, że chłopcy częściej sięgają po napoje alkoholowe niż dziewczęta, różnica ta nie jest drastyczna. Można by przypuszczać, że chłopcy są bardziej skłonni do eksperymentowania z alkoholem lub są bardziej narażeni na presję rówieśniczą w tej kwestii.

Wyk. 77a. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – szkoła ponadpodstawowa

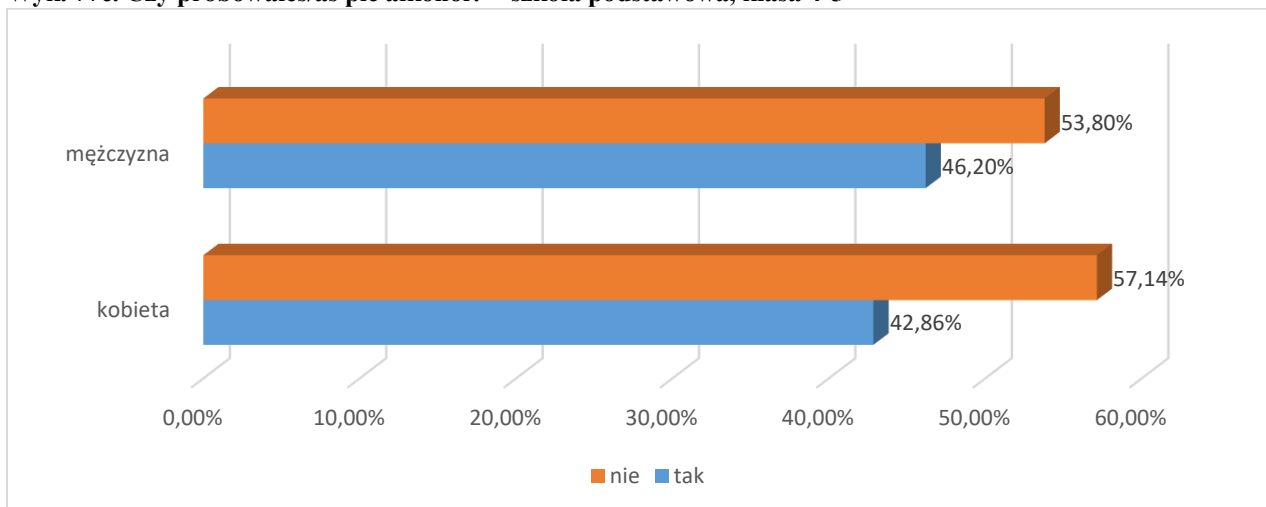
W przypadku uczniów klas 6-8 dziewczynki (20,16%) częściej niż chłopcy (13,87%) deklarowały, iż sięgają po alkohol.

Wyk. 77b. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – szkoła podstawowa, klasa 6-8

W przypadku najmłodszych uczniów dziewczynki (42,86%) rzadziej niż chłopcy (46,20%) deklarowały, iż sięgają po alkohol.

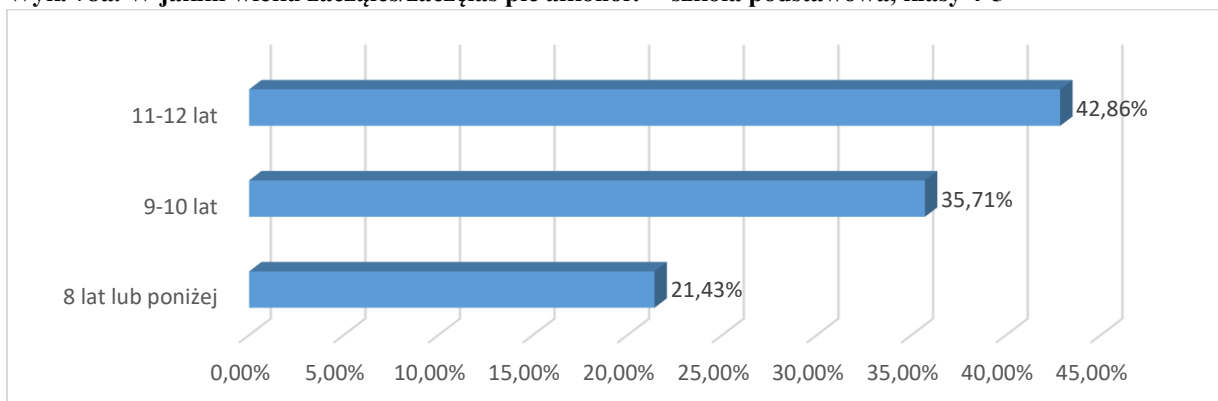
Wyk. 77c. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – szkoła podstawowa, klasa 4-5

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż piły alkohol.

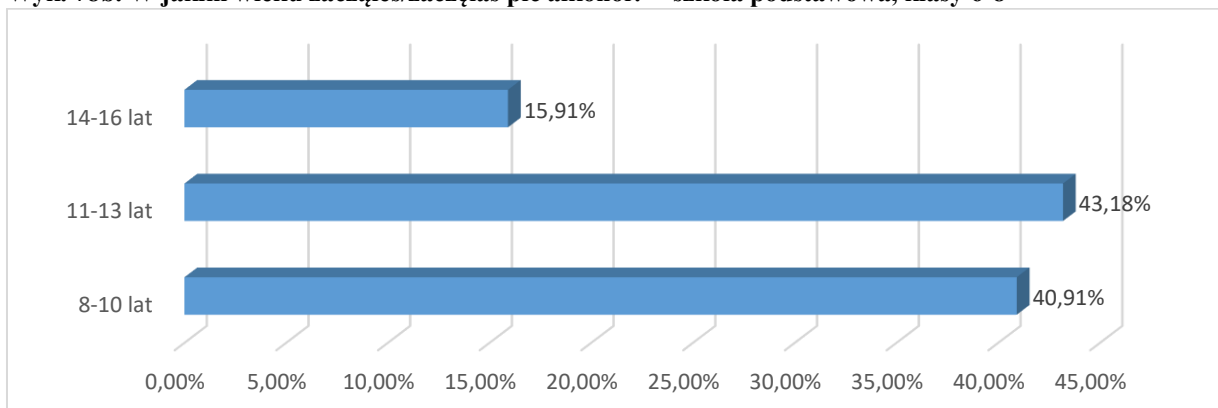
Uczniowie najczęściej sięgali pierwszy raz po alkohol w wieku 11-12 lat (42,86%). 35,71% uczniów pierwszy raz piło alkohol w wieku 9-10 lat. Natomiast w wieku poniżej 8 lat pierwszy raz po alkohol sięgnęło 21,43% badanych uczniów.

Wyk. 78a. W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol? – szkoła podstawowa, klasy 4-5

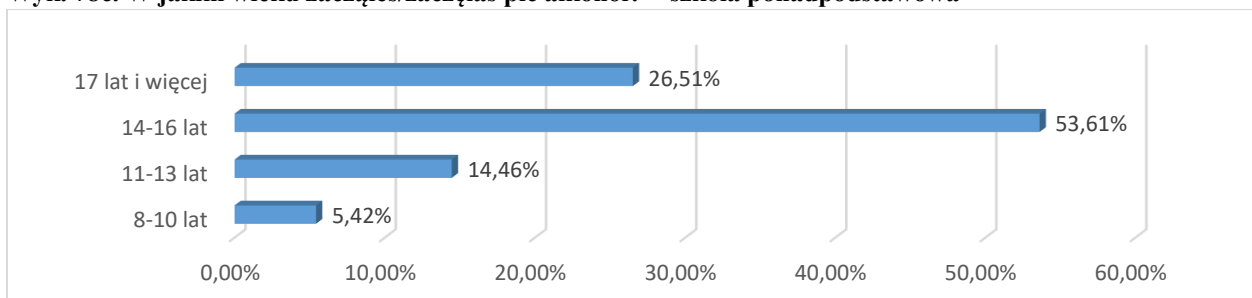
Uczniowie klas 6-8 sięgali po alkohol w wieku 11-13 lat (43,18%), 8-10 lat (40,91%) oraz w wieku 14-16 lat (15,91%).

Wyk. 78b. W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol? – szkoła podstawowa, klasy 6-8

W przypadku starszych uczniów, najczęściej rozpoczynali oni inicjację alkoholową w wieku 14-16 lat (53,61%), a także w wieku 17 i więcej lat (26,51%), 11-13 lat (14,46%) oraz 8-10 lat (5,42%).

Wyk. 78c. W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol? – szkoła ponadpodstawowa

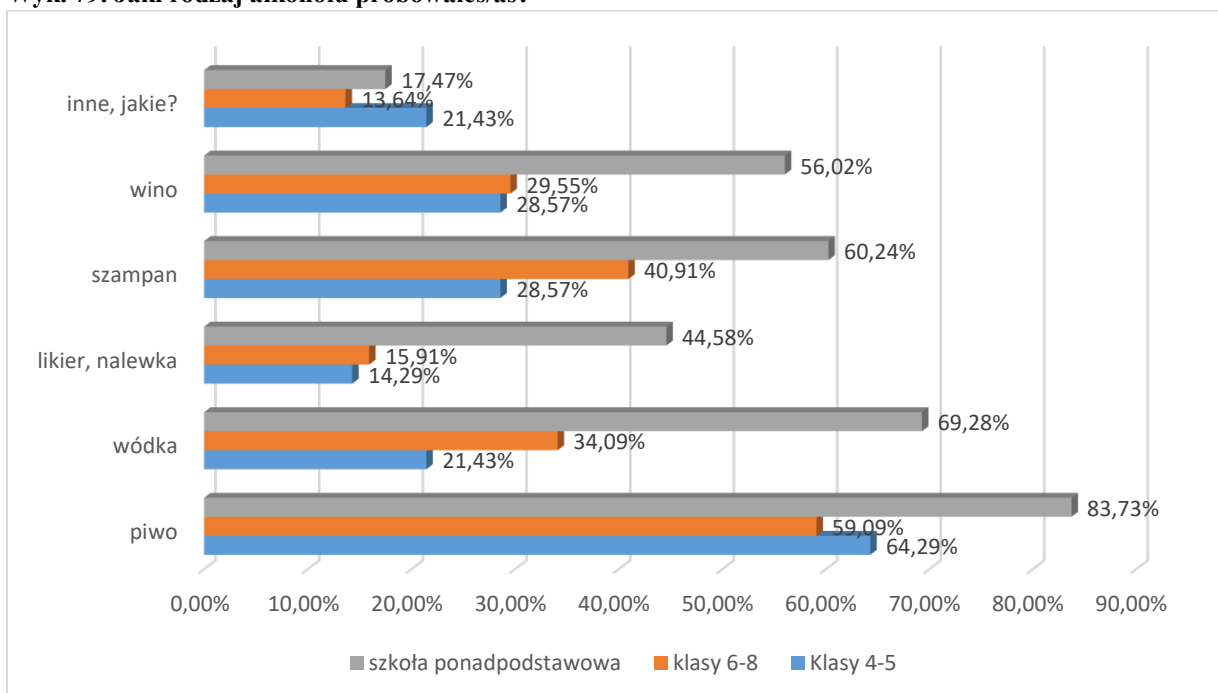

Respondenci ze szkoły podstawowej, klas 4-5 najczęściej wskazywali na: piwo (64,29%), szampana (28,57%), wino (28,57%), wódkę (21,43%) oraz likiery i nalewki (14,29%). Dodatkowo 21,43% uczniów wskazało na inne alkohole, jednak nie podając konkretnych przykładów.

Uczniowie klas 6-8 najczęściej sięgają po: piwo (59,09%), szampan (40,91%), wino (29,55%), wódka (34,09%) oraz likier, nalewki (15,91%).

Uczniowie szkoły ponadpodstawowej najczęściej sięgają natomiast po: piwo (83,73%), szampana (60,24%), wino (56,02%), wódkę (69,28%), likier, nalewki (44,58%) oraz inne alkohole, których nie wymieniono (17,47%).

Wyk. 79. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

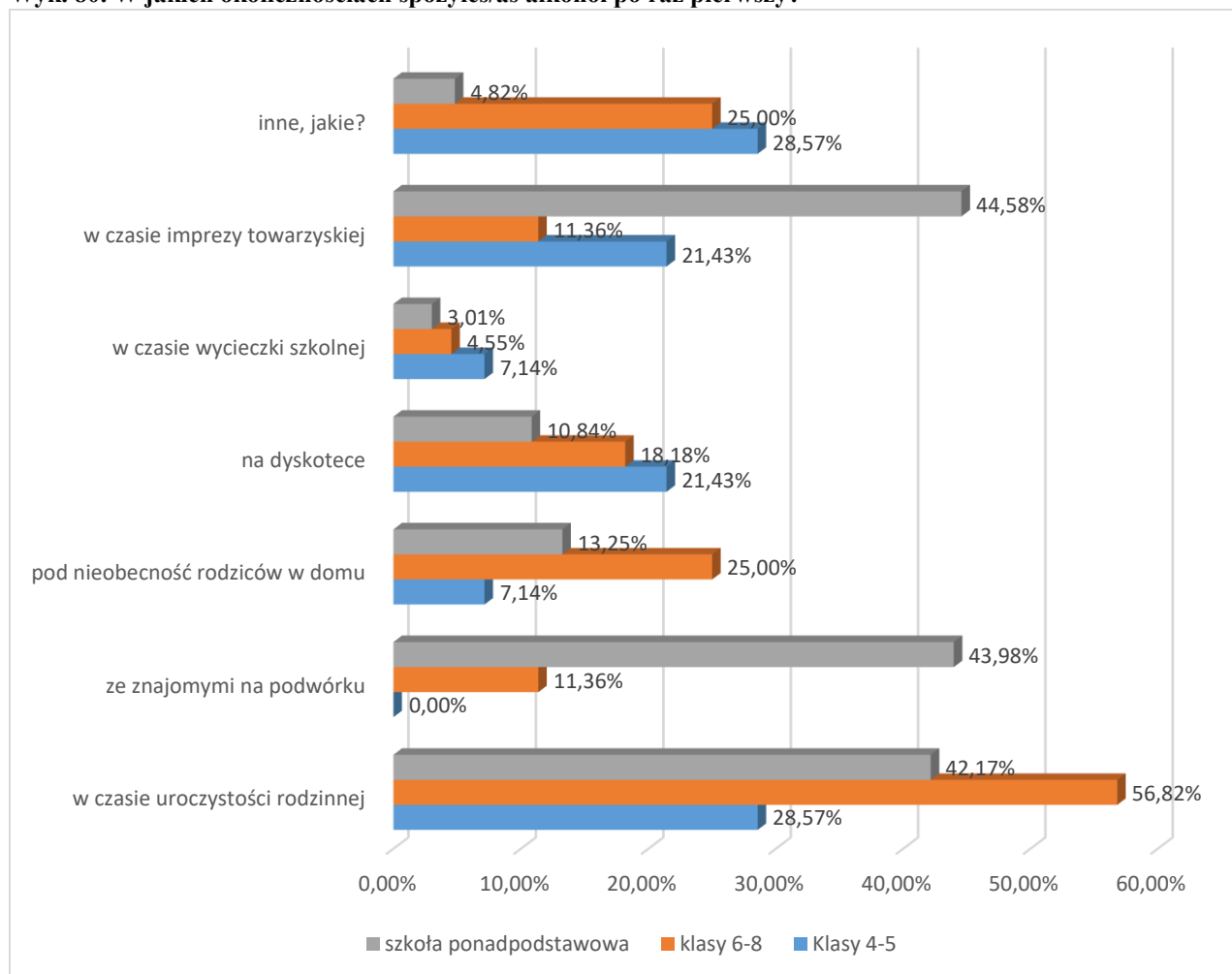
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie szkoły podstawowej, klas 4-5, którzy próbowali już pić alkohol, deklaruwali, iż pierwszy raz sięgnęli po niego w czasie uroczystości rodzinnej – takiej odpowiedzi udzieliło 28,57% uczniów. Rzadziej wskazywano natomiast na następujące okoliczności: w czasie imprezy towarzyskiej (21,43%), na dyskotecie (21,43%), w czasie wycieczki szkolnej (7,14%), pod nieobecność rodziców w domu (7,14%) oraz podczas innych uroczystości (28,57%).

Uczniowie klas 6-8 spożywali alkohol: w czasie uroczystości rodzinnej (56,82%), pod nieobecność rodziców w domu (25,00%), na dyskotecie (18,18%), ze znajomymi na podwórku (11,36%), w czasie imprezy towarzyskiej (11,36%) oraz w czasie wycieczki szkolnej (4,55%).

Natomiast najstarsi uczniowie sięgnęli po alkohol po raz pierwszy w czasie imprezy towarzyskiej (44,58%), także w czasie uroczystości rodzinnej (42,17%), ze znajomymi na podwórku (43,98%) oraz: dyskotecie (10,84%), pod nieobecność rodziców w domu (13,25%), w czasie wycieczki szkolnej (3,01%).

Wyk. 80. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

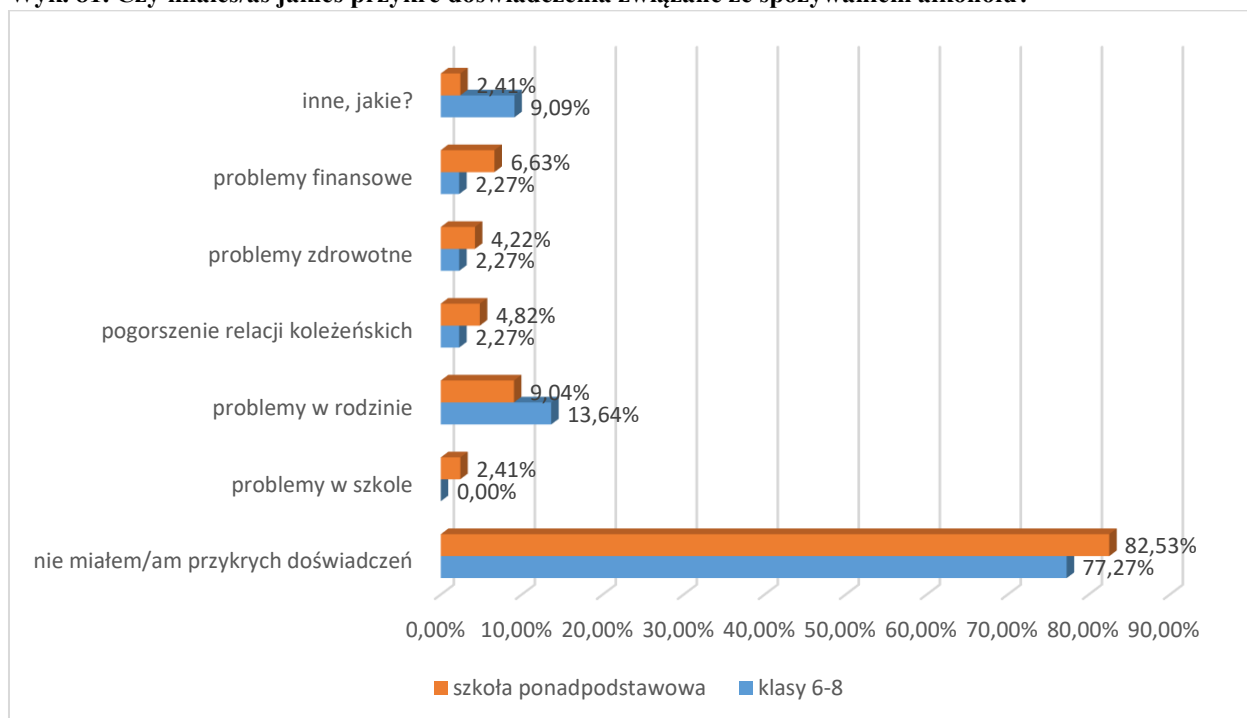

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie klas 6-8, którzy pili kiedykolwiek alkohol przyznawali, iż doświadczyli następujących jego konsekwencji: problemów w rodzinie (13,64%), pogorszenia relacji koleżeńskich (2,27%), problemów finansowych (2,27%), problemów zdrowotnych (2,27%) oraz innych okoliczności, których nie wymieniono (9,09%). Natomiast zdecydowana większość uczniów przyznała, że nie doświadczyła nigdy przykrych konsekwencji spożywania alkoholu (77,27%).

Uczniowie szkół ponadpodstawowych doświadczyli kiedykolwiek: problemów w rodzinie (9,04%), problemów finansowych (6,63%), pogorszenia relacji koleżeńskich (4,82%), problemów zdrowotnych (4,22%) oraz problemów w szkole (2,41%). Natomiast 82,53% uczniów nie doświadczyło żadnych negatywnych konsekwencji.

Wyk. 81. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

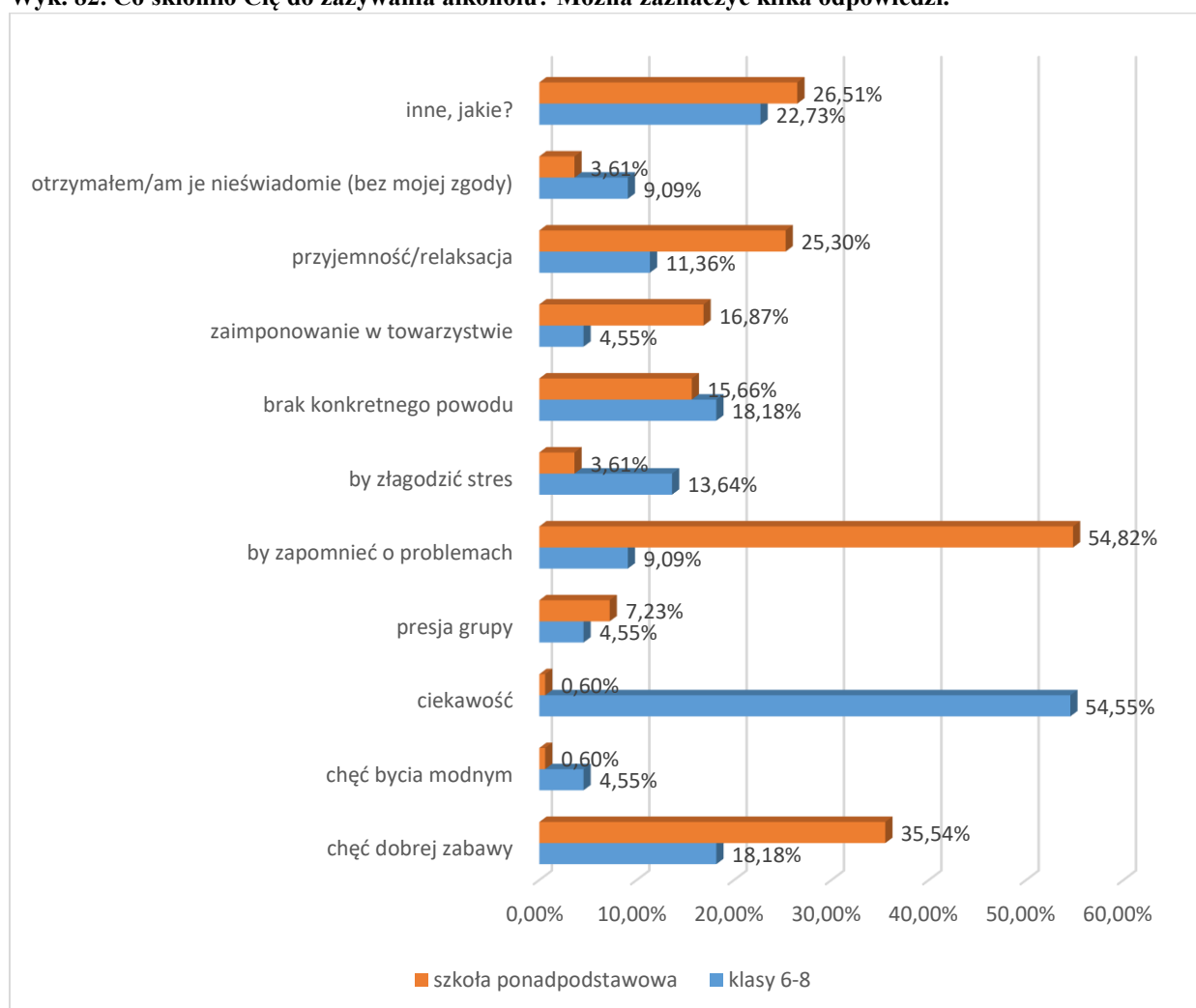

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Młodsza grupa uczniów najczęściej decydowała się na spożycie alkoholu z powodu ciekawości, stanowiącej 54,55%. Kolejnym powodem była chęć dobrej zabawy, która wynosiła 18,18%. Poszukiwanie relaksu stanowiło 11,36%, a chęć zredukowania stresu 13,64%. Pragnienie zapomnienia o problemach stanowiło 9,09%. Dążenie do bycia na czasie, nacisk ze strony rówieśników oraz pragnienie zrobienia wrażenia na innych miały równe wartości, wynoszące po 4,55%. Dodatkowo, 9,09% uczniów nieświadomie spożyło alkohol bez swojej wiedzy i zgody.

W przypadku starszych uczniów, najważniejszym powodem sięgnięcia po alkohol było pragnienie zapomnienia o problemach, które wynosiło 54,82%. Chęć dobrej zabawy stanowiła 35,54%, a poszukiwanie relaksu 25,30%. Chęć zrobienia wrażenia wynosiła 16,87%, a brak konkretnego powodu 15,66%. Presja rówieśnicza stanowiła 7,23%, a chęć złagodzenia stresu 3,61%. 3,61% starszych uczniów nieświadomie spożyło alkohol bez swojej zgody. Ciekawość oraz chęć bycia trendy stanowiły najmniejszy odsetek, wynoszący po 0,60%.

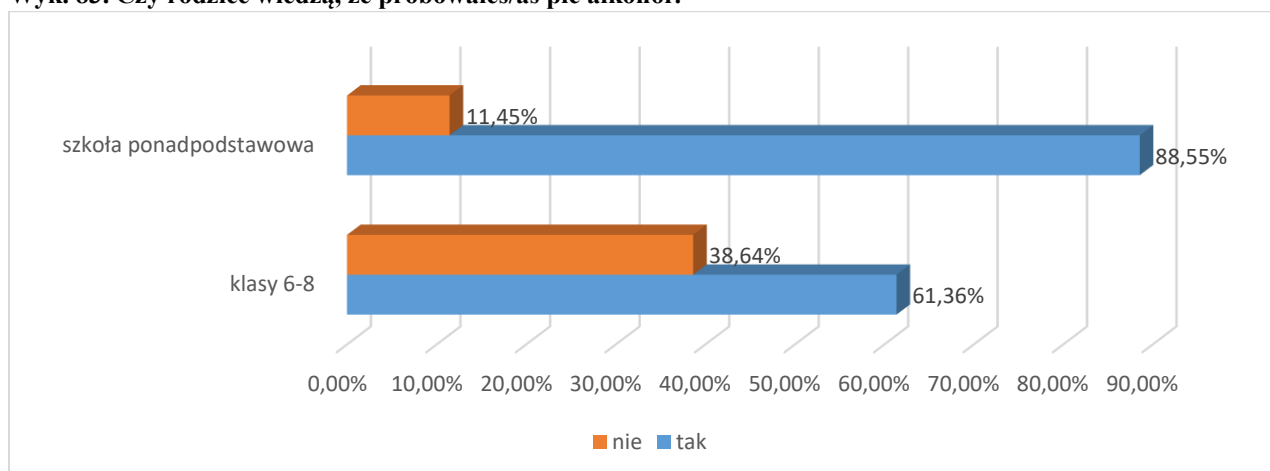
Wyk. 82. Co skłoniło Cię do zażywania alkoholu? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

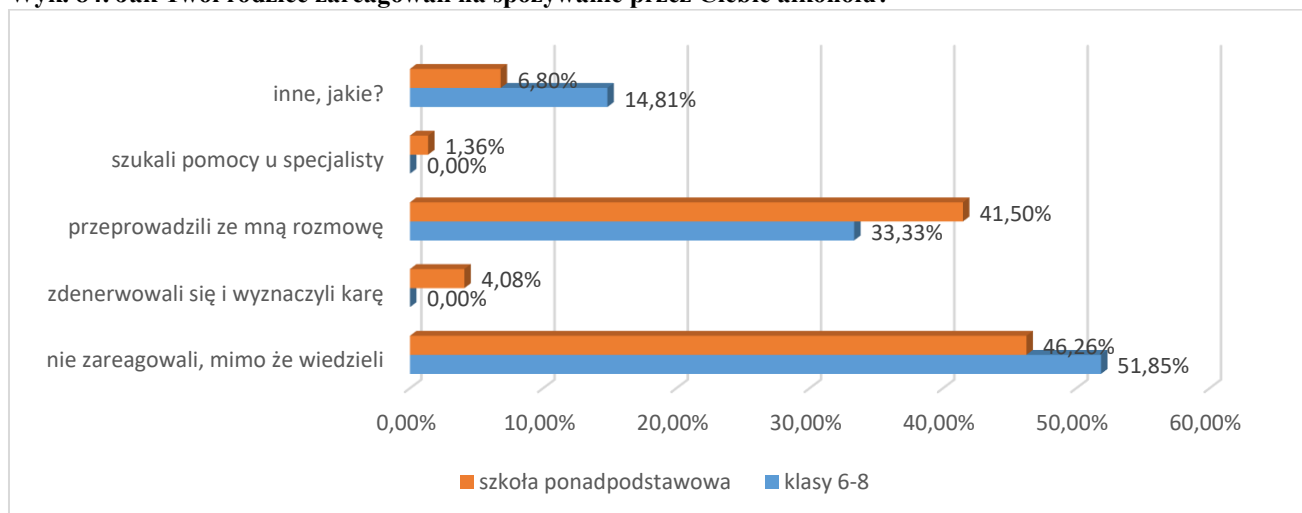
Zdecydowana większość uczniów przyznała, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu – taką opinię wyraziło 88,55% uczniów starszych i 61,36% uczniów młodszych.

Wyk. 83. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Należy podkreślić, że ponad połowa młodszych uczniów (51,85%) oraz 46,26% starszych uczniów jest zdania, że ich rodzice nie zareagowali na wiadomość o ich spożywaniu alkoholu. Z kolei 41,50% uczniów szkół ponadpodstawowych i jedna trzecia uczniów szkół podstawowych (33,33%) stwierdziło, że ich rodzice podjęli z nimi rozmowę na ten temat. 4,08% starszych uczniów zaznaczyło, że ich rodzice zareagowali gniewem i nałożyli karę. Dodatkowo, niewielki odsetek, czyli 1,36% starszych uczniów, wskazał, że ich rodzice zdecydowali się na poszukiwanie wsparcia u specjalisty w tej kwestii.

Wyk. 84. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

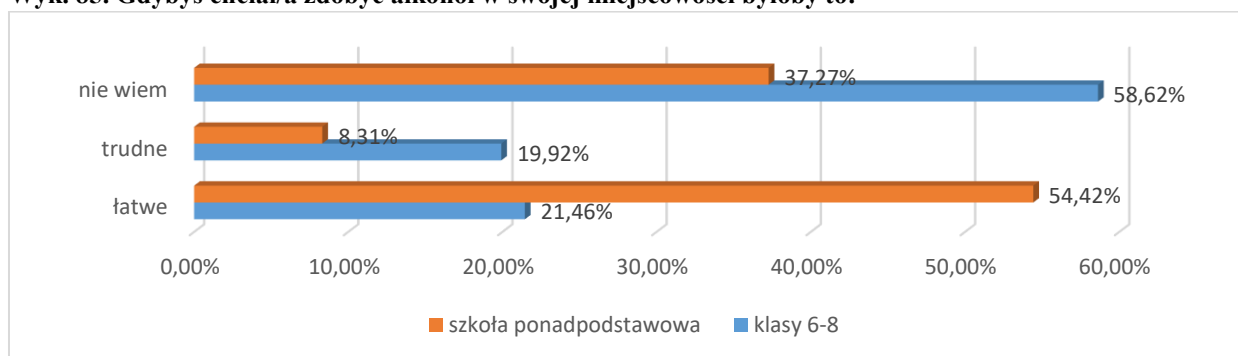

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogli udzielić wszyscy respondenci – nie tylko te osoby, które zadeklarowały, iż piły alkohol.

Większość młodszych uczniów (58,62%) oraz 37,72% starszych uczniów miała trudności z określeniem, czy dostęp do alkoholu dla nieletnich w Gminie Łobez jest problemem. Z drugiej strony, 21,46% młodszych uczniów i ponad połowa starszych uczniów (54,42%) uważa, że zdobywanie alkoholu w ich gminie jest proste. Z kolei 19,92% uczniów młodszych i 8,31% starszych uczniów jest zdania, że dostęp do alkoholu w Gminie Łobez jest utrudniony.

Wyk. 85. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

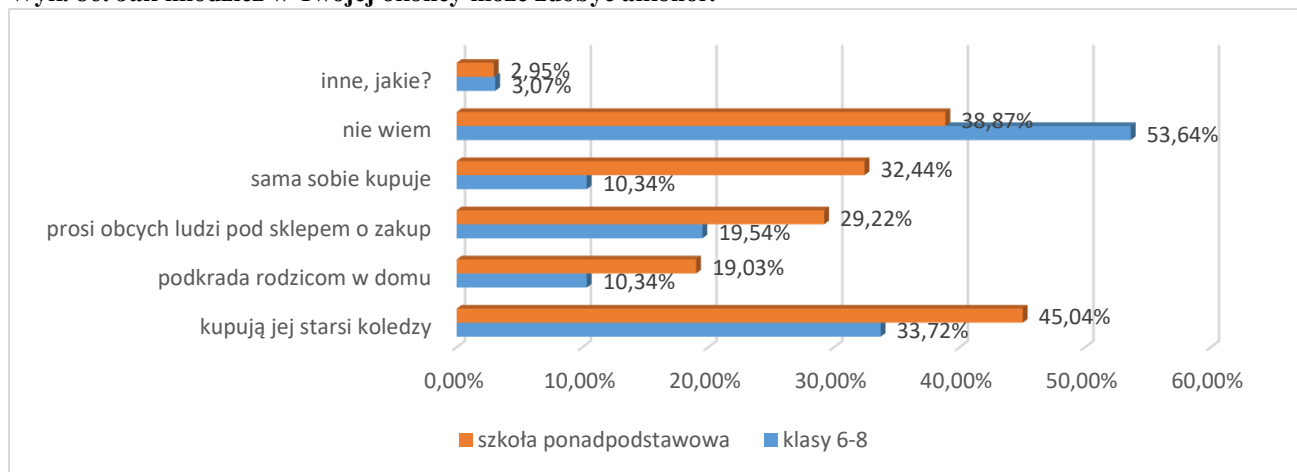

Większa część uczniów ze szkoły podstawowej jest zdania, że młodzież z ich rejonu dostaje alkohol od starszych kolegów (33,72%). Inne metody zdobywania alkoholu to prośenie nieznajomych przed sklepem o dokonanie zakupu (19,54%), samodzielny zakup przez rówieśników (10,34%), kradzież alkoholu rodzicom (10,34%) oraz inne nieokreślone sposoby (3,07%). Jednakże, 53,64% uczniów nie było w stanie odpowiedzieć na to pytanie.

W przypadku starszych uczniów, najczęściej wskazywali, że alkohol jest kupowany przez starszych kolegów (45,04%). Inne popularne metody to samodzielny zakup (32,44%), prośenie nieznajomych o zakup (29,22%) oraz kradzież alkoholu rodzicom (19,03%).

Na to pytanie nie potrafiło odpowiedzieć 38,87% starszych uczniów.

Wyk. 86. Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

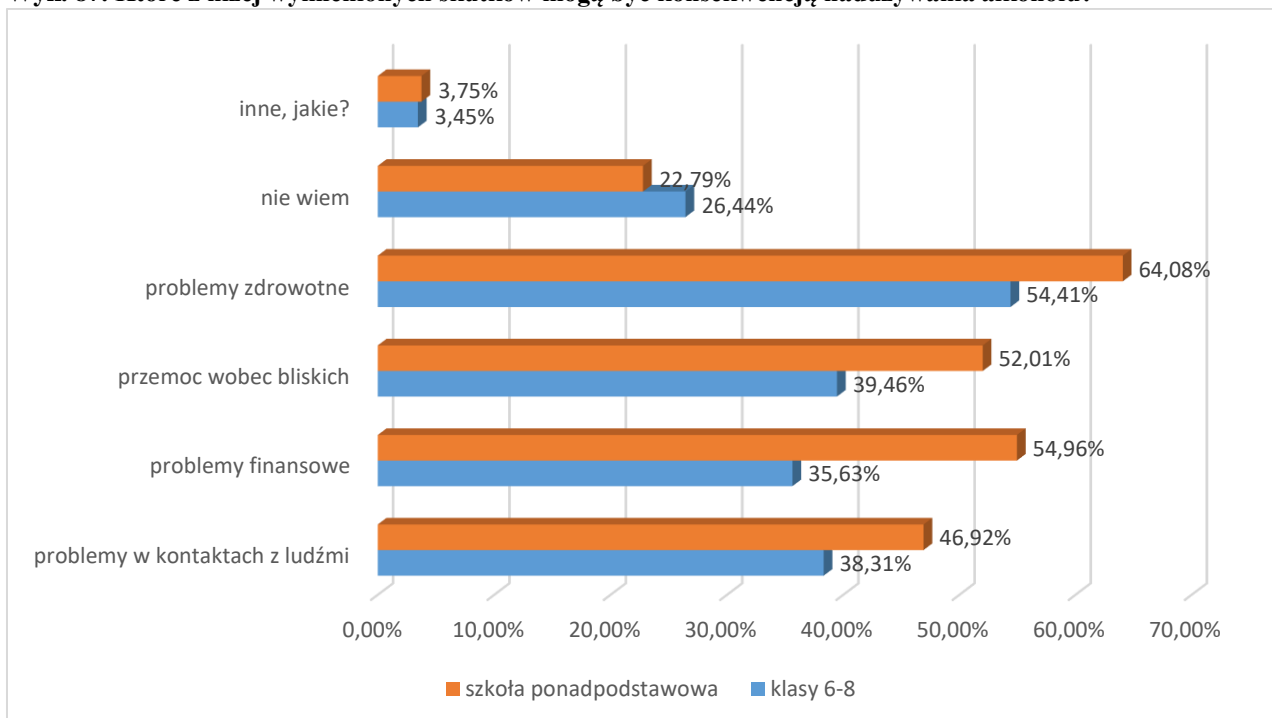

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Pod koniec tego rozdziału ankietowani zostali poproszeni o wypunktowanie konsekwencji związanych z nadmiernym spożywaniem alkoholu. Młodszy uczniowie wskazali na takie skutki jak: kłopoty ze zdrowiem (54,41%), agresję skierowaną w stronę najbliższych (39,46%), trudności w relacjach z innymi (38,31%), zawirowania finansowe (35,63%) oraz inne nieokreślone problemy (3,45%).

Z kolei starsi uczniowie podkreślali: kłopoty zdrowotne (64,08%), problemy finansowe (54,96%), agresję w stosunku do bliskich (52,01%) oraz trudności w nawiązywaniu relacji z ludźmi (46,92%). Na to pytanie nie potrafiło odpowiedzieć 26,44% młodszych uczniów oraz 22,79% uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Wyk. 87. Które z niżej wymienionych skutków mogą być konsekwencją nadużywania alkoholu?

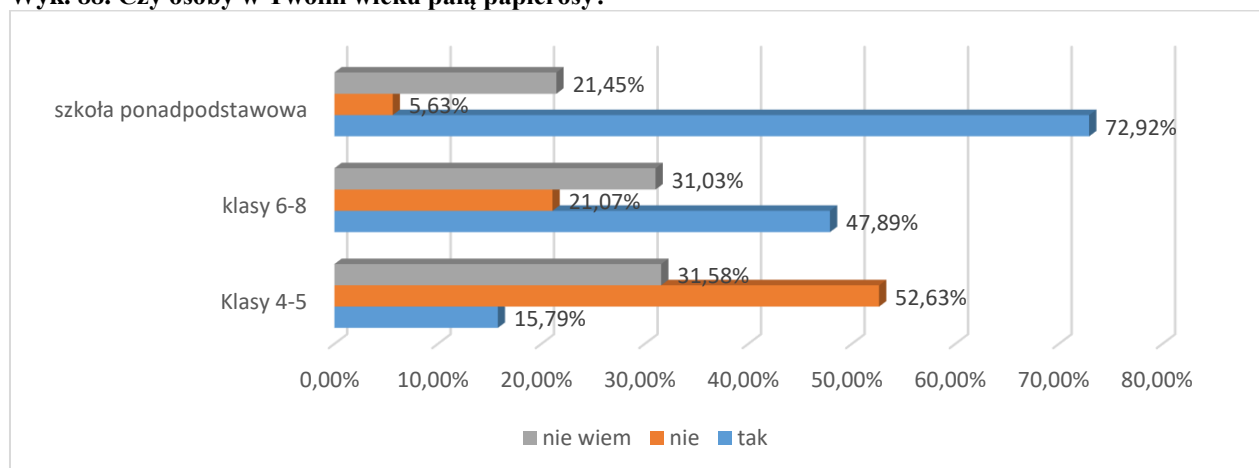
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

4.3. Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny dział tej diagnozy skupia się na problemie nikotynowym, który jest coraz bardziej powszechny wśród uczniów. Nikotynizm, czyli uzależnienie od nikotyny zawartej w papierosach i innych produktach tytoniowych, stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia młodzieży. Regularne palenie w młodym wieku może prowadzić do wielu schorzeń, takich jak choroby serca, problemy z układem oddechowym czy nawet nowotwory. Ponadto, uzależnienie od nikotyny może prowadzić do problemów psychologicznych, takich jak lęk, depresja czy trudności w nawiązywaniu relacji społecznych. W dłuższej perspektywie, młodzież uzależniona od nikotyny może napotkać trudności w nauce i pracy, co wpłynie na jakość ich przyszłego życia. W tym dziale zostaną przedstawione dane dotyczące skali problemu nikotynowego wśród uczniów oraz konsekwencje zdrowotne i społeczne związane z tym uzależnieniem.

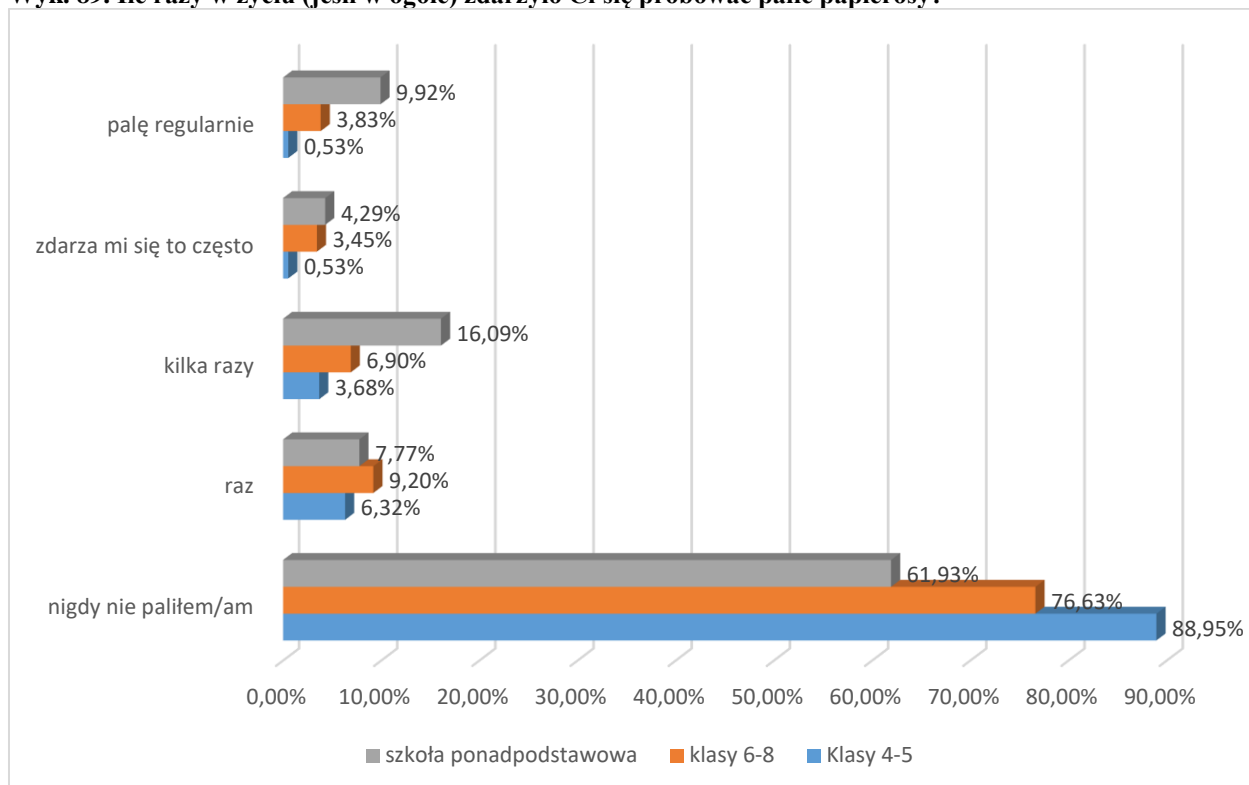
Na początek zapytano uczniów, czy ich zdaniem osoby w ich wieku palą papierosy. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż: 15,79% uczniów klas 4-5, 47,89% uczniów klas 6-8 oraz 72,92% uczniów starszych klas uważa, że ich rówieśnicy palą papierosy. Przeciwnego zdania jest 52,63% uczniów klas 4-5, 21,07% uczniów klas 6-8 i 5,63% uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Wyk. 88. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Celem niniejszego pytania było oszacowanie liczby uczniów, którzy sięgają po papierosa. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi w przypadku uczniów szkoły podstawowej, klas 4-5, do palenia przyznało się 11,05% osób, w tym 6,32% paliło raz w życiu, a kolejne 3,68% osób robiło to kilka razy. 0,53% uczniów wyznało, że zdarza się im często palić, zaś kolejne 0,53% pali regularnie. W przypadku uczniów klas 6-8, do palenia przyznało się 23,27% osób, w tym 9,20% paliło jednorazowo, 6,90% robiło to kilka razy, 3,45% pali często, a kolejne 3,83% uczniów pali regularnie. Natomiast w przypadku najstarszych uczniów do palenia przyznało się 38,07% z nich, w tym 7,77% paliło jednokrotnie, 16,09% - kilka razy, 4,29% - pali często, a 9,92% regularnie.

Wyk. 89. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosa?

Wśród uczennic (kobiety), 94,25% nigdy nie próbowało palić papierosów, co stanowi ogromną większość. Jedynie 3,45% uczennic przyznało się do próby palenia papierosów tylko raz, a 2,30% uczennic próbowało kilka razy. Nikt z uczennic nie odpowiedział, że pali papierosy regularnie lub że zdarza jej się to często.

W przypadku uczniów (mężczyźni), odsetki są nieco niższe, ale nadal pokazują, że większość z nich nigdy nie próbowała palić papierosów, wynosząc 84,47%. Jednak odsetek tych, którzy próbowali papierosów, jest wyższy niż w przypadku dziewcząt. 8,74% uczniów przyznało się do próby palenia papierosów tylko raz, a 4,85% uczniów próbowało kilka razy. Ponadto, 0,97% chłopców odpowiedziało, że pali papierosy regularnie lub że zdarza im się to często.

Tab. 1a. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? – w podziale na płeć – szkoła podstawowa, klasa 4-5

	kobieta	mężczyzna
nigdy nie paliłem/am	94,25%	84,47%
raz	3,45%	8,74%
kilka razy	2,30%	4,85%
zdarza mi się to często	0,00%	0,97%
palę regularnie	0,00%	0,97 %

W przypadku uczennic (kobiety), 75,0% nigdy nie próbowało palić papierosów, co stanowi znaczną większość. Jednak odsetek tych, którzy próbowali papierosów, jest wyższy niż w grupie klas 4-5. 7,26% uczennic przyznało się do próby palenia papierosów tylko raz, a tyle samo (7,26%) uczennic próbowało papierosów kilka razy. 5,65% uczennic odpowiedziało, że zdarza im się to często, a 4,84% stwierdziło, że pali papierosy regularnie.

W przypadku uczniów (mężczyźni), odsetki są zbliżone do tych obserwowanych w grupie klas 4-5. 78,10% mężczyzn nigdy nie próbowało palić papierosów, co stanowi większość. 10,95% uczniów przyznało się do próby palenia papierosów tylko raz, a 6,57% próbowało kilka razy. Jednak w tej grupie również tylko niewielki odsetek, 1,46%, odpowiedział, że zdarza im się to często, a 2,92% stwierdziło, że pali papierosy regularnie.

Tab. 1b. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? – w podziale na płeć – szkoła podstawowa, klasa 6-8

	kobieta	mężczyzna
nigdy nie paliłem/am	75,0%	78,10%
raz	7,26%	10,95%
kilka razy	7,26%	6,57%
zdarza mi się to często	5,65%	1,46%
palę regularnie	4,84%	2,92%

W przypadku uczennic (kobiety) 56,08% nigdy nie próbowało palić papierosów, co stanowi większość w tej grupie. 8,47% uczennic przyznało się do próby palenia papierosów tylko raz, a 17,99% próbowało kilka razy. 5,29% uczennic odpowiedziało, że zdarza im się to często, a 12,17% stwierdziło, że pali papierosy regularnie.

W przypadku uczniów (mężczyźni), 67,93% nigdy nie próbowało palić papierosów, co również stanowi większość. Jednak odsetek prób palenia papierosów jest wyższy w tej grupie niż wśród uczennic. 7,07% uczniów przyznało się do próby palenia papierosów tylko raz, a 14,13% próbowało kilka razy. Tylko niewielki odsetek, 3,26%, odpowiedział, że zdarza im się to często, a 7,61% stwierdziło, że pali papierosy regularnie.

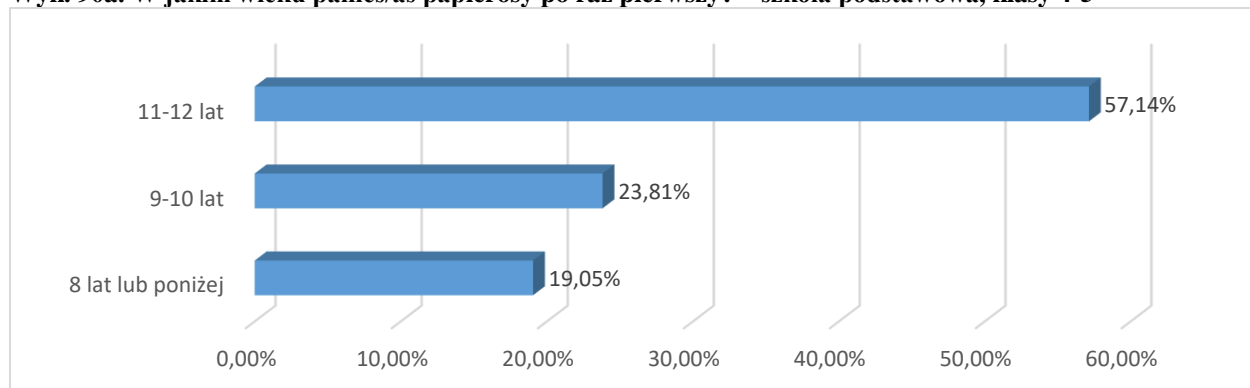
Tab. 1c. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? – w podziale na płeć – szkoła ponadpodstawowa

	kobieta	mężczyzna
nigdy nie paliłem/am	56,08%	67,93%
raz	8,47%	7,07%
kilka razy	17,99%	14,13%
zdarza mi się to często	5,29%	3,26%
palę regularnie	12,17%	7,61%

Na kolejne pytania dotyczące palenia papierosów odpowiedzi mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż paliły papierosy.

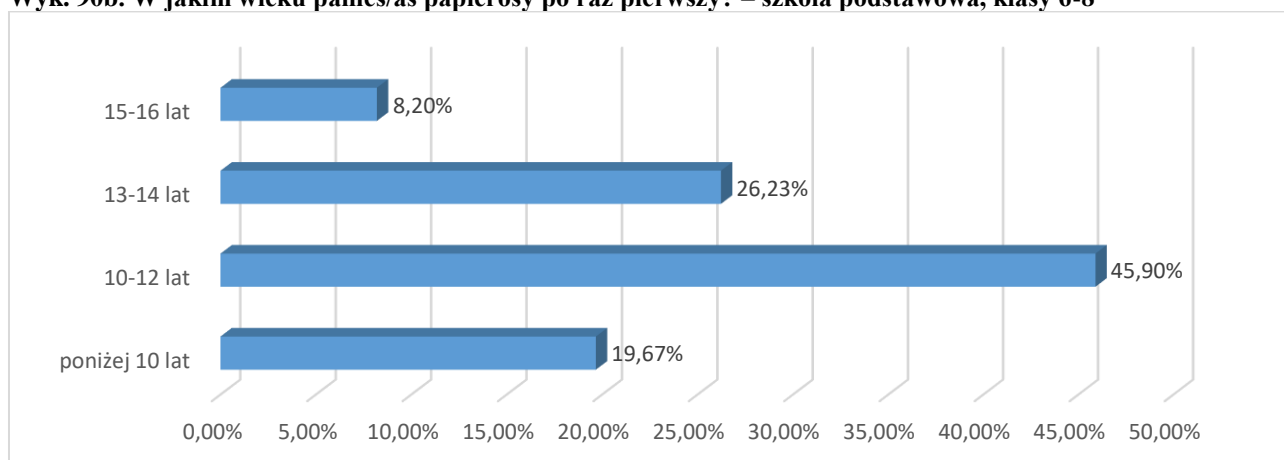
Uczniowie klas 4-5 sięgający po wyroby nikotynowe, palili je po raz pierwszy w wieku 11-12 lat (57,14%), 9-10 lat (23,81%) oraz poniżej 8 roku życia (19,05%).

Wyk. 90a. W jakim wieku palileś/aś papierosy po raz pierwszy? – szkoła podstawowa, klasy 4-5

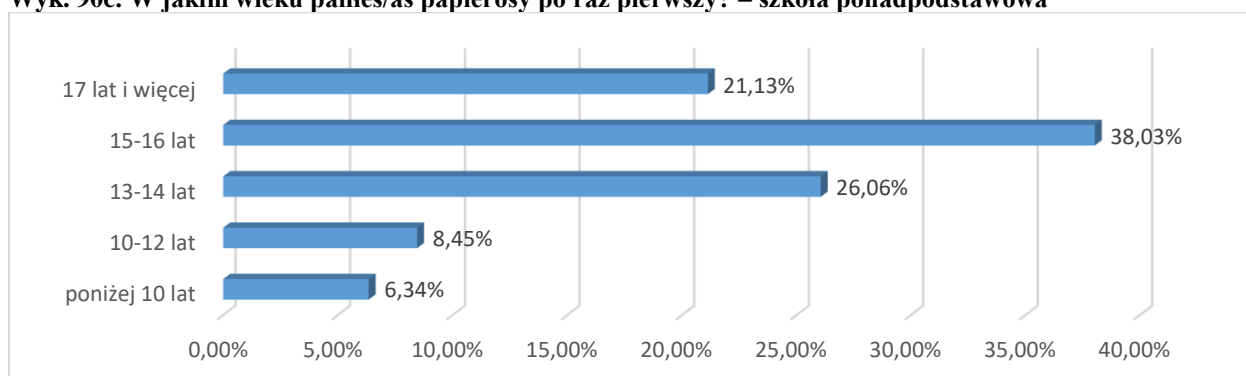
Uczniowie klas 6-8 pierwszy raz po papierosy sięgnęli w wieku: 10-12 lat (45,90%), 13-14 lat (26,23%), poniżej 10 lat (19,67%) oraz w wieku 15-16 lat (8,20%).

Wyk. 90b. W jakim wieku palileś/aś papierosy po raz pierwszy? – szkoła podstawowa, klasy 6-8

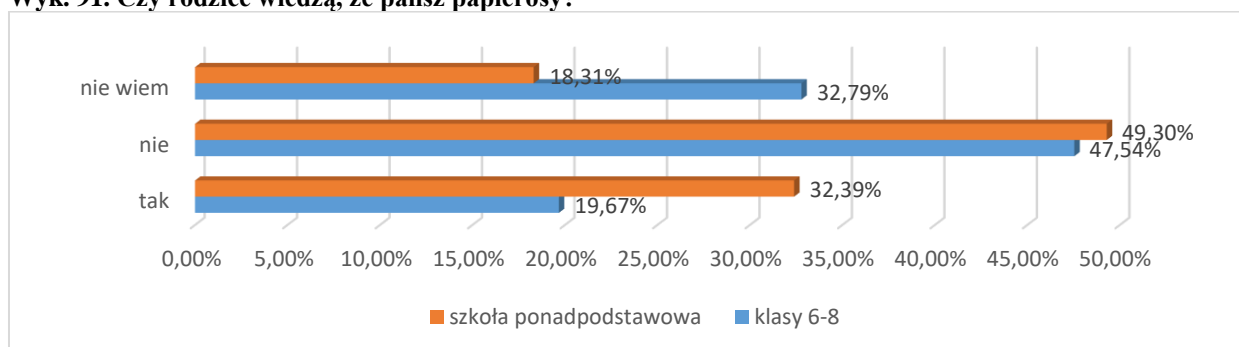
Najstarsi uczniowie po raz pierwszy palili najczęściej w wieku 15-16 lat (38,03%) oraz 13-14 lat (26,06%). Rzadziej zdarzało im się to w wieku 17 i więcej (21,13%), 10-12 lat (8,45%) oraz poniżej 10 roku życia (6,34%).

Wyk. 90c. W jakim wieku palileś/aś papierosy po raz pierwszy? – szkoła ponadpodstawowa

Większa część uczniów z szkoły podstawowej (47,54%) oraz z szkoły ponadpodstawowej (49,30%) twierdzi, że ich rodzice nie są świadomi ich palenia papierosów. Z kolei 19,67% uczniów szkoły podstawowej i 32,39% uczniów szkoły ponadpodstawowej przyznało, że ich rodzice są tego świadomi. Dodatkowo, 32,79% młodszych uczniów oraz 18,31% starszych uczniów nie było w stanie odpowiedzieć na to pytanie.

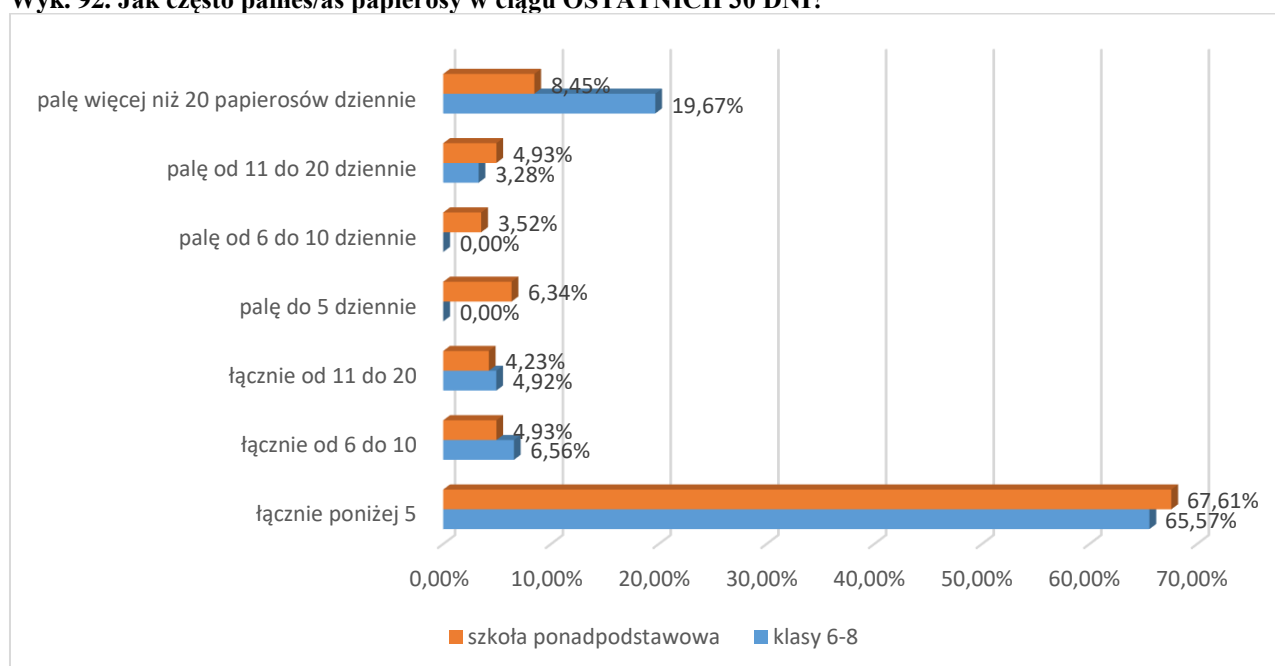
Wyk. 91. Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

Aby określić liczbę osób regularnie palących, uczniowie zostali poproszeni o podanie, ile razy pali papierosy w ciągu ostatniego miesiąca przed przeprowadzeniem ankiety. W tym okresie 65,57% młodszych uczniów oraz 67,61% starszych uczniów zapaliło razem 5 papierosów. Między 6 a 10 papierosów wypaliło 6,56% uczniów młodszych i 4,93% uczniów starszych, podczas gdy między 11 a 20 papierosów zapaliło 4,92% uczniów młodszych i 4,23% uczniów starszych.

Jeśli chodzi o codzienne palenie, 6,34% starszych uczniów pali do 5 papierosów, 3,52% uczniów szkoły ponadpodstawowej pali od 6 do 10 papierosów, a 3,28% młodszych uczniów i 4,93% starszych uczniów pali od 11 do 20 papierosów dziennie. Co więcej, aż 20% uczniów szkoły podstawowej i 8,45% uczniów szkoły ponadpodstawowej pali więcej niż 20 papierosów dziennie.

Wyk. 92. Jak często palileś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

4.4. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

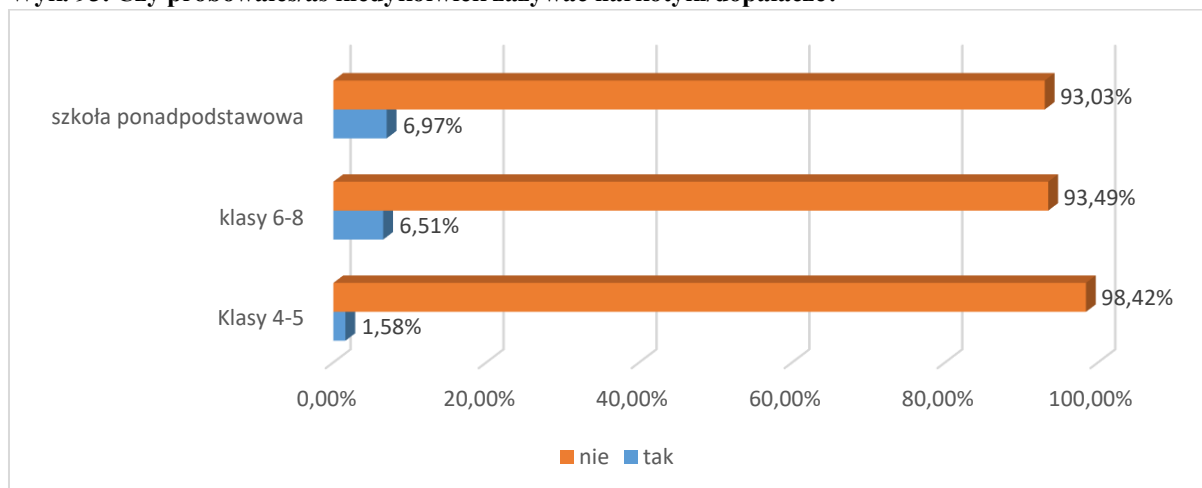
Problem narkotykowy stanowi jedno z najbardziej palących wyzwań społecznych naszych czasów. Jego skala, złożoność oraz wpływ na jednostki i społeczności czynią go tematem wymagającym dogłębnej analizy i zrozumienia. Narkotyki, choć od wieków obecne w kulturze ludzkości, w ostatnich dekadach zyskały na popularności, stając się przedmiotem zainteresowania nie tylko dorosłych, ale także młodzieży i nawet dzieci.

Diagnoza problemu narkotykowego nie ogranicza się jedynie do zrozumienia skali używania substancji psychoaktywnych. Wymaga także analizy przyczyn i skutków tego zjawiska, identyfikacji grup ryzyka oraz zrozumienia mechanizmów, które prowadzą do uzależnienia. Tylko kompleksowe podejście do problemu pozwoli na skuteczne działania prewencyjne i terapeutyczne.

W niniejszej diagnozie postaramy się przedstawić aktualny obraz problemu narkotykowego, zwracając uwagę na jego różne aspekty i wymiary. Naszym celem jest nie tylko zrozumienie tego zjawiska, ale także wskazanie możliwych kierunków działań, które przyczynią się do jego ograniczenia w przyszłości.

Analizując kontakt uczniów z substancjami psychoaktywnymi można zauważyć, iż kontakt z narkotykami lub dopalaczami miało 1,58% uczniów klas 4-5, 6,51% uczniów klasa 6-8 i 6,97% uczniów starszych.

Wyk. 93. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

Wśród uczniów szkoły podstawowej, klasy 4-5, na pytanie "Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?", 3,45% uczennic przyznało się do próbowania narkotyków lub dopalaczy, podczas gdy 96,55% z nich zaprzeczyło jakiegokolwiek próbie zażywania tych substancji. W przypadku uczniów, 10,68% potwierdziło, że próbowało narkotyków lub dopalaczy, natomiast 89,32% stwierdziło, że nigdy nie miało do czynienia z tymi środkami.

Tab. 2a. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – szkoła podstawowa, klasy 4-5 – podział na płeć

	kobieta	mężczyzna
tak	3,45%	10,68%
nie	96,55%	89,32%

W tabeli 2b przedstawiono odpowiedzi uczniów szkoły podstawowej, klasy 6-8, na pytanie "Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?", z podziałem na płeć. Wśród uczennic 7,26% przyznało się do próbowania narkotyków lub dopalaczy, podczas gdy aż 92,74% z nich zaprzeczyło jakiegokolwiek próbie zażywania tych substancji. Z kolei wśród uczniów 5,84% potwierdziło, że miało doświadczenie z narkotykami lub dopalaczami, natomiast większość, czyli 94,16%, stwierdziła, że nigdy nie miała styczności z tymi środkami.

Tab. 2b. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – szkoła podstawowa, klasy 6-8 – podział na płeć

	kobieta	mężczyzna
tak	7,26%	5,84%
nie	92,74%	94,16%

W tabeli 2c przedstawiono odpowiedzi uczniów szkoły ponadpodstawowej na pytanie "Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?", z uwzględnieniem podziału na płeć. Spośród uczennic, 7,94% przyznało się do doświadczenia z narkotykami lub dopalaczami, podczas gdy znaczna większość, czyli 92,06%, zaprzeczyła jakiegokolwiek próbie zażywania tych substancji. W przypadku uczniów, 5,98% potwierdziło, że próbowało narkotyków lub dopalaczy, natomiast 94,02% z nich stwierdziło, że nigdy nie miało kontaktu z tymi środkami.

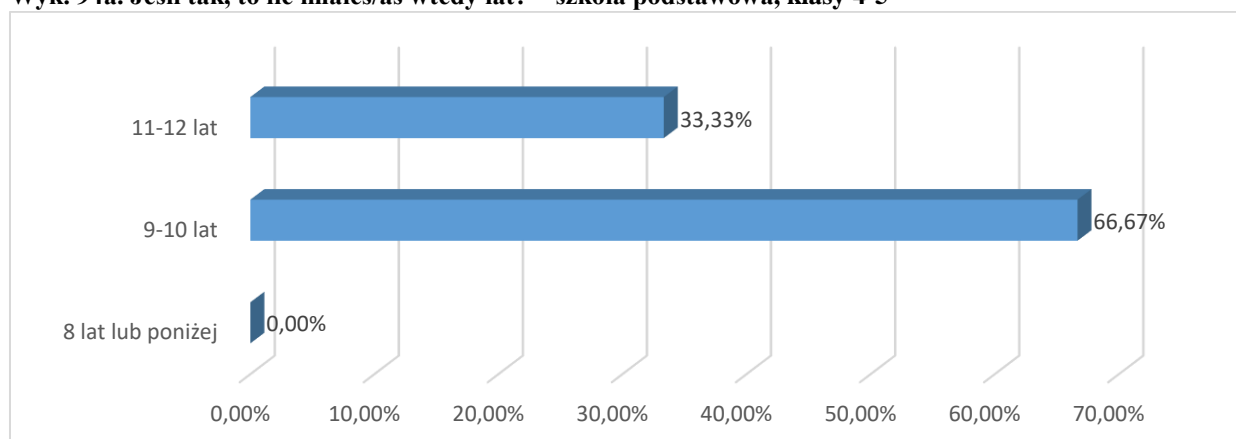
Tab. 2c. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – szkoła ponadpodstawowa – podział na płeć

	kobieta	mężczyzna
tak	7,94%	5,98%
nie	92,06%	94,02%

Na kolejne pytania dotyczące zażywania substancji psychoaktywnych odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż zażywały te substancje.

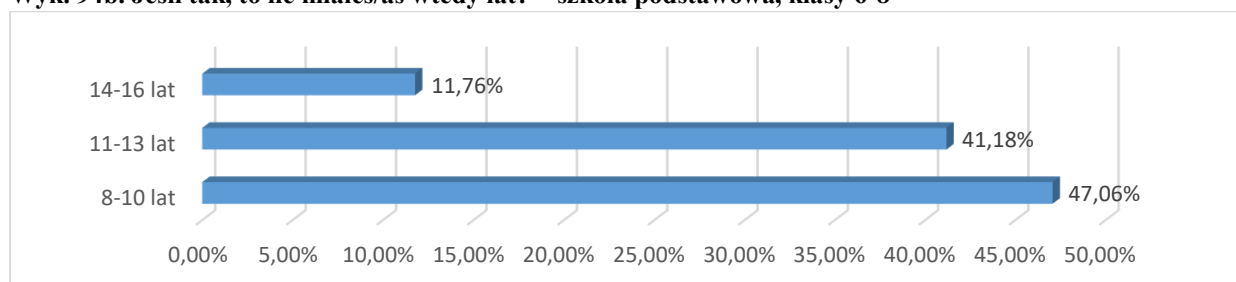
Uczniowie szkoły podstawowej, klas 4-5, którzy zdecydowali się sięgnąć po substancje psychoaktywne zażyli je po raz pierwszy najczęściej w wieku 9-10 lat (66,67%). Pozostała część badanych zażyło w wieku 11-12 lat (33,33%).

Wyk. 94a. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat? – szkoła podstawowa, klasy 4-5

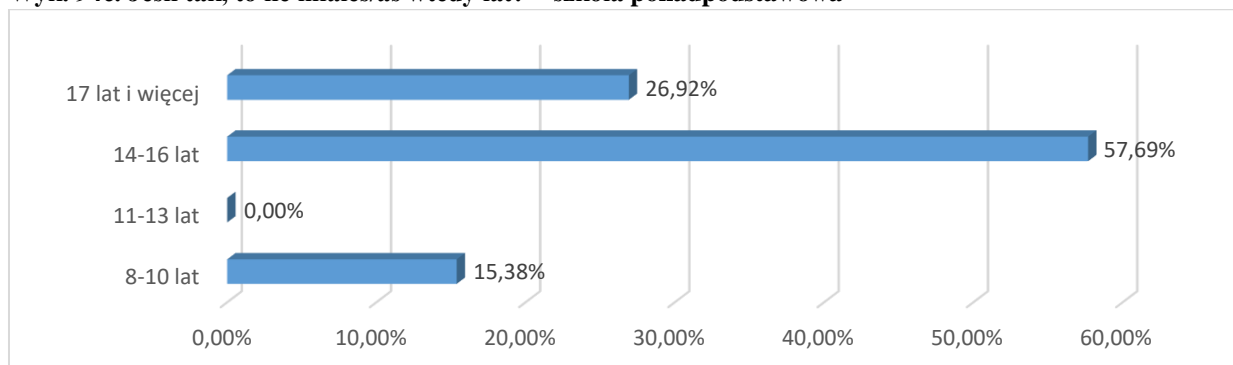
Uczniowie z klas 6-8 sięgali po raz pierwszy po substancje psychoaktywne w wieku 8-10 lat (47,06%), 11-13 lat (41,18%) oraz 14-16 lat (11,76%).

Wyk. 94b. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat? – szkoła podstawowa, klasy 6-8

Najstarsi uczniowie pierwszy raz zażyli substancje psychoaktywne w wieku 14-16 lat (57,69%), 8-10 lat (15,38%) oraz w wieku 17 i więcej lat (26,92%).

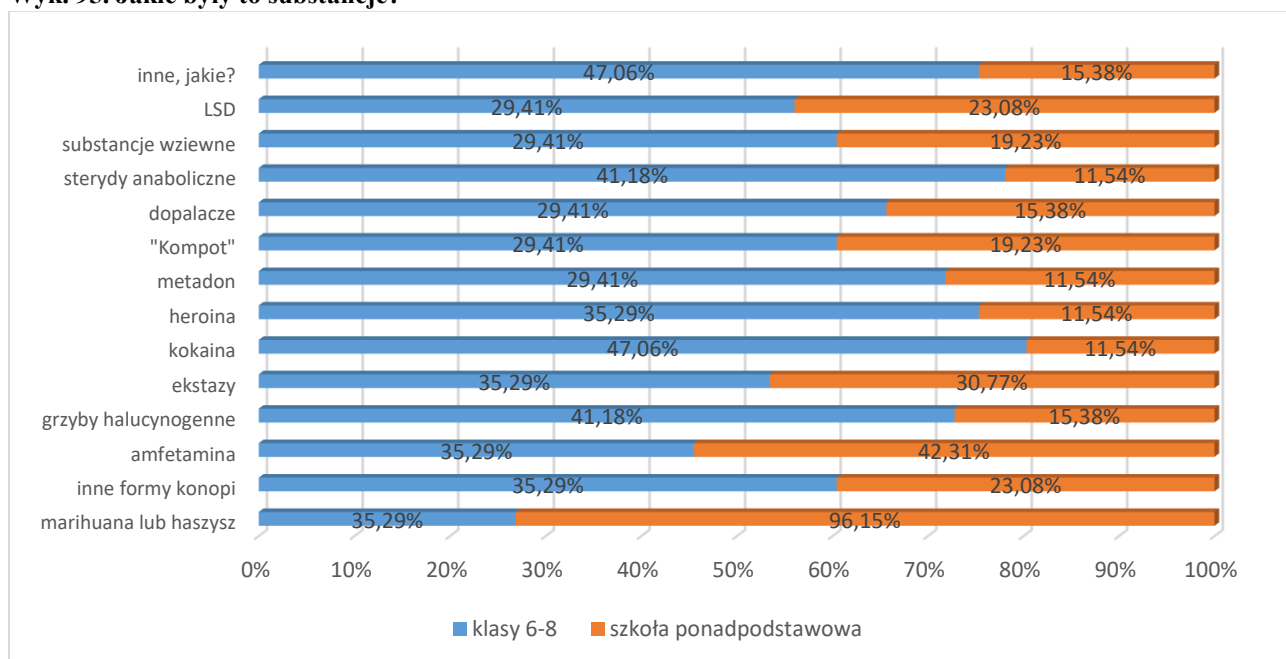
Wyk. 94c. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat? – szkoła ponadpodstawowa

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 35,29% uczniów przyznało się do zażywania marihuany lub haszyszu, innych form konopi, amfetaminy oraz ekstazy. Grzyby halucynogenne oraz sterydy anaboliczne były zażywane przez 41,18% uczniów. Kokaina oraz inne nieokreślone substancje były stosowane przez 47,06% badanych. Metadon, "kompot", dopalacze, substancje wziewne oraz LSD były zażywane przez 29,41% uczniów.

Z kolei w szkole ponadpodstawowej, marihuana lub haszysz były zażywane przez aż 96,15% uczniów. Amfetamina była stosowana przez 42,31% badanych, a inne formy konopi oraz LSD przez 23,08%. Ekstaza była zażywana przez 30,77% uczniów. Grzyby halucynogenne, dopalacze oraz inne nieokreślone substancje były stosowane przez 15,38% badanych. Kokaina, heroina, metadon oraz sterydy anaboliczne były zażywane przez 11,54% uczniów, podczas gdy "kompot" oraz substancje wziewne przez 19,23% uczniów.

Wyk. 95. Jakie były to substancje?

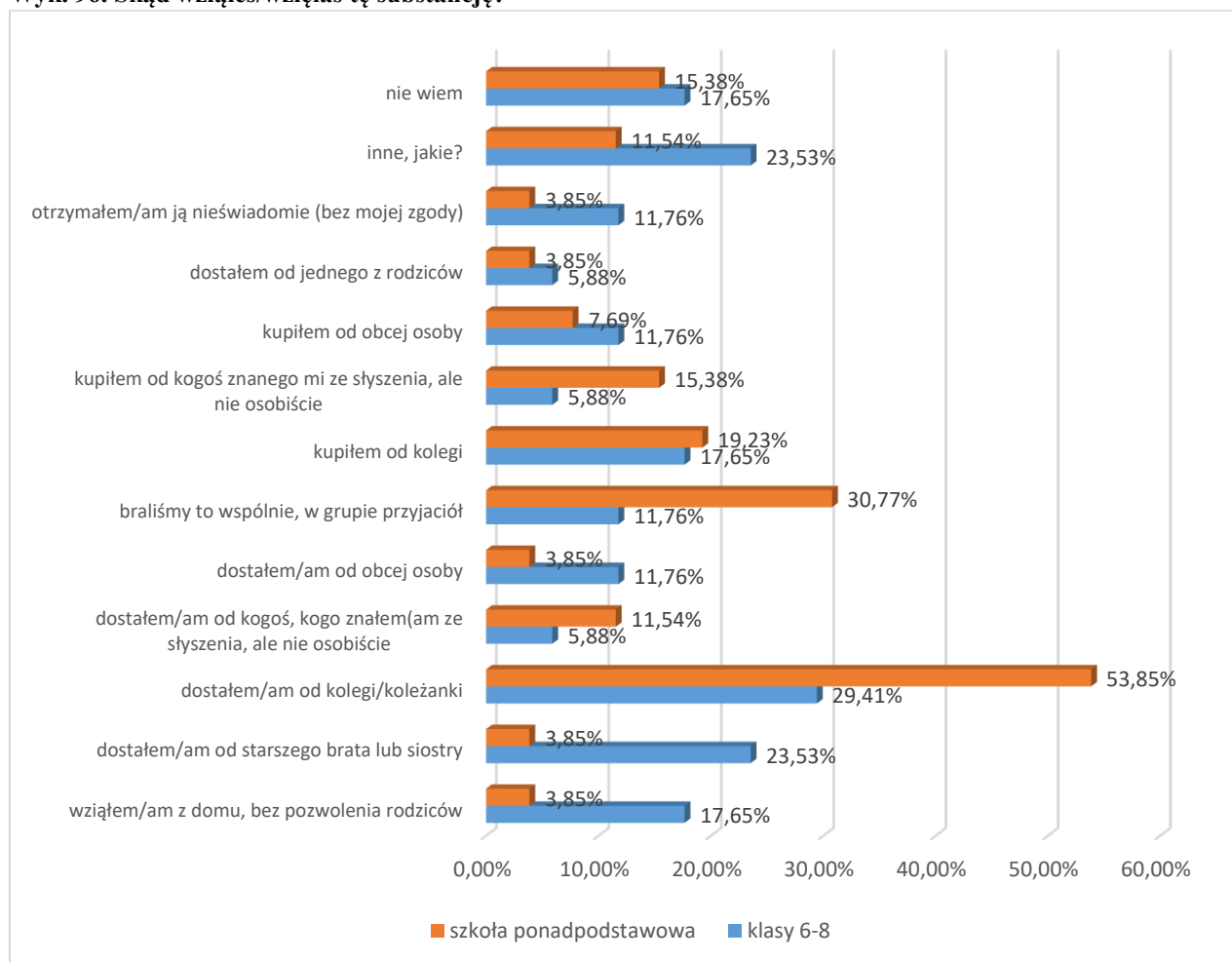

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 17,65% uczniów przyznało, że wzięło substancję z domu bez pozwolenia rodziców, a taki sam odsetek uczniów nie wiedział, skąd pochodziła substancja. 23,53% dostało ją od starszego brata lub siostry oraz wskazało inne nieokreślone źródła. 29,41% uczniów otrzymało substancję od kolegi lub koleżanki. 5,88% uczniów dostało substancję od osoby, którą znało ze słyszenia, ale nie osobiście, taki sam odsetek dostał ją od jednego z rodziców oraz wskazało źródło jako "kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście". 11,76% uczniów dostało substancję od obcej osoby, brali ją wspólnie w grupie przyjaciół lub otrzymali ją nieświadomie. 17,65% uczniów kupiło substancję od kolegi.

W szkole ponadpodstawowej, 53,85% uczniów dostało substancję od kolegi lub koleżanki, a 30,77% brało ją wspólnie w grupie przyjaciół. 19,23% uczniów kupiło substancję od kolegi, a 15,38% od "kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście" oraz taki sam odsetek uczniów nie wiedział, skąd pochodziła substancja. 11,54% uczniów dostało substancję od osoby, którą znało ze słyszenia, ale nie osobiście oraz wskazało inne nieokreślone źródła. 7,69% uczniów kupiło substancję od obcej osoby. 3,85% uczniów wzięło substancję z domu, dostało ją od starszego brata lub siostry, od obcej osoby, od jednego z rodziców lub otrzymało ją nieświadomie.

Wyk. 96. Skąd wzięłeś/wzięłaś tę substancję?

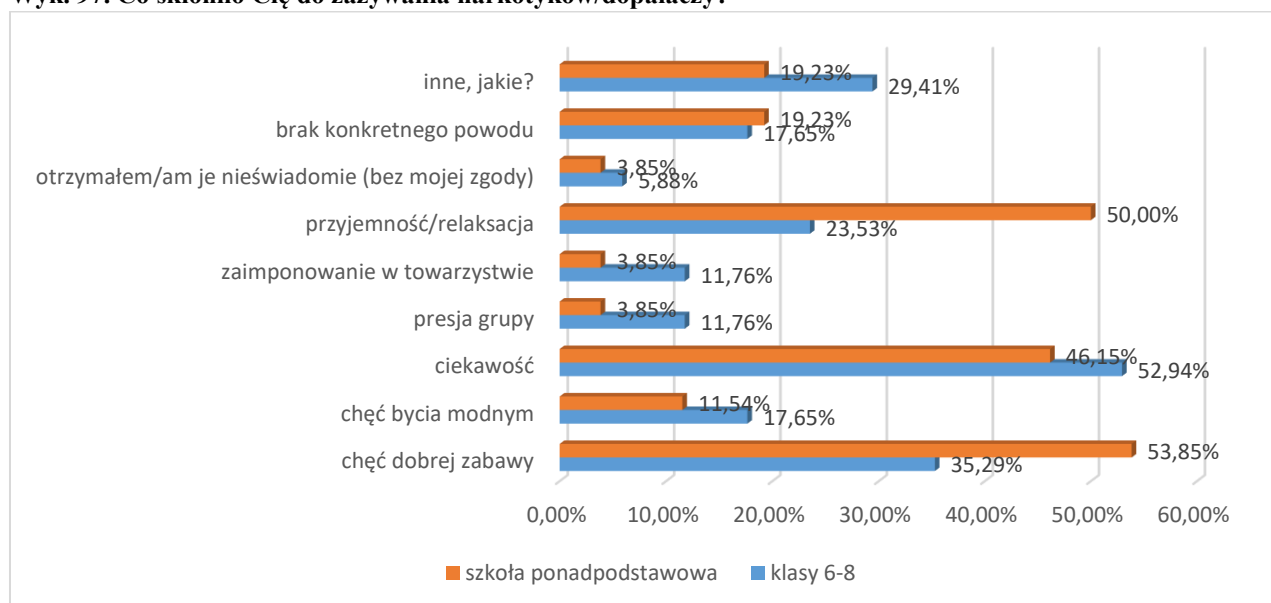

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, największą ciekawość wykazało 52,94% uczniów. Chęć dobrej zabawy jako powód podało 35,29% uczniów, podczas gdy 23,53% zażywało te substancje dla przyjemności lub relaksacji. 17,65% uczniów wskazało chęć bycia modnym oraz brak konkretnego powodu. 29,41% uczniów wskazało inne nieokreślone powody. Presja grupy oraz chęć zaimponowania w towarzystwie były powodami dla 11,76% uczniów. Tylko 5,88% uczniów przyznało, że otrzymało substancję nieświadomie, bez swojej zgody.

W szkole ponadpodstawowej, chęć dobrej zabawy była głównym powodem dla 53,85% uczniów, a przyjemność lub relaksacja dla 50% uczniów. Ciekawość jako powód podało 46,15% uczniów. 19,23% uczniów wskazało brak konkretnego powodu oraz inne nieokreślone powody. Chęć bycia modnym była powodem dla 11,54% uczniów. Tylko 3,85% uczniów wskazało presję grupy, chęć zaimponowania w towarzystwie oraz otrzymanie substancji nieświadomie jako powody zażycia środków psychoaktywnych.

Wyk. 97. Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy?

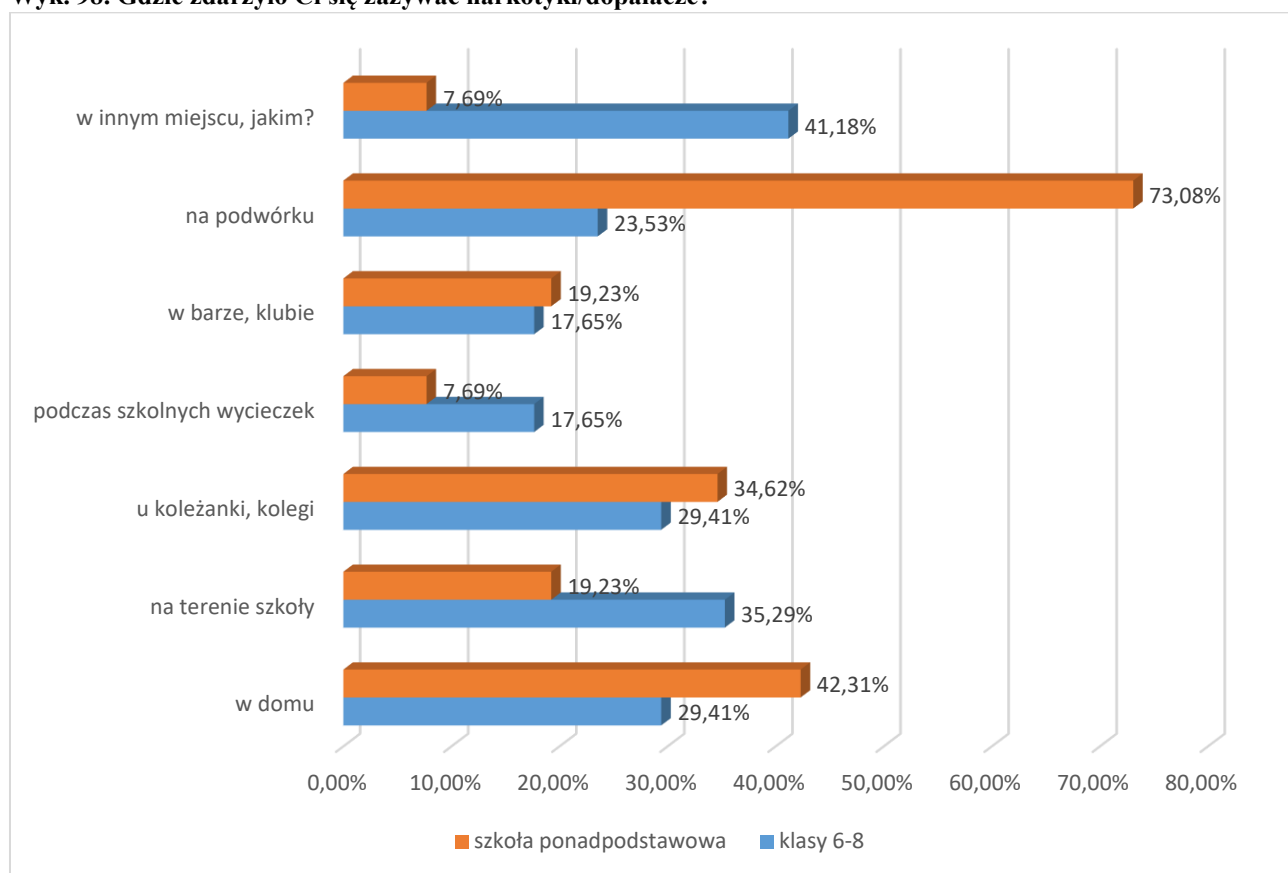

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumuj się do 100%

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 35,29% uczniów przyznało się do zażywania tych substancji na terenie szkoły. 29,41% uczniów zażywało je w domu oraz u koleżanki czy kolegi. 23,53% uczniów przyznało się do zażywania substancji na podwórku. 17,65% uczniów zażywało je podczas szkolnych wycieczek oraz w barze czy klubie. Najwięcej, bo 41,18% uczniów, wskazało inne, nieokreślone miejsce.

W szkole ponadpodstawowej, aż 73,08% uczniów przyznało się do zażywania substancji na podwórku. 42,31% uczniów zażywało je w domu, a 34,62% u koleżanki czy kolegi. 19,23% uczniów przyznało się do zażywania tych substancji na terenie szkoły oraz w barze czy klubie. Tylko 7,69% uczniów zażywało je podczas szkolnych wycieczek oraz w innych, nieokreślonych miejscach.

Wyk. 98. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze?

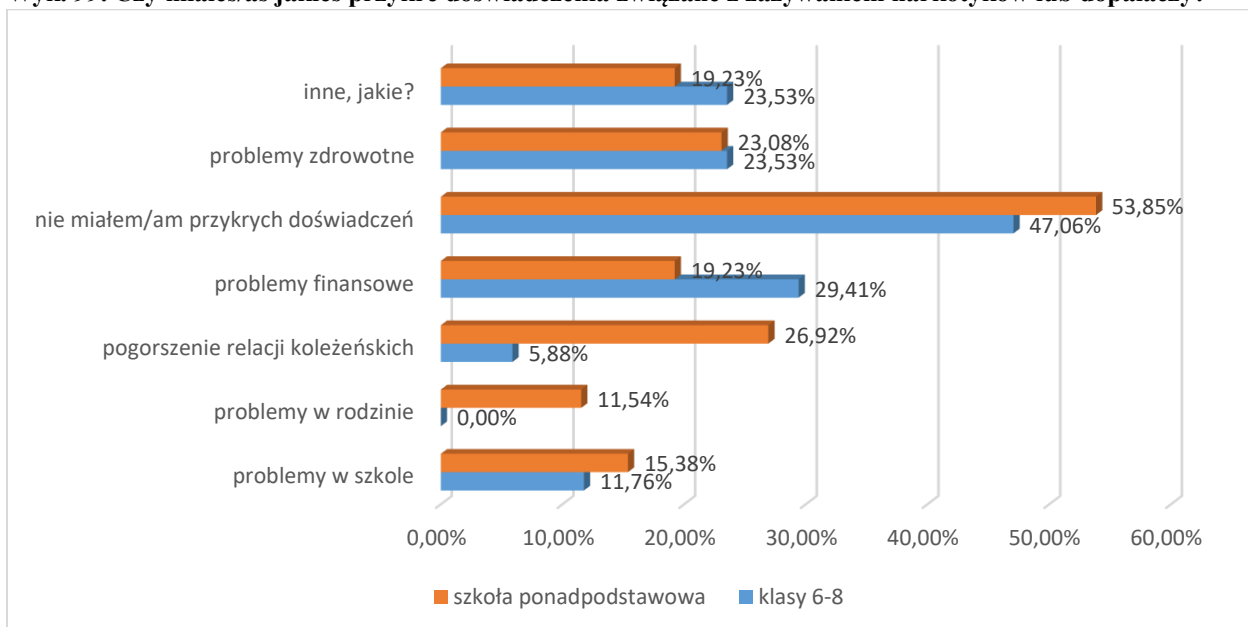

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 47,06% uczniów stwierdziło, że nie miało przykrych doświadczeń związanych z zażywaniem tych substancji. Jednakże 29,41% uczniów doświadczyło problemów finansowych, a 23,53% miało problemy zdrowotne oraz inne nieokreślone problemy. 11,76% uczniów wskazało na problemy w szkole, podczas gdy 5,88% doświadczyło pogorszenia relacji koleżeńskich. Żaden z uczniów nie wskazał problemów w rodzinie jako konsekwencji zażywania narkotyków czy dopalaczy.

W szkole ponadpodstawowej, 53,85% uczniów nie miało przykrych doświadczeń związanych z zażywaniem tych substancji. 26,92% uczniów doświadczyło pogorszenia relacji koleżeńskich. 23,08% uczniów wskazało na problemy zdrowotne. 19,23% uczniów doświadczyło problemów finansowych oraz innych nieokreślonych problemów. 15,38% uczniów miało problemy w szkole, a 11,54% w rodzinie z powodu zażywania narkotyków czy dopalaczy.

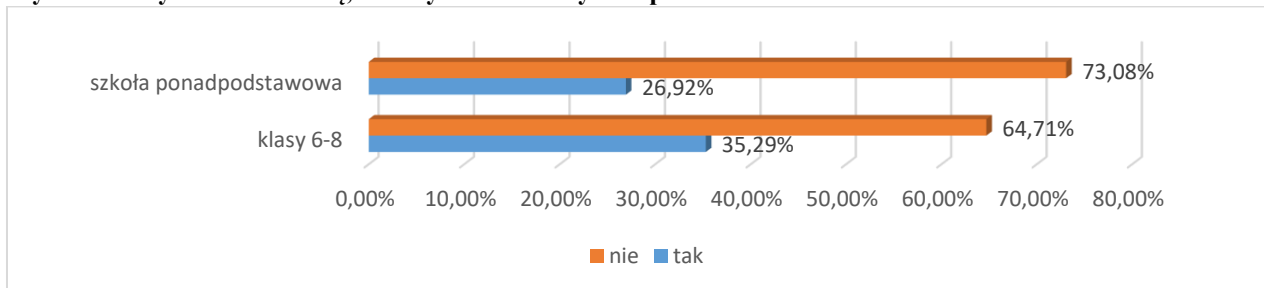
Wyk. 99. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 35,29% uczniów przyznało, że ich rodzice wiedzą o ich zażywaniu narkotyków lub dopalaczy. Z kolei większość, czyli 64,71% uczniów, stwierdziła, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu. W szkole ponadpodstawowej, 26,92% uczniów potwierdziło, że ich rodzice wiedzą o ich zażywaniu tych substancji. Jednakże aż 73,08% uczniów wskazało, że ich rodzice nie mają o tym pojęcia.

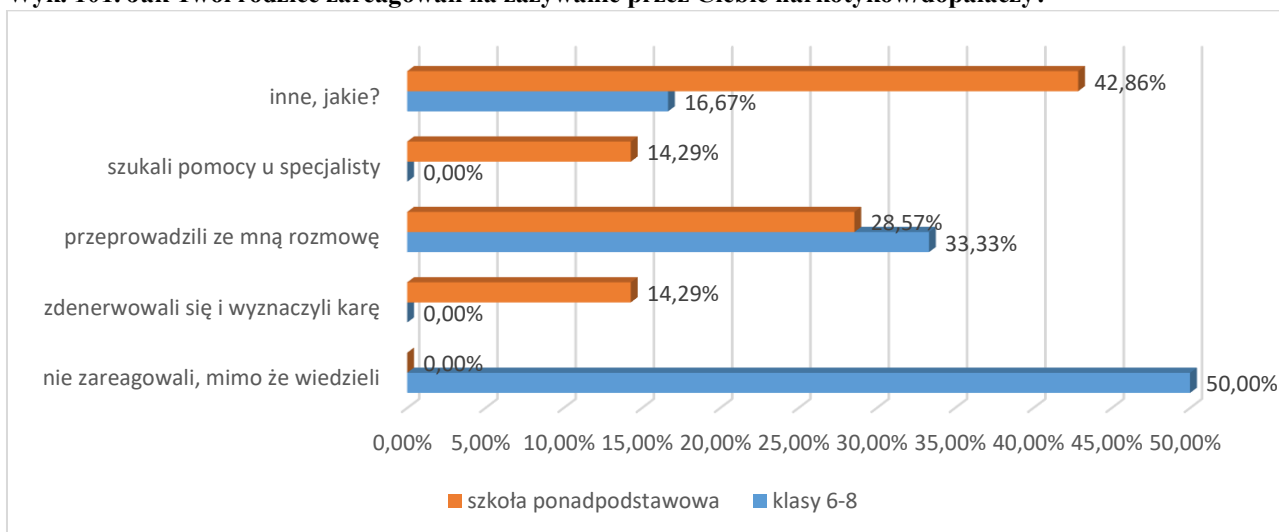
Wyk. 100. Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, aż 50% uczniów stwierdziło, że ich rodzice nie zareagowali na ten fakt, mimo że byli świadomi sytuacji. 33,33% uczniów wskazało, że ich rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę na ten temat. 16,67% uczniów wskazało inne, nieokreślone reakcje rodziców. Żaden z uczniów nie doświadczył sytuacji, w której rodzice zdenerwowali się i wyznaczyli karę lub szukali pomocy u specjalisty.

W szkole ponadpodstawowej, 42,86% uczniów wskazało inne, nieokreślone reakcje rodziców. 28,57% uczniów potwierdziło, że ich rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę. 14,29% uczniów doświadczyło sytuacji, w której rodzice zdenerwowali się i wyznaczyli karę, a taka sama liczba uczniów wskazała, że ich rodzice szukali pomocy u specjalisty. Żaden z uczniów nie stwierdził, że rodzice nie zareagowali, mimo że byli świadomi sytuacji.

Wyk. 101. Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

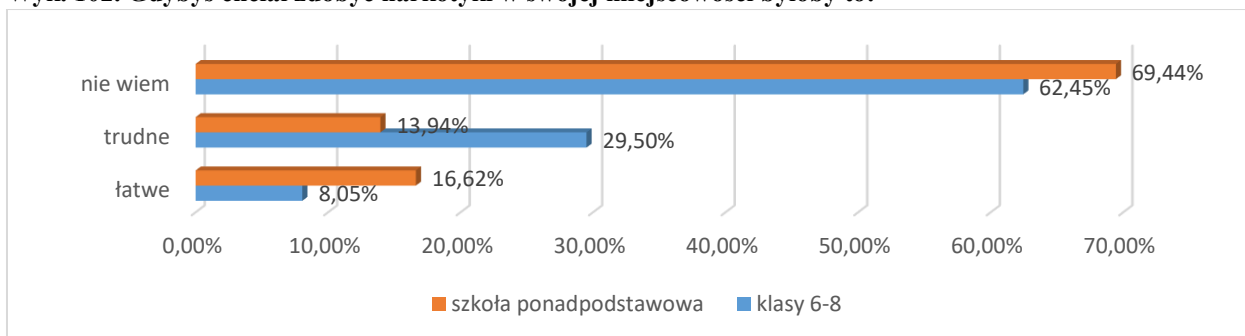

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, tylko 8,05% uczniów uważa, że zdobycie narkotyków w ich miejscowości byłoby łatwe. Z kolei 29,50% uczniów uważa, że byłoby to trudne. Większość, czyli 62,45% uczniów, przyznała, że nie wie, jak łatwo byłoby zdobyć narkotyki w ich miejscowości.

W szkole ponadpodstawowej, 16,62% uczniów uważa, że zdobycie narkotyków byłoby łatwe. 13,94% uczniów uważa, że byłoby to trudne. Natomiast aż 69,44% uczniów przyznało, że nie ma pewności, jak łatwo byłoby zdobyć narkotyki w ich miejscowości.

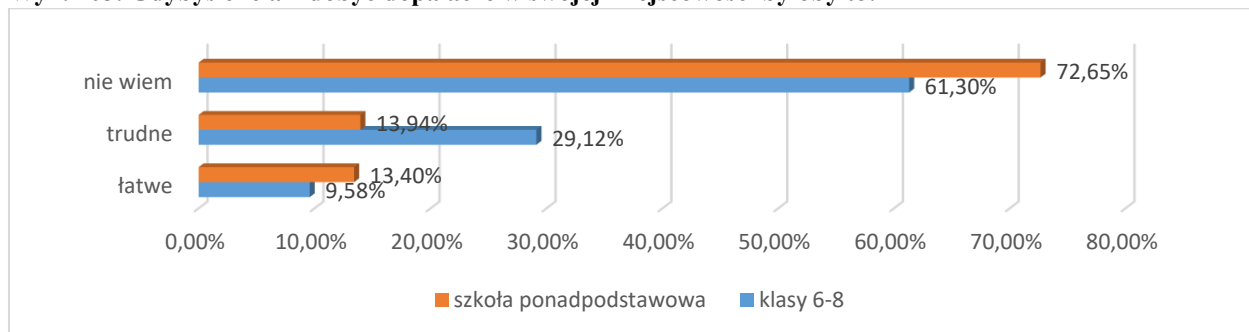
Wyk. 102. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki w swojej miejscowości byłoby to:

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 9,58% uczniów uważa, że zdobycie dopalaczy w ich miejscowości byłoby łatwe. Z kolei 29,12% uczniów jest zdania, że byłoby to trudne. Większość uczniów, czyli 61,30%, przyznała, że nie wie, jak łatwo byłoby zdobyć dopalacze w ich miejscowości.

W szkole ponadpodstawowej, 13,40% uczniów uważa, że zdobycie dopalaczy byłoby łatwe. Taka sama liczba uczniów, 13,94%, uważa, że byłoby to trudne. Natomiast znacząca większość, 72,65% uczniów, przyznała, że nie ma pewności, jak łatwo byłoby zdobyć dopalacze w ich miejscowości.

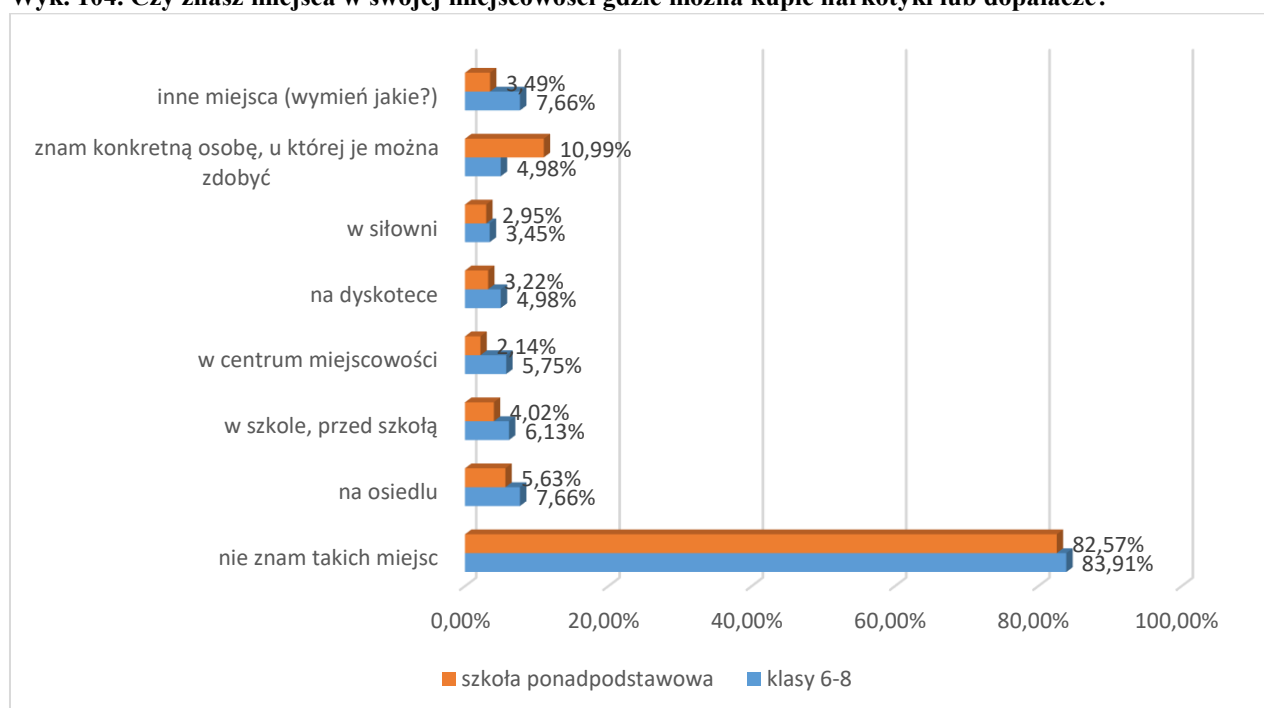
Wyk. 103. Gdybyś chciał zdobyć dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, aż 83,91% uczniów przyznało, że nie zna miejsc w swojej miejscowości, gdzie można by było kupić narkotyki lub dopalacze. Jednakże 7,66% wskazało na osiedle jako takie miejsce, 6,13% wskazało na tereny wokół szkoły, 5,75% na centrum miejscowości, 4,98% na dyskoteki, a 3,45% na siłownię. Dodatkowo, 4,98% uczniów zna konkretną osobę, u której można zdobyć te substancje, a kolejne 7,66% wskazało na inne, nieokreślone miejsca.

W szkole ponadpodstawowej, 82,57% uczniów przyznało, że nie zna takich miejsc. Jednak 5,63% wskazało na osiedle, 4,02% na tereny wokół szkoły, 2,14% na centrum miejscowości, 3,22% na dyskoteki, a 2,95% na siłownię. Co więcej, 10,99% uczniów zna konkretną osobę, u której można zdobyć narkotyki lub dopalacze, a 3,49% wskazało na inne miejsca w swojej miejscowości.

Wyk. 104. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

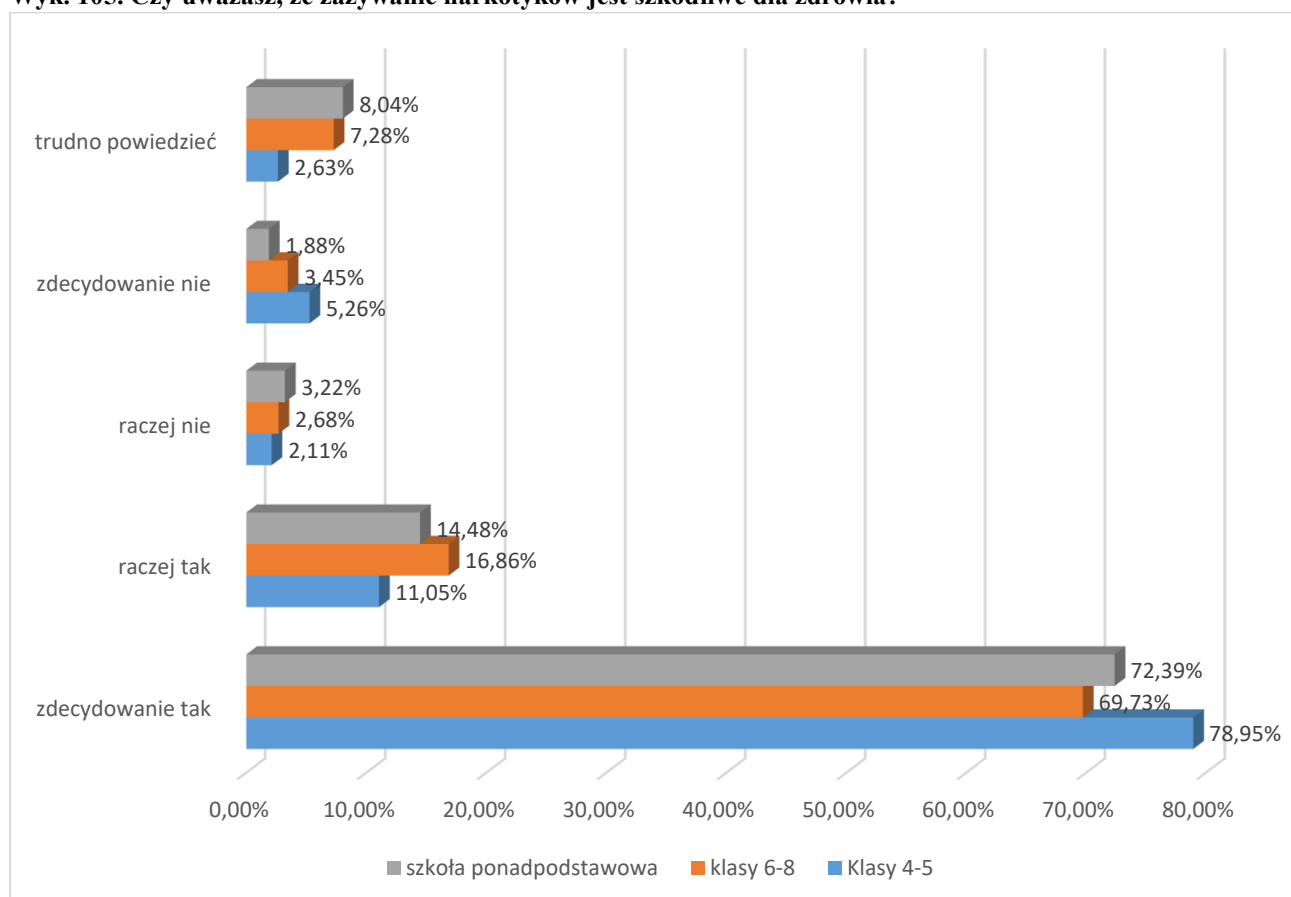
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 szkoły podstawowej, znaczna większość, czyli 78,95% uczniów, jest przekonana, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia. 11,05% uczniów uważa, że jest to raczej szkodliwe. Z kolei 2,11% uczniów uważa, że zażywanie tych substancji raczej nie jest szkodliwe, a 5,26% jest zdania, że zdecydowanie nie jest to szkodliwe. 2,63% uczniów przyznało, że trudno im jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 69,73% uczniów uważa, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia. 16,86% uczniów uważa, że jest to raczej szkodliwe. 2,68% uczniów uważa, że raczej nie jest to szkodliwe, a 3,45% jest zdania, że zdecydowanie nie jest to szkodliwe. 7,28% uczniów przyznało, że trudno im jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Natomiast w szkole ponadpodstawowej, 72,39% uczniów jest przekonanych, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia. 14,48% uczniów uważa, że jest to raczej szkodliwe. 3,22% uczniów uważa, że raczej nie jest to szkodliwe, a 1,88% jest zdania, że zdecydowanie nie jest to szkodliwe. 8,04% uczniów przyznało, że trudno im jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

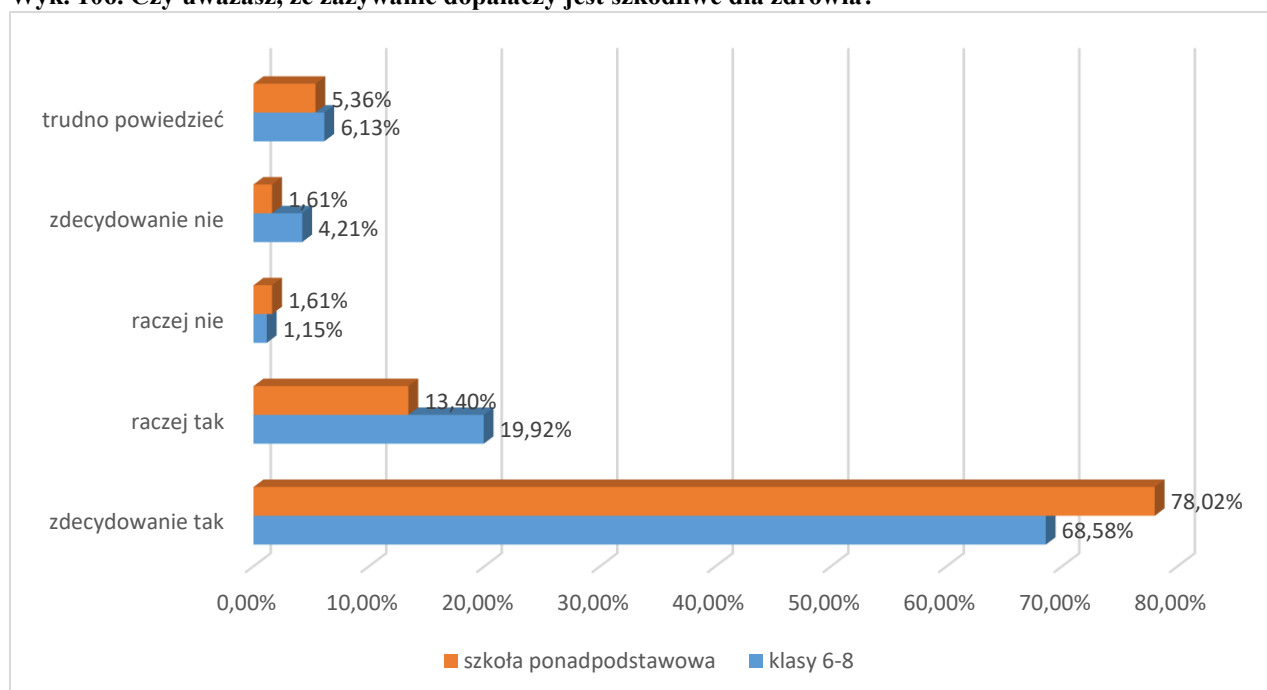
Wyk. 105. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe dla zdrowia?

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, aż 68,58% uczniów jest przekonanych, że zażywanie dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia. Kolejne 19,92% uczniów uważa, że jest to raczej szkodliwe. Zaledwie 1,15% uczniów uważa, że zażywanie dopalaczy raczej nie jest szkodliwe, podczas gdy 4,21% jest zdania, że zdecydowanie nie jest to szkodliwe. Natomiast 6,13% uczniów przyznało, że trudno im jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Natomiast wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej, większość, czyli 78,02%, uważa, że zażywanie dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia. 13,40% uczniów odpowiedziało, że raczej tak uważa. Tylko 1,61% uczniów uważa, że zażywanie dopalaczy raczej nie jest szkodliwe, a taka sama liczba uczniów (1,61%) jest przekonana, że zdecydowanie nie jest to szkodliwe. 5,36% uczniów przyznało, że trudno im jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wyk. 106. Czy uważasz, że zażywanie dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

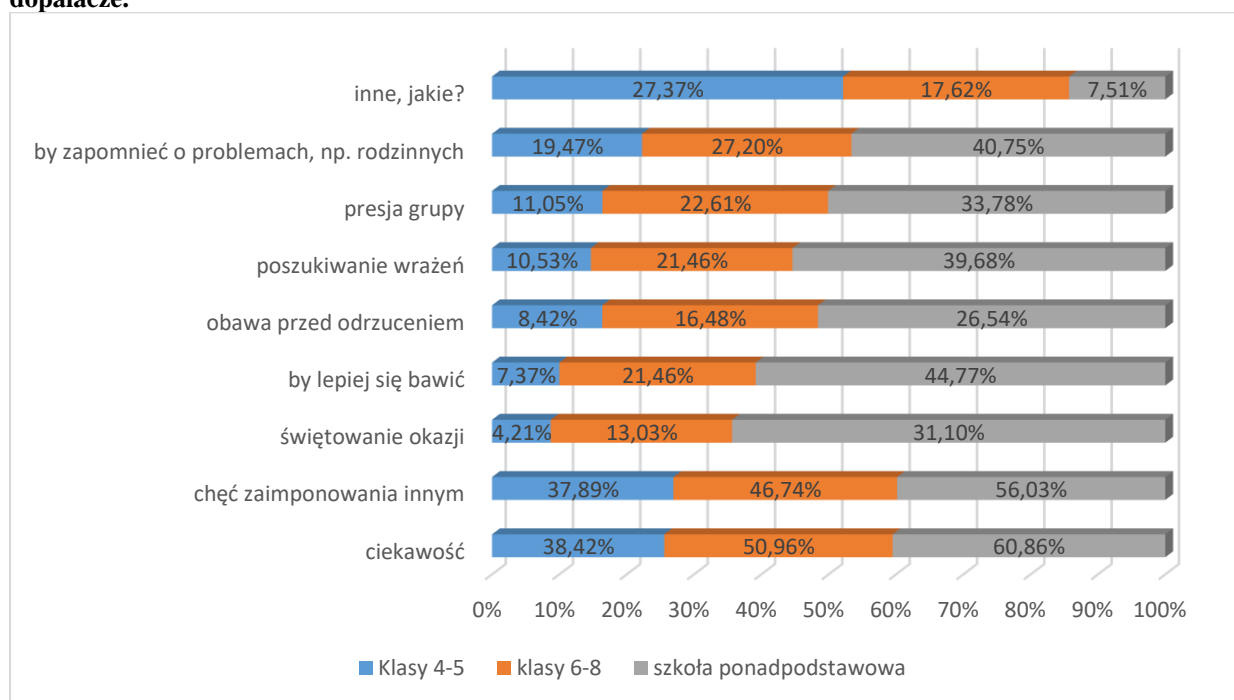
4.5. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży

Celem niniejszego rozdziału było sprawdzenie wiedzy uczniów dotyczącej profilaktyki oraz konsekwencji sięgania po substancje psychoaktywne. Na początek uczniów poproszono o wskazanie powodów, które ich zdaniem motywują ich rówieśników do sięgania po substancje psychoaktywne. W klasach 4-5 szkoły podstawowej, ciekawość była głównym powodem, dla którego uczniowie decydowali się na zażywanie tych substancji, z wynikiem 38,42%. Chęć zaimponowania innym była drugim najczęstszym powodem, z wynikiem 37,89%. 19,47% uczniów wskazało, że zażywali te substancje, aby zapomnieć o problemach, takich jak te rodzinne. Inne powody, takie jak świętowanie okazji czy presja grupy, były mniej popularne, z wynikami odpowiednio 4,21% i 11,05%. 27,37% uczniów wskazało inne powody, które nie zostały wymienione w ankiecie.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, ciekawość była również głównym powodem, z wynikiem 50,96%. Chęć zaimponowania innym była drugim najczęstszym powodem, z wynikiem 46,74%. 27,20% uczniów wskazało, że zażywali te substancje, aby zapomnieć o problemach. Inne powody, takie jak świętowanie okazji czy presja grupy, były również częściej wskazywane niż w klasach 4-5, z wynikami odpowiednio 13,03% i 22,61%. 17,62% uczniów wskazało inne powody.

W szkole ponadpodstawowej, ciekawość była nadal głównym powodem, ale z wyższym wynikiem 60,86%. Chęć zaimponowania innym była drugim najczęstszym powodem, z wynikiem 56,03%. 40,75% uczniów wskazało, że zażywali te substancje, aby zapomnieć o problemach. Inne powody, takie jak świętowanie okazji czy presja grupy, były również często wskazywane, z wynikami odpowiednio 31,10% i 33,78%. Tylko 7,51% uczniów wskazało inne powody, które nie zostały wymienione w ankiecie.

Wyk. 107. Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze.

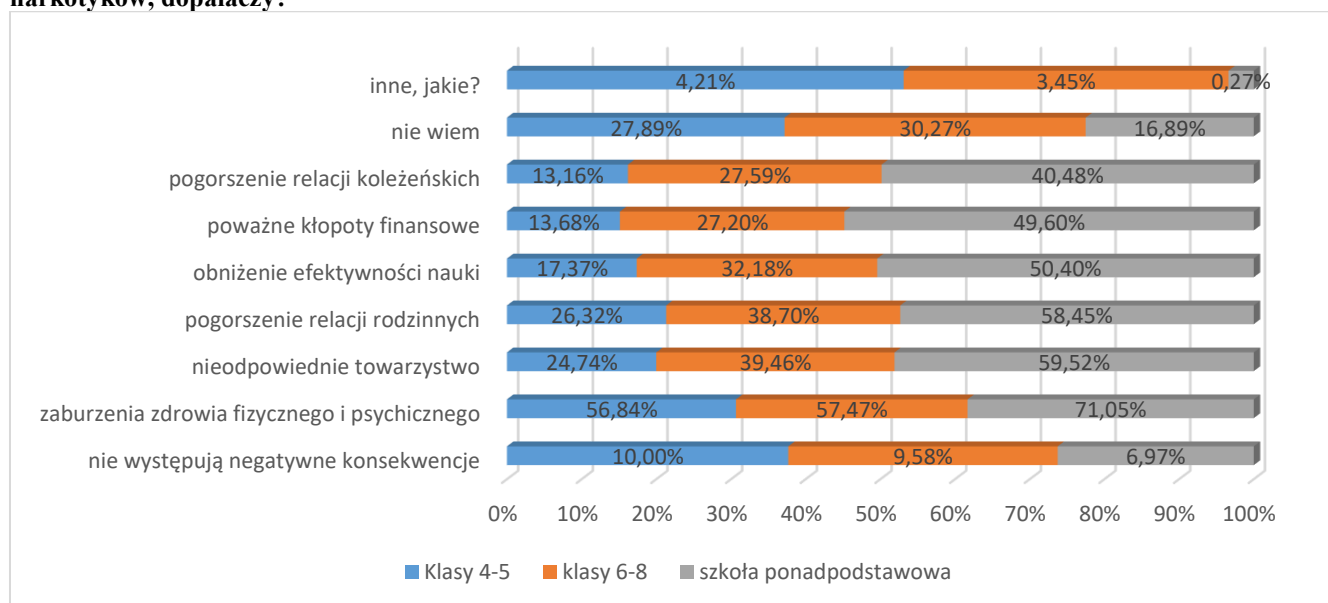
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 szkoły podstawowej, 56,84% uczniów uważa, że jednym z głównych negatywnych skutków jest zaburzenie zdrowia fizycznego i psychicznego. 26,32% wskazało na pogorszenie relacji rodzinnych, a 24,74% na nieodpowiednie towarzystwo. 17,37% uczniów uważa, że uzależnienie może prowadzić do obniżenia efektywności nauki, a 13,68% do poważnych kłopotów finansowych. 10,00% uczniów uważa, że nie występują negatywne konsekwencje, a 27,89% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 57,47% uczniów wskazało na zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego jako główną negatywną konsekwencję. 39,46% uczniów wskazało na nieodpowiednie towarzystwo, a 38,70% na pogorszenie relacji rodzinnych. 32,18% uczniów uważa, że uzależnienie może prowadzić do obniżenia efektywności nauki, a 27,20% do poważnych kłopotów finansowych. 9,58% uczniów uważa, że nie występują negatywne konsekwencje, a 30,27% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

W szkole ponadpodstawowej, 71,05% uczniów uważa, że główną negatywną konsekwencją jest zaburzenie zdrowia fizycznego i psychicznego. 59,52% uczniów wskazało na nieodpowiednie towarzystwo, a 58,45% na pogorszenie relacji rodzinnych. 50,40% uczniów uważa, że uzależnienie może prowadzić do obniżenia efektywności nauki, a 49,60% do poważnych kłopotów finansowych. 6,97% uczniów uważa, że nie występują negatywne konsekwencje, a 16,89% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wyk. 108. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy?

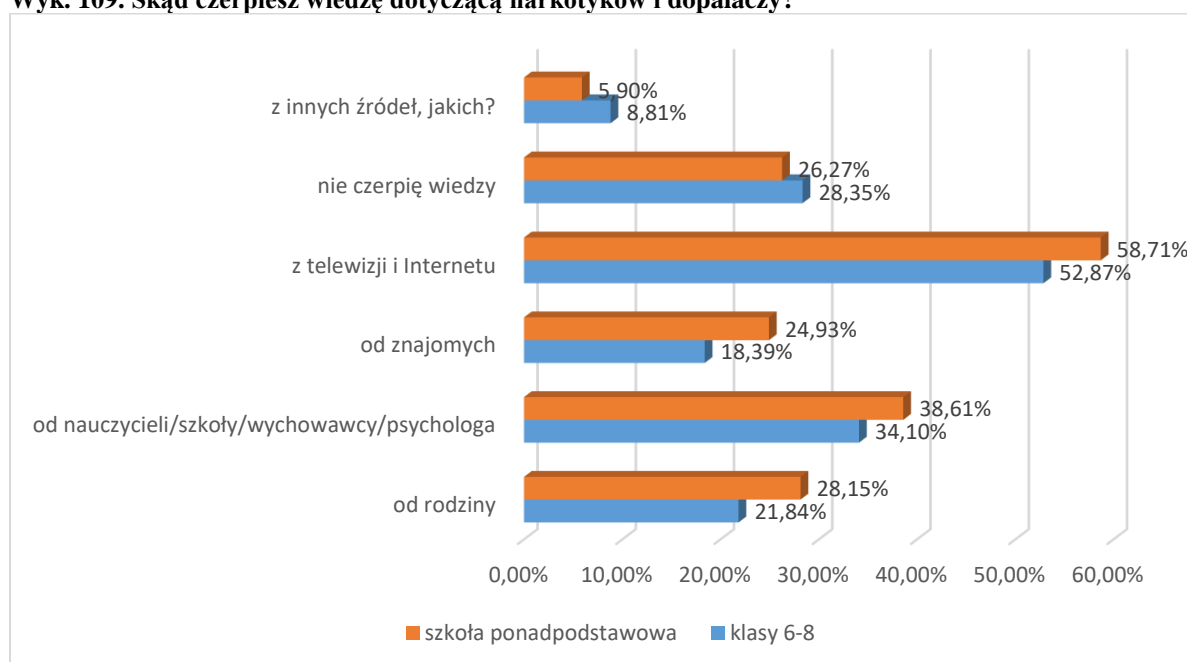

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, największa grupa uczniów (52,87%) czerpie informacje z telewizji i Internetu. 34,10% uczniów zdobywa wiedzę od nauczycieli, wychowawców czy psychologa w szkole. 21,84% uczniów dowiaduje się o narkotykach i dopalaczach od rodziny, a 18,39% od znajomych. Ciekawym jest fakt, że 28,35% uczniów deklaruje, że nie czerpie w ogóle wiedzy na ten temat. Dodatkowo, 8,81% uczniów wskazało, że czerpie wiedzę z innych źródeł, ale nie sprecyzowali jakich.

W szkole ponadpodstawowej, 58,71% uczniów czerpie informacje z telewizji i Internetu. 38,61% uczniów zdobywa wiedzę od nauczycieli i innych pracowników szkoły. 28,15% uczniów dowiaduje się o narkotykach i dopalaczach od rodziny, a 24,93% od znajomych. 26,27% uczniów deklaruje, że nie czerpie w ogóle wiedzy na ten temat. Z innych źródeł informacji czerpie 5,90% uczniów.

Wyk. 109. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

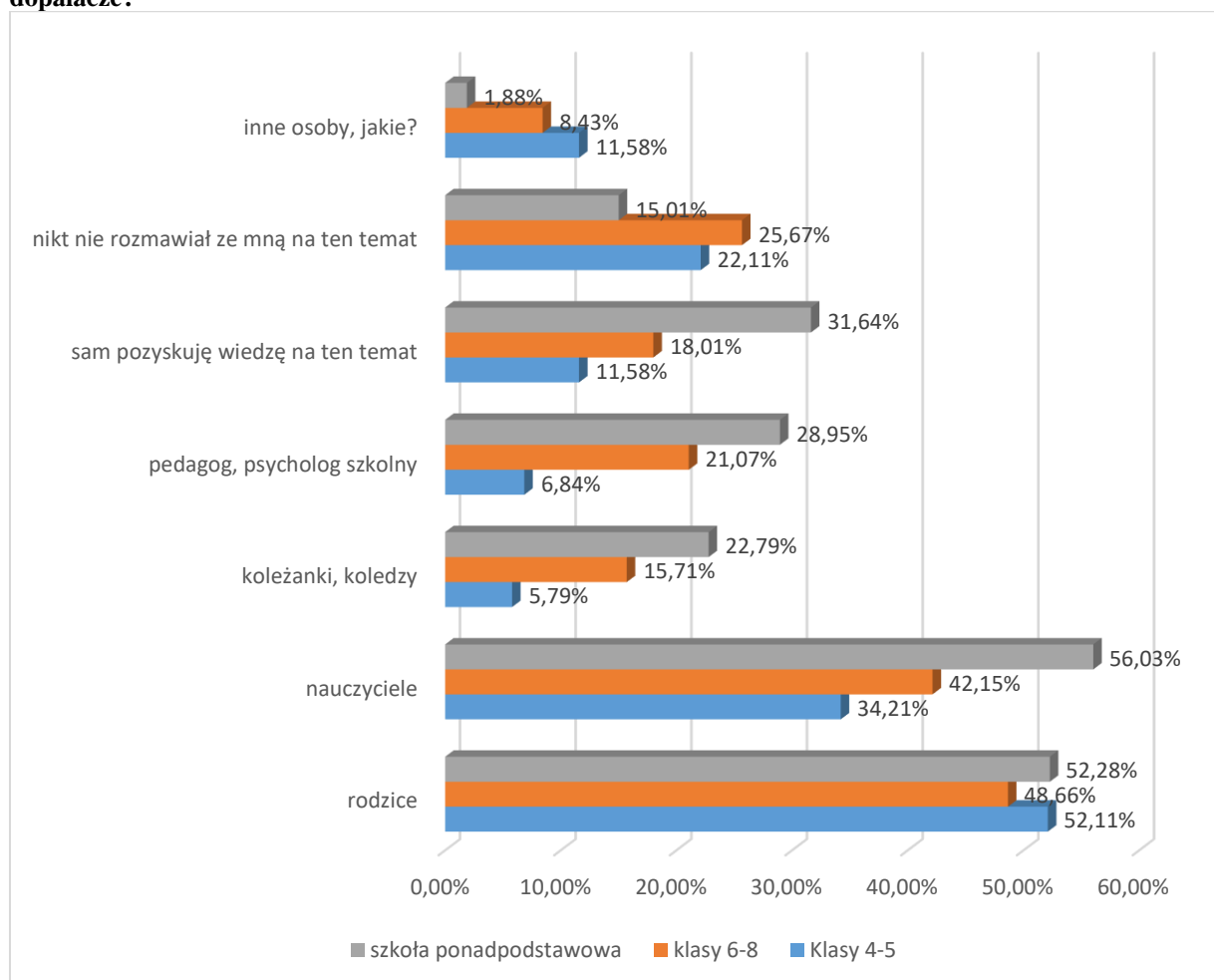
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 szkoły podstawowej, większość uczniów (52,11%) rozmawiała na ten temat z rodzicami. 34,21% uczniów deklaruje, że rozmawiali z nimi nauczyciele, a 6,84% z pedagogiem czy psychologiem szkolnym. 11,58% uczniów samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat, podczas gdy 22,11% uczniów deklaruje, że nikt nie rozmawiał z nimi na ten temat. 11,58% uczniów wskazało, że rozmawiali z innymi osobami, ale nie sprecyzowali z kim dokładnie.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 48,66% uczniów rozmawiała na ten temat z rodzicami. 42,15% uczniów deklaruje, że rozmawiali z nimi nauczyciele, a 21,07% z pedagogiem czy psychologiem szkolnym. 18,01% uczniów samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat, podczas gdy 25,67% uczniów deklaruje, że nikt nie rozmawiał z nimi na ten temat. 8,43% uczniów wskazało, że rozmawiali z innymi osobami.

W szkole ponadpodstawowej, 52,28% uczniów rozmawiała na ten temat z rodzicami. 56,03% uczniów deklaruje, że rozmawiali z nimi nauczyciele, a 28,95% z pedagogiem czy psychologiem szkolnym. 31,64% uczniów samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat, podczas gdy 15,01% uczniów deklaruje, że nikt nie rozmawiał z nimi na ten temat. Tylko 1,88% uczniów wskazało, że rozmawiali z innymi osobami.

Wyk. 110. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze?

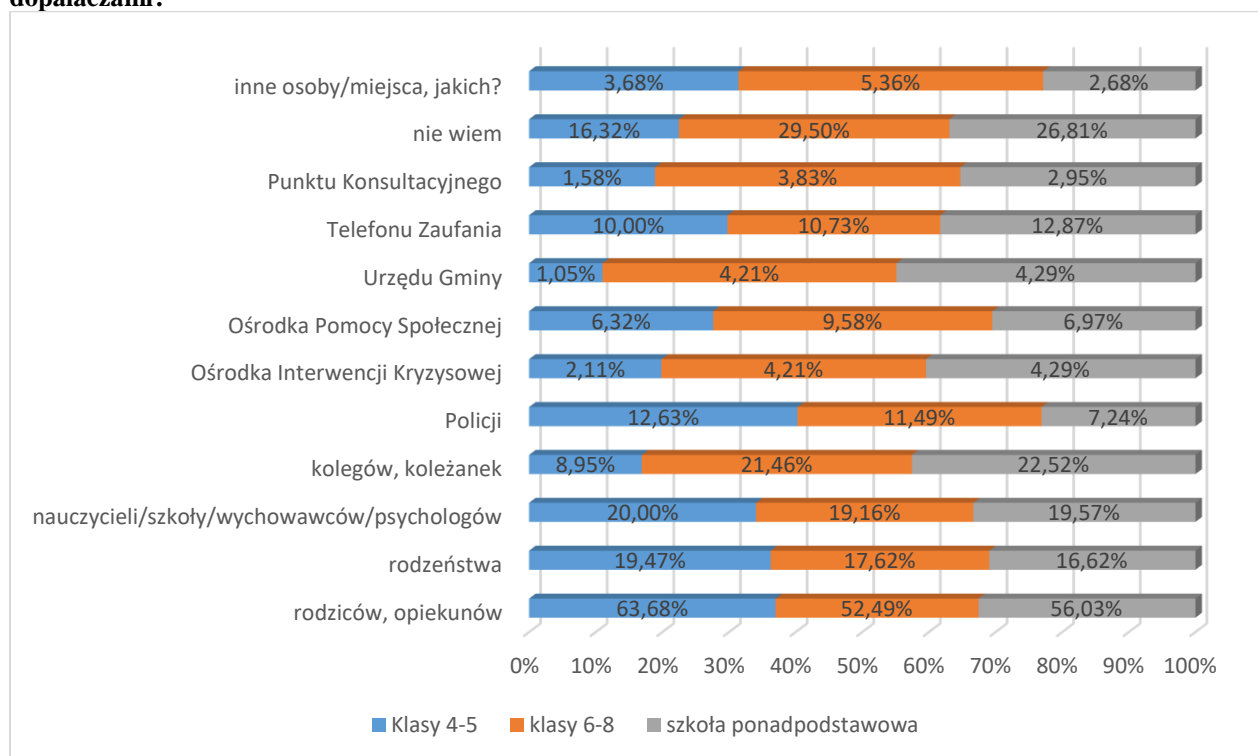
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 szkoły podstawowej, najczęściej uczniów (63,68%) zwróciłoby się do rodziców lub opiekunów. 20,00% uczniów wskazało nauczycieli, wychowawców lub psychologów szkolnych jako źródło wsparcia. 19,47% zwróciłoby się do rodzeństwa, a 8,95% do kolegów lub koleżanek. 12,63% uczniów wskazało Policję, a 10,00% Telefon Zaufania. Mniejsza liczba uczniów wskazała Ośrodek Pomocy Społecznej (6,32%), Ośrodek Interwencji Kryzysowej (2,11%) czy Urząd Gminy (1,05%). 16,32% uczniów przyznało, że nie wiedziałoby, do kogo się zwrócić.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 52,49% uczniów zwróciłoby się do rodziców lub opiekunów. 21,46% uczniów wskazało kolegów lub koleżanek jako źródło wsparcia, a 19,16% nauczycieli, wychowawców lub psychologów szkolnych. 17,62% uczniów zwróciłoby się do rodzeństwa. 11,49% uczniów wskazało Policję, a 10,73% Telefon Zaufania. 9,58% uczniów wskazało Ośrodek Pomocy Społecznej. 29,50% uczniów przyznało, że nie wiedziałoby, do kogo się zwrócić.

W szkole ponadpodstawowej, 56,03% uczniów zwróciłoby się do rodziców lub opiekunów. 22,52% uczniów wskazało kolegów lub koleżanek jako źródło wsparcia, a 19,57% nauczycieli, wychowawców lub psychologów szkolnych. 16,62% uczniów zwróciłoby się do rodzeństwa. 12,87% uczniów wskazało Telefon Zaufania, a 7,24% Policję. 26,81% uczniów przyznało, że nie wiedziałoby, do kogo się zwrócić.

Wyk. 111. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

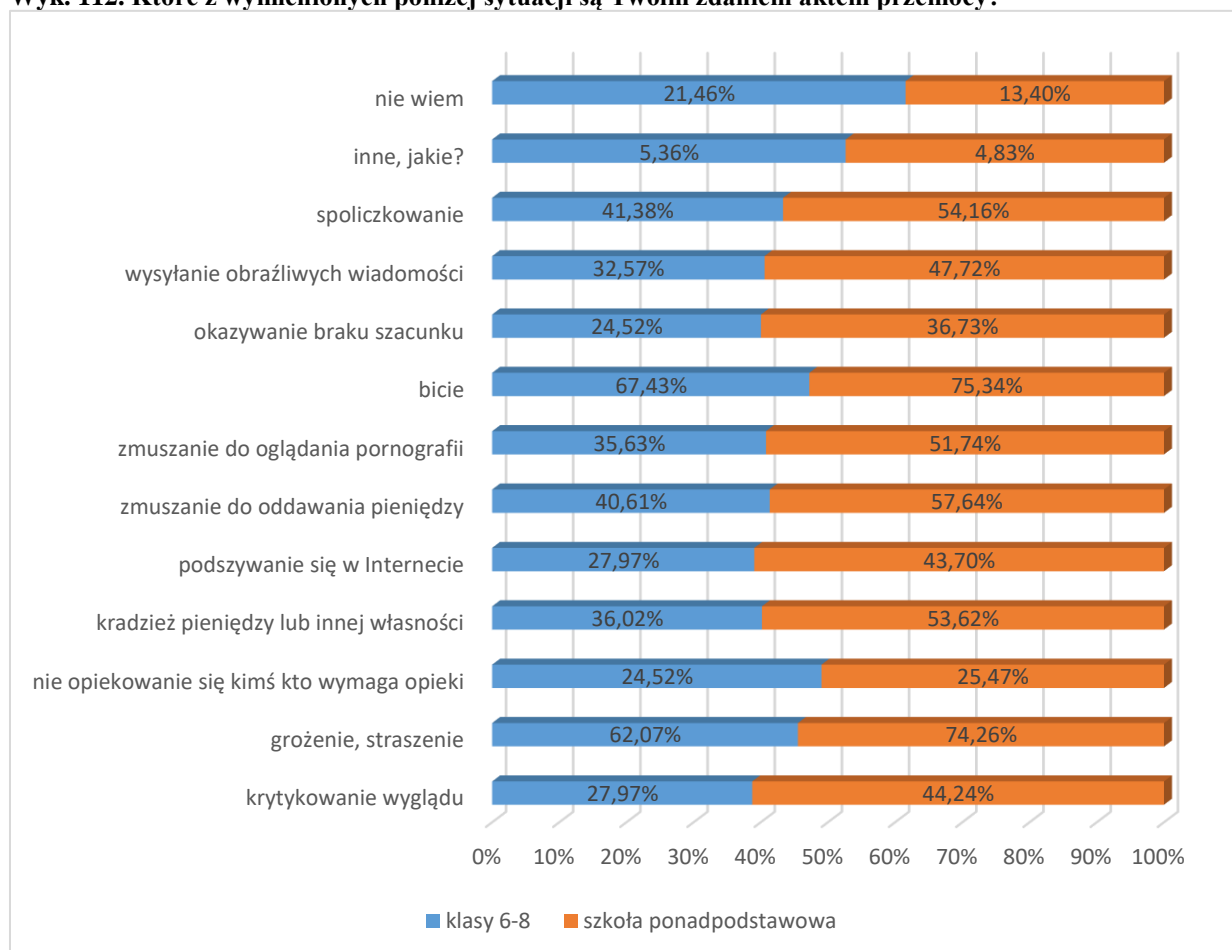
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

4.6. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

W następnym rozdziale skupiono się na kwestii przemocy, analizując ją przez pryzmat doświadczeń dzieci i młodzieży. Autorzy postawili sobie za cel nie tylko zbadanie poziomu świadomości uczniów na temat różnych form przemocy, ale również zrozumienie, jak często młodzi ludzie stają się jej ofiarami. Zastanawiano się, jakie są najczęstsze sytuacje, w których dochodzi do aktów agresji wobec uczniów, jakie formy przemocy są najbardziej powszechne oraz jakie są ich konsekwencje dla zdrowia psychicznego i fizycznego młodych ludzi. Dodatkowo, rozdział ten próbuje odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu uczniowie są świadomi dostępnych środków wsparcia i pomocy w sytuacji doświadczania przemocy. Przez cały rozdział przewija się kluczowe pytanie: jak skutecznie chronić dzieci i młodzież przed przemocą i jakie działania edukacyjne mogą przyczynić się do zmniejszenia skali tego zjawiska w środowisku szkolnym.

Na początek ankietowanych uczniów klas 6-8 oraz szkół ponadpodstawowych poproszono o wskazanie zachowań, które ich zdaniem można określić mianem przemocy. Wskazywano na: krytykowanie wyglądu (27,97% uczniów młodszych i 44,24% uczniów starszych), grożenie, straszenie wyglądu (62,07% uczniów młodszych i 74,26% uczniów starszych), nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (24,52% uczniów młodszych i 25,47% uczniów starszych), kradzież pieniędzy lub innej własności (36,02% uczniów młodszych i 53,62% uczniów starszych), podszywanie się w Internecie (27,97% uczniów młodszych i 43,70% uczniów starszych), zmuszenie do oddawania pieniędzy (40,61% uczniów młodszych i 57,64% uczniów starszych), zmuszanie do oglądania pornografii (35,63% uczniów młodszych i 51,74% uczniów starszych), bicie (67,43% uczniów młodszych i 75,34% uczniów starszych), okazywanie braku szacunku (24,52% uczniów młodszych i 36,73% uczniów starszych), wysyłanie obraźliwych wiadomości (32,57% uczniów młodszych i 47,72% uczniów starszych), spoliczkowanie (41,38% uczniów młodszych i 54,16% uczniów starszych).

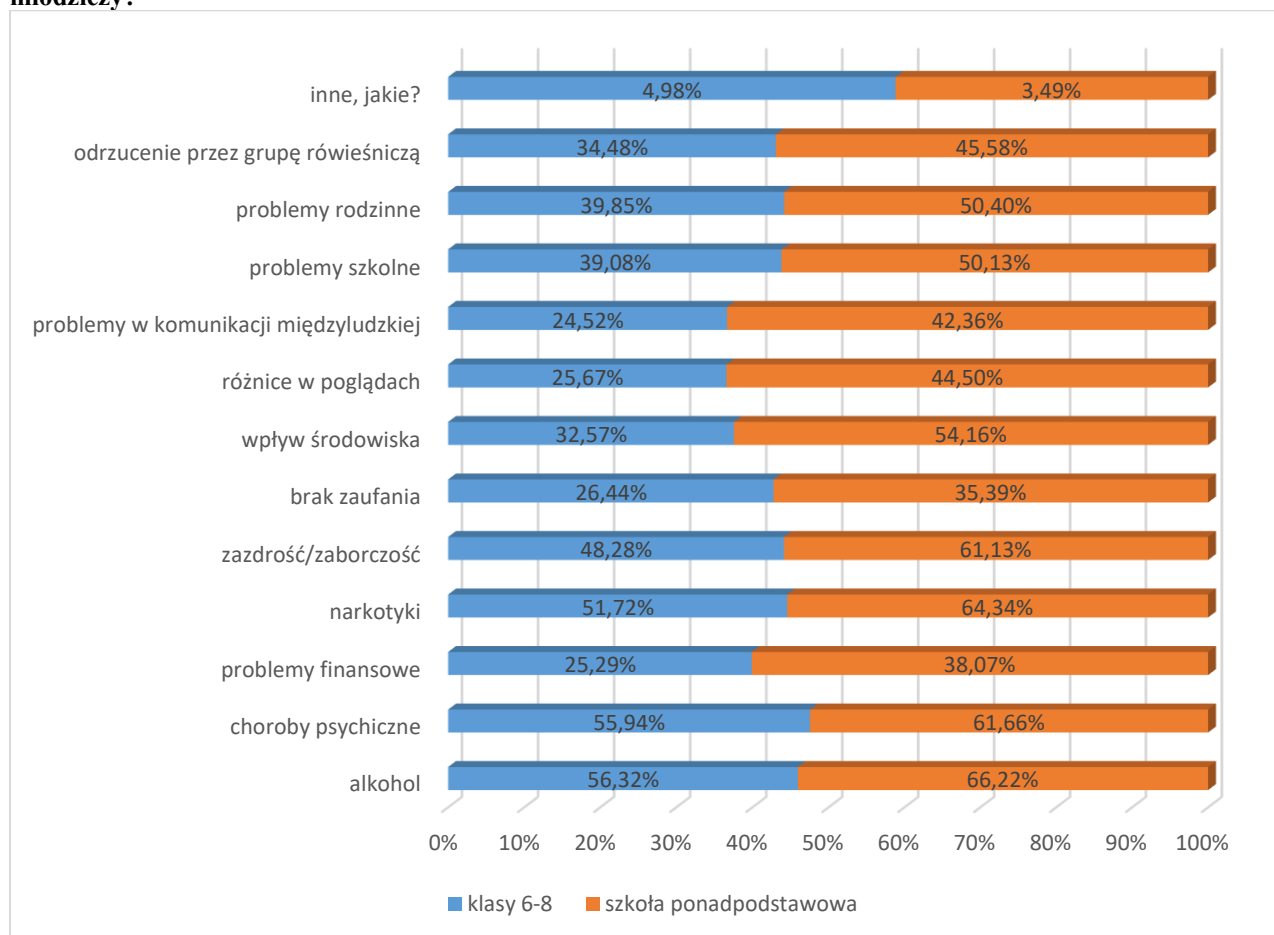
Wyk. 112. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów różnych etapów edukacyjnych zbadano, które sytuacje ich zdaniem mogą wywoływać agresję lub przemoc wśród młodzieży. Wskazywano na: odrzucenie przez grupę rówieśniczą (34,48% uczniów młodszych i 45,58% uczniów starszych), problemy rodzinne (39,85% uczniów młodszych i 50,40% uczniów starszych), problemy szkolne (39,08% uczniów młodszych i 50,13% uczniów starszych), problemy w komunikacji międzyludzkiej (24,52% uczniów młodszych i 42,36% uczniów starszych), różnice w poglądach (25,67% uczniów młodszych i 44,50% uczniów starszych), wpływ środowiska (32,57% uczniów młodszych i 54,16% uczniów starszych), brak zaufania (26,44% uczniów młodszych i 35,39% uczniów starszych), zazdrość/zaborczość (48,28% uczniów młodszych i 61,13% uczniów starszych), narkotyki (51,72% uczniów młodszych i 64,34% uczniów starszych), problemy finansowe (25,29% uczniów młodszych i 38,07% uczniów starszych), choroby psychiczne (55,94% uczniów młodszych i 61,66% uczniów starszych) oraz alkohol (56,32% uczniów młodszych i 66,22% uczniów starszych).

Wyk. 113. Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

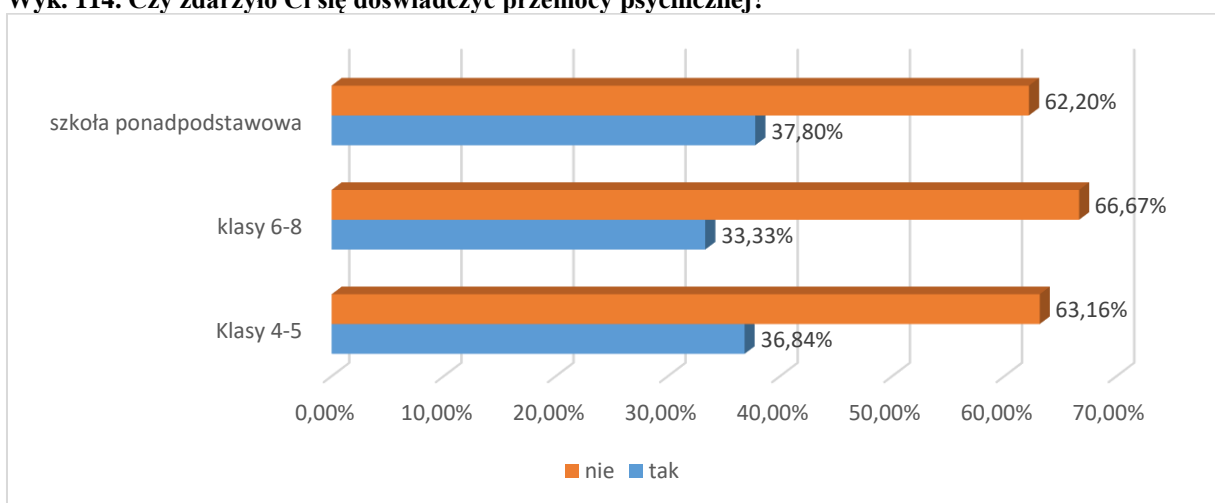

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytania będą dotyczyły doświadczania oraz stosowania przemocy przez uczniów. Uczniowie szkoły podstawowej byli pytani o doświadczanie przemocy psychicznej i fizycznej, natomiast starszych uczniów pytano także o doświadczanie przemocy ekonomicznej i seksualnej.

W badaniu dotyczącym doświadczenia przemocy wśród uczniów różnych etapów edukacyjnych wyniki były następujące: W klasach 4-5 szkoły podstawowej 36,84% uczniów odpowiedziało, że doświadczyło przemocy, podczas gdy 63,16% stwierdziło, że nie miało takich doświadczeń. W klasach 6-8 odpowiednio 33,33% uczniów przyznało się do doświadczania przemocy, a 66,67% zaprzeczyło. Natomiast w szkole ponadpodstawowej 37,80% uczniów potwierdziło, że doświadczyło przemocy, w porównaniu do 62,20% uczniów, którzy stwierdzili, że nie mieli takich doświadczeń.

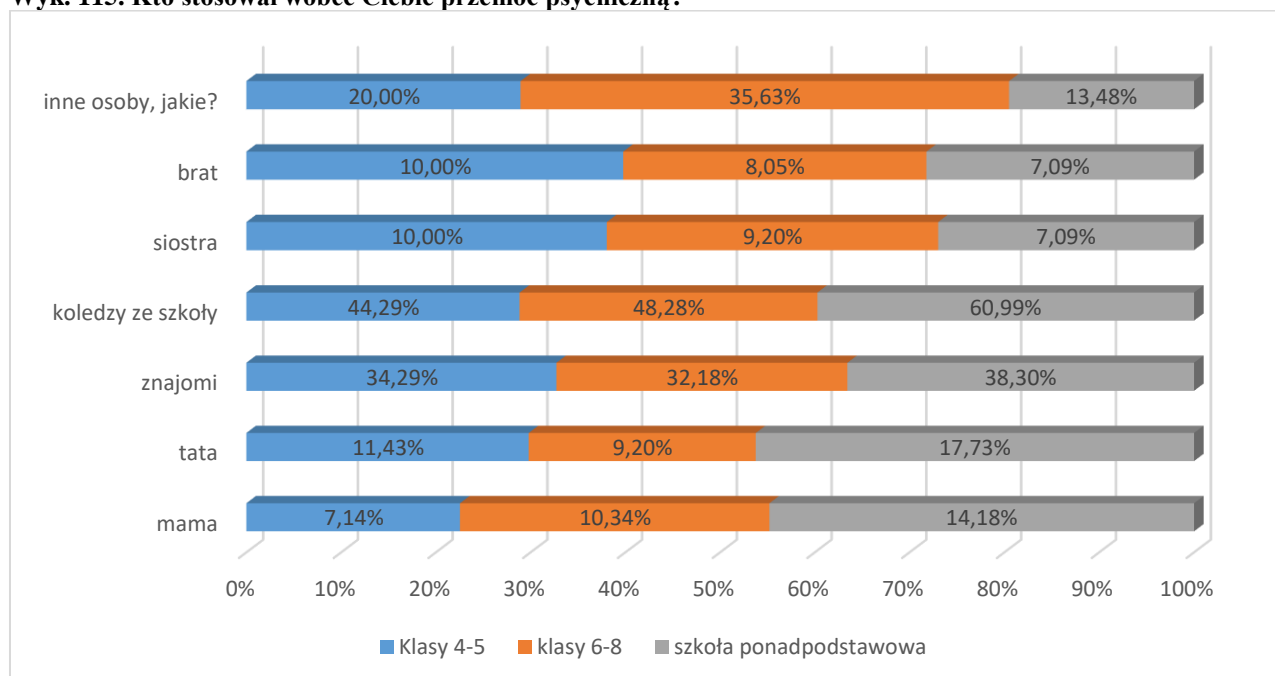
Wyk. 114. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy psychicznej?

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczania przemocy psychicznej odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

W klasach 4-5 szkoły podstawowej, na pytanie "Kto stosował wobec Ciebie przemoc?", 7,14% uczniów odpowiedziało, że była to ich mama, 11,43% wskazało tatę, 34,29% odpowiedziało, że byli to znajomi, a 44,29% wskazało kolegów ze szkoły. Ponadto, 10% uczniów doświadczyło przemocy ze strony siostry, tyle samo ze strony brata, a 20% wskazało inne osoby. W klasach 6-8, 10,34% uczniów wskazało mamę jako osobę stosującą przemoc, 9,20% tata, 32,18% odpowiedziało, że byli to znajomi, a 48,28% wskazało kolegów ze szkoły. Siostra była wskazana przez 9,20% uczniów, brat przez 8,05%, natomiast 35,63% uczniów wskazało inne osoby. Natomiast w szkole ponadpodstawowej, 14,18% uczniów odpowiedziało, że przemoc stosowała wobec nich mama, 17,73% tata, 38,30% wskazało znajomych, a aż 60,99% wskazało kolegów ze szkoły. Siostra była wskazana przez 7,09% uczniów, brat przez 7,09%, a 13,48% uczniów wskazało inne osoby jako sprawców przemocy.

Wyk. 115. Kto stosował wobec Ciebie przemoc psychiczną?

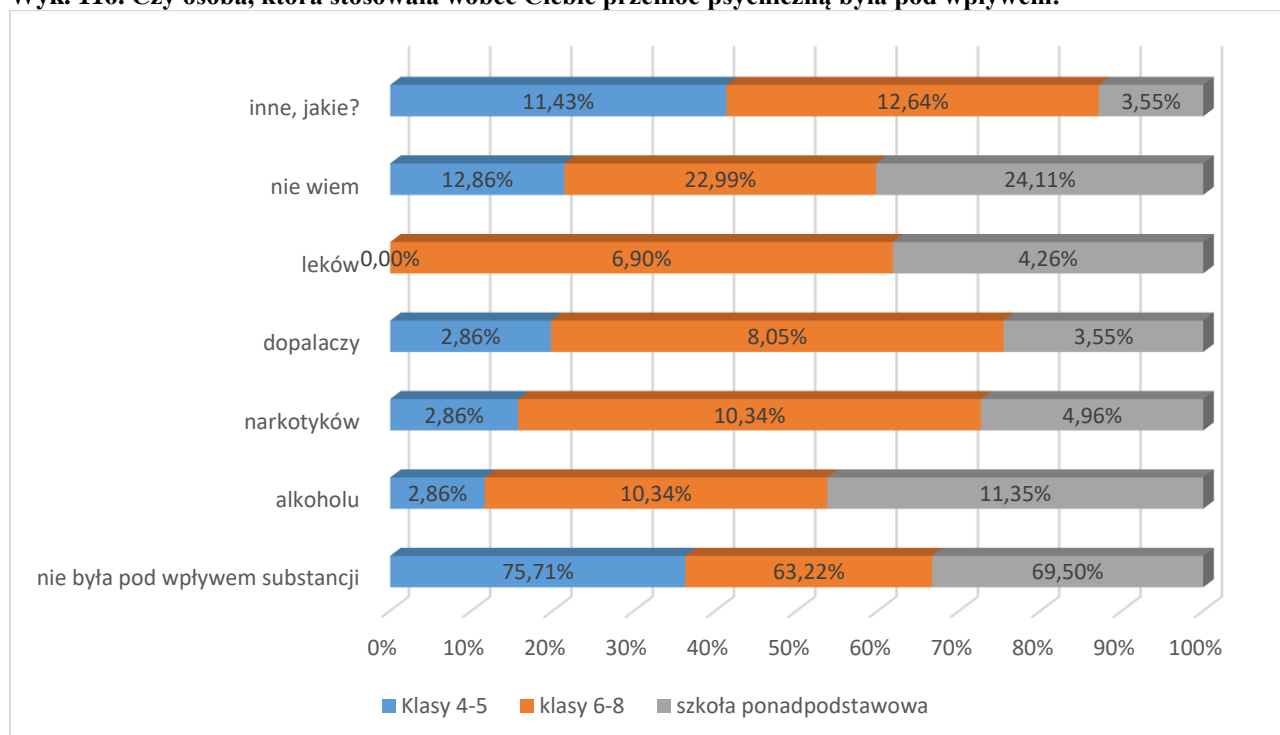
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W odpowiedzi na pytanie "Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:", uczniowie klas 4-5 szkoły podstawowej wskazali, że w 75,71% przypadków osoba ta nie była pod wpływem żadnej substancji. Jednakże 2,86% uczniów wskazało, że sprawca był pod wpływem alkoholu, tyle samo odpowiedziało, że pod wpływem narkotyków czy dopalaczy. 12,86% uczniów przyznało, że nie wie, pod jakim wpływem była osoba stosująca przemoc, a 11,43% wskazało inne substancje.

W klasach 6-8, 63,22% uczniów odpowiedziało, że osoba stosująca przemoc nie była pod wpływem żadnej substancji. 10,34% wskazało alkohol, tyle samo narkotyki, 8,05% dopalacze, a 6,90% leki. 22,99% uczniów przyznało, że nie wie, pod jakim wpływem była osoba stosująca przemoc, a 12,64% wskazało inne substancje.

Natomiast w szkole ponadpodstawowej, 69,50% uczniów stwierdziło, że osoba stosująca przemoc nie była pod wpływem żadnej substancji. 11,35% wskazało alkohol, 4,96% narkotyki, 3,55% dopalacze, a 4,26% leki. 24,11% uczniów przyznało, że nie wie, pod jakim wpływem była osoba stosująca przemoc, a 3,55% wskazało inne substancje.

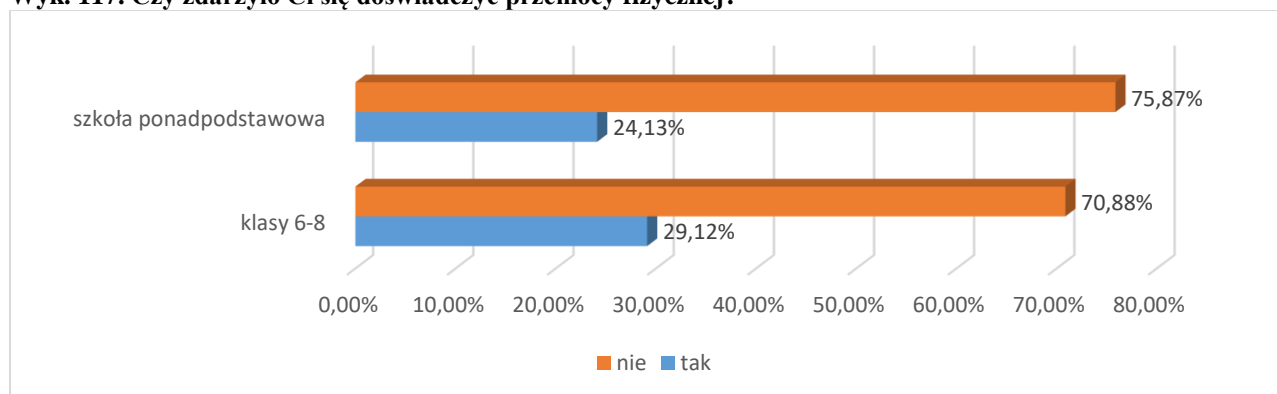
Wyk. 116. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc psychiczną była pod wpływem:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na pytanie "Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy fizycznej?", uczniowie klas 6-8 szkoły podstawowej odpowiedzieli, że 29,12% z nich doświadczyło takiej przemocy, podczas gdy 70,88% odpowiedziało przecząco. W szkole ponadpodstawowej, 24,13% uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy fizycznej, natomiast 75,87% uczniów odpowiedziało, że nie spotkali się z taką formą agresji.

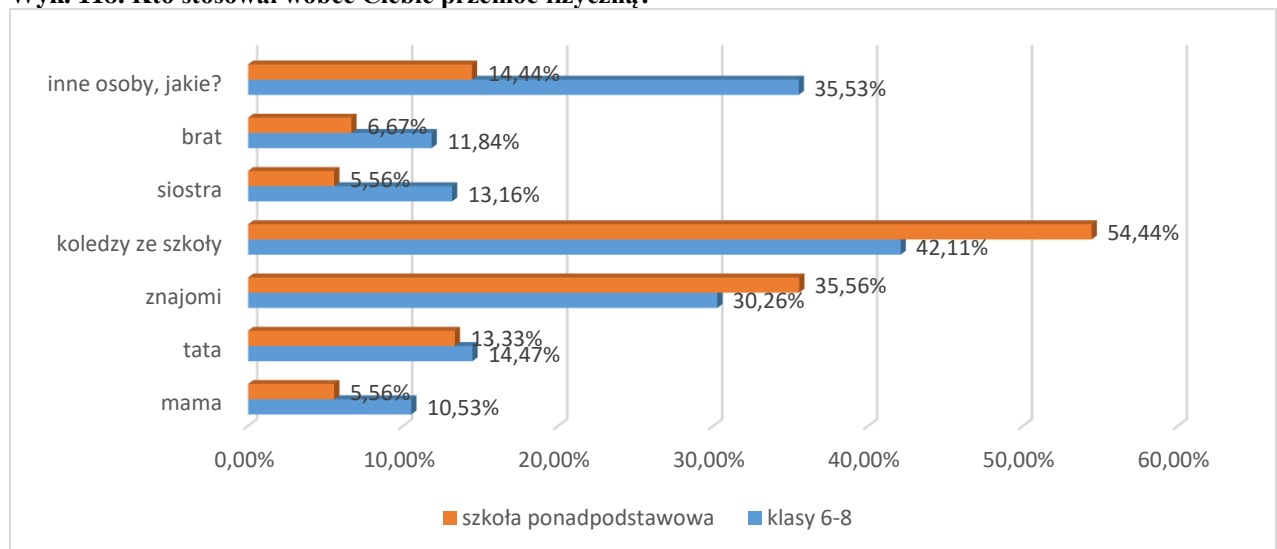
Wyk. 117. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy fizycznej?

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczenia przemocy fizycznej odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Osobami stosującymi przemoc wobec uczniów byli głównie koledzy ze szkoły – taką odpowiedź wskazuje 42,11% uczniów podstawówki i 54,44% uczniów szkoły ponadpodstawowej, którzy doznali przemocy. Rzadziej wskazywano natomiast na: znajomych (30,26% uczniów młodszych i 35,56% uczniów starszych), tatę (14,47% uczniów młodszych i 13,33% uczniów starszych), mamę (10,53% uczniów młodszych i 5,56% uczniów starszych), brata (11,84% uczniów młodszych i 6,67% uczniów starszych), siostrę (13,16% uczniów młodszych i 5,56% uczniów starszych) oraz inne osoby, których uczniowie nie wymieniają (35,53% uczniów młodszych i 14,44% uczniów starszych).

Wyk. 118. Kto stosował wobec Ciebie przemoc fizyczną?

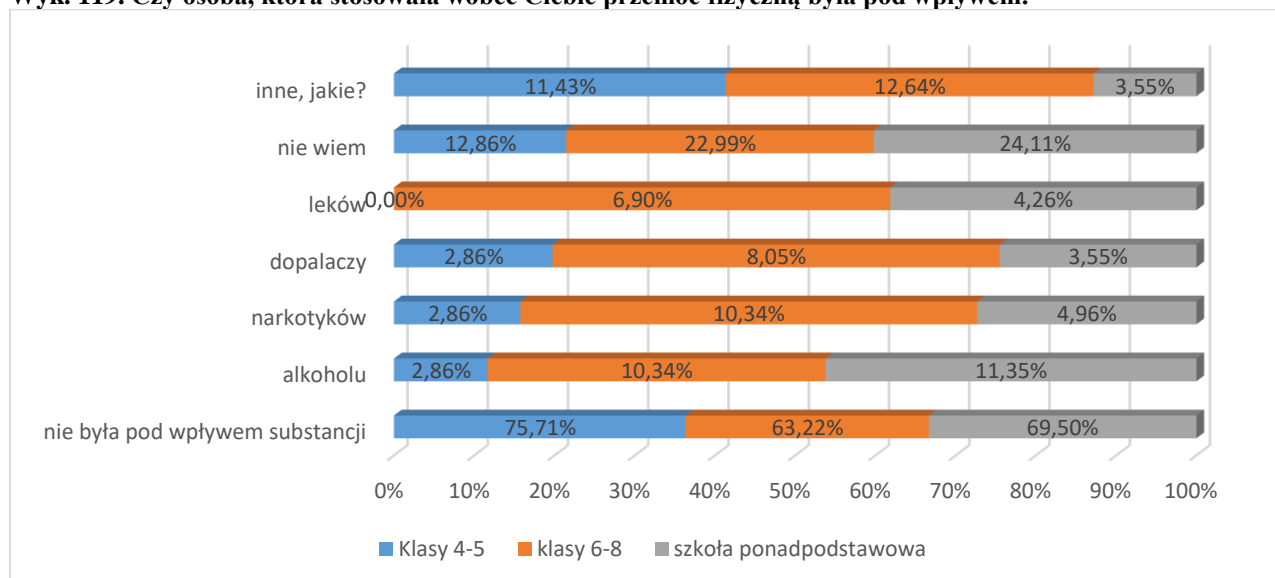
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 szkoły podstawowej, większość (75,71%) stwierdziła, że osoba stosująca przemoc nie była pod wpływem substancji. Niewielki odsetek uczniów wskazał na alkohol (2,86%), narkotyki (2,86%) lub dopalacze (2,86%) jako substancje wpływające na agresywne zachowanie. 12,86% uczniów odpowiedziało, że nie wie, czy osoba była pod wpływem substancji, a 11,43% podało inne, niesprecyzowane odpowiedzi.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 63,22% uczniów również zaznaczyło, że osoba stosująca przemoc nie była pod wpływem substancji. Natomiast 10,34% uczniów wskazało na alkohol, 10,34% na narkotyki, 8,05% na dopalacze, 6,90% na leki jako substancje wpływające na agresywne zachowanie. 22,99% uczniów odpowiedziało, że nie wie, czy osoba była pod wpływem substancji, a 12,64% podało inne odpowiedzi.

W szkole ponadpodstawowej, większość uczniów (69,50%) również stwierdziła, że osoba stosująca przemoc nie była pod wpływem substancji. 11,35% uczniów wskazało na alkohol, 4,96% na narkotyki, 3,55% na dopalacze, 4,26% na leki jako substancje wpływające na agresywne zachowanie. Jednakże, 24,11% uczniów odpowiedziało, że nie wie, czy osoba była pod wpływem substancji, a 3,55% podało inne odpowiedzi, które nie zostały dokładnie sprecyzowane.

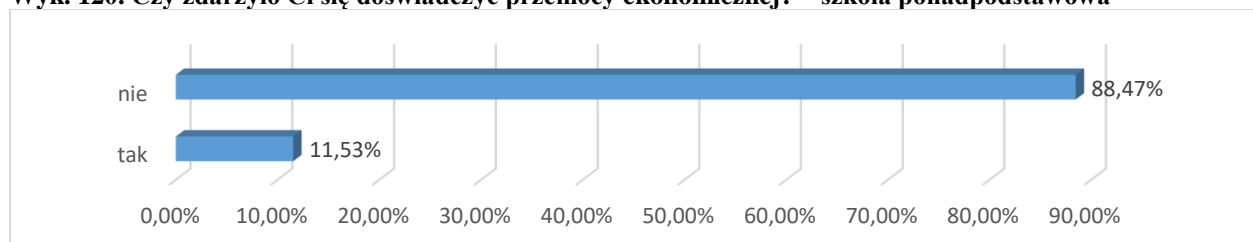
Wyk. 119. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc fizyczną była pod wpływem:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Pytania dotyczące doświadczania przemocy ekonomicznej zostały skierowane tylko do uczniów szkół ponadpodstawowych. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 11,53% uczniów doświadczyło przemocy ekonomicznej.

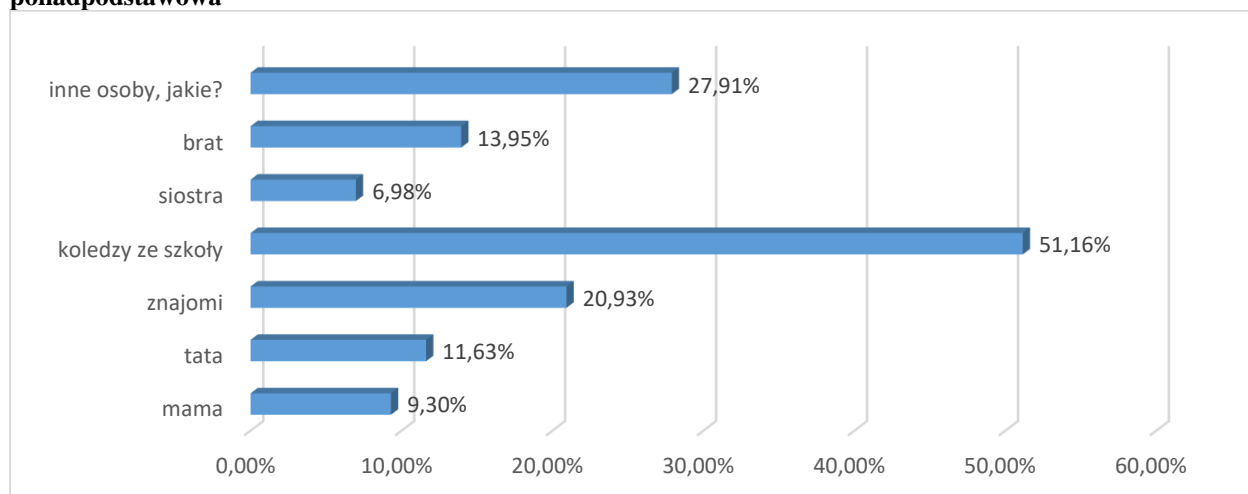
Wyk. 120. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy ekonomicznej? – szkoła ponadpodstawowa

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczania przemocy ekonomicznej odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły owej przemocy.

Przemoc ekonomiczną wobec ankietowanych stosowali: koledzy ze szkoły (51,16%), znajomi (20,93%), brat (13,95%), tata (11,63%), mama (9,30%), siostra (6,98%) oraz inne osoby, których uczniowie nie wymienili (27,91%).

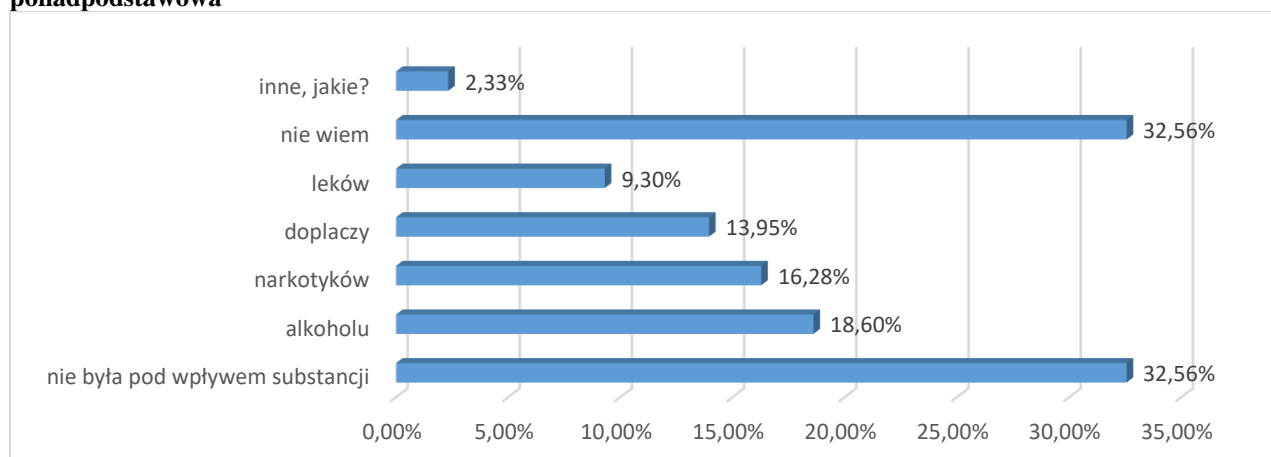
Wyk. 121. Kto stosował wobec Ciebie przemoc ekonomiczną? Można wybrać kilka odpowiedzi. – szkoła ponadpodstawowa

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Osoby stosujące przemoc ekonomiczną wobec ankietowanych uczniów nie były w większości pod wpływem żadnych substancji – taką odpowiedź wskazało 32,56% uczniów. Pozostałe osoby wskazały na: alkohol (18,60%), narkotyki (16,28%), dopalacze (13,95%), leki (9,30%) oraz inne substancje, których ankietowani nie wymienili (2,33%). Na to pytanie nie potrafiło udzielić odpowiedzi 32,56% uczniów.

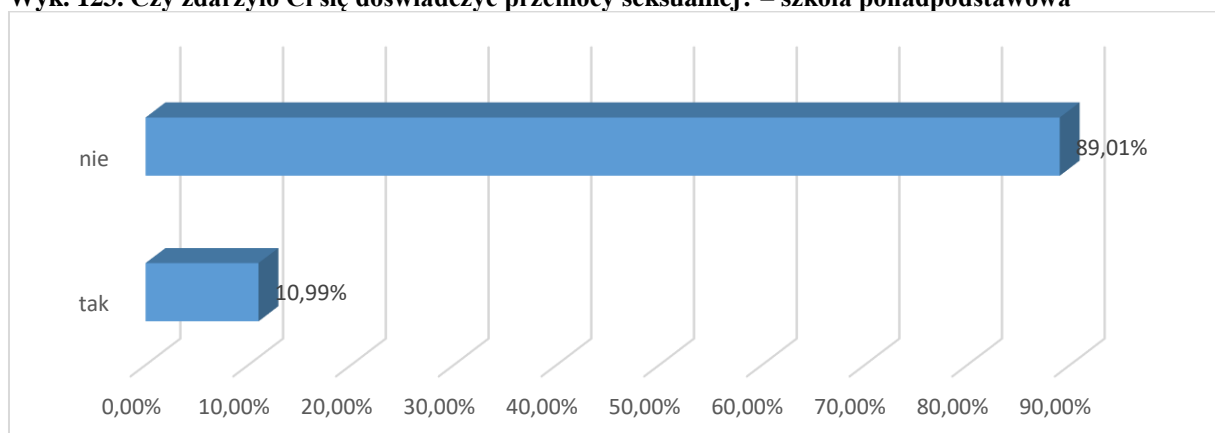
Wyk. 122. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc ekonomiczną była pod wpływem: – szkoła ponadpodstawowa

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu ankietowanych zapytano, czy kiedykolwiek doświadczyli przemocy seksualnej. Twierdząco na to pytanie odpowiedzi udzieliło 10,99% uczniów.

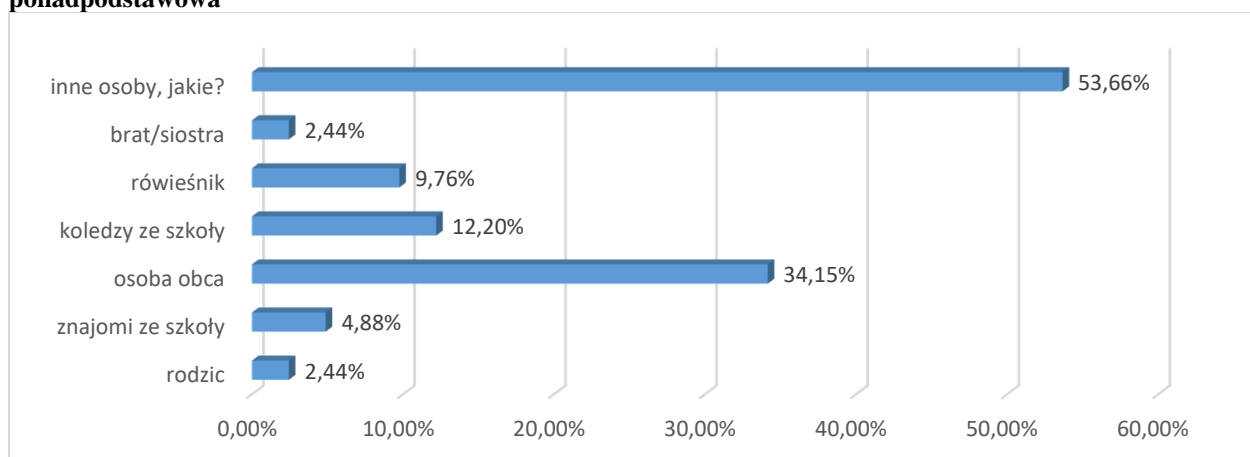
Wyk. 123. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy seksualnej? – szkoła ponadpodstawowa

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczania przemocy seksualnej odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły owej przemocy.

Przemoc seksualną wobec uczniów klas ponadpodstawowych stosowała: obca osoba (34,15%), rówieśnik (9,76%), koledzy ze szkoły (12,20%), znajomi ze szkoły (4,88%), rodzic (2,44%), brat lub siostra (2,44%) oraz inne osoby, których uczniowie nie wymienili (53,66%).

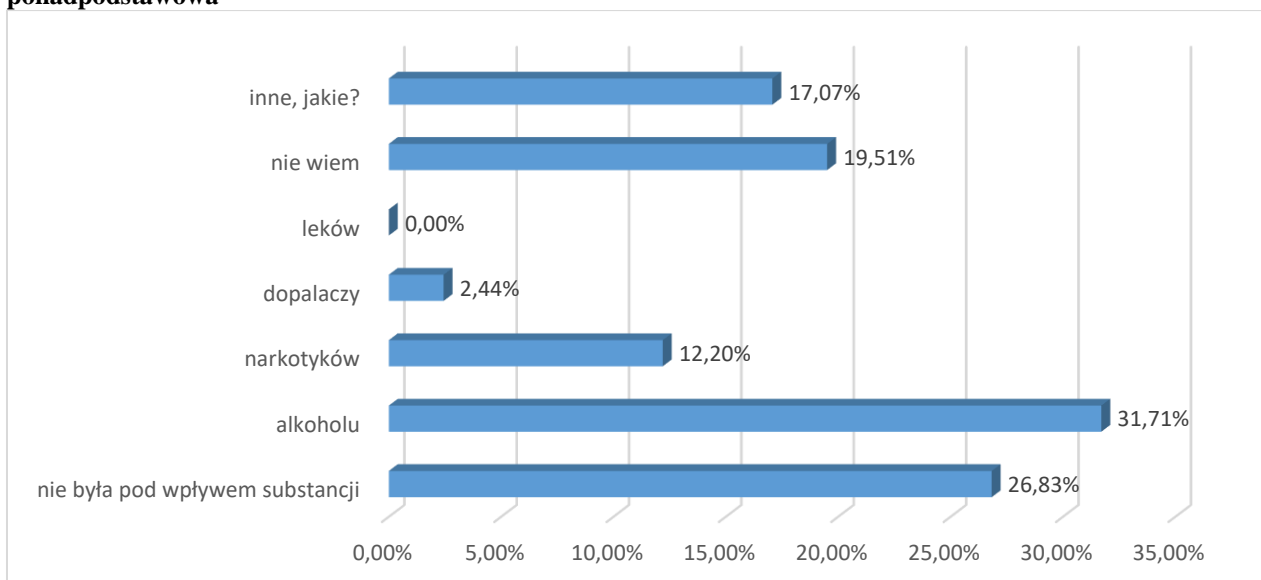
Wyk. 124. Kto stosował wobec Ciebie przemoc seksualną? Można wybrać kilka odpowiedzi. – szkoła ponadpodstawowa

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ponadto, osoby, które stosowały przemoc seksualną wobec uczniów, jak przyznają badani byli pod wpływem: alkoholu (31,71%), narkotyków (12,20%), dopalaczy (2,44%) oraz innych substancji, których uczniowie nie wskazali (17,07%). Natomiast 26,83% uczniów uważa, że te osoby nie były pod wpływem żadnych substancji psychoaktywnych.

Wyk. 125. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc seksualną była pod wpływem: – szkoła ponadpodstawowa

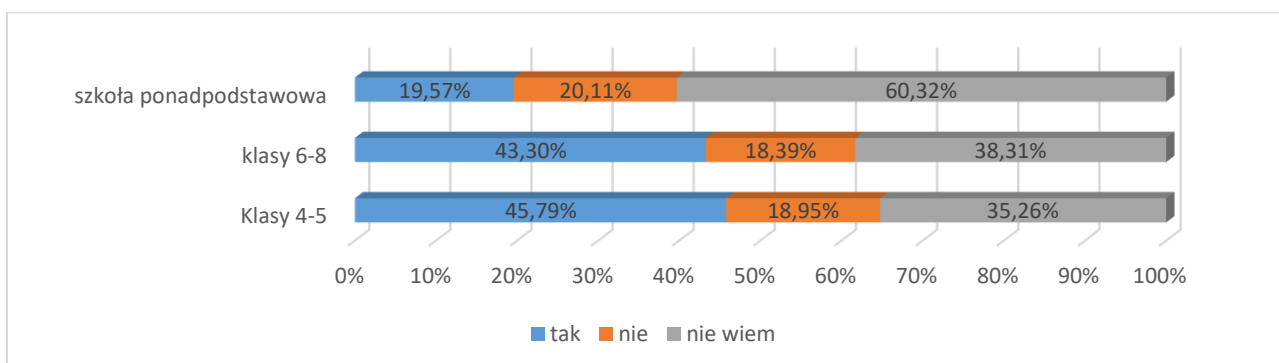
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 szkoły podstawowej, 45,79% uczniów odpowiedziało twierdząco, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Jednakże, 18,95% uczniów odpowiedziało negatywnie, a 35,26% uczniów stwierdziło, że nie wie, czy taki problem istnieje.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 43,30% uczniów również odpowiedziało, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. 18,39% uczniów odpowiedziało negatywnie, a 38,31% uczniów stwierdziło, że nie wie, czy taki problem istnieje.

W szkole ponadpodstawowej, tylko 19,57% uczniów odpowiedziało twierdząco na pytanie o występowanie problemu przemocy między uczniami w ich szkole. 20,11% uczniów odpowiedziało negatywnie, a znaczna większość, tj. 60,32%, stwierdziła, że nie wie, czy taki problem istnieje.

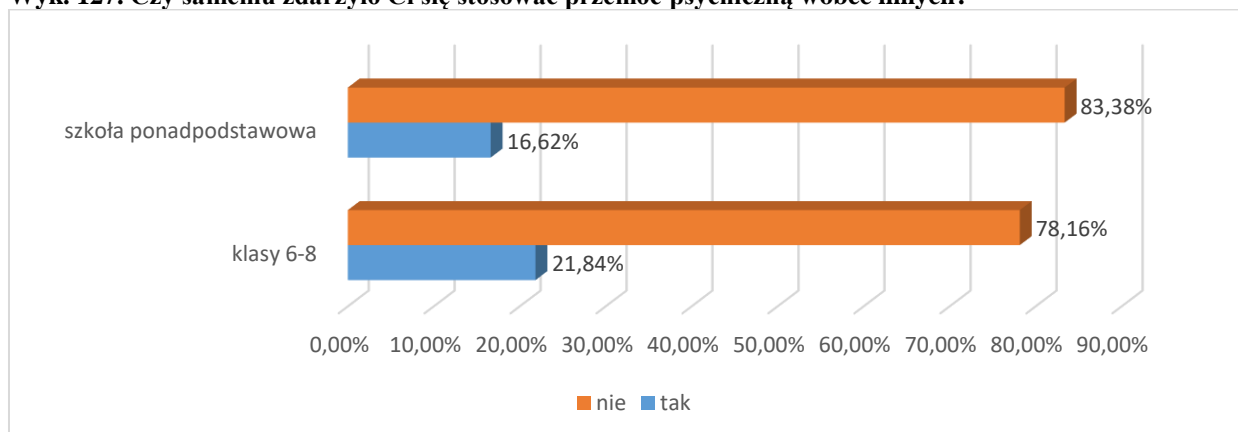
Wyk. 126. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 21,84% uczniów przyznało, że zdarzyło im się stosować przemoc psychiczną wobec innych. Natomiast, 78,16% uczniów odpowiedziało, że nie stosowali przemocy psychicznej.

W szkole ponadpodstawowej, 16,62% uczniów odpowiedziało twierdząco na pytanie o stosowanie przemocy psychicznej wobec innych. Natomiast, 83,38% uczniów odpowiedziało, że nie stosowali takiej przemocy.

Wyk. 127. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc psychiczną wobec innych?

Na kolejne pytanie dotyczące stosowania przemocy psychicznej odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż stosowały ową przemoc.

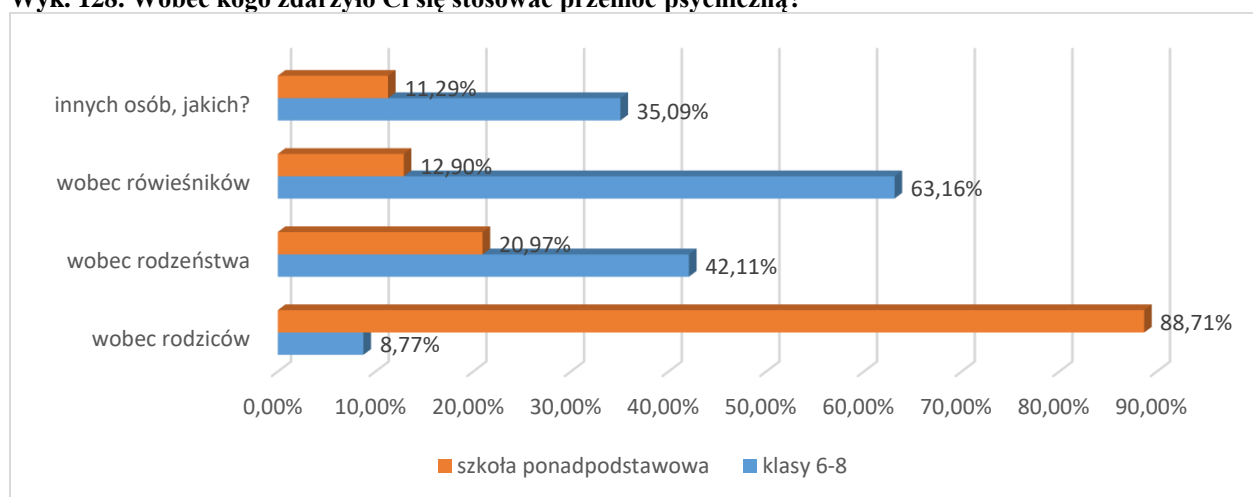
W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 8,77% uczniów przyznało się do stosowania przemocy psychicznej wobec swoich rodziców. To ważne spostrzeżenie, sugerujące, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać zachowania agresywne w relacjach z własnymi rodzicami. Ponadto, aż 42,11% uczniów przyznało się do stosowania przemocy psychicznej wobec swojego rodzeństwa. To także istotne, ponieważ wskazuje na konieczność zrozumienia i skonfrontowania się z przemocą między rodzeństwem, która nie zawsze jest łatwo dostrzegalna.

Niezwykle istotne jest również to, że aż 63,16% uczniów przyznało się do stosowania przemocy psychicznej wobec swoich rówieśników. To może sugerować, że zachowania agresywne między rówieśnikami są stosunkowo często spotykane w tej grupie wiekowej. Dodatkowo, 35,09% uczniów podało, że stosowali przemoc psychiczną wobec innych osób, co może oznaczać, że przemoc nie ogranicza się tylko do wyżej wymienionych grup.

W szkole ponadpodstawowej wyniki również są istotne. Aż 88,71% uczniów przyznało się do stosowania przemocy psychicznej wobec rodziców, co wskazuje na potrzebę skoncentrowania się na relacjach w rodzinach i sposobach rozwiązywania konfliktów. 20,97% uczniów przyznało się do stosowania przemocy psychicznej wobec rodzeństwa, co również jest istotnym aspektem do zrozumienia i rozwiązania.

Warto zaznaczyć, że tylko 12,90% uczniów przyznało się do stosowania przemocy psychicznej wobec rówieśników w szkole ponadpodstawowej, co może być wynikiem różnic w dynamice relacji między młodzieżą w tych dwóch grupach wiekowych.

Wyk. 128. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc psychiczną?

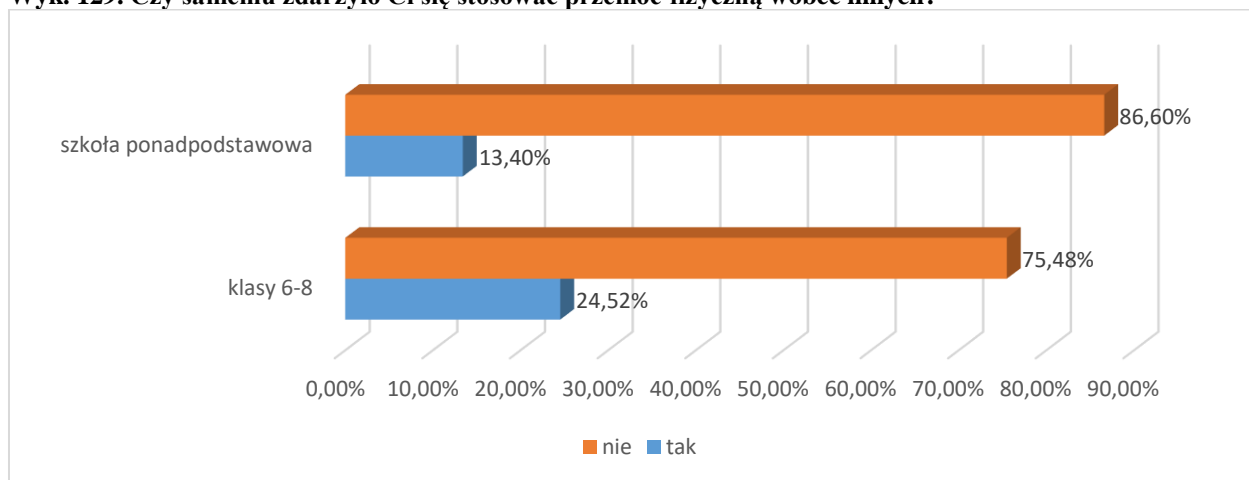

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 24,52% uczniów przyznało się do stosowania przemocy fizycznej wobec innych osób. To wynik, który wskazuje na fakt, że stosowanie przemocy fizycznej jest obecne w tej grupie wiekowej, co jest kwestią wymagającą uwagi i działań prewencyjnych. Warto zaznaczyć, że większość uczniów, bo 75,48%, nie przyznała się do stosowania przemocy fizycznej.

W szkole ponadpodstawowej wyniki różnią się nieco. 13,40% uczniów przyznało się do stosowania przemocy fizycznej wobec innych osób. To mniejszy odsetek niż w przypadku uczniów klas 6-8 szkoły podstawowej. Jednak aż 86,60% uczniów szkoły ponadpodstawowej zadeklarowało, że nie stosowali przemocy fizycznej wobec innych osób.

Wyk. 129. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc fizyczną wobec innych?

Na kolejne pytanie dotyczące stosowania przemocy fizycznej odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż stosowały ową przemoc.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej:

Stosowanie przemocy fizycznej wobec rodziców przyznało się 9,38% uczniów. To niewielki odsetek, ale problematyczny, gdyż dzieci w tym wieku nie powinny wykazywać agresji wobec swoich opiekunów.

42,19% uczniów przyznało się do stosowania przemocy fizycznej wobec rodzeństwa. Jest to stosunkowo duża grupa uczniów, co wskazuje na potrzebę działań prewencyjnych i edukacyjnych w zakresie rozwiązywania konfliktów w rodzinie.

59,38% uczniów przyznało się do stosowania przemocy fizycznej wobec rówieśników. To znaczący odsetek uczniów, którzy zaznaczyli to zachowanie, co wymaga interwencji w szkole i środowisku rówieśniczym.

23,44% uczniów podało inne osoby, wobec których stosowali przemoc fizyczną. To również istotna grupa uczniów, której zachowania wymagają dalszej analizy i zrozumienia kontekstu.

W szkole ponadpodstawowej:

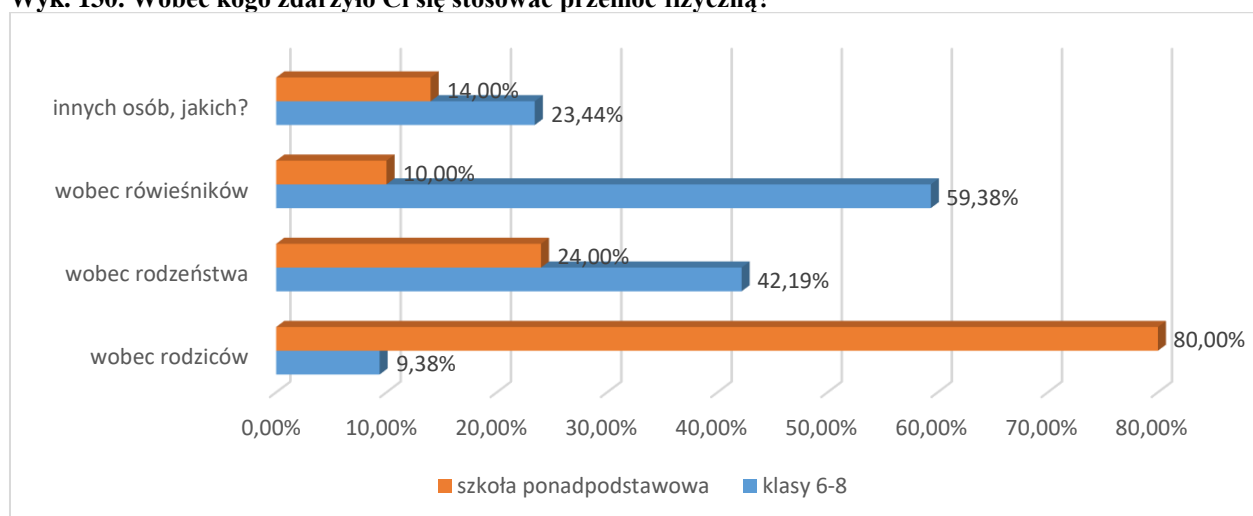
80,00% uczniów przyznało się do stosowania przemocy fizycznej wobec rodziców. To bardzo wysoki odsetek uczniów, co wskazuje na pilną potrzebę działań prewencyjnych, wsparcia psychologicznego i terapeutycznego w tej grupie.

24,00% uczniów przyznało się do stosowania przemocy fizycznej wobec rodzeństwa. Choć to mniejszy odsetek niż w klasach 6-8 szkoły podstawowej, to nadal istotna grupa uczniów, którzy przyznali się do tego zachowania.

10,00% uczniów przyznało się do stosowania przemocy fizycznej wobec rówieśników. To stosunkowo niewielki odsetek uczniów, którzy zaznaczyli to zachowanie, ale nie można bagatelizować tej sytuacji.

14,00% uczniów podało inne osoby, wobec których stosowali przemoc fizyczną. To także grupa, która wymaga dalszej analizy i zrozumienia kontekstu tych zachowań.

Wyk. 130. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc fizyczną?

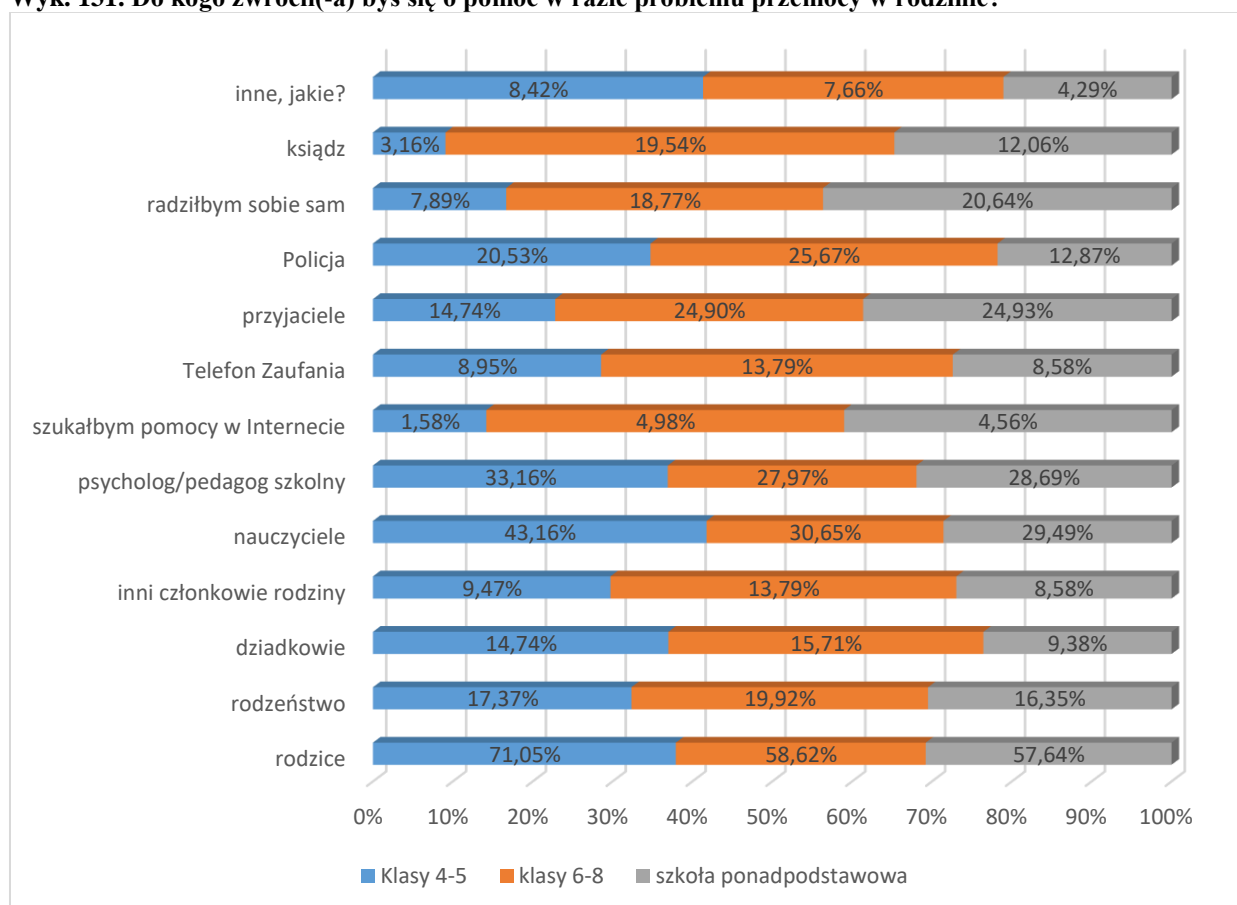
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 uczniowie częściej zaznaczali, że zwróciliby się o pomoc do swoich rodziców (71,05%), co jest zrozumiałe, biorąc pod uwagę ich młodszy wiek i silniejszą więź rodzinną. Kolejnymi osobami, do których mogliby się zwrócić, byli nauczyciele (43,16%) oraz psychologowie lub pedagodzy szkolni (33,16%). Przyjaciele (14,74%) oraz Policja (20,53%) również byli wymieniani jako potencjalni doradcy. Jednak znaczący odsetek uczniów wskazał, że samodzielnie radziłby sobie z problemem (7,89%) lub poszukiwał pomocy w Internecie (1,58%).

W klasach 6-8 szkoły podstawowej rodzice nadal pozostawali ważnym źródłem pomocy, choć odsetek ten nieco spadł (58,62%). Nauczyciele (30,65%) i psychologowie lub pedagodzy szkolni (27,97%) pozostali istotnymi osobami do kontaktu w sytuacjach trudnych. Przyjaciele (24,90%) oraz Policja (25,67%) również odgrywali istotną rolę. Interesujące jest, że w tej grupie większy odsetek uczniów zaznaczył, że samodzielnie próbowałby radzić sobie z problemem (18,77%).

W szkole ponadpodstawowej rodzice wciąż byli istotnym źródłem pomocy, choć odsetek uczniów, którzy zwróciliby się do nich, spadł (57,64%). Nauczyciele (29,49%) oraz psychologowie lub pedagodzy szkolni (28,69%) nadal pozostawali ważnymi doradcami. Przyjaciele (24,93%) oraz Policja (12,87%) byli także istotni. W tej grupie uczniów 20,64% osób wskazało, że samodzielnie próbowałby poradzić sobie z problemem.

Wyk. 131. Do kogo zwrócił(-a) byś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

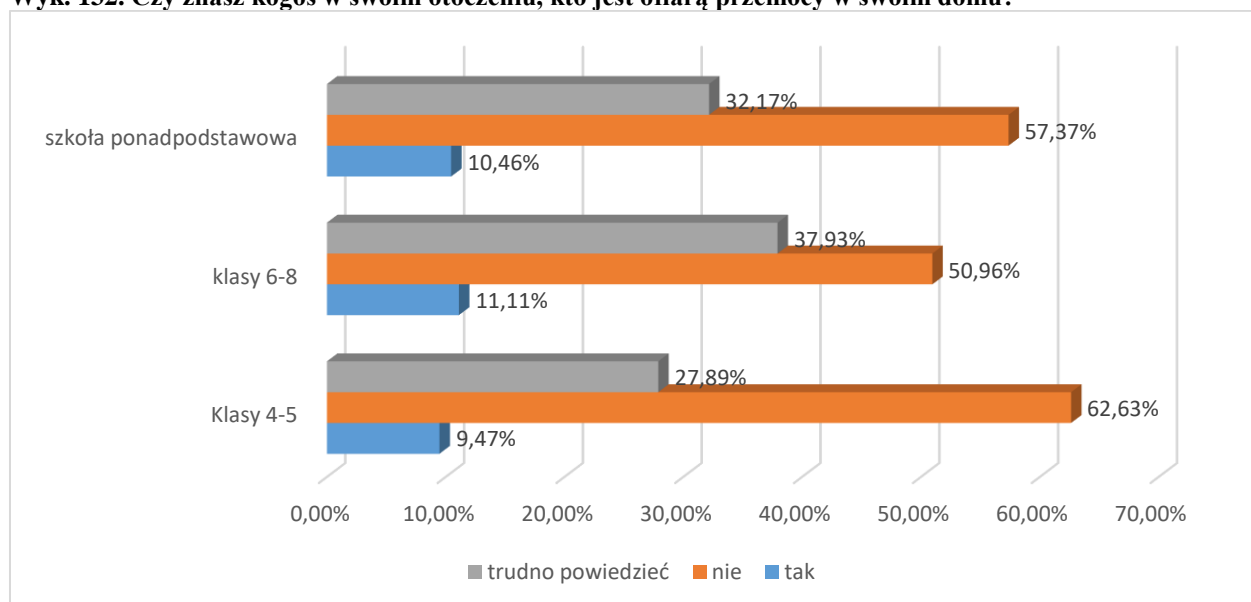
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 (uczniowie młodszy) tylko 9,47% z nich znało osobę w swoim otoczeniu, która doświadcza przemocy w swoim domu. Duża grupa uczniów (62,63%) odpowiedziała, że nie zna takich przypadków, a pozostali (27,89%) byli niepewni lub mieli trudności z odpowiedzią.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej odsetek uczniów, którzy znają osobę doznającą przemocy w swoim domu, wyniósł 11,11%. Niższy odsetek niż w poprzedniej grupie odpowiedział, że nie zna takich przypadków (50,96%), ale również pozostali uczniowie (37,93%) mieli trudności z odpowiedzią.

W szkole ponadpodstawowej 10,46% uczniów przyznało, że znają osobę doznającą przemocy w swoim domu. 57,37% uczniów odpowiedziało, że nie zna takich przypadków, ale nadal znaczna liczba uczniów (32,17%) miała trudności z odpowiedzią.

Wyk. 132. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

4.7. Problem uzależnień behawioralnych i cyberprzemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Oprócz uzależnień od substancji psychoaktywnych, w ostatnich latach coraz większym problemem stają się uzależnienia behawioralne, znane również jako zachowania nałogowe lub uzależnienia niechemiczne. Uzależnienia behawioralne to rodzaj nałogu, w którym osoba staje się uzależniona od konkretnej czynności lub zachowania, które daje jej natychmiastową gratyfikację i chwilową ulgę.

Jednym z przykładów uzależnienia behawioralnego jest patologiczny hazard, który polega na niekontrolowanym i obsesyjnym hazardzie, pomimo negatywnych konsekwencji finansowych, społecznych i zdrowotnych. Osoby uzależnione od hazardu często ryzykują utratę majątku, związków i zdrowia, aby kontynuować grę.

Innym przykładem jest uzależnienie od komputera lub Internetu, znane jako sieciorholizm. Osoby dotknięte tym uzależnieniem spędzają znaczną część czasu online, często zaniedbując swoje obowiązki i inne aspekty życia. Może to prowadzić do izolacji społecznej, problemów zdrowotnych, a nawet pogorszenia funkcjonowania psychicznego.

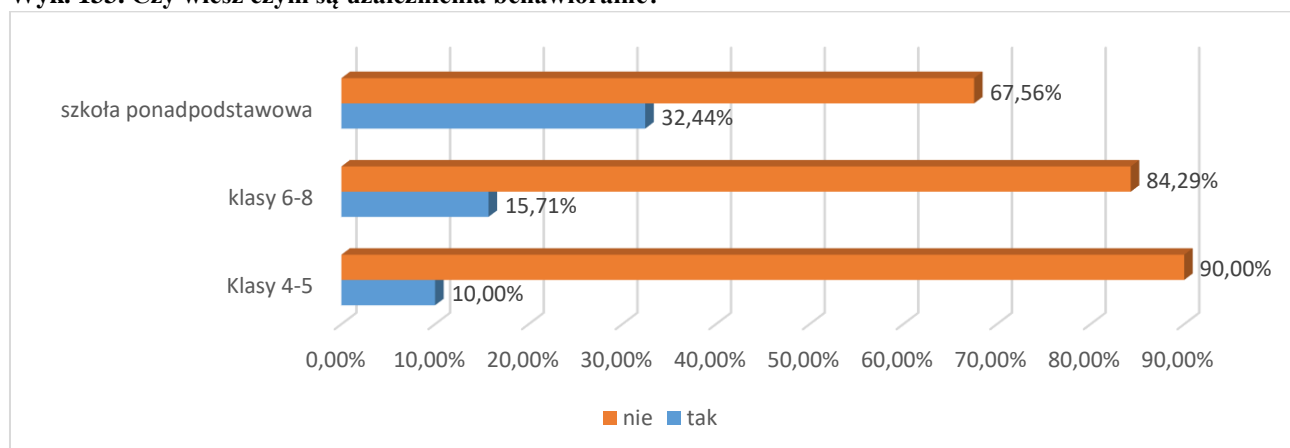
Uzależnienia behawioralne, takie jak te, mają istotny wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne osób dotkniętych nimi, a także na ich relacje społeczne i zawodowe. Są również wyzwaniem dla rodzin, przyjaciół i społeczeństwa jako całości. Dlatego też, identyfikacja, profilaktyka i leczenie uzależnień behawioralnych stają się coraz bardziej istotnymi kwestiami dla służby zdrowia i społeczeństwa jako całości. Warto inwestować w edukację na ten temat oraz w dostęp do specjalistycznej pomocy dla osób dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi, aby pomóc im odzyskać kontrolę nad swoim życiem.

W ostatnim bloku tematycznym została poruszona kwestia problemu uzależnień behawioralnych oraz cyberprzemocy. Na początek ankietowanych uczniów zapytano, czy wiedzą czym są uzależnienia behawioralne. W klasach 4-5 podstawówki, jedynie 10% uczniów zdaje się posiadać wiedzę na temat uzależnień behawioralnych, co sugeruje, że edukacja na ten temat w młodszych grupach wiekowych może być ograniczona. Pozostałe 90% uczniów nie jest świadomych istnienia takich uzależnień.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej odsetek uczniów, którzy rozumieją pojęcie uzależnień behawioralnych, wzrasta nieznacznie, wynosząc 15,71%. Jednak nadal jest to niewielka grupa, co może świadczyć o potrzebie rozszerzenia edukacji na ten temat wśród starszych uczniów. Aż 84,29% uczniów z tej grupy wiekowej nadal nie ma świadomości, czym są uzależnienia behawioralne.

Najwyższy poziom świadomości dotyczącej uzależnień behawioralnych występuje w szkole ponadpodstawowej, gdzie 32,44% uczniów zdaje się rozumieć to pojęcie. Jednak nadal istnieje znaczna grupa uczniów (67,56%), którzy nie rozumieją tych uzależnień, co może być wynikiem braku szczegółowej edukacji na ten temat w szkołach ponadpodstawowych.

Wyk. 133. Czy wiesz czym są uzależnienia behawioralne?

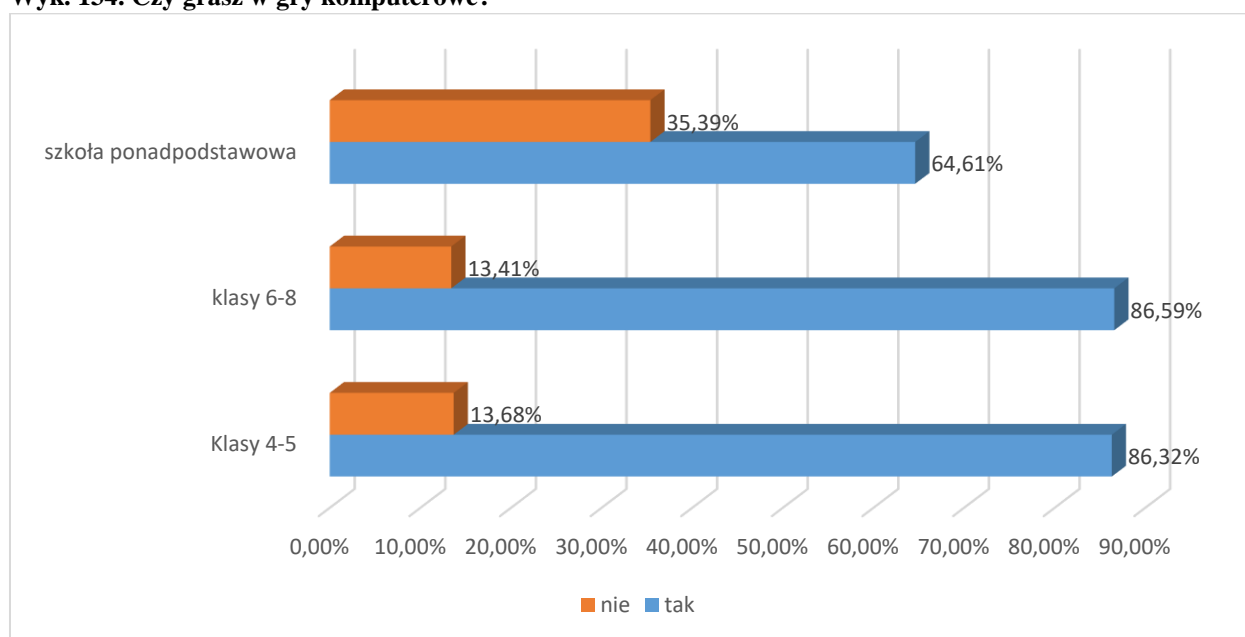

W klasach 4-5 szkoły podstawowej, aż 86,32% uczniów przyznało, że gra w gry komputerowe. Jest to bardzo wysoki odsetek uczniów w tej grupie wiekowej, co może wynikać z popularności gier wśród dzieci.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej wynik jest na podobnym poziomie, gdzie 86,59% uczniów gra w gry komputerowe. Warto zauważyć, że jest to kontynuacja trendu z niższych klas, co może sugerować, że wiele dzieci nadal utrzymuje zainteresowanie grami komputerowymi w starszym wieku.

Największą różnicę w wynikach można zauważyć w szkole ponadpodstawowej, gdzie tylko 64,61% uczniów przyznało się do grania w gry komputerowe. Jest to o wiele niższy odsetek w porównaniu z niższymi klasami, co może wynikać z różnych zainteresowań i obowiązków uczniów w wieku starszym.

Wyk. 134. Czy grasz w gry komputerowe?

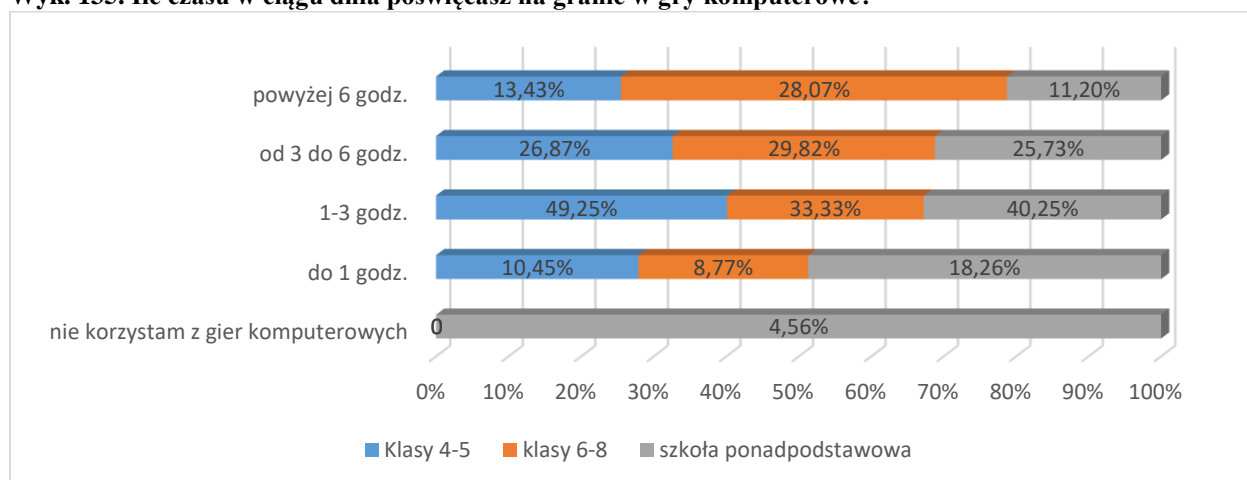
Na kolejne pytanie dotyczące grania w gry komputerowe odpowiadały wyłącznie te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż korzystają z nich.

W grupie klas 4-5 podstawówki, 10,45% uczniów deklaruje, że granie w gry komputerowe nie zajmuje im więcej niż 1 godzinę dziennie. Większa grupa, bo aż 49,25%, poświęca na tę aktywność od 1 do 3 godzin dziennie. To pokazuje, że dla wielu młodszych uczniów granie w gry komputerowe jest aktywnością znaczącą, ale nie dominującą w ich życiu.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, odsetek uczniów poświęcających na gry komputerowe do 1 godziny dziennie spada do 8,77%, ale nadal jest znaczący. Warto zauważyć, że w tej grupie wiekowej większy odsetek, bo 33,33%, spędza od 1 do 3 godzin dziennie na grach komputerowych. Niemal 30% uczniów deklaruje granie od 3 do 6 godzin dziennie, co jest już znaczącą ilością czasu.

W szkole ponadpodstawowej sytuacja wydaje się być bardziej skomplikowana. Tylko 18,26% uczniów poświęca na granie do 1 godziny dziennie. Jednak aż 40,25% uczniów deklaruje granie od 1 do 3 godzin dziennie, 25,73% spędza nad tym od 3 do 6 godzin dziennie, a 11,20% więcej niż 6 godzin dziennie.

Wyk. 135. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

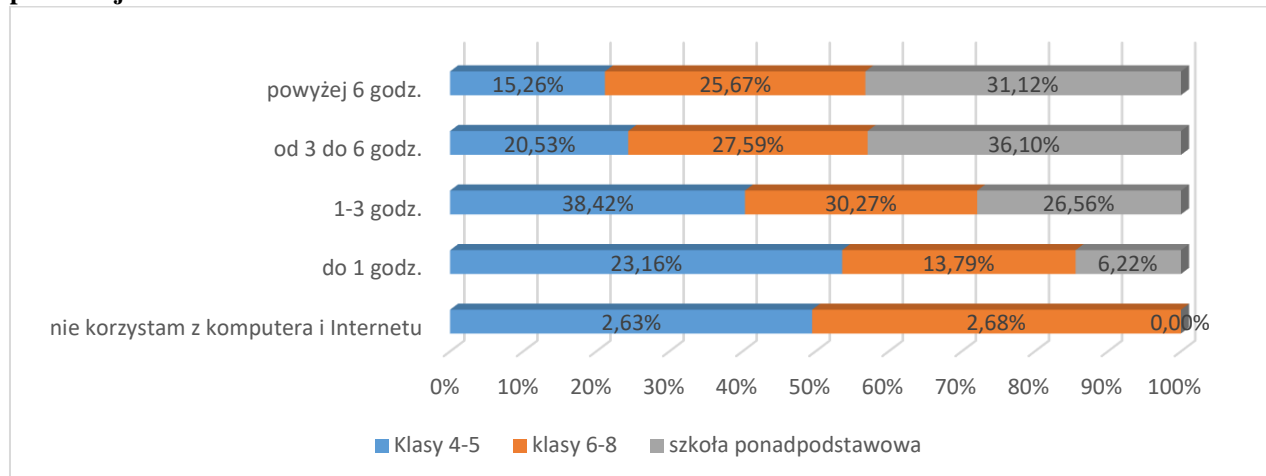

W grupie klas 4-5 podstawówki, zaledwie 2,63% uczniów deklaruje, że nie korzysta z komputera i Internetu poza lekcjami online. Największa grupa, bo 38,42%, poświęca na te aktywności od 1 do 3 godzin dziennie, co stanowi znaczący udział czasu wolnego. Jednak znaczący odsetek, 20,53%, deklaruje korzystanie od 3 do 6 godzin, a 15,26% uczniów spędza nad tym ponad 6 godzin dziennie. To może wskazywać na to, że już w młodszych klasach uczniowie intensywnie korzystają z technologii.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 2,68% uczniów również nie korzysta z komputera i Internetu poza lekcjami online. Niemal 30% uczniów poświęca na te aktywności od 1 do 3 godzin dziennie, co jest podobne do wyników grupy młodszej. Jednak aż 27,59% uczniów deklaruje korzystanie od 3 do 6 godzin, a 25,67% spędza nad tym ponad 6 godzin dziennie. To sugeruje, że nawyki korzystania z technologii są kontynuowane wraz z rozwojem wieku.

W szkole ponadpodstawowej, tendencja wydaje się być bardziej wyraźna. Zauważamy, że 6,22% uczniów nie korzysta z komputera i Internetu poza lekcjami online, co jest najniższym wynikiem w porównaniu do innych grup wiekowych. Niemal 26,56% uczniów poświęca na te aktywności od 1 do 3 godzin dziennie, 36,10% deklaruje korzystanie od 3 do 6 godzin, a 31,12% spędza nad tym ponad 6 godzin dziennie. To sugeruje, że wraz z przechodzeniem do szkoły ponadpodstawowej, uczniowie stają się bardziej uzależnieni od korzystania z komputera, Internetu i innych urządzeń elektronicznych.

Wyk. 136. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera/Internetu/smartfona/telefonu poza lekcjami online?

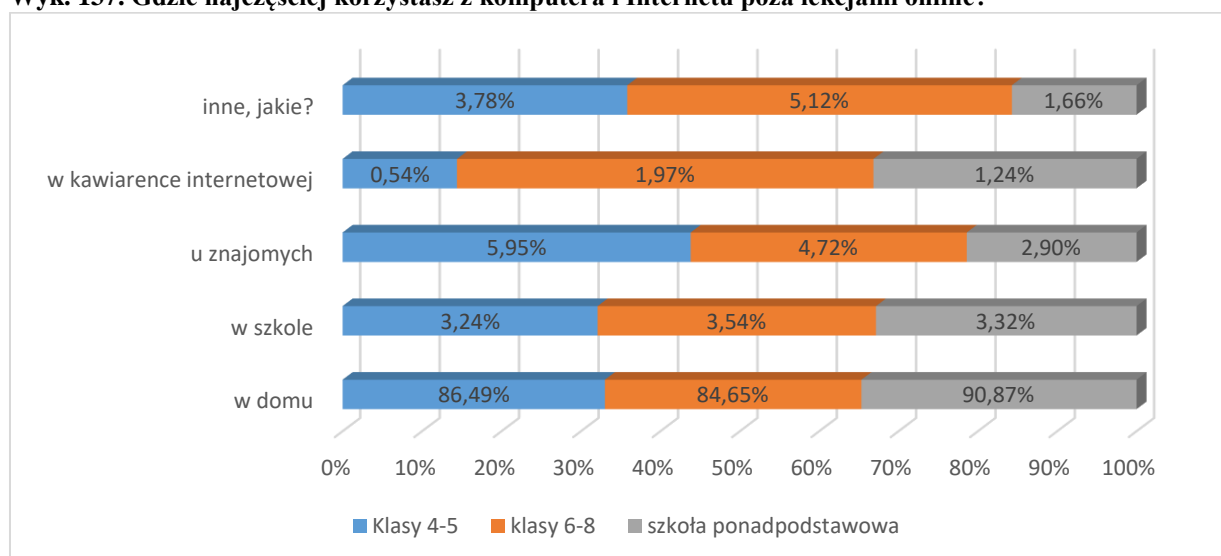
Na kolejne pytania dotyczące korzystania z urządzeń mobilnych odpowiadały wyłącznie te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż korzystają z nich.

W grupie klas 4-5 szkoły podstawowej, 86,49% uczniów deklaruje, że najczęściej korzysta z komputera i Internetu w domu. To najpopularniejsze miejsce, co jest zrozumiałe, ponieważ dom jest miejscem, gdzie uczniowie spędzają dużo czasu. Jednak warto zauważyć, że 5,95% uczniów korzysta z technologii u znajomych, co sugeruje, że często odwiedzają się nawzajem i dzielą się dostępem do komputera i Internetu. Pozostałe miejsca, takie jak szkoła, kawiarenka internetowa lub inne, stanowią mniej popularne opcje.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, wyniki są podobne do grupy młodszych uczniów. 84,65% uczniów korzysta z technologii przede wszystkim w domu. Tylko niewielki odsetek wybiera inne miejsca, takie jak szkoła (3,54%) czy u znajomych (4,72%).

W szkole ponadpodstawowej, 90,87% uczniów korzysta z komputera i Internetu przede wszystkim w domu. To najpopularniejsze miejsce, co może wynikać z większej niezależności i samodzielności, jaką zyskują uczniowie w tym wieku. Pozostałe miejsca, takie jak szkoła czy kawiarenka internetowa, są znacznie mniej popularne.

Wyk. 137. Gdzie najczęściej korzystasz z komputera i Internetu poza lekcjami online?

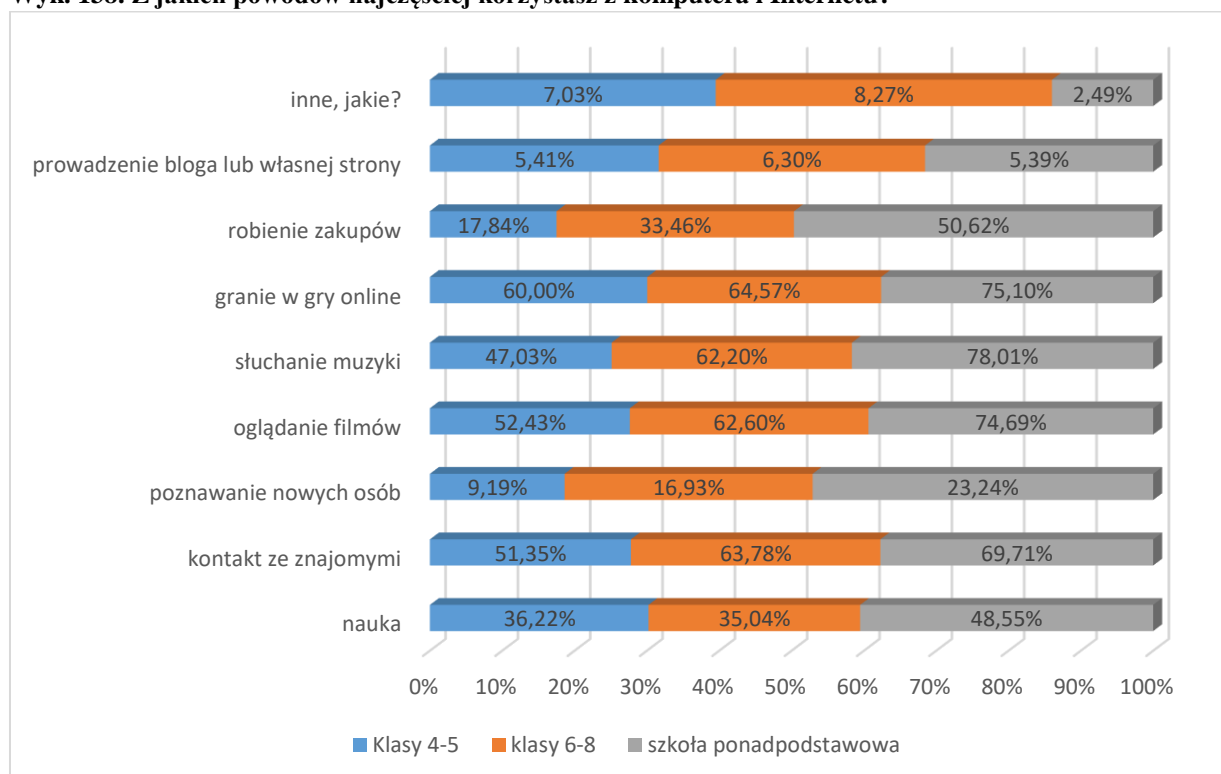
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W grupie klas 4-5 podstawówki, najczęstszym powodem korzystania z komputera i Internetu jest kontakt ze znajomymi, zadeklarowane przez 51,35% uczniów. Oznacza to, że dla wielu młodszych uczniów technologia jest narzędziem do utrzymywania relacji społecznych. Ponadto, znaczna część uczniów w tej grupie korzysta z Internetu w celu oglądania filmów (52,43%) i słuchania muzyki (47,03%). To aktywności rozrywkowe, które cieszą się dużą popularnością wśród dzieci. Ponadto, 36,22% uczniów wykorzystuje komputer i Internet do nauki, co sugeruje, że technologia ma także wartość edukacyjną dla tej grupy wiekowej.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, podobnie jak w grupie młodszych uczniów, kontakt ze znajomymi jest głównym powodem korzystania z komputera i Internetu, zadeklarowanym przez 63,78% uczniów. W tej grupie wiekowej rośnie znaczenie komunikacji online. Ponadto, 62,60% uczniów korzysta z technologii do oglądania filmów, a 62,20% do słuchania muzyki. Interesującym wynikiem jest również to, że 64,57% uczniów gra w gry online, co wskazuje na znaczący udział rozrywki w korzystaniu z Internetu.

W szkole ponadpodstawowej, kontakt ze znajomymi nadal pozostaje głównym powodem korzystania z komputera i Internetu, zadeklarowanym przez 69,71% uczniów. Oglądanie filmów (74,69%) i słuchanie muzyki (78,01%) nadal utrzymuje się na wysokim poziomie popularności. Interesujący jest również fakt, że 48,55% uczniów korzysta z Internetu w celach edukacyjnych, co może wynikać z większych wymagań szkolnych na tym etapie nauki.

Wyk. 138. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

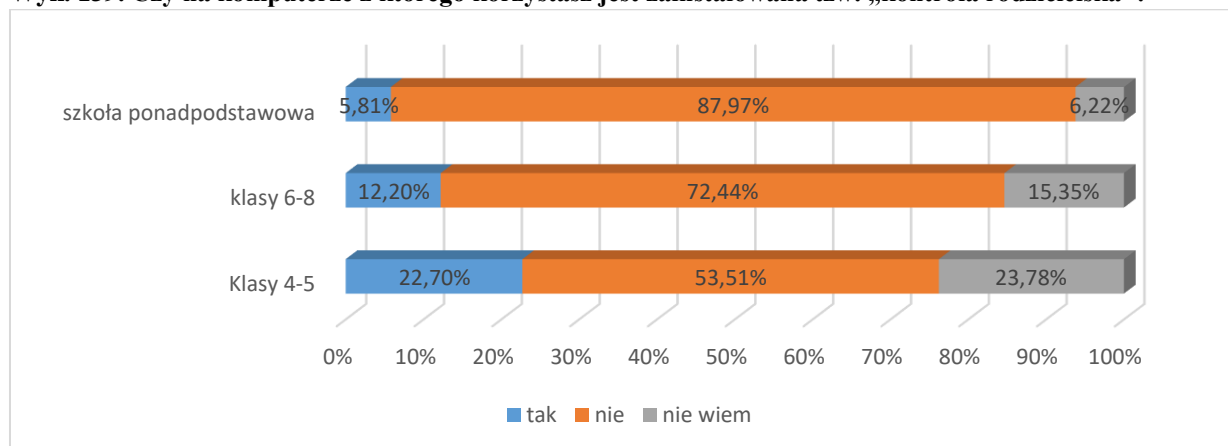
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W grupie klas 4-5 szkoły podstawowej, 22,70% uczniów deklaruje, że na komputerze, z którego korzystają, zainstalowana jest kontrola rodzicielska. Jest to stosunkowo niewielki odsetek, co może wynikać z młodszego wieku uczniów, co sprawia, że kontrola rodzicielska nie jest jeszcze tak powszechna.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej widzimy spadek liczby uczniów korzystających z kontroli rodzicielskiej, gdzie tylko 12,20% z nich odpowiedziało twierdząco. To oznacza znaczny spadek w porównaniu z młodszą grupą uczniów. W tym wieku rodzice mogą być mniej skłonni do stosowania takich narzędzi lub uczniowie mogą być bardziej samodzielni w korzystaniu z komputera.

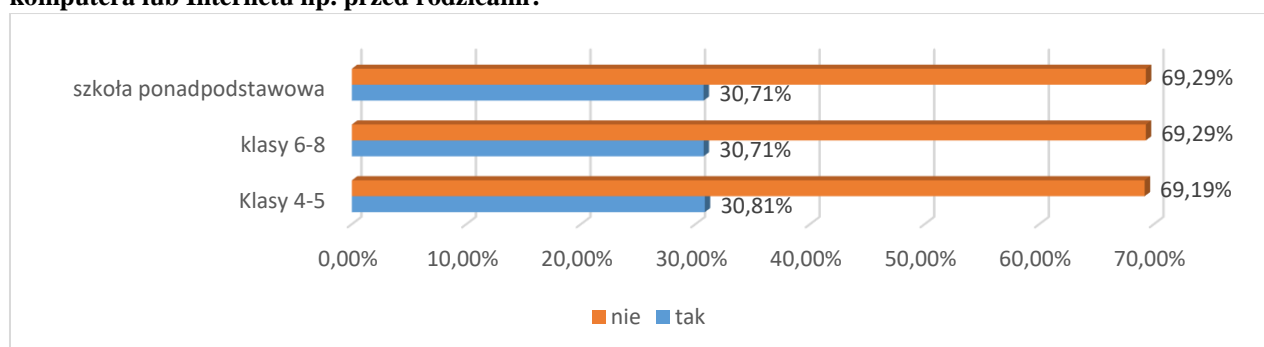
W szkole ponadpodstawowej sytuacja jest jeszcze bardziej wyraźna, ponieważ tylko 5,81% uczniów przyznało, że na ich komputerach działa kontrola rodzicielska. Jest to znaczący spadek w porównaniu z grupą klas 6-8 szkoły podstawowej. Może to wynikać z większej samodzielności i prywatności, jaką starsi uczniowie chcieliby zachować w swoich aktywnościach online.

Wyk. 139. Czy na komputerze z którego korzystasz jest zainstalowana tzw. „kontrola rodzicielska”?

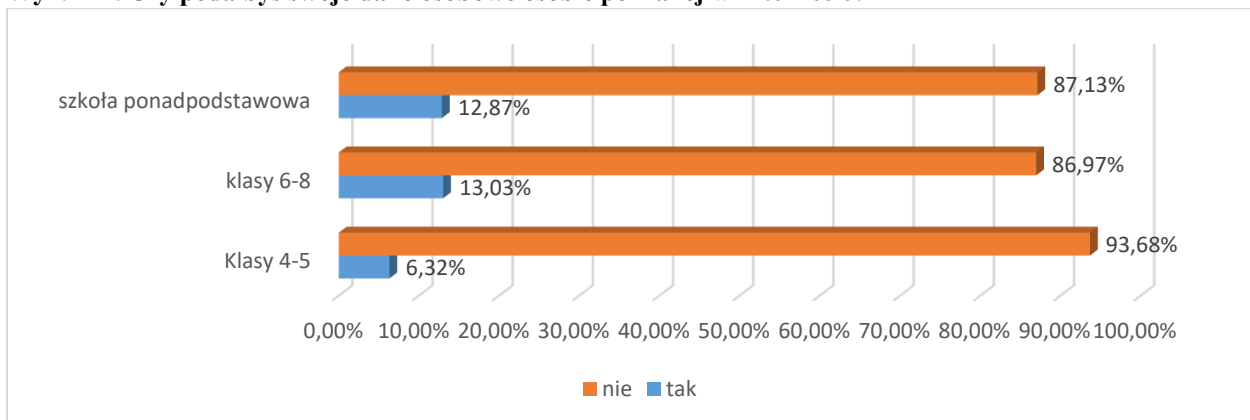
W grupie klas 4-5 szkoły podstawowej, 30,81% uczniów przyznało, że kłamali w tej kwestii. W grupie klas 6-8 szkoły podstawowej odsetek ten wyniósł 30,71%, a w szkole ponadpodstawowej również 30,71%. Wyniki te sugerują, że niezależnie od wieku uczniów, niektórzy z nich próbują ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego online przed rodzicami.

Wyk. 140. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu np. przed rodzicami?

Analizując te dane, można zauważyć, że większość uczniów w każdej z trzech grup wiekowych zdecydowanie odrzuca pomysł podawania swoich danych osobowych osobom poznanym w Internecie. W klasach 4-5 podstawówki, aż 93,68% uczniów odpowiedziało "nie", podobnie jak 86,97% uczniów w klasach 6-8 szkoły podstawowej i 87,13% uczniów w szkole ponadpodstawowej.

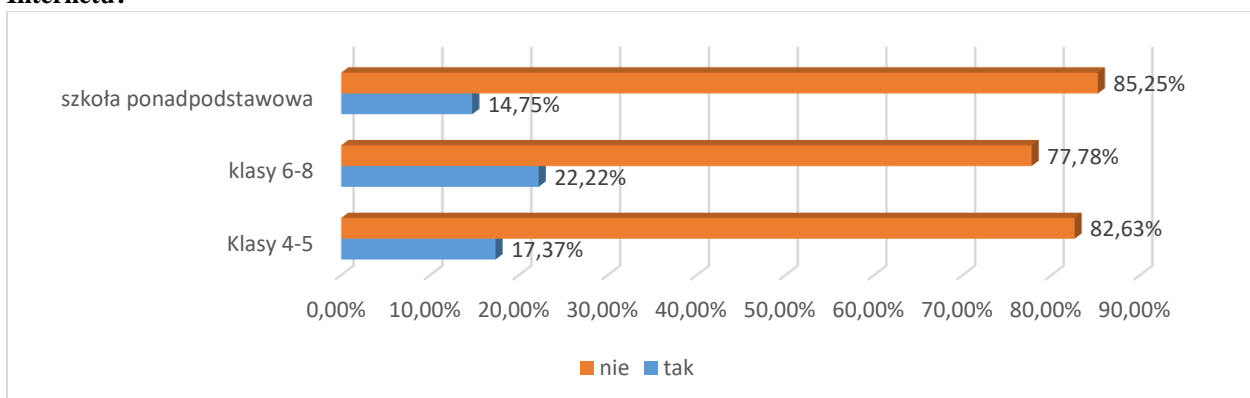
Wyk. 141. Czy podałbyś swoje dane osobowe osobie poznanej w Internecie?

Analizując te dane, można zauważyć, że odsetek uczniów, którzy czuli się kiedykolwiek odrzuceni przez innych ze względu na brak dostępu do komputera i Internetu, jest stosunkowo niski w każdej z trzech grup wiekowych. W klasach 4-5 podstawówki, 17,37% uczniów odpowiedziało "tak", podobnie jak 22,22% uczniów w klasach 6-8 szkoły podstawowej i 14,75% uczniów w szkole ponadpodstawowej.

Oznacza to, że choć istnieją przypadki, w których uczniowie mogą czuć się wykluczeni z powodu braku dostępu do komputera i Internetu, to jednak większość uczniów nie doświadcza takiej dyskryminacji. To może być wynikiem większej świadomości i tolerancji wobec różnych warunków życia i dostępu do technologii.

Wyk. 142. Czy czuleś się kiedykolwiek dyskryminowany ze względu na brak dostępu do komputera i Internetu?

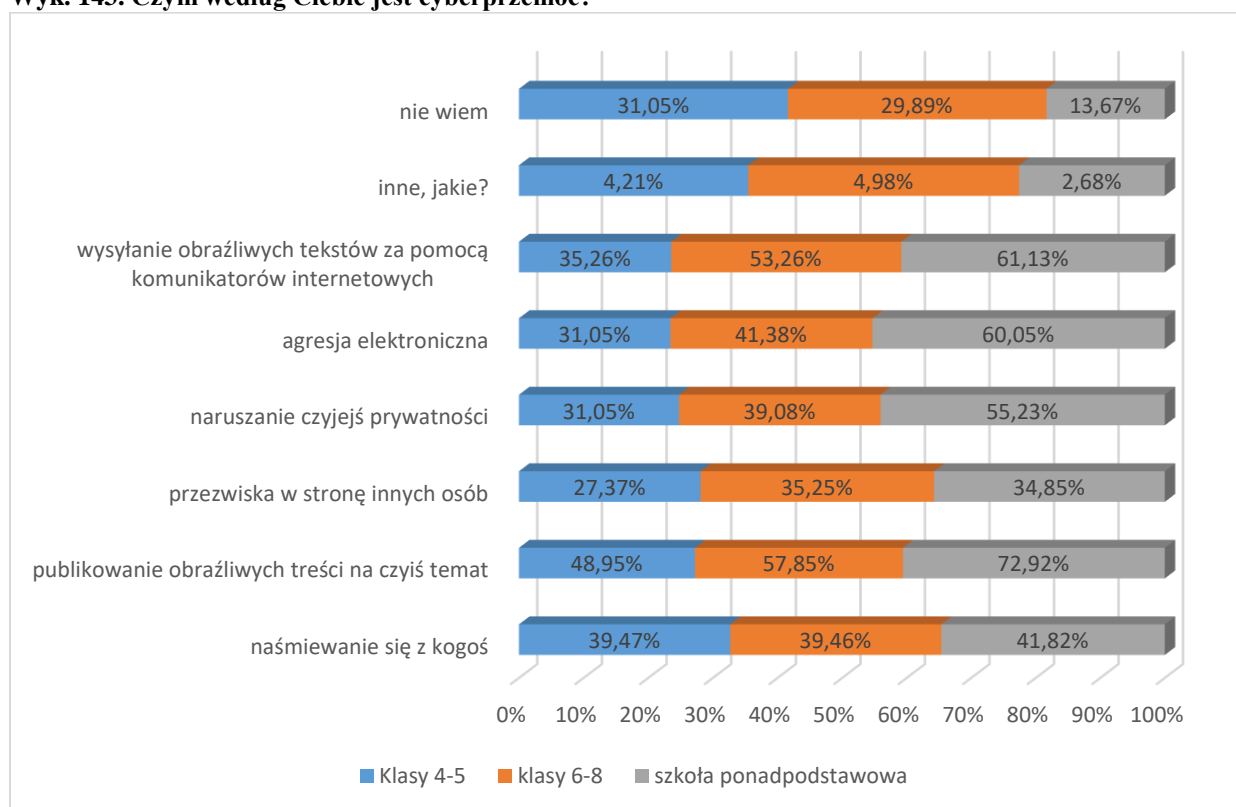

Kolejne pytania mają na celu sprawdzenie wiedzy uczniów na temat cyberprzemocy. W tym celu uczniów poproszono również o zdefiniowanie zjawiska cyberprzemocy.

W klasach 4-5 podstawówki, najczęściej uważają cyberprzemoc za naśmiewanie się z kogoś oraz publikowanie obraźliwych treści na czyiś temat. To dwa główne aspekty, które według nich stanowią cyberprzemoc. Jednakże, warto zaznaczyć, że stosunkowo duża liczba uczniów nie jest pewna, jakie zachowania można zakwalifikować jako cyberprzemoc.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej oraz w szkole ponadpodstawowej, uczniowie wykazują większą świadomość i bardziej zaawansowaną definicję cyberprzemocy. W tych grupach wiekowych najczęściej wymieniają publikowanie obraźliwych treści na czyiś temat, agresję elektroniczną oraz "wysyłanie obraźliwych tekstów za pomocą komunikatorów internetowych". To wskazuje na to, że starsi uczniowie są bardziej zaznajomieni z różnymi formami cyberprzemocy, które są bardziej zaawansowane technologicznie.

Wyk. 143. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?

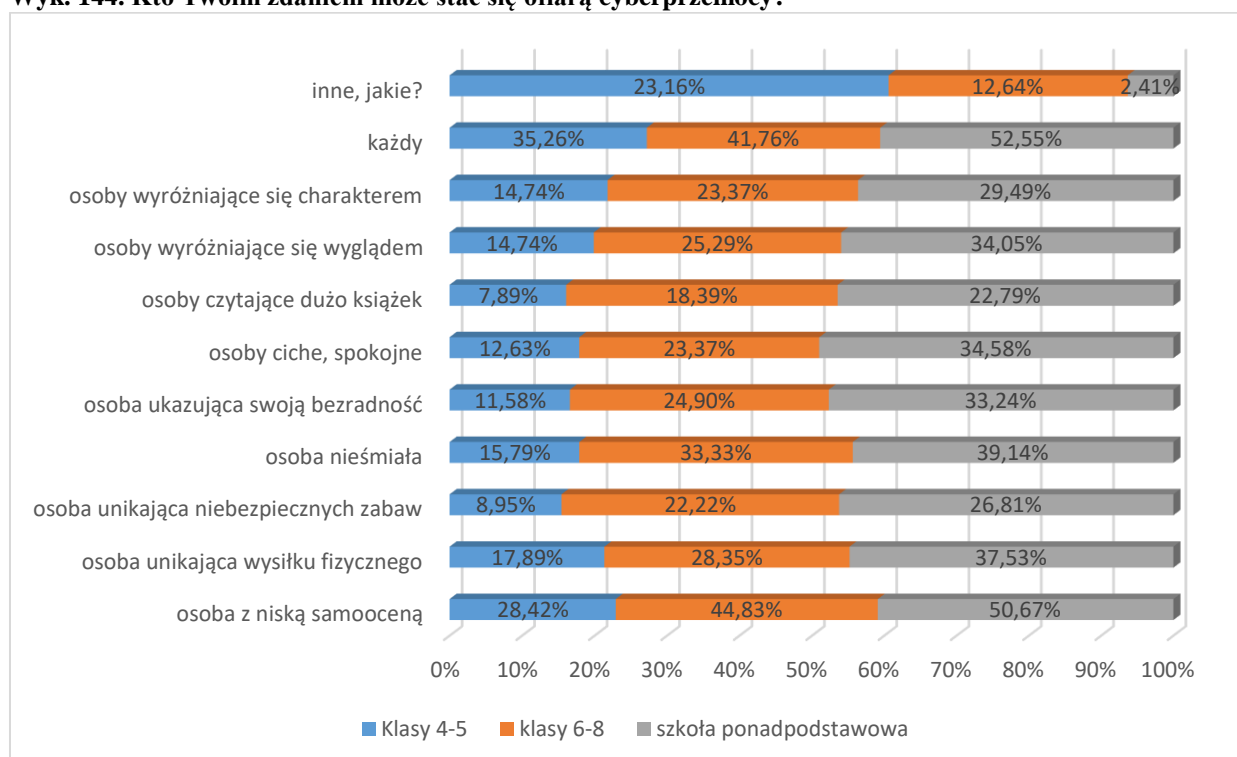
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W klasach 4-5 podstawówki, uczniowie wydają się skupiać na aspekcie emocjonalnym. Często wskazują na osoby z niską samooceną jako potencjalne ofiary cyberprzemocy. Jest to zrozumiane, ponieważ osoby o niskiej samoocenie mogą być bardziej podatne na negatywne komentarze i zachowania online. Uczniowie w tym wieku mogą być bardziej skoncentrowani na emocjonalnych skutkach cyberprzemocy.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej i w szkole ponadpodstawowej uczniowie wydają się poszerzać swoje spojrzenie i wskazują na różne cechy osobowości, które mogą sprawić, że ktoś stanie się ofiarą cyberprzemocy. Wskazują na osoby z niską samooceną, unikające wysiłku fizycznego, unikające niebezpiecznych zabaw, nieśmiałe, ukazujące swoją bezradność, ciche, spokojne, czy wyróżniające się wyglądem lub charakterem. To sugeruje, że starsi uczniowie są bardziej zrozumieli wobec różnych aspektów, które mogą wpłynąć na to, czy ktoś stanie się celem cyberprzemocy.

Niemniej jednak, znaczący odsetek uczniów uważa, że każdy może stać się osobą doznającą cyberprzemocy. To podkreśla, że problem ten dotyczy każdego, niezależnie od cech osobowości czy wyglądu. To ważne spostrzeżenie, ponieważ podkreśla, że każdy może stać się celem cyberprzemocy, i dlatego istotne jest promowanie szacunku i empatii online.

Wyk. 144. Kto Twoim zdaniem może stać się ofiarą cyberprzemocy?

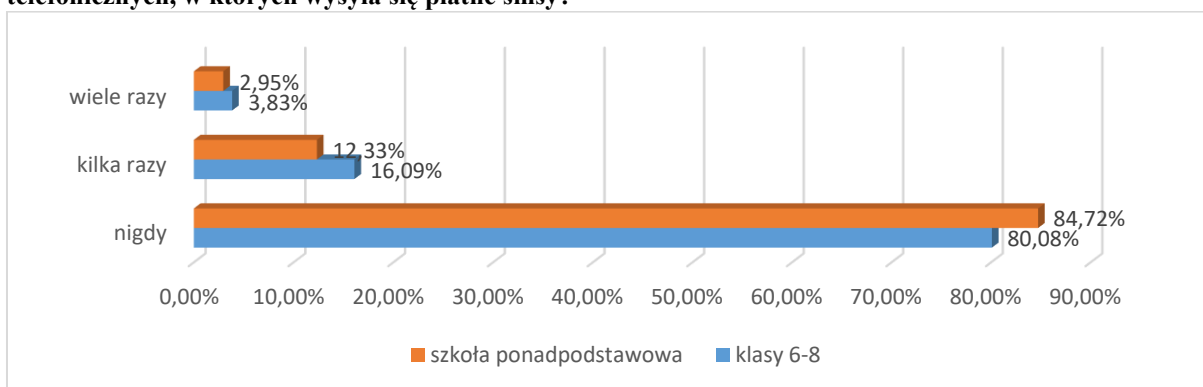
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na koniec niniejszego działu uczniów poproszono o odpowiedź na trzy pytania dotyczące hazardu.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, aż 80,08% uczniów nigdy nie miało okazji lub nie zdecydowało się wziąć udziału w tego rodzaju konkursach. To znaczna większość, co może sugerować, że konkursy te nie cieszą się dużą popularnością wśród młodszych uczniów. Jednak 16,09% z nich uczestniczyło w takich konkursach kilka razy, a 3,83% zdecydowanie częściej, czyli wiele razy.

W szkole ponadpodstawowej, 84,72% uczniów również nigdy nie uczestniczyło w tego typu konkursach. To podobny trend do klas 6-8 szkoły podstawowej. Jednak 12,33% uczniów próbowało swoich sił w takich konkursach kilka razy, a 2,95% brało w nich udział wielokrotnie.

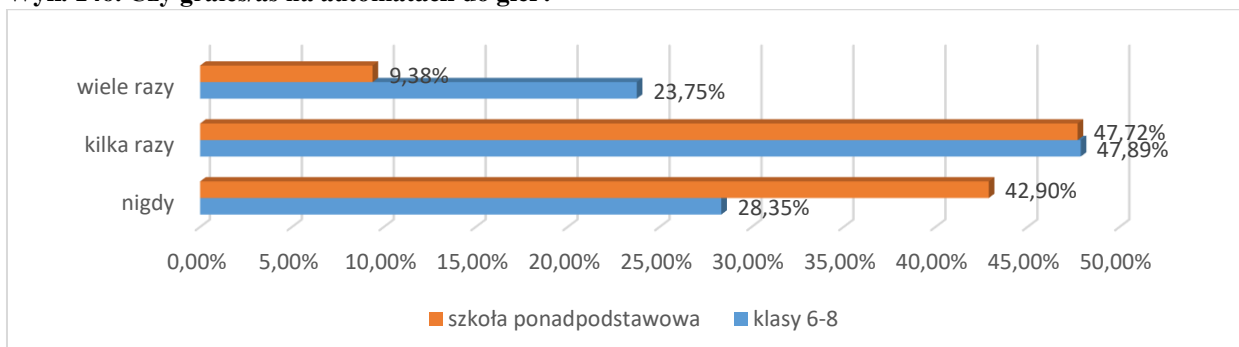
Wyk. 145. Czy brałeś/aś udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, w których wysyła się płatne smsy?

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, aż 28,35% uczniów nigdy nie miało okazji, bądź nie zdecydowało się zagrać na automatach do gier. Jednak większa część, a mianowicie 47,89%, zagrała na nich kilka razy. To znaczący odsetek uczniów, którzy choć nie są regularnymi graczami, to jednak mieli styczność z tym rodzajem rozrywki. 23,75% uczniów zdecydowanie częściej, czyli wiele razy, grało na automatach do gier.

W szkole ponadpodstawowej sytuacja wygląda inaczej. Tutaj tylko 9,38% uczniów grało na automatach wielokrotnie, co stanowi znacznie mniejszy odsetek w porównaniu z uczniami klas 6-8 szkoły podstawowej. Z kolei aż 42,90% uczniów w ogóle nie korzystało z tego rodzaju rozrywki, co sugeruje, że automaty do gier nie cieszą się dużą popularnością wśród starszych uczniów.

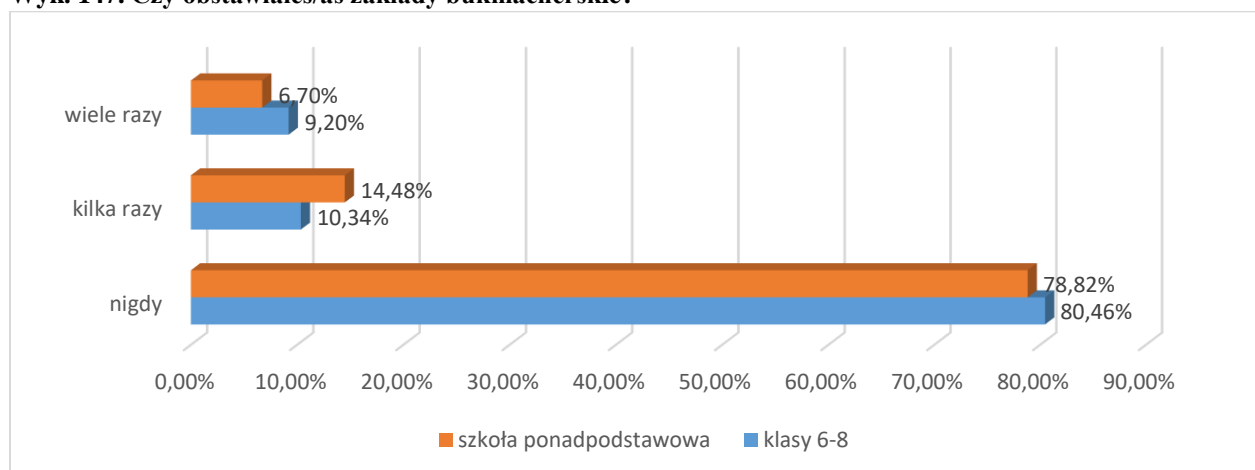
Wyk. 146. Czy grałeś/aś na automatach do gier?

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, większość uczniów, a dokładnie 80,46%, nigdy nie obstawiała zakładów bukmacherskich. Jest to znaczący odsetek uczniów, który nie ma doświadczenia z tego rodzaju aktywnością. Jednak 10,34% uczniów przyznało, że obstawiali zakłady kilka razy, a 9,20% uczniów robiło to wiele razy.

W szkole ponadpodstawowej sytuacja wygląda podobnie, choć odsetki różnią się nieco. Tutaj 78,82% uczniów nigdy nie obstawiało zakładów bukmacherskich, co stanowi nadal znaczącą większość. Jednak odsetek tych, którzy obstawiali zakłady kilka razy, jest wyższy niż w klasach 6-8 szkoły podstawowej i wynosi 14,48%. Z kolei tylko 6,70% uczniów z tej grupy przyznało, że robiło to wiele razy.

Wyk. 147. Czy obstawiałeś/aś zakłady bukmacherskie?

5. BADANIE SPRZEDAWCÓW

Przeprowadzenie badania wśród dostawców trunków alkoholowych miało na celu głębsze zrozumienie problemu nadużywania alkoholu w Gminie Łobez. Główne pytania skierowane do dostawców skupiały się na ich spostrzeżeniach odnośnie uzależnień w lokalnej społeczności.

Ankieta, którą otrzymali, zawierała pytania nie tylko o sam proces sprzedaży alkoholu, ale także o zachowania mieszkańców podczas zakupu i picia, a także o inne kwestie społeczne. W sumie dostawcy odpowiedzieli na 20 pytań. Badanie zostało zorganizowane w sekcje, skupiające się na różnych problemach.

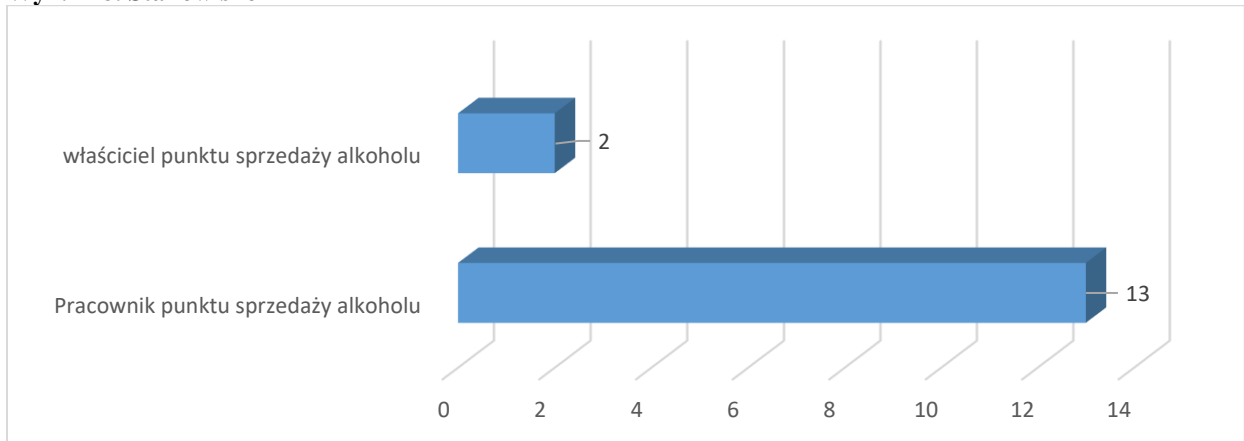
Najobszerniejsza sekcja dotyczyła zagadnień związanych z alkoholem, a ankieta kończyła się sekcją demograficzną z pytaniami dotyczącymi wieku, płci oraz doświadczenia w sprzedaży alkoholu.

Ze względu na małą liczbę respondentów, wyniki przedstawiono w postaci danych liczbowych.

5.1. Struktura badanej próby

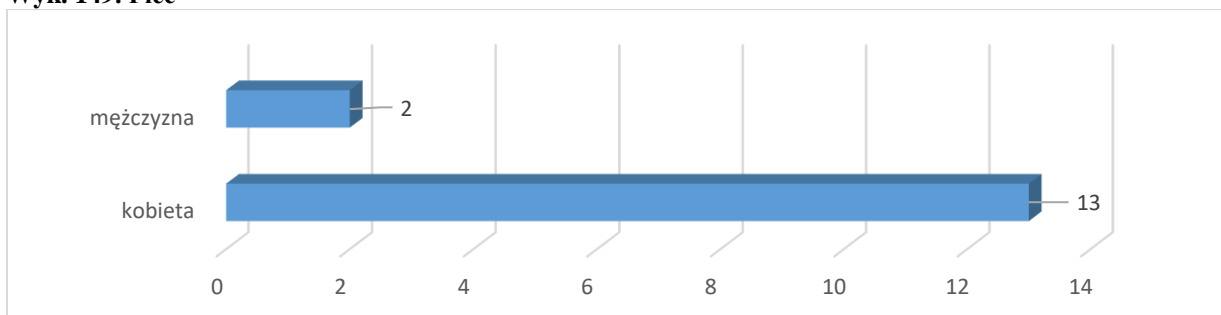
Sprzedawcy napojów alkoholowych byli następną grupą, która wzięła udział w badaniu. W sumie w ankiecie wzięło udział piętnaście osób, w tym dwóch właścicieli sklepu z alkoholem oraz trzynastu pracowników.

Wyk. 148. Stanowisko

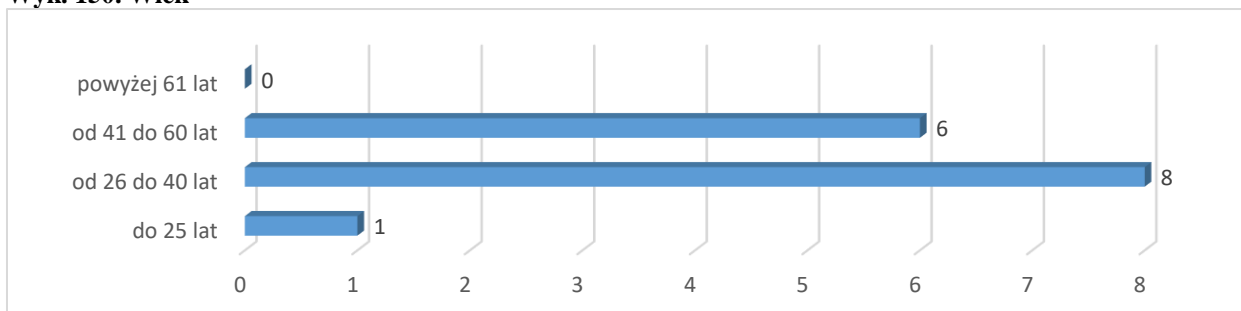
Kobiety stanowiły zdecydowaną większość próby badawczej, tj. trzynaście osób. W badaniu wzięło udział również dwóch mężczyzn.

Wyk. 149. Płeć

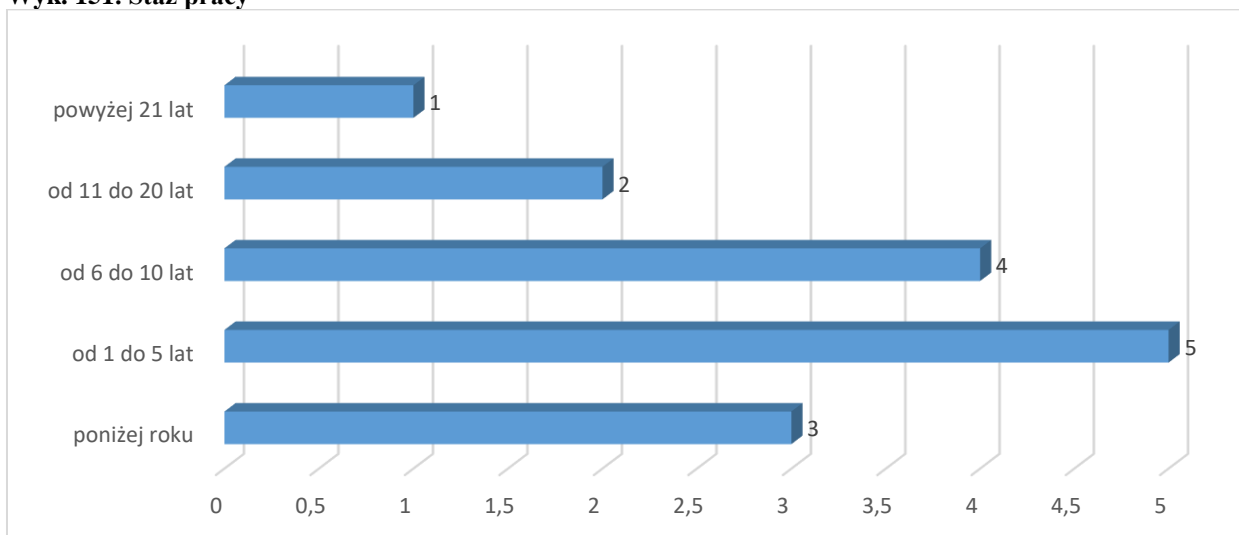
W badaniu ankietowym dominowały osoby w przedziale wiekowym 26-40 lat (ośmioro uczestników) oraz w wieku 41-60 lat (sześciu uczestników). Najmniej reprezentowani byli respondenci poniżej 25 roku życia (jedna osoba).

Wyk. 150. Wiek

Trzech sprzedawców pracuje w swoim zawodzie poniżej roku, cztery osoby posiadały staż pracy wynoszący od 6 do 10 lat, pięciu badanych pracuje w tym zawodzie od roku do 5 lat, kolejne dwie osoby posiadają od 11 do 20 lat stażu pracy, a jeden badany posiada powyżej 21 lat stażu pracy.

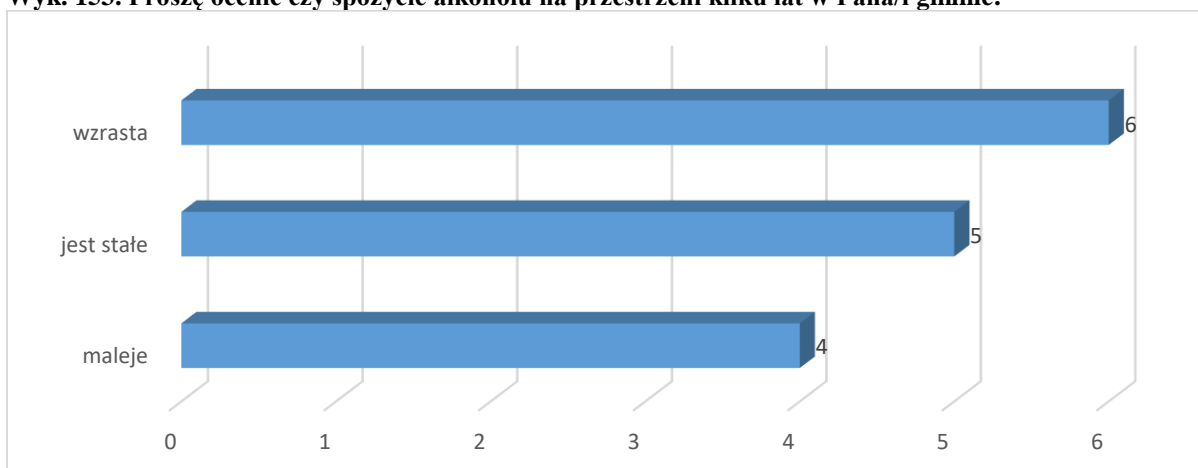
Wyk. 151. Staż pracy

5.2. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców

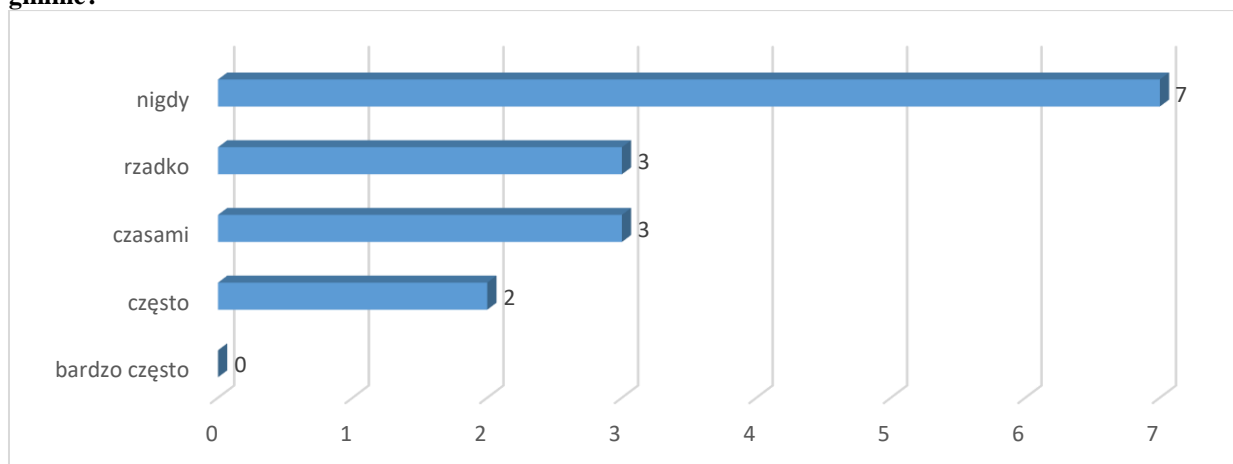
Osoby sprzedające napoje alkoholowe, ze względu na swój zawód, mają wgląd w zachowania i postawy społeczności w kwestii alkoholu. Dlatego poproszono ich o opinię na temat konsumpcji alkoholu w gminie w ostatnich latach. Warto zaznaczyć, że sześciu z nich uważa, że spożycie alkoholu rośnie. Pięcioro respondentów uznaje, że pozostaje ono na niezmienionym poziomie, natomiast czwórka jest zdania, że ludzie piją obecnie mniej niż w przeszłości.

Wyk. 153. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie:

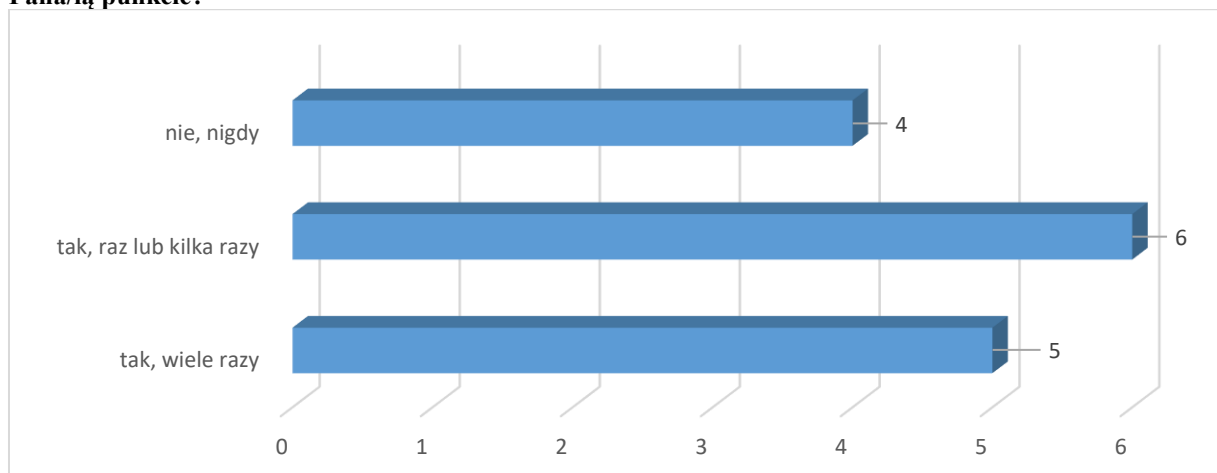
Kolejne pytanie dla ankietowanych dotyczyło ich opinii na temat sprzedaży alkoholu niepełnoletnim w Gminie Łobez. Siedmiu respondentów jest przekonanych, że takie zjawisko nie występuje, trzy osoby uważają, że zdarza się to sporadycznie, a kolejne trzy uznają, że zjawisko to ma miejsce rzadko. Tymczasem dwie osoby uważają, że sprzedaż alkoholu niepełnoletnim jest częsta.

Wyk. 154. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

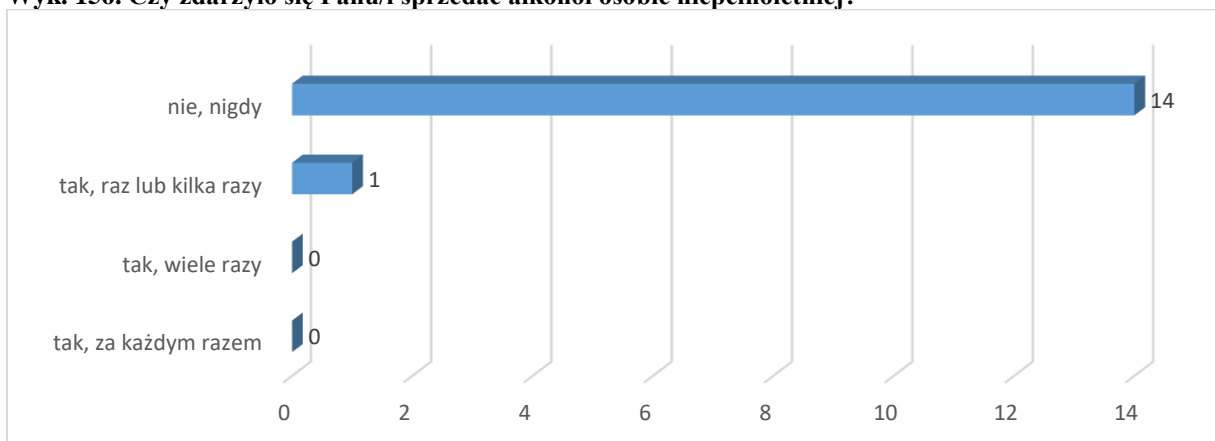
Większość respondentów potwierdziła, że młodzież poniżej 18 roku życia próbowała nabyć alkohol w miejscach, w których pracują. Pięciu z nich doświadczyło tego wielokrotnie, sześciu zetknęło się z tym raz lub kilkakrotnie, natomiast czwórka nigdy nie miała takiej sytuacji.

Wyk. 155. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

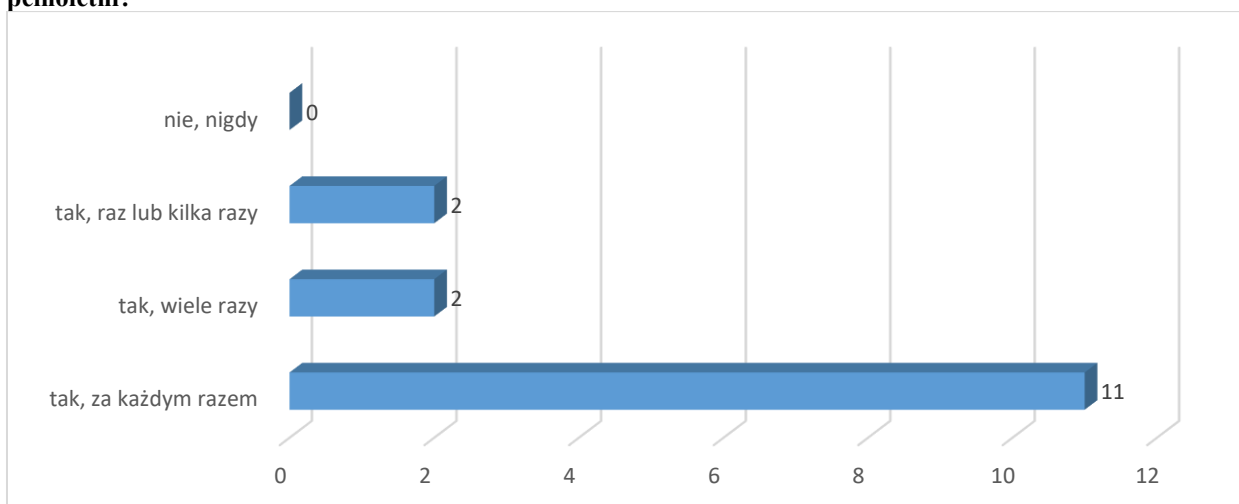
Chociaż respondenci podkreślają, że osobiście nie sprzedali alkoholu osobie nieletniej, tylko jeden z nich przyznał, że zdarzyło mu się to sporadycznie. Należy jednak pamiętać, że pytanie dotyczyło działania niezgodnego z prawem, co mogło wpłynąć na nieujawnianie rzeczywistych informacji przez ankietowanych.

Wyk. 156. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

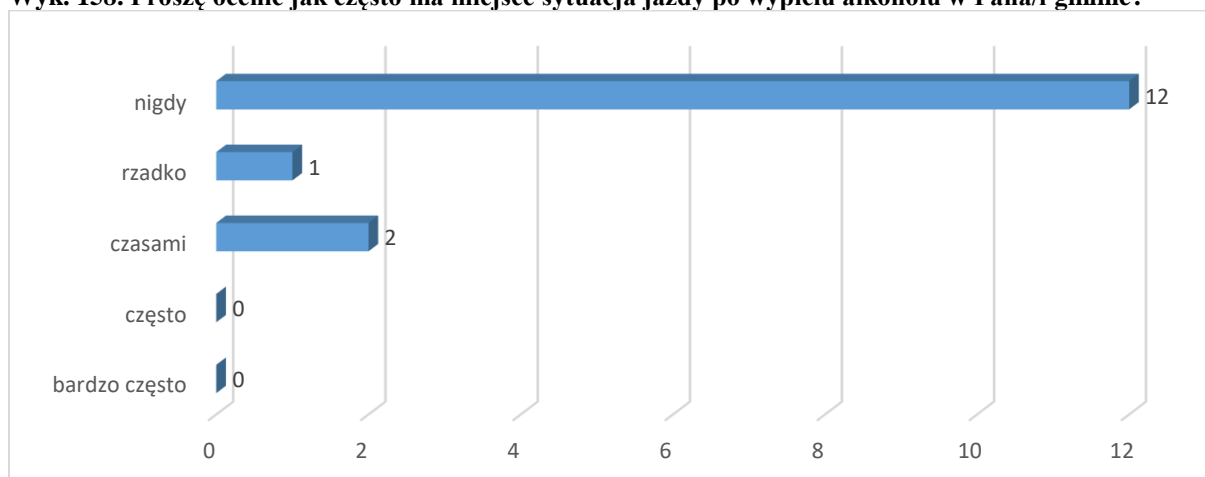
Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zakazane jest sprzedawanie alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. Aby upewnić się co do wieku klienta, sprzedawcy mogą żądać okazania dowodu tożsamości. Niemniej jednak, nie wszyscy z nich z tego korzystają. Jedenastu z ankietowanych robiło to zawsze, gdy mieli wątpliwości co do wieku klienta. Dwoje respondentów czyniło to wielokrotnie, a dwóch innych kontrolowało dowód tożsamości sporadycznie.

Wyk. 157. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

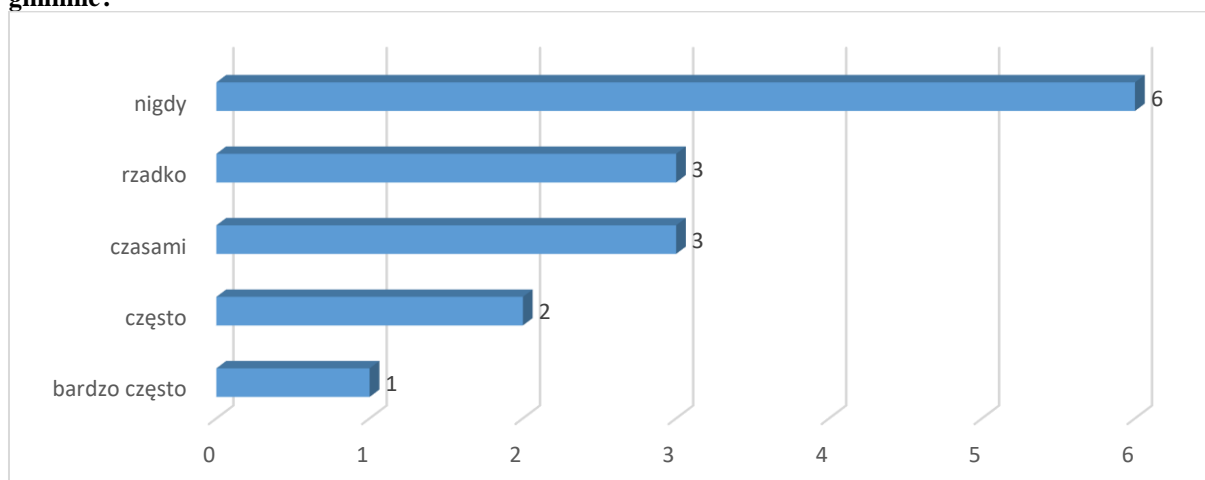
Respondentów poproszono o wyrażenie opinii na temat kierowania pojazdem po spożyciu alkoholu w Gminie Łobez. Większość z nich (dwanaście osób) nie zauważa tego problemu w swojej gminie. Jeden z ankietowanych uważa, że zdarza się to sporadycznie, natomiast dwie inne osoby sądzą, że takie przypadki występują od czasu do czasu.

Wyk. 158. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

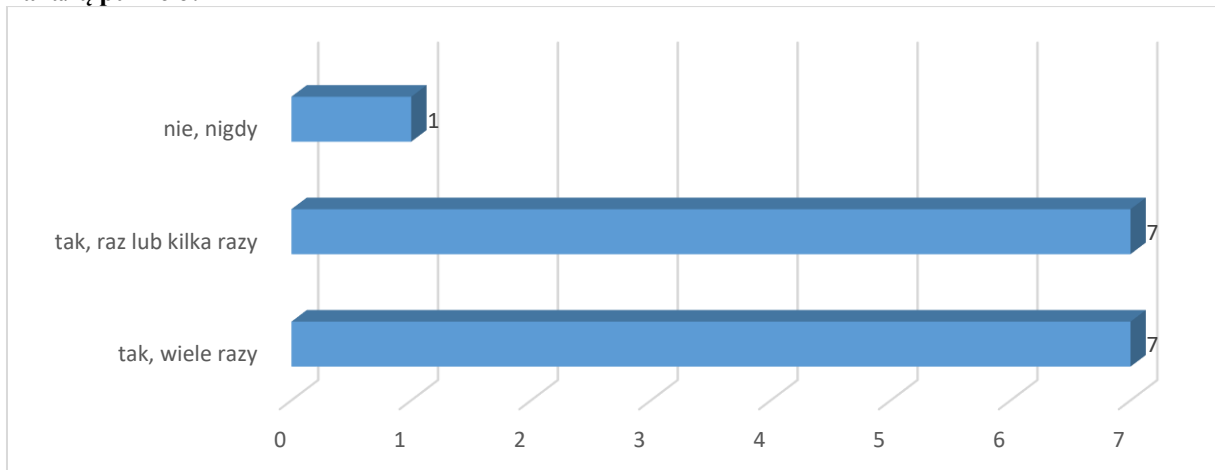
Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na sprzedawców zakaz sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Zdaniem sześciu ankietowanych w Gminie Łobez nie sprzedaje się alkoholu osobom nietrzeźwym. Niemniej jednak, trzy osoby uważają, że zdarza się to od czasu do czasu. Trzy inne osoby uznają, że jest to zjawisko rzadkie. Dwie osoby uważają, że takie sytuacje mają miejsce często, a jedna osoba jest zdania, że zdarza się to bardzo rzadko.

Wyk. 159. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i gminie?

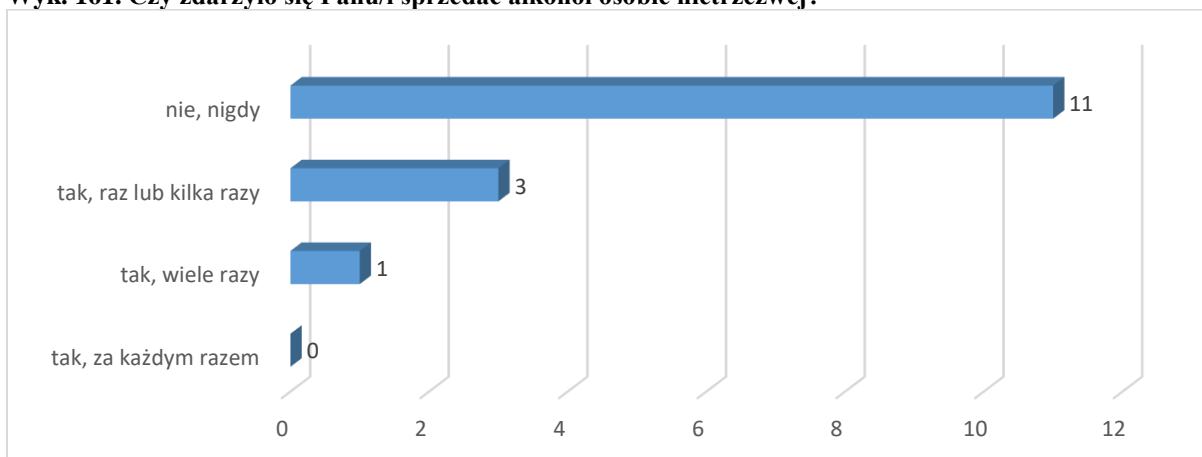
Według sprzedawców, sytuacje, w których te osoby próbują nabyć alkohol, nie są rzadkością. Tylko jeden z ankietowanych stwierdził, że nie miał z tym do czynienia. Siedmiu z nich zetknęło się z taką sytuacją raz lub kilkakrotnie, a dla kolejnych siedmiu jest to zjawisko często występujące.

Wyk. 160. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

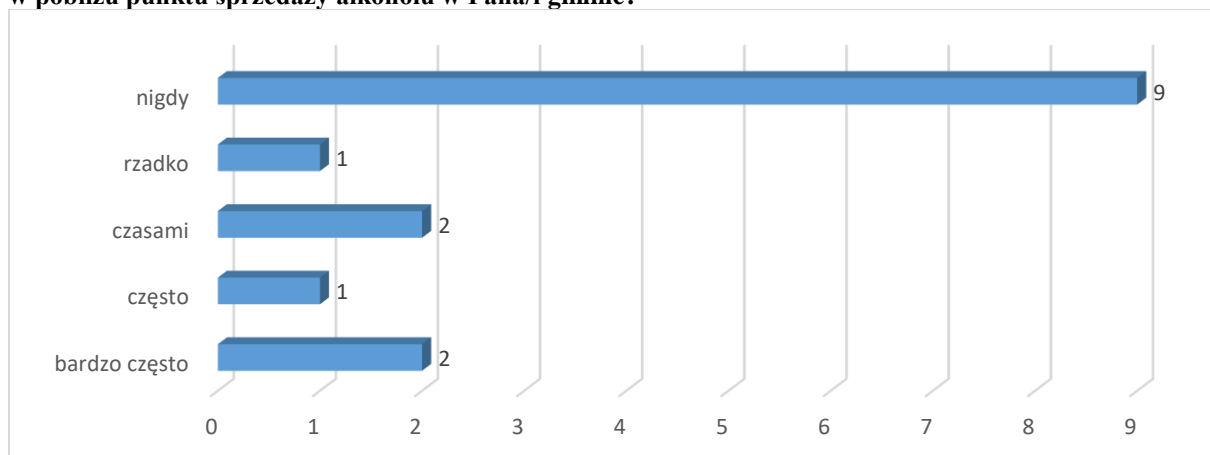
Należy podkreślić, że trzech z ankietowanych sprzedawców przyznało się do sprzedania alkoholu osobie w stanie nietrzeźwości. Dla nich zdarzyło się to sporadycznie, a jeden z nich czynił to wielokrotnie. Z kolei jedenastu respondentów nigdy nie znalazło się w takiej sytuacji.

Wyk. 161. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

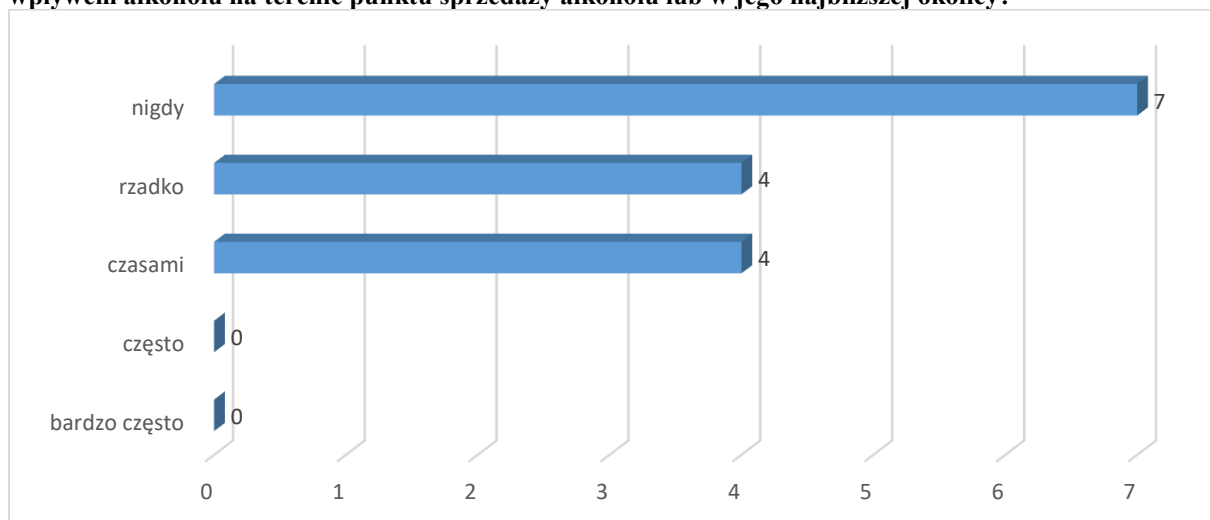
Innym aspektem, który ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zabrania, jest picie alkoholu w miejscu lub w okolicach miejsca jego sprzedaży. Dziewięciu respondentów twierdzi, że klienci przestrzegają tego zakazu. Dwie osoby uważają, że zdarza się to od czasu do czasu, dwie inne osoby uznają, że jest to częste zjawisko, a jedna osoba uważa, że zdarza się to regularnie. Jeden ankietowany uważa, że takie sytuacje mają miejsce rzadko.

Wyk. 162. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i gminie?

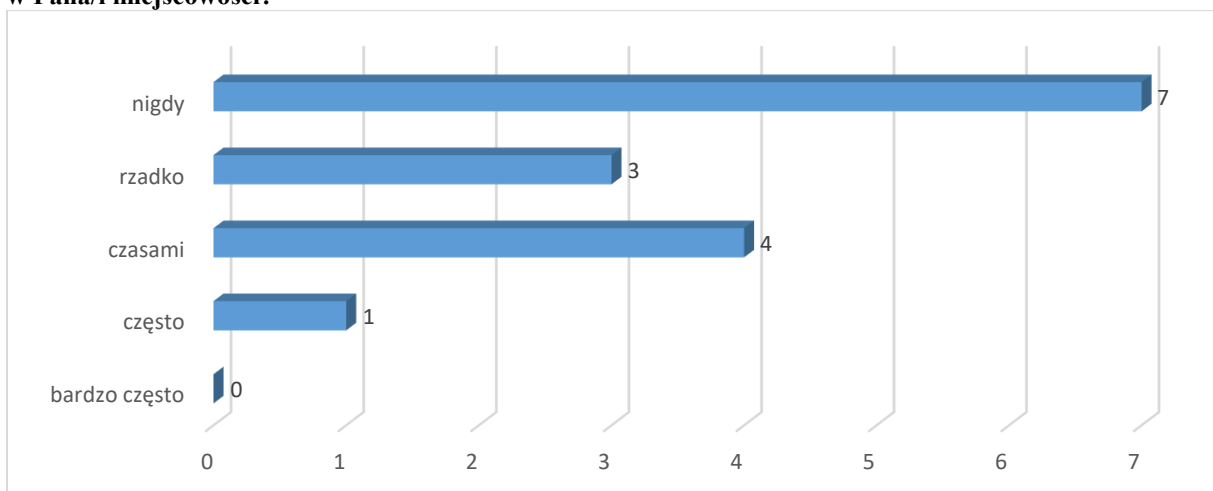
Siedmiu ankietowanych nigdy nie zwracało się z prośbą o interwencję policji z powodu zachowania osoby nietrzeźwej w miejscu sprzedaży alkoholu. Czterech z respondentów doświadczyło tego sporadycznie, a dla kolejnych czterech zdarzało się to od czasu do czasu.

Wyk. 163. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

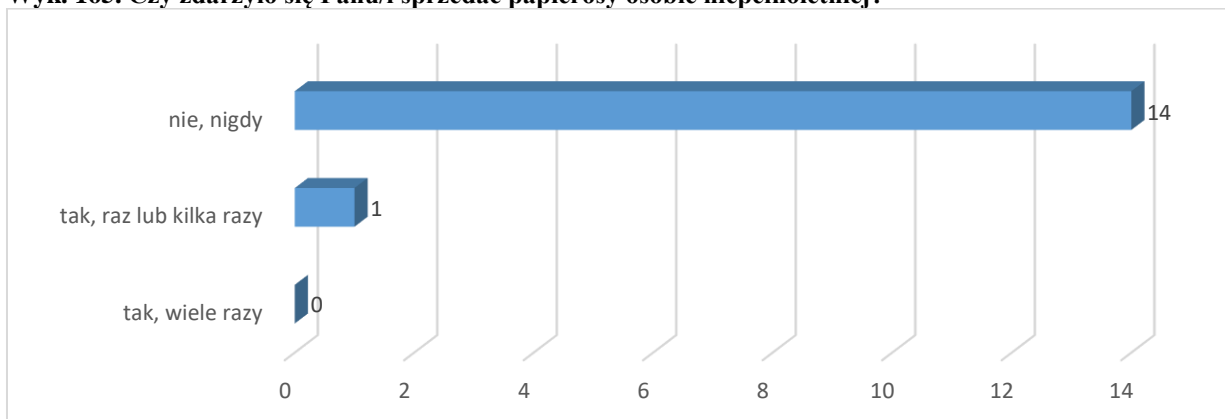
Sprzedż papierosów osobom poniżej 18 roku życia jest nielegalna. Siedmiu respondentów jest zdania, że w ich gminie nie sprzedaje się tytoniu osobom niepełnoletnim. Cztery z ankietowanych uważają, że zdarza się to od czasu do czasu, trzy osoby uznają, że jest to zjawisko rzadkie, natomiast jedna osoba uważa, że takie sytuacje mają miejsce często.

Wyk. 164. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

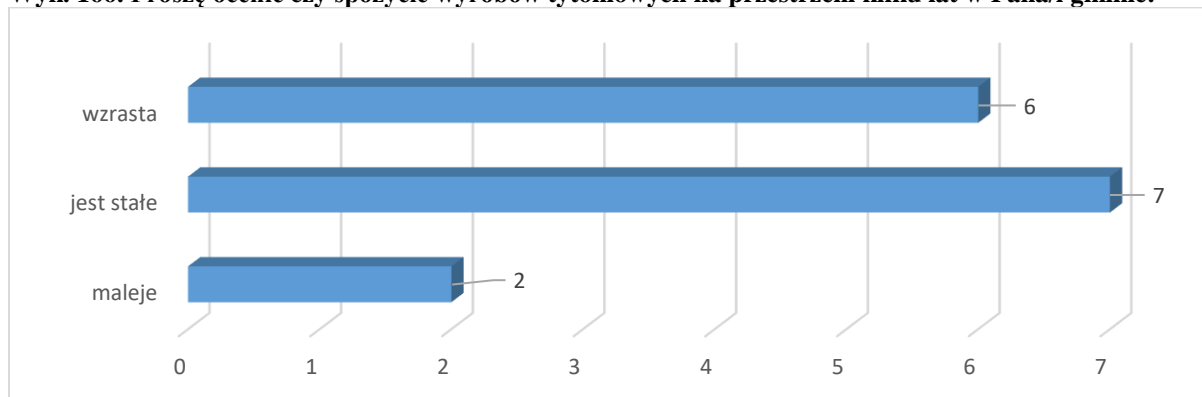
Jeden z ankietowanych przyznał się do sprzedaży papierosów osobom niepełnoletnim. Pozostali sprzedawcy nigdy tego nie zrobili. Podobnie jak w przypadku sprzedaży alkoholu osobom nieletnim jest to czyn zabroniony prawnie, co może powodować, iż ankietowani nie przyznają się do niego.

Wyk. 165. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

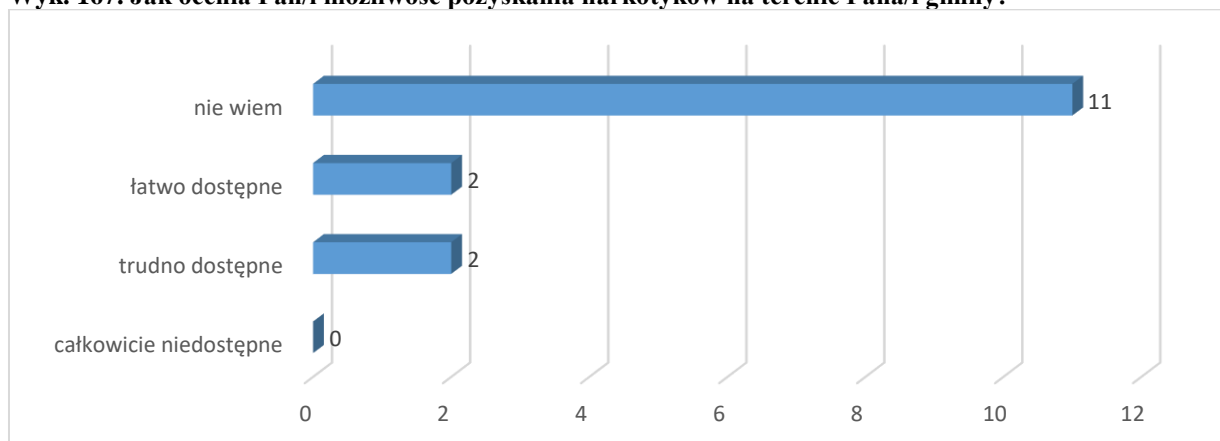
Oceniając konsumpcję produktów tytoniowych w gminie przez ostatnie lata, sześciu respondentów jest zdania, że ich spożycie w Gminie Łobez rośnie. Siedem osób uważa, że pozostaje ono bez zmian, natomiast dwie osoby uznają, że konsumpcja tytoniu spada.

Wyk. 166. Proszę ocenić czy spożycie wyrobów tytoniowych na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie:

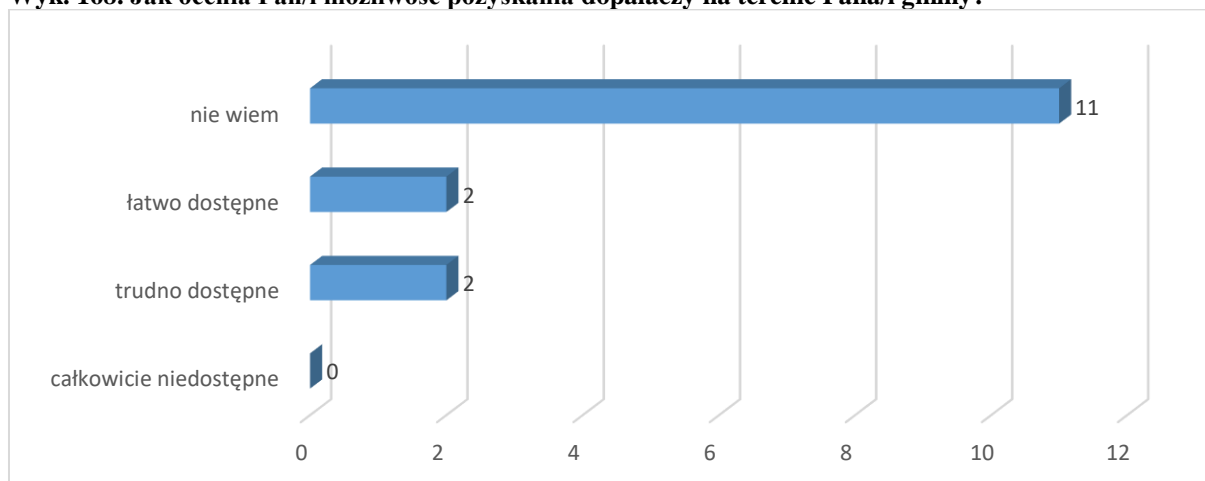
Większość respondentów nie potrafiło ocenić możliwości pozyskania narkotyków na terenie Gminy Łobez. Jednak dwóch badanych twierdzi, iż są one łatwo dostępne, kolejne dwie osoby uważają, że te substancje są trudno dostępne w gminie.

Wyk. 167. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i gminy?

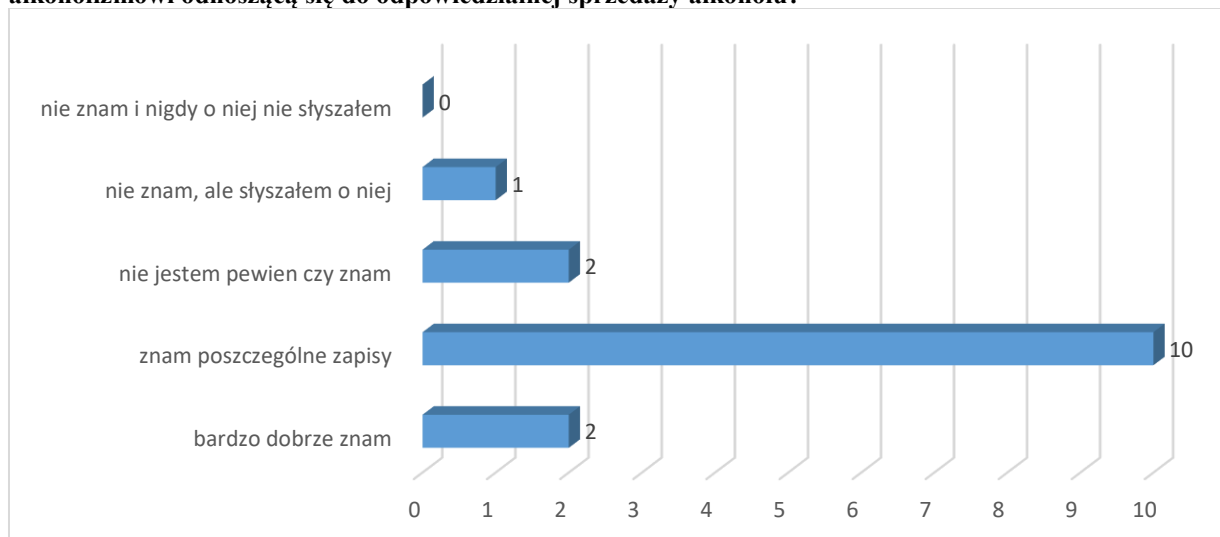
Również w przypadku możliwości pozyskania dopalaczy jedenastu badanych nie wie, czy substancje te są możliwe do pozyskania na terenie gminy. Kolejnych dwóch sprzedawców uważa, że można je łatwo pozyskać, również dwie osoby wskazały odpowiedź „trudno dostępne”.

Wyk. 168. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i gminy?

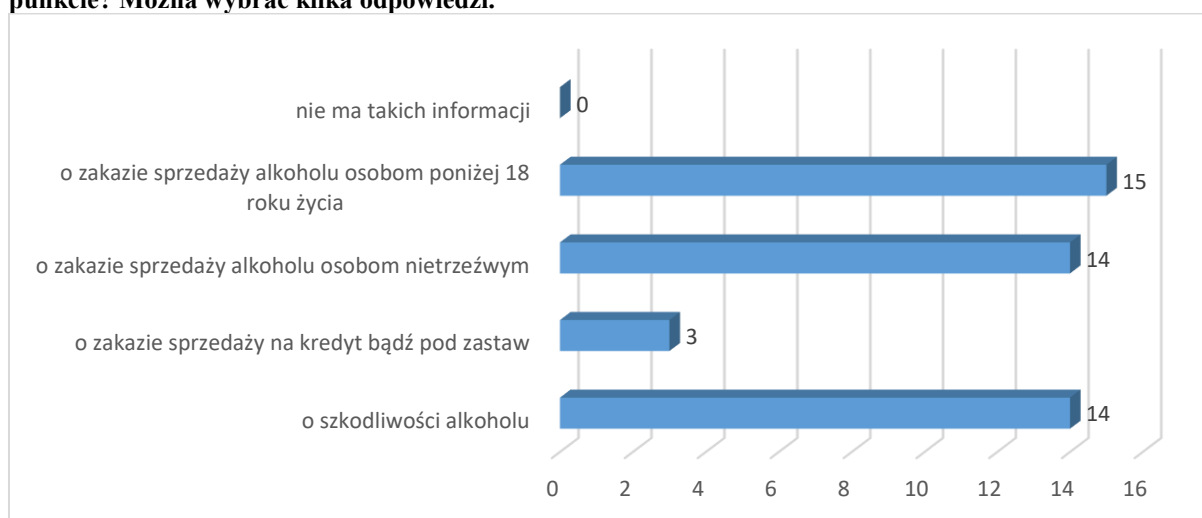
Dziesięć osób zna poszczególne zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a dwie osoby znają ją bardzo dobrze. Jeden sprzedawca nie zna ustawy, ale słyszał o niej, a kolejne dwie osoby nie są pewne, czy słyszały o tej ustawie.

Wyk. 169. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

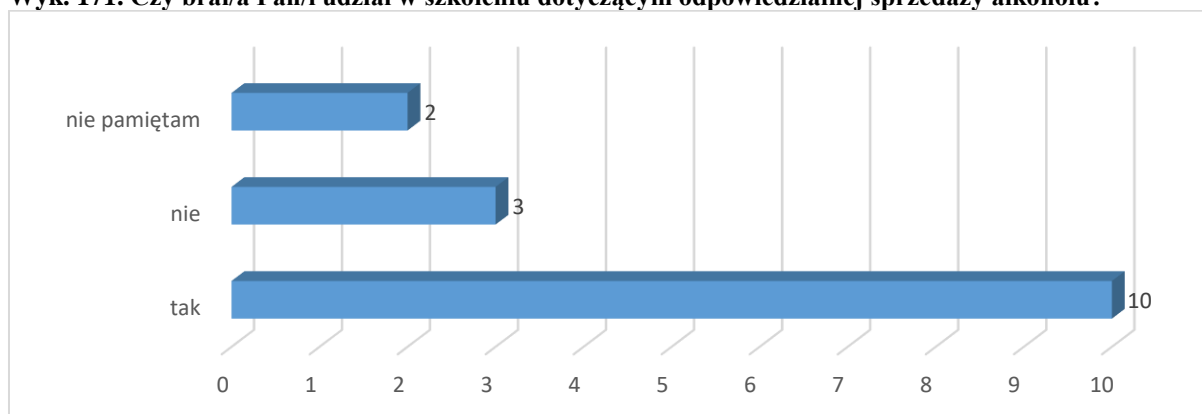
W miejscach, gdzie sprzedaje się alkohol, powinny być umieszczone informacje dotyczące konsekwencji jego spożywania oraz kryteriów sprzedaży. Z piętnastu ankietowanych, wszyscy mają w swoim punkcie informacje o zakazie sprzedaży alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Czternaścioro z nich informuje o szkodliwości alkoholu oraz o zakazie sprzedaży osobom w stanie nietrzeźwości. Trzech z nich posiada także informacje dotyczące zakazu sprzedaży alkoholu w na kredyt lub pod zastaw.

Wyk. 170. Które z poniżej wymienionych informacji znajdują się w obsługiwanym przez Pana/Panią punkcie? Można wybrać kilka odpowiedzi.

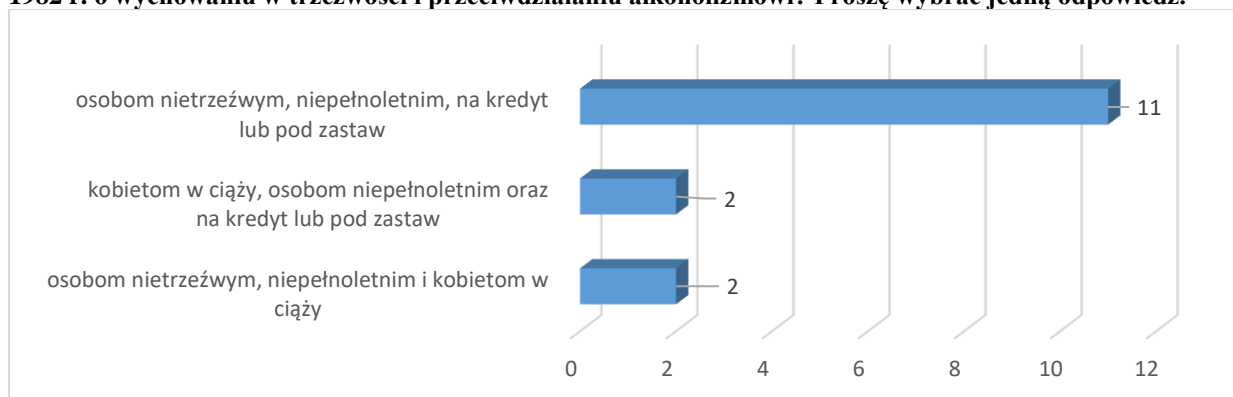
Dziesięć osób uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, zaś trzech badanych nigdy nie brało udziału w takim szkoleniu. Dwie osoby nie pamiętają, czy uczestniczyło w tego typu szkoleniu.

Wyk. 171. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Jedenastu respondentów zdaje sobie sprawę, że alkoholu nie wolno sprzedawać osobom w stanie nietrzeźwości, niepełnoletnim oraz na kredyt czy pod zastaw. Dwoje z ankietowanych mylnie uważa, że alkoholu nie sprzedaje się osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz kobietom w ciąży. Jeszcze dwie osoby błędnie sądzą, że zakaz dotyczy kobiet w ciąży, osób poniżej 18 roku życia oraz sprzedaży na kredyt czy zastaw. Należy podkreślić, że prawo nie zakazuje sprzedaży alkoholu kobietom w ciąży.

Wyk. 172. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę wybrać jedną odpowiedź.

6. PORÓWNANIE WYNIKÓW I WNIOSKÓW SPORZĄDZONEJ DIAGNOZY Z WNIOSKAMI Z DIAGNOZY Z ROKU 2022 i 2023

Kolejny rozdział niniejszej diagnozy stanowi podsumowanie wyników corocznych badań realizowanych w Gminie Łobez w okresie 2022 – 2023. Jest to istotny etap analizy, który ma na celu dokładne zrozumienie ewolucji sytuacji społecznej na przestrzeni ostatniego roku.

Analiza ta pełni funkcję porównawczą między danymi z dwóch kolejnych lat, tj. 2022 i 2023. Jej głównym celem jest ocena, czy i w jakim stopniu nastąpiły zmiany w skali występowania problemów społecznych w gminie. Dzięki tym porównaniom będziemy mogli dokładniej zidentyfikować trendy i tendencje społeczne, co pozwoli na lepsze dostosowanie strategii rozwoju i działań prewencyjnych.

Kluczowym aspektem analizy porównawczej będzie identyfikacja obszarów, w których nastąpiły istotne zmiany oraz zrozumienie przyczyn tych zmian. Ostatecznym celem jest sformułowanie wniosków i rekomendacji, które pozwolą gminie podejmować bardziej precyzyjne i skuteczne działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

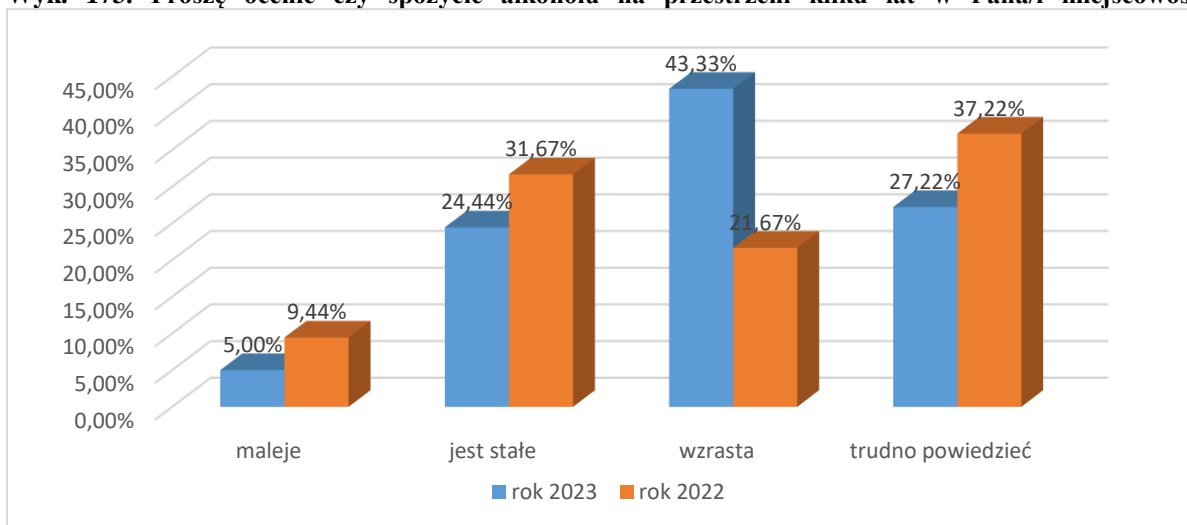
6.1. Skala problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łobez

6.1.1. Problem alkoholowy

Analiza porównawcza danych dotyczących spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat w Gminie Łobez wykazuje pewne istotne zmiany między rokiem 2022 a rokiem 2023.

W roku 2023 można zauważyć spadek odsetka osób, które twierdzą, że spożycie alkoholu maleje. W roku 2022 było to 9,44%, a w roku 2023 wynosi już tylko 5,00%. Jest to pozytywna tendencja, sugerująca, że część mieszkańców gminy może zmniejszać ilość spożywanego alkoholu. Jednak istnieje również istotna zmiana w grupie osób, które twierdzą, że spożycie alkoholu wzrasta. W roku 2022 było to 21,67%, podczas gdy w roku 2023 wzrosło do 43,33%. To może sugerować zwiększoną dostępność alkoholu lub inne czynniki zachęcające do większego spożycia. Co ciekawe, odsetek osób, które twierdzą, że spożycie alkoholu jest stałe, zmniejszył się z 31,67% w roku 2022 do 24,44% w roku 2023. To może wskazywać na pewne wahania w nawykach konsumpcji alkoholu. Należy zwrócić uwagę, że nadal istnieje znaczny odsetek osób, które trudno określić, czy spożycie alkoholu rośnie czy maleje (27,22% w 2023 roku i 37,22% w 2022 roku). To może wynikać z różnych czynników, takich jak brak dostępnych danych lub niepewność w ocenie tendencji.

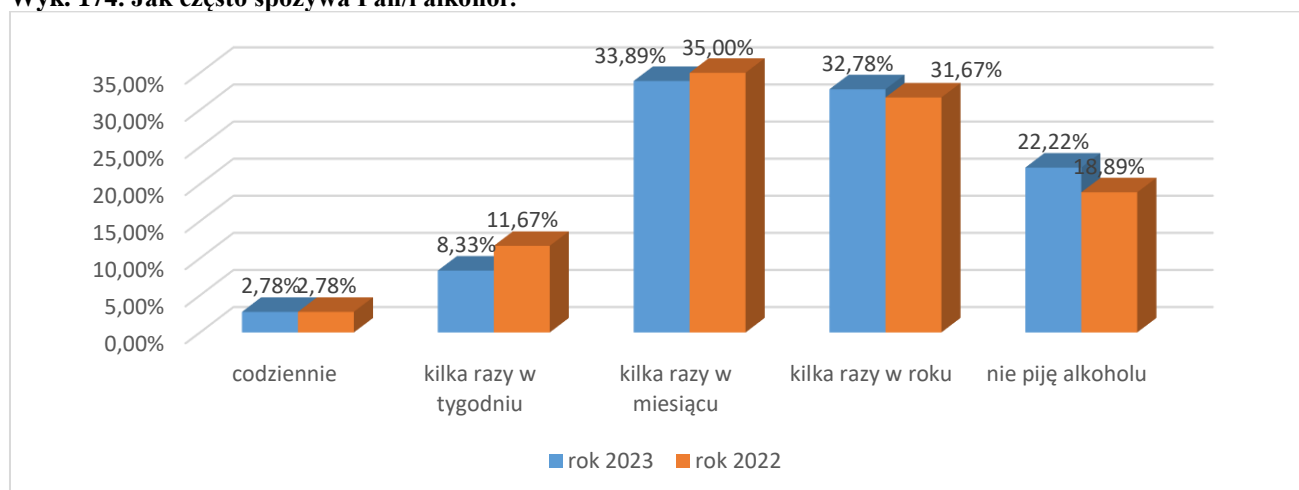
Wyk. 173. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

W roku 2023, odsetek osób, które spożywają alkohol codziennie, pozostał na tym samym poziomie, wynosząc 2,78%, co sugeruje, że grupa ta utrzymała swoje nawyki konsumpcji. Kategoria "kilka razy w tygodniu" wykazuje spadek z 11,67% w roku 2022 do 8,33% w roku 2023, co może sugerować pewne zmniejszenie częstotliwości spożywania alkoholu przez tę grupę. Istnieje również spadek w kategorii "kilka razy w miesiącu", gdzie odsetek osób spożywających alkohol zmniejszył się z 35,00% w roku 2022 do 33,89% w roku 2023. Jednak odsetek osób, które spożywają alkohol "kilka razy w roku", wzrósł z 31,67% w roku 2022 do 32,78% w roku 2023. Największy wzrost można zauważyć w kategorii "nie piję alkoholu", gdzie odsetek osób, które zdecydowały się na abstynencję, wzrósł z 18,89% w roku 2022 do 22,22% w roku 2023.

Wnioski z tej analizy sugerują, że istnieje pewna tendencja do zmniejszenia częstotliwości spożycia alkoholu w gminie. Wzrost odsetka osób, które nie piją alkoholu, może być pozytywnym znakiem i może wynikać z większej świadomości zdrowotnej oraz działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości alkoholu. Niemniej jednak, nadal istnieją osoby spożywające alkohol regularnie, co stanowi wyzwanie dla działań profilaktycznych i edukacyjnych.

Wyk. 174. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

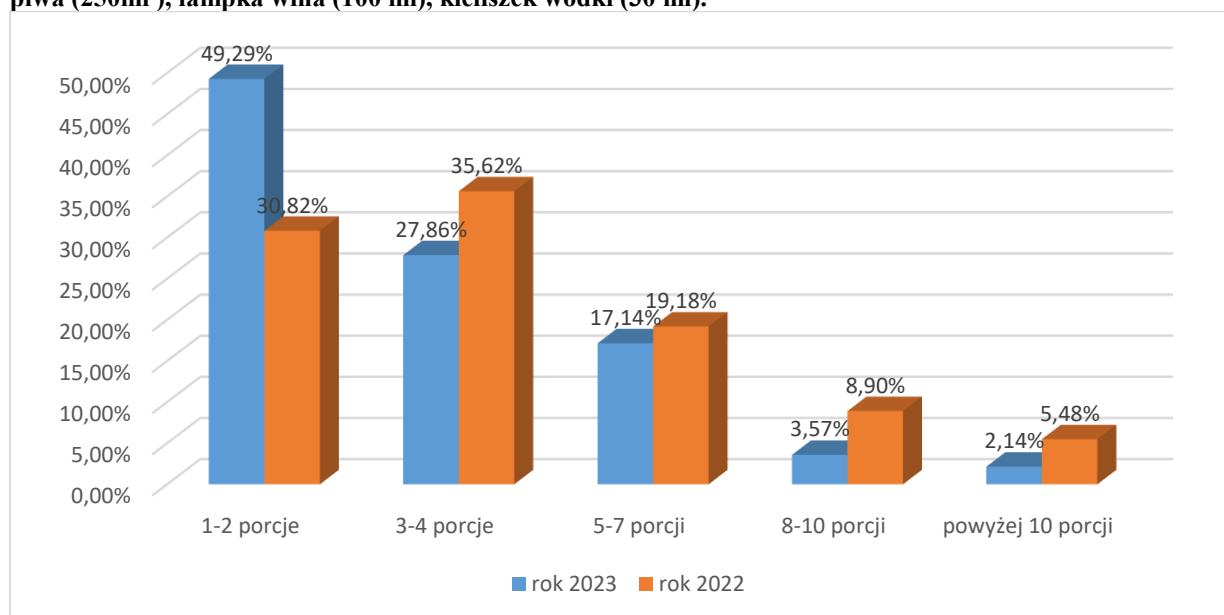

Porównując dane dotyczące ilości spożywanego alkoholu w ciągu dnia między rokiem 2022 a rokiem 2023, można zauważyć pewne zmiany w nawykach konsumpcji alkoholu w gminie.

W roku 2023 największy odsetek respondentów, wynoszący 49,29%, zadeklarował spożywanie 1-2 porcji alkoholu w ciągu dnia, co stanowi wzrost w porównaniu do roku 2022, gdzie odsetek ten wynosił 30,82%. To może sugerować pewne zwiększenie umiarkowanego spożycia alkoholu. Kategoria "3-4 porcje" wykazuje spadek z 35,62% w roku 2022 do 27,86% w roku 2023, co może sugerować, że mniejsza liczba respondentów spożywa większą ilość alkoholu w ciągu dnia. W kategorii "5-7 porcji" odsetek respondentów pozostał na stosunkowo stałym poziomie, wynosząc 17,14% w roku 2023 i 19,18% w roku 2022. Odsetek osób, które zadeklarowały spożycie "8-10 porcji" alkoholu, spadł z 8,90% w roku 2022 do 3,57% w roku 2023. W kategorii "powyżej 10 porcji", odsetek ten zmniejszył się z 5,48% w roku 2022 do 2,14% w roku 2023.

Wnioski z tej analizy sugerują, że istnieje tendencja do zwiększenia umiarkowanego spożycia alkoholu (1-2 porcje) w roku 2023 w porównaniu do roku 2022. Spada również odsetek osób spożywających większą ilość alkoholu (3-10 porcji), co może być wynikiem większej świadomości zdrowotnej i edukacji dotyczącej szkodliwości nadmiernego picia alkoholu. Nadal istnieje jednak grupa osób spożywających znaczną ilość alkoholu, co stanowi wyzwanie dla działań profilaktycznych i edukacyjnych.

Wyk. 175. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

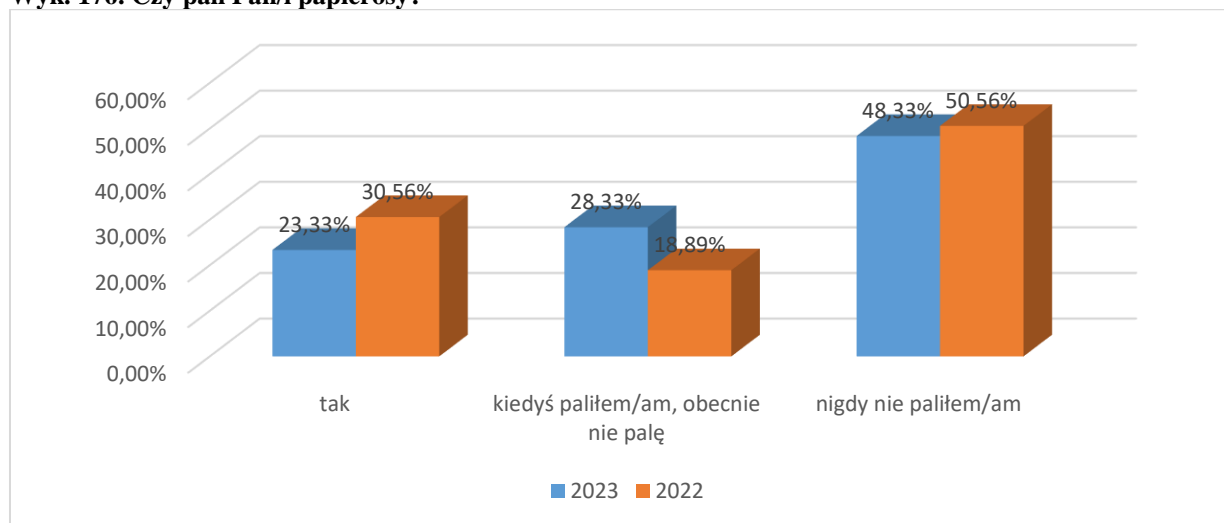
6.1.2. Problem nikotynowy

Analizując dane dotyczące palenia papierosów w roku 2023 w porównaniu do roku 2022, można zauważyć pewne zmiany w nawykach palenia w Gminie Łobez.

W roku 2023 odsetek respondentów, którzy zadeklarowali palenie papierosów, wyniósł 23,33%, co jest niższym wynikiem w porównaniu do roku 2022, gdzie odsetek ten wynosił 30,56%. To sugeruje pewien spadek liczby osób palących papierosy. Kategoria "kiedyś paliłem/am, obecnie nie palę" wykazuje wzrost z 18,89% w roku 2022 do 28,33% w roku 2023. Oznacza to, że więcej osób, które wcześniej paliły, obecnie zrezygnowało z tego nałogu lub ograniczyło palenie. Największy odsetek, wynoszący 48,33%, to osoby, które nigdy nie paliły papierosów, co stanowi wartość zbliżoną do wyniku z roku 2022 (50,56%).

Wnioski z tej analizy sugerują, że w Gminie Łobez obserwuje się spadek liczby osób palących papierosy i wzrost liczby tych, którzy zrezygnowali z palenia. To pozytywna tendencja, która może wynikać z działań edukacyjnych i profilaktycznych oraz większej świadomości zdrowotnej. Jednak nadal istnieje grupa osób, która nadal pali papierosy, co wymaga dalszych działań prewencyjnych.

Wyk. 176. Czy pali Pan/i papierosy?

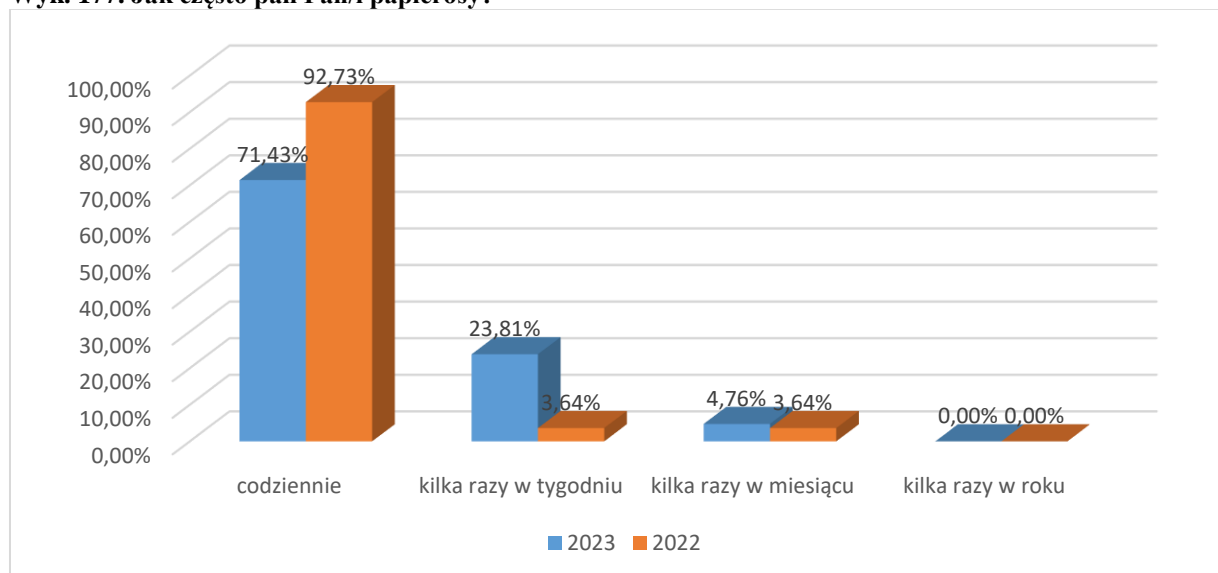

Analizując dane dotyczące częstotliwości palenia papierosów w roku 2023 w porównaniu do roku 2022, można zauważyć znaczące zmiany w nawykach palenia w gminie.

W roku 2023 większość respondentów (71,43%) zadeklarowała palenie papierosów codziennie, co stanowi znaczny spadek w porównaniu do roku 2022, gdzie odsetek ten wynosił 92,73%. To wyraźne zmniejszenie liczby osób palących codziennie. Kategoria "kilka razy w tygodniu" wykazuje wzrost z 3,64% w roku 2022 do 23,81% w roku 2023. Oznacza to, że więcej osób, które wcześniej paliły papierosy codziennie, teraz pali je kilka razy w tygodniu. Znacząco zwiększyła się także liczba osób palących "kilka razy w miesiącu" z 3,64% w roku 2022 do 4,76% w roku 2023. Warto zauważyć, że w roku 2022 i 2023 nie występowały osoby deklarujące, że palą "kilka razy w roku".

Wnioski z tej analizy sugerują, że w gminie obserwuje się znaczny spadek liczby osób palących codziennie oraz wzrost liczby tych, którzy palą mniej często (kilka razy w tygodniu lub kilka razy w miesiącu). To może być wynikiem działań prewencyjnych i większej świadomości zdrowotnej wśród mieszkańców Gminy Łobez.

Wyk. 177. Jak często pali Pan/i papierosy?

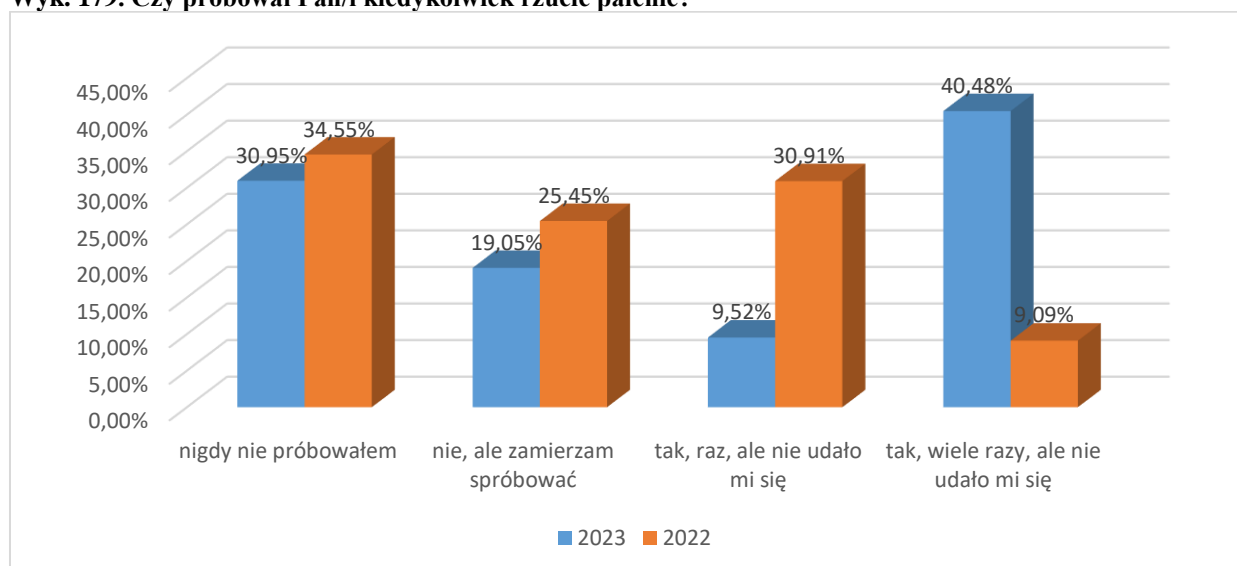

W roku 2023 najwięcej respondentów (30,95%) zadeklarowało, że nigdy nie próbowało rzucić palenia, co stanowi spadek w porównaniu do roku 2022, gdzie ten odsetek wynosił 34,55%. Odsetek osób, które nie próbowały rzucić palenia, ale zamierzają to zrobić w przyszłości, wynosił 19,05% w roku 2023, co stanowi spadek w porównaniu do 25,45% w roku 2022.

Największa zmiana widoczna jest w kategorii "tak, raz, ale nie udało mi się". W roku 2023 było to 9,52% respondentów, podczas gdy w roku 2022 wynosiło to aż 30,91%. To oznacza, że w roku 2023 znacznie mniej osób podejmuje próby rzucenia palenia, które kończą się niepowodzeniem. Z kolei kategoria "tak, wiele razy, ale nie udało mi się" wykazuje ogromny wzrost z 9,09% w roku 2022 do 40,48% w roku 2023. To sugeruje, że więcej osób podejmuje wielokrotne próby rzucenia palenia, ale nadal nie udaje im się trwale zerwać z nałogiem.

Wnioski z tej analizy wskazują na konieczność dalszych działań wspierających osoby próbujące rzucić palenie, zwłaszcza tych, które podejmują wielokrotne próby. Może to obejmować dostęp do profesjonalnej pomocy i wsparcia psychologicznego oraz kontynuację kampanii antynikotynowych.

Wyk. 179. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

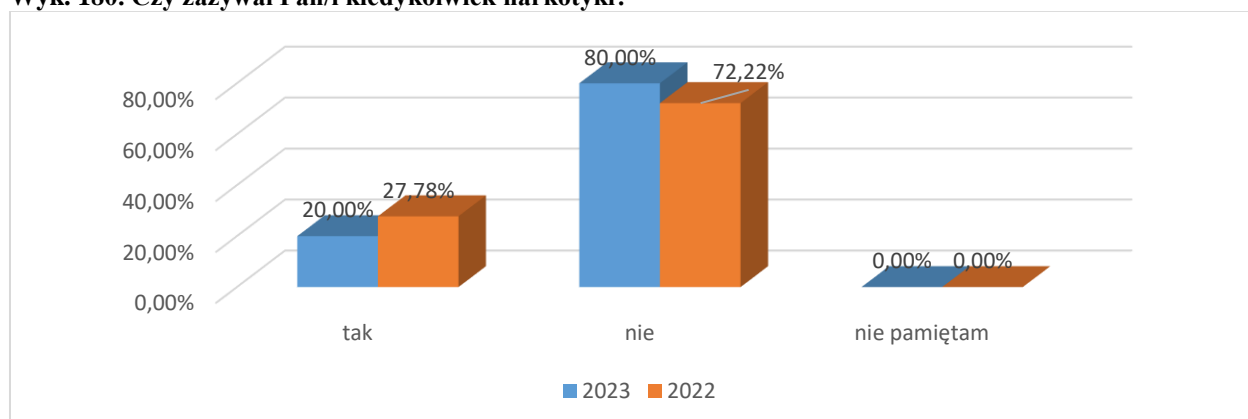
6.1.3. Problem narkotykowy

W roku 2023 odsetek respondentów, którzy mieli styczność z substancjami psychoaktywnymi, wynosił 20,00%, co jest niższym wynikiem niż w roku 2022, gdzie ten odsetek wynosił 27,78%. Oznacza to, że mniej respondentów przyznało się do styczności z substancjami psychoaktywnymi w badanym okresie.

Warto zaznaczyć, że w roku 2023 nie było respondentów, którzy odpowiedzieli, że nie pamiętają swojej styczności z substancjami psychoaktywnymi, podczas gdy w roku 2022 wynosiło to również 0,00%. Najwięcej respondentów w obu latach zadeklarowało, że nie mieli styczności z substancjami psychoaktywnymi, przy czym odsetek ten wyniósł 80,00% w roku 2023 i 72,22% w roku 2022.

Wnioski z tej analizy sugerują, że w roku 2023 odsetek osób mających styczność z substancjami psychoaktywnymi zmniejszył się w porównaniu do roku poprzedniego. Jednak nadal istnieje grupa osób, która miała takie doświadczenia, co wskazuje na potrzebę kontynuowania działań edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie substancji psychoaktywnych.

Wyk. 180. Czy zażywał Pan/i kiedykolwiek narkotyki?

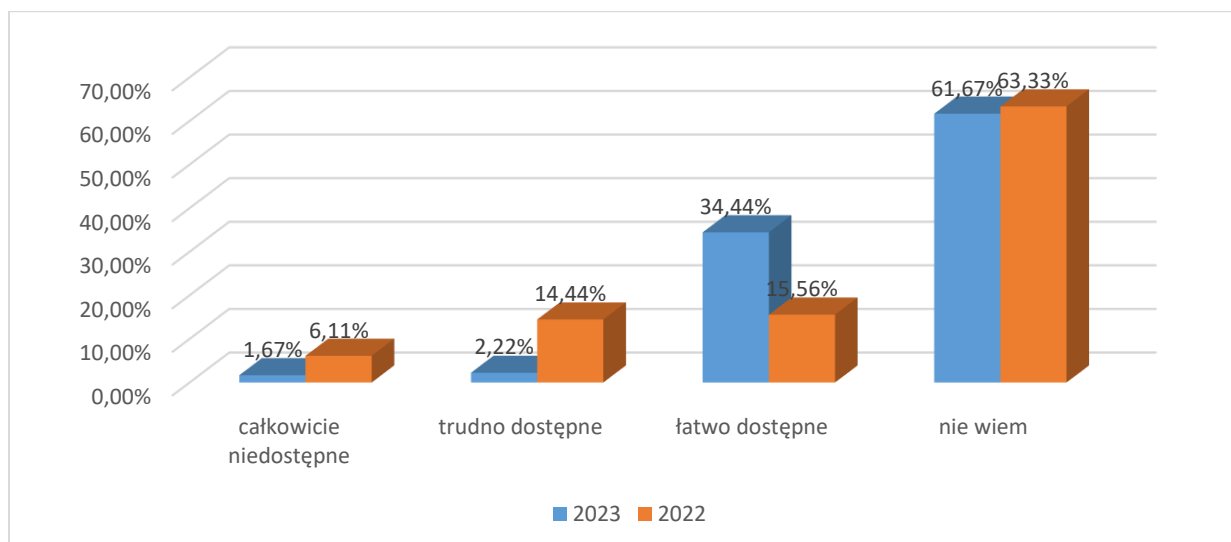

W roku 2023 tylko 1,67% respondentów oceniło, że narkotyki są całkowicie niedostępne w ich miejscowości. To znacznie mniej niż w roku 2022, gdzie ten odsetek wynosił 6,11%. Oznacza to, że mniejsza liczba respondentów jest przekonana o braku dostępności narkotyków.

Z drugiej strony, w roku 2023 34,44% respondentów uważało, że narkotyki są łatwo dostępne w ich miejscowości, co jest znaczącym wzrostem w porównaniu do roku 2022, gdzie ten odsetek wynosił 15,56%. To sugeruje, że większa liczba osób jest przekonana o dostępności narkotyków. Warto zauważyć, że nadal istnieje znaczny odsetek respondentów (61,67% w roku 2023 i 63,33% w roku 2022), którzy odpowiedzieli, że nie wiedzą, jak ocenić możliwość pozyskania narkotyków w swojej miejscowości.

Wnioski z tej analizy sugerują, że w roku 2023 respondenci częściej niż w roku poprzednim uważają, że narkotyki są łatwo dostępne w ich miejscowości. Jednocześnie istnieje nadal duży odsetek osób, które nie są pewne, jak ocenić tę kwestię.

Wyk. 181. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i gminy?

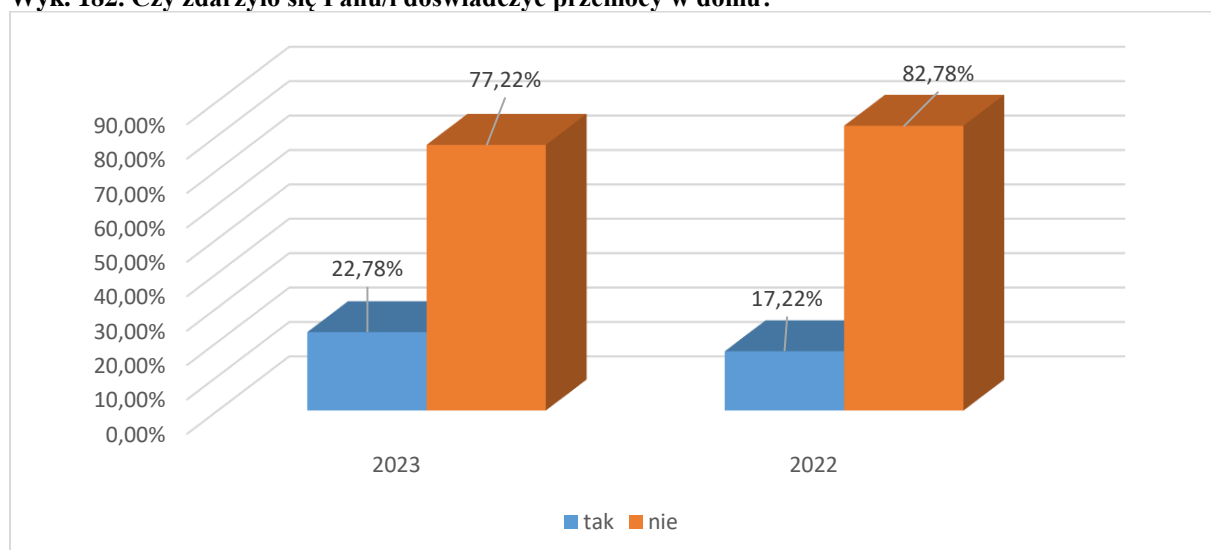
6.1.4. Problem przemocy

W roku 2023 22,78% respondentów odpowiedziało, że doświadczyło przemocy, podczas gdy w roku 2022 było to 17,22%. Oznacza to pewien wzrost odsetka osób, które przyznały się do doświadczania przemocy w roku 2023.

Z drugiej strony, w roku 2023 77,22% respondentów odpowiedziało, że nie doświadczyło przemocy, podczas gdy w roku 2022 było to 82,78%. To sugeruje, że mniejszy odsetek osób jest teraz przekonany o braku doświadczania przemocy.

Wnioski z tej analizy wskazują na pewne zmiany w doświadczaniu przemocy przez respondentów w porównaniu do roku poprzedniego. Warto zwrócić uwagę na konieczność dalszego badania i analizy tych zmian, aby lepiej zrozumieć przyczyny i skutki tego zjawiska oraz podjąć odpowiednie działania profilaktyczne.

Wyk. 182. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy w domu?

6.2. Skala problemów społecznych wśród uczniów

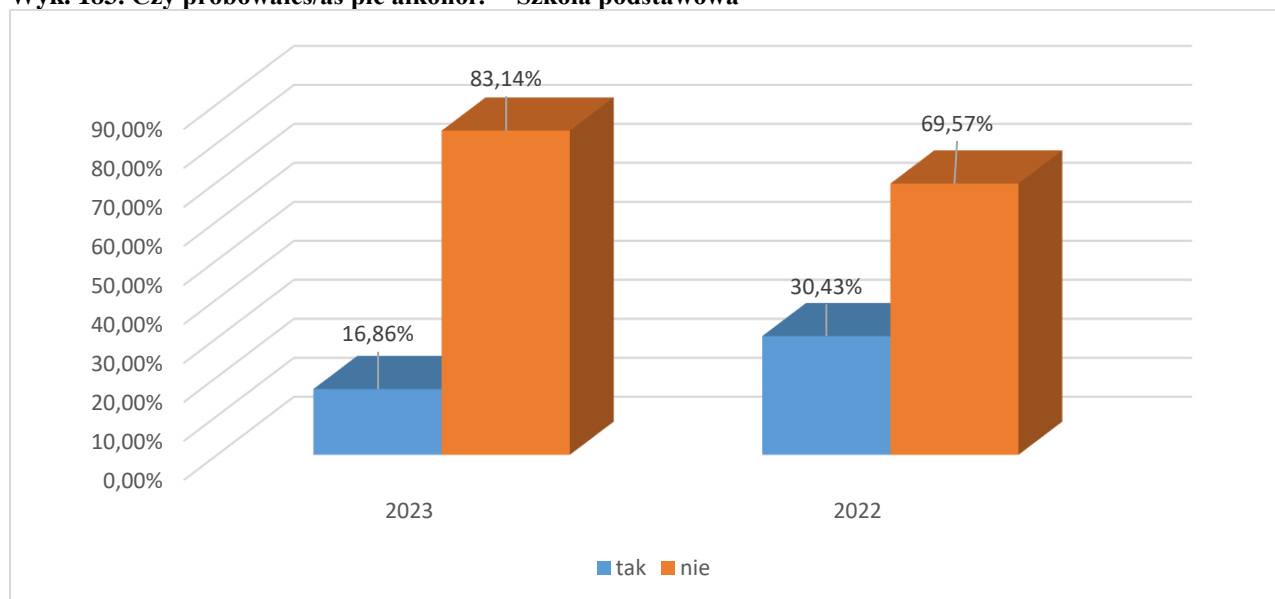
6.2.1. Problem alkoholowy

Analizie porównawczej poddano także wyniki badań realizowanych wśród dzieci i młodzieży w zakresie problemów społecznych wśród uczniów. Z analizy wyłączono grupę uczniów z klas 4-5, ponieważ w ubiegłym roku nie brała ona udziału w badaniu.

W roku 2023 jedynie 16,86% uczniów odpowiedziało, że próbowało pić alkohol, podczas gdy w roku 2022 odsetek ten wynosił 30,43%. Oznacza to znaczący spadek liczby uczniów, którzy przyznali się do próbowania alkoholu w roku 2023. W roku 2023 większość uczniów, bo 83,14%, odpowiedziało, że nie próbowało alkoholu, w porównaniu do roku 2022, gdzie ten odsetek wynosił 69,57%. To sugeruje, że więcej uczniów podjęło decyzję o niepróbowaniu alkoholu w roku 2023.

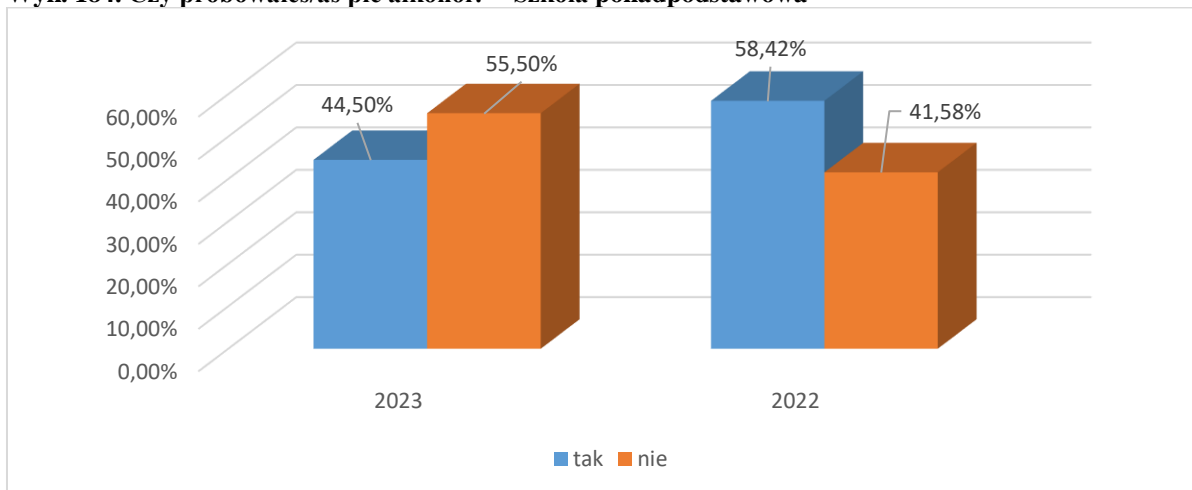
Wnioski z tej analizy wskazują na pozytywną tendencję wśród uczniów szkoły podstawowej, polegającą na mniejszym eksperymentowaniu z alkoholem w roku 2023 w porównaniu do roku 2022. Jest to ważna informacja z punktu widzenia profilaktyki i edukacji zdrowotnej, która może przyczynić się do zmniejszenia spożycia alkoholu w młodszych grupach wiekowych.

Wyk. 183. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – Szkoła podstawowa

W roku 2023 44,50% uczniów przyznało się do próbowania alkoholu, podczas gdy w roku 2022 odsetek ten wynosił 58,42%. Oznacza to znaczący spadek liczby uczniów szkoły ponadpodstawowej, którzy przyznali się do próbowania alkoholu w roku 2023. W roku 2023 większość uczniów szkoły ponadpodstawowej, bo 55,50%, odpowiedziało, że nie próbowało alkoholu, w porównaniu do roku 2022, gdzie ten odsetek wynosił 41,58%. To sugeruje, że więcej uczniów podjęło decyzję o niepróbowaniu alkoholu w roku 2023.

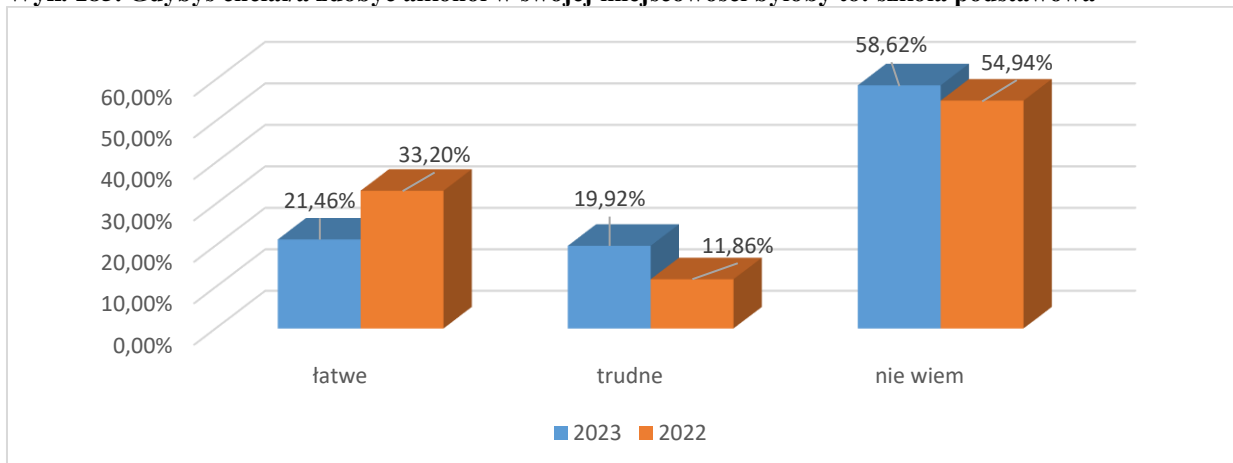
Wyk. 184. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – Szkoła ponadpodstawowa

W roku 2023, 21,46% uczniów uznało, że zdobycie alkoholu jest łatwe, podczas gdy w roku 2022 było to wyższe, bo wynosiło 33,20%. Oznacza to spadek przekonania, że alkohol jest łatwo dostępny w miejscowości w roku 2023. Natomiast w roku 2023, 19,92% uczniów uznało, że zdobycie alkoholu jest trudne, co jest wyższym odsetkiem w porównaniu do roku 2022, gdzie było to tylko 11,86%. To sugeruje, że więcej uczniów postrzega dostępność alkoholu jako utrudnioną w roku 2023. Niemniej jednak, nadal znaczna liczba uczniów w roku 2023 (58,62%) nie była pewna, czy zdobycie alkoholu jest łatwe czy trudne, co jest podobne do roku 2022 (54,94%).

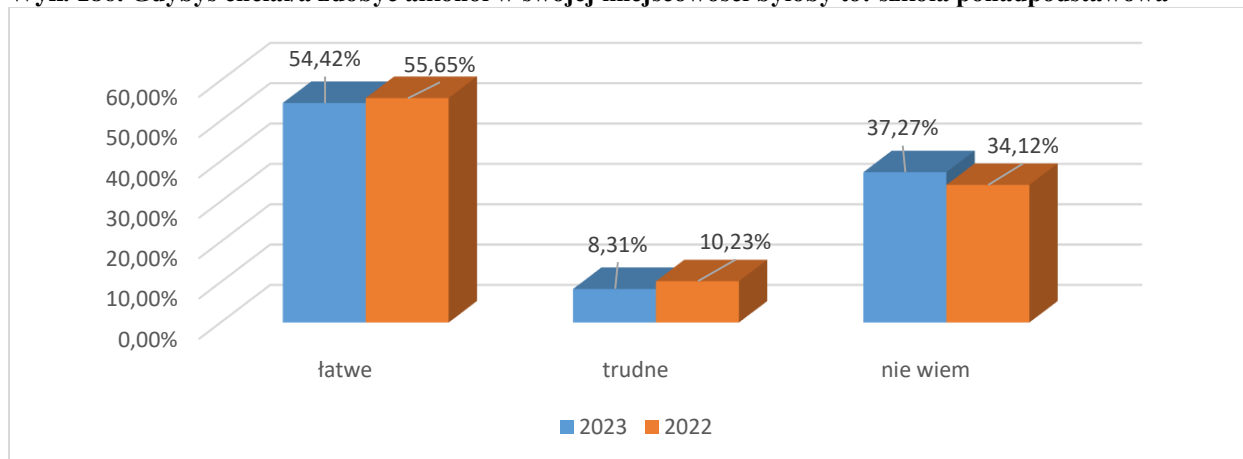
Wnioski z tej analizy sugerują, że w roku 2023 uczniowie szkoły podstawowej klasy 6-8 mogą być bardziej świadomi trudności w zdobyciu alkoholu, co może wpłynąć na zmniejszenie ryzyka jego spożycia w tej grupie wiekowej.

Wyk. 185. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to: szkoła podstawowa

W roku 2023, 54,42% uczniów szkoły ponadpodstawowej uznało, że zdobycie alkoholu jest łatwe, co stanowi niewielki spadek w porównaniu do roku 2022, gdzie było to 55,65%. To sugeruje, że większość uczniów szkoły ponadpodstawowej nadal uważa, że alkohol jest łatwo dostępny w miejscowości, ale spadek ten jest minimalny. Odsetek uczniów szkoły ponadpodstawowej, którzy uważają, że zdobycie alkoholu jest trudne, wyniósł w roku 2023 8,31%, w porównaniu do 10,23% w roku 2022. To oznacza pewien spadek przekonania, że alkohol jest trudno dostępny, ale różnica ta nie jest znacząca. Nadal istnieje grupa uczniów szkoły ponadpodstawowej (37,27% w roku 2023 i 34,12% w roku 2022), którzy nie są pewni, czy zdobycie alkoholu jest łatwe czy trudne.

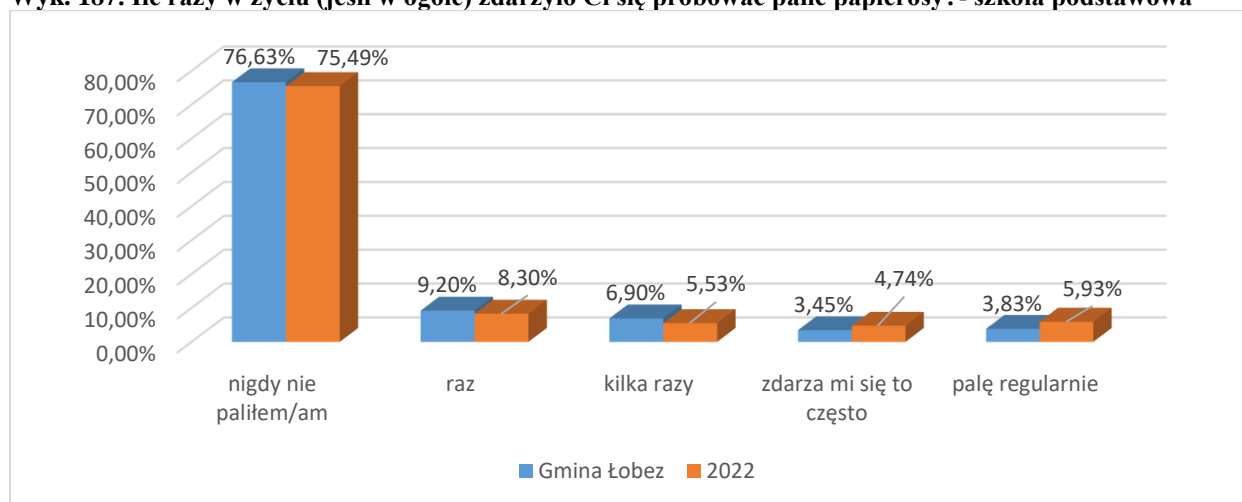
Wyk. 186. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to: szkoła ponadpodstawowa

6.2.2. Problem nikotynowy

Porównując odpowiedzi uczniów szkoły podstawowej dotyczące próby palenia papierosów w roku 2023 i roku 2022, można zauważyć, że ogólny trend pozostaje stabilny, ale są pewne różnice w odpowiedziach. W roku 2023, 76,63% uczniów stwierdziło, że nigdy nie próbowało palić papierosów, w porównaniu do 75,49% w roku 2022. To niewielki wzrost odsetka uczniów, którzy nigdy nie próbowali palenia. Odpowiedzi dotyczące próby palenia papierosów w roku 2023 są następujące: raz (9,20%), kilka razy (6,90%), zdarza mi się to często (3,45%), palę regularnie (3,83%). W roku 2022 odpowiedzi na te pytania wynosiły odpowiednio: raz (8,30%), kilka razy (5,53%), zdarza mi się to często (4,74%), palę regularnie (5,93%). Można zauważyć, że odsetek uczniów, którzy próbowali papierosy (raz, kilka razy, zdarza mi się to często, lub palę regularnie), jest nieco niższy w roku 2023 w porównaniu do roku 2022. Jednak różnice te nie są znaczące. Wnioski z tej analizy sugerują, że ogólny trend w próbach palenia papierosów wśród uczniów szkoły podstawowej pozostał stabilny, z niewielkim wzrostem odsetka uczniów, którzy nigdy nie próbowali palenia w roku 2023.

Wyk. 187. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? - szkoła podstawowa

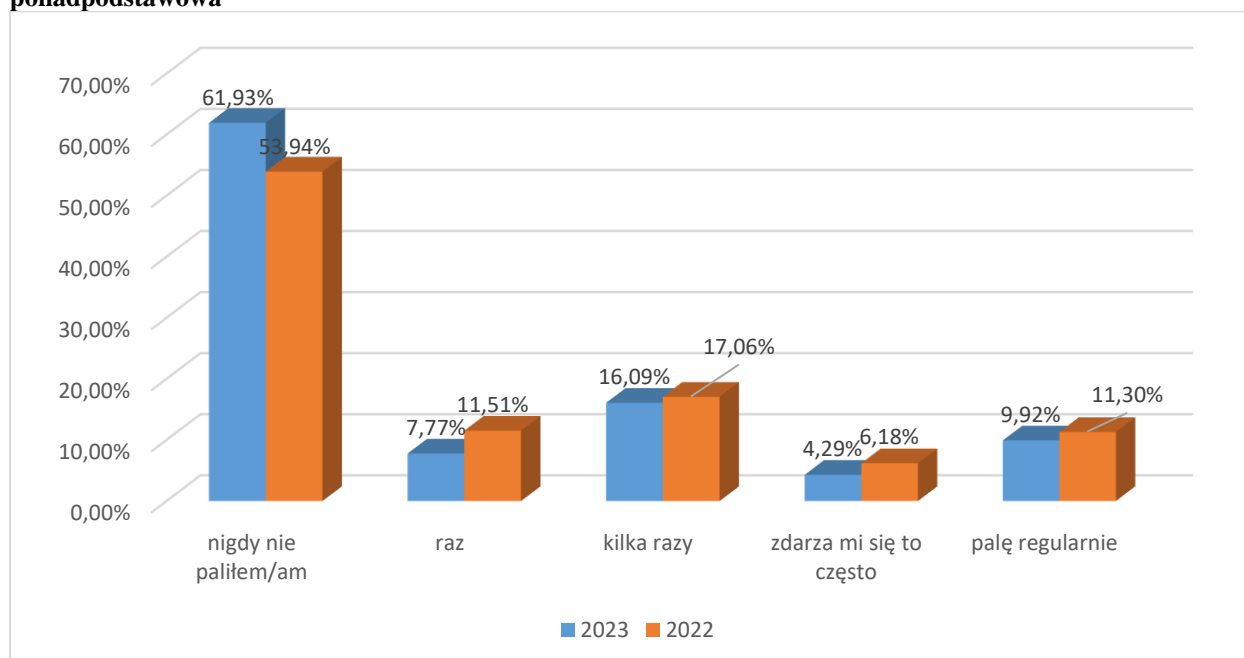
W badaniach przeprowadzonych w roku 2023 i roku 2022 dotyczących próby palenia papierosów wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej, można zauważyć istotne zmiany. W roku 2023, 61,93% uczniów szkoły ponadpodstawowej deklaruje, że nigdy nie próbowało palić papierosów, co stanowi znaczący wzrost w porównaniu do wyniku z roku 2022, kiedy to tylko 53,94% uczniów szkoły ponadpodstawowej podało tę odpowiedź. To oznacza, że większa liczba uczniów szkoły ponadpodstawowej nigdy nie miała kontaktu z paleniem w roku 2023.

Jeśli chodzi o próby palenia, to w roku 2023 7,77% uczniów szkoły ponadpodstawowej przyznało, że próbowało palić papierosy co najmniej raz, 16,09% uczniów szkoły ponadpodstawowej próbowało kilka razy, 4,29% uczniów szkoły ponadpodstawowej deklaruje, że zdarza im się to często, a 9,92% uczniów paliło regularnie.

W roku 2022, wyniki te były nieco wyższe - 11,51% uczniów szkoły ponadpodstawowej próbowało palić papierosy co najmniej raz, 17,06% uczniów szkoły ponadpodstawowej próbowało kilka razy, 6,18% uczniów szkoły ponadpodstawowej deklaruje, że zdarza im się to często, a 11,30% uczniów szkoły ponadpodstawowej paliło regularnie.

Analiza tych danych wskazuje na tendencję spadkową w próbach palenia papierosów wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej w roku 2023 w porównaniu do roku 2022. Jest to pozytywny znak, sugerujący, że mniej uczniów szkoły ponadpodstawowej eksperymentuje z paleniem. Jednak nadal istnieje potrzeba kontynuowania działań prewencyjnych i edukacyjnych w celu dalszego zmniejszania tego zjawiska.

Wyk. 188. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? – szkoła ponadpodstawowa

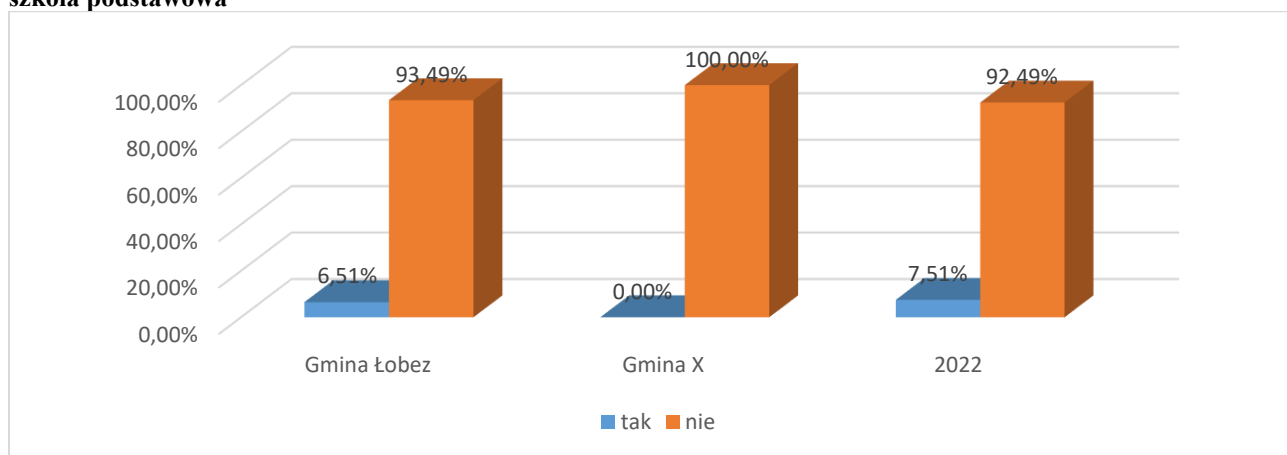

6.2.3. Problem narkotykowy

W analizie prób zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych wśród uczniów w latach 2023 i 2022 można zauważyć pewne niewielkie zmiany. W roku 2023, 6,51% uczniów zadeklarowało, że próbowało zażywać tego rodzaju substancje, podczas gdy w roku 2022 wynosiło to 7,51%. To oznacza, że w roku 2023 nieco mniej uczniów miało doświadczenie z próbowaniem narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych. Zdecydowana większość uczniów, bo 93,49% w roku 2023 i 92,49% w roku 2022, deklaruje, że nigdy nie próbowała zażywać takich substancji.

Mimo że różnice te są stosunkowo niewielkie, nadal jest to pozytywny sygnał, że większość uczniów wybiera zdrowy styl życia i unika prób zażywania narkotyków czy innych substancji psychoaktywnych.

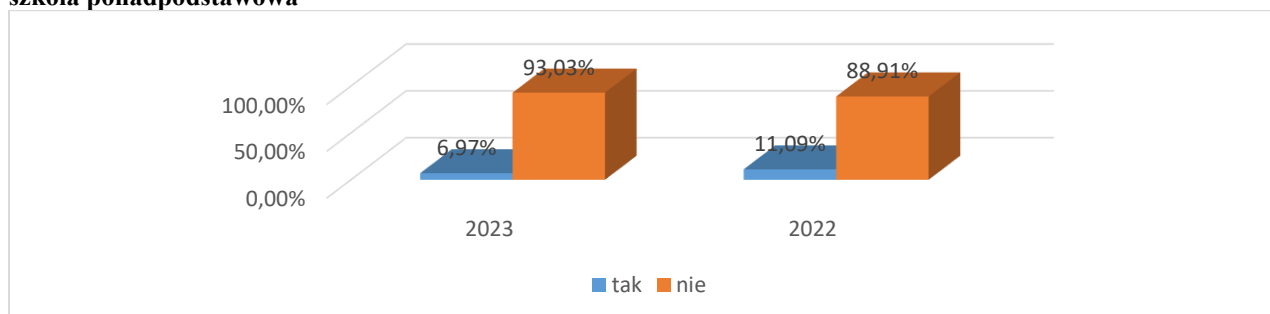
Wyk. 189. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne? – szkoła podstawowa

W roku 2023, tylko 6,97% uczniów szkoły ponadpodstawowej zadeklarowało, że próbowało zażywać tego rodzaju substancje, w porównaniu do 11,09% w roku 2022. To oznacza wyraźny spadek w odsetku uczniów szkoły ponadpodstawowej, którzy mieli doświadczenie z próbowaniem narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych w roku 2023.

Z kolei znaczna większość uczniów szkoły ponadpodstawowej, bo 93,03% w roku 2023 i 88,91% w roku 2022, deklaruje, że nigdy nie próbowała zażywać takich substancji.

Wyk. 190. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne? – szkoła ponadpodstawowa

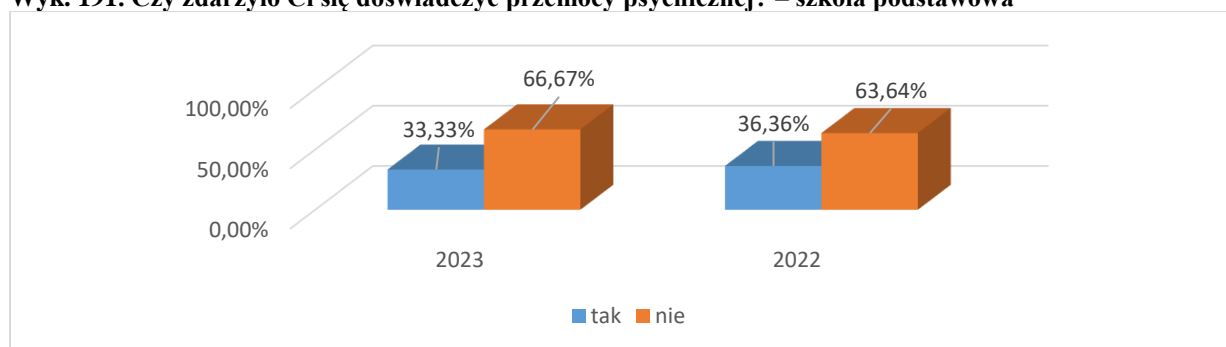
6.2.4. Problem przemocy

Kolejnym porównywanym zagadnieniem była kwestia doświadczania przemocy psychicznej.

Analizując dane dotyczące doświadczania przemocy psychicznej w latach 2023 i 2022 wśród uczniów szkoły podstawowej, można zauważyć pewne zmiany. W roku 2023, 33,33% uczniów szkoły podstawowej zadeklarowało, że doświadczyło przemocy psychicznej, podczas gdy w roku 2022 było to 36,36%. Choć różnica ta nie jest duża, wskazuje na pewną tendencję spadkową w odsetku uczniów szkoły podstawowej doświadczających przemocy psychicznej. Z drugiej strony, 66,67% uczniów szkoły podstawowej w roku 2023 i 63,64% w roku 2022 odpowiedziało, że nie doświadczyło przemocy psychicznej. To pozytywny sygnał, sugerujący, że większość uczniów szkoły podstawowej nie jest narażona na tego rodzaju przemoc.

Mimo spadku odsetka uczniów doświadczających przemocy psychicznej, nadal istnieje potrzeba skoncentrowania się na dziedzinach prewencji i wsparcia psychologicznego w środowisku szkolnym.

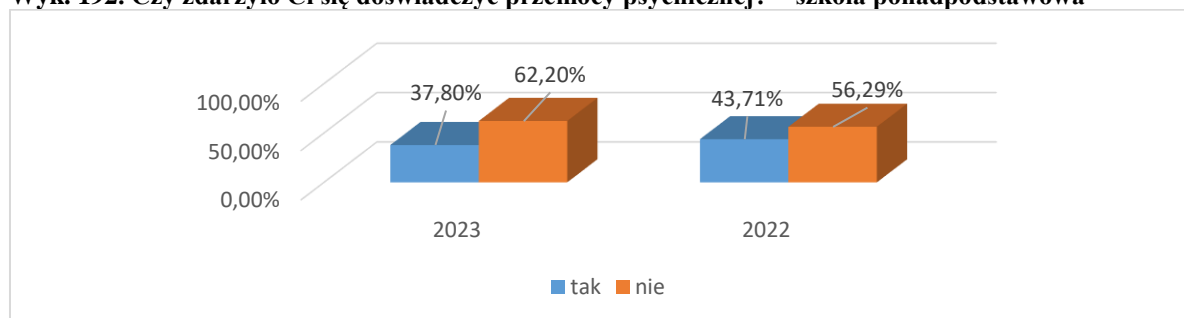
Wyk. 191. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy psychicznej? – szkoła podstawowa

W przypadku starszych uczniów w roku 2023, 37,80% uczniów szkoły ponadpodstawowej zadeklarowało, że doświadczyło przemocy psychicznej, podczas gdy w roku 2022 było to 43,71%. Obserwuje się spadek odsetka uczniów doświadczających przemocy psychicznej między tymi dwoma latami.

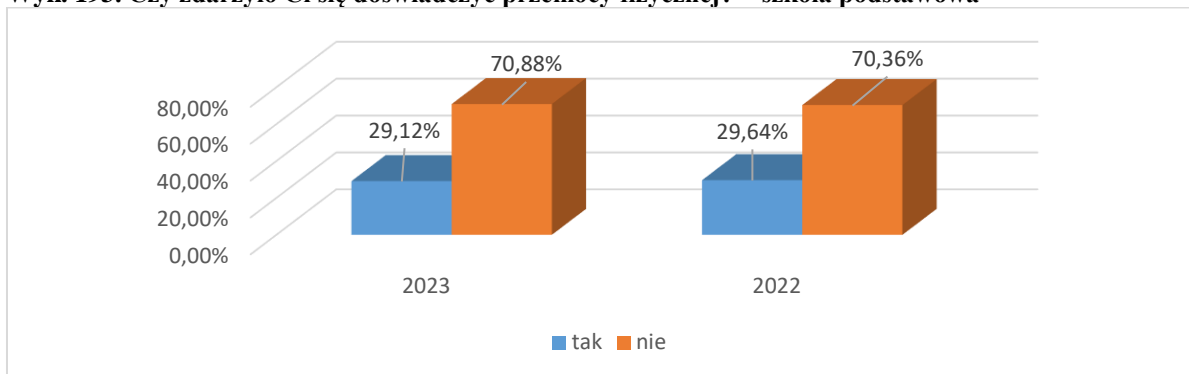
Z drugiej strony, 62,20% uczniów szkoły ponadpodstawowej w roku 2023 i 56,29% w roku 2022 odpowiedziało, że nie doświadczyło przemocy psychicznej. To pozytywny sygnał, sugerujący, że większość uczniów nie jest narażona na tego rodzaju przemoc.

Wyk. 192. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy psychicznej? – szkoła ponadpodstawowa

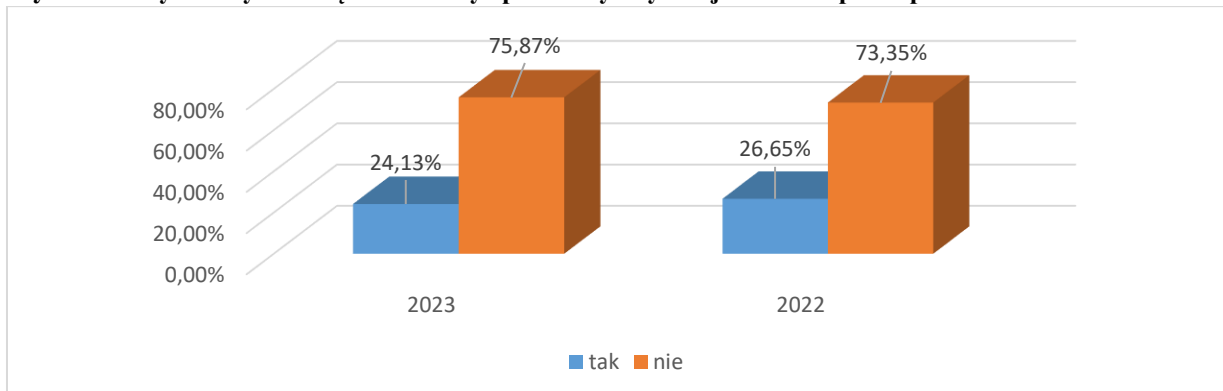
W roku 2023, 29,12% uczniów zadeklarowało, że doświadczyło przemocy fizycznej, podczas gdy w roku 2022 było to 29,64%. Nie wystąpiła znacząca zmiana w odsetku uczniów doświadczejących przemocy fizycznej między tymi dwoma latami.

Wyk. 193. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy fizycznej? – szkoła podstawowa

Porównując dane dotyczące doświadczenia przemocy fizycznej w latach 2023 i 2022 wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej, można zauważyć pewną spadkową tendencję. W roku 2023, 24,13% uczniów zadeklarowało, że doświadczyło przemocy fizycznej, podczas gdy w roku 2022 było to 26,65%. Choć spadek ten nie jest bardzo duży, to nadal stanowi pozytywny sygnał, sugerujący potencjalną poprawę bezpieczeństwa w środowisku szkolnym.

Wyk. 194. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy fizycznej? – szkoła ponadpodstawowa

7. PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W GMINIE ŁOBEZ DO WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W INNEJ GMINIE

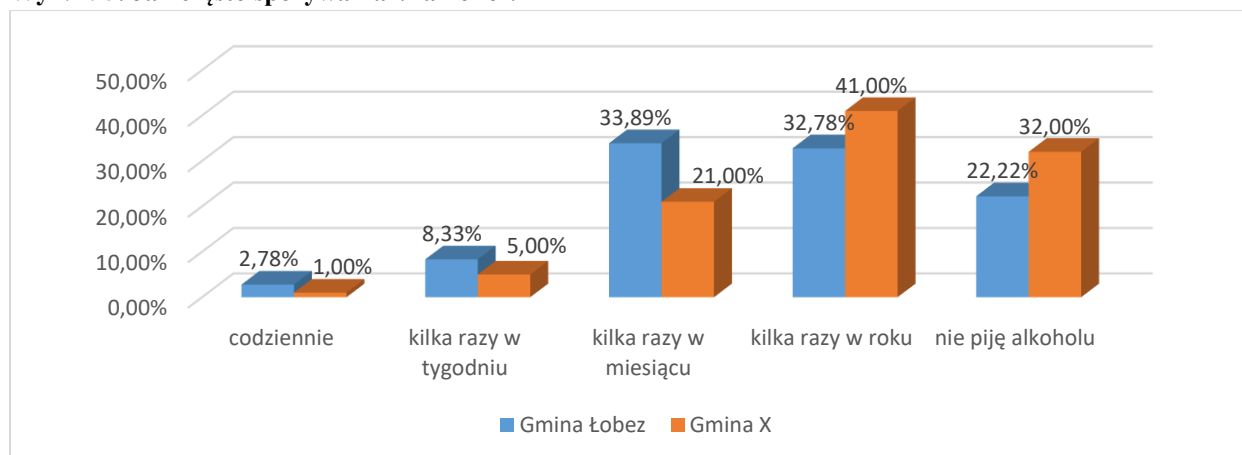
Wyniki badań, przeprowadzonych w Gminie Łobez w 2023 roku, zostały zestawione z wynikami analogicznych badań przeprowadzonych w innym obszarze, który charakteryzuje się podobnym rozmiarem i strukturą demograficzną do Gminy Łobez. Przeprowadzenie badań w Gminie X miało miejsce także w 2023 roku. Analizę porównawczą przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkoły podstawowej. Warto zaznaczyć, że wyniki uzyskane od uczniów szkół ponadpodstawowych nie zostaną uwzględnione w tej analizie, ponieważ w Gminie X ta grupa nie wzięła udziału w badaniach.

Głównym celem tego rozdziału jest ocena rozmiaru problemów społecznych w obu badanych gminach oraz porównanie ich występowania.

7.1. Porównanie skali problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców obu gmin

Pierwszym analizowanym zagadnieniem był problem uzależnień alkoholowych w obydwu gminach. W Gminie Łobez, 2,78% ankietowanych przyznaje się do picia alkoholu codziennie, w porównaniu do zaledwie 1,00% w Gminie X. Jeśli chodzi o spożywanie alkoholu kilka razy w tygodniu, to w Gminie Łobez deklaruje to 8,33% respondentów, podczas gdy w Gminie X ten odsetek wynosi 5,00%. Największa różnica widoczna jest w przypadku osób, które sięgają po alkohol kilka razy w roku. W Gminie Łobez jest to 32,78% badanych, podczas gdy w Gminie X odsetek ten wynosi 41,00%.

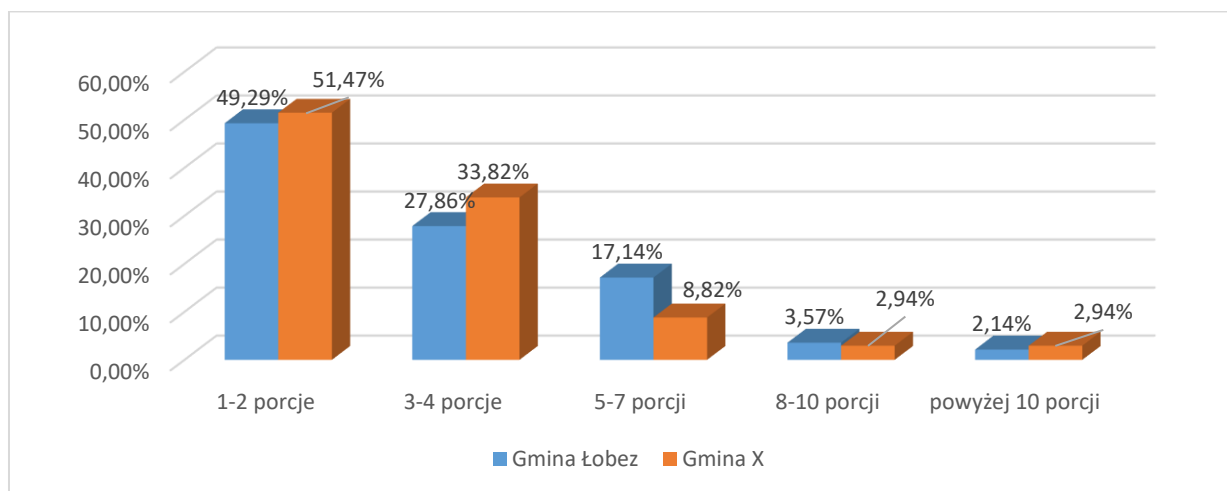
Wyk. 195. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Jeśli chodzi o ilość spożywanego alkoholu w ciągu dnia, to w Gminie Łobez większość respondentów, bo 49,29%, wypija 1-2 porcje alkoholu. Podobnie, 27,86% spożywa 3-4 porcje. Z kolei 17,14% badanych sięga po 5-7 porcji, 3,57% wypija 8-10 porcji, a 2,14% przyznaje się do spożywania powyżej 10 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym piją.

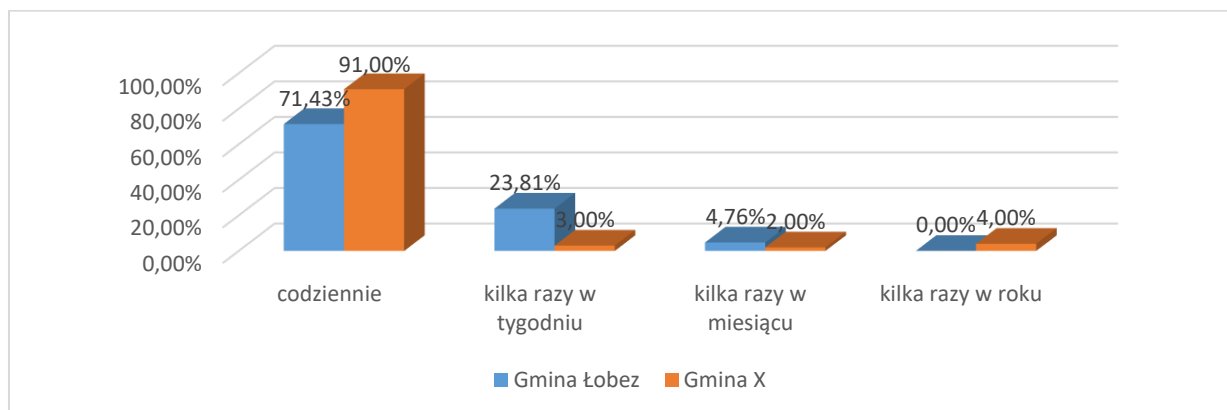
W Gminie X widzimy podobny obraz, z tym że odsetki są nieco wyższe. Tu 51,47% respondentów wypija 1-2 porcje alkoholu, 33,82% spożywa 3-4 porcje, 8,82% sięga po 5-7 porcji, 2,94% wypija 8-10 porcji, a także 2,94% przyznaje się do spożywania powyżej 10 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym piją.

Wyk. 196. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Jeśli chodzi o częstotliwość palenia papierosów, to w Gminie Łobez 71,43% respondentów pali codziennie, 23,81% pali kilka razy w tygodniu, a 4,76% pali kilka razy w miesiącu. Nie ma osób, które palą tylko kilka razy w roku. W Gminie X zdecydowanie większa część respondentów, bo aż 91,00%, pali codziennie. Jednakże tylko 3,00% pali kilka razy w tygodniu, 2,00% palą kilka razy w miesiącu, a 4,00% pali kilka razy w roku. Należy zauważyć, że odsetek osób palących codziennie w Gminie Łobez jest niższy w porównaniu do Gminy X, gdzie jest on znacznie wyższy.

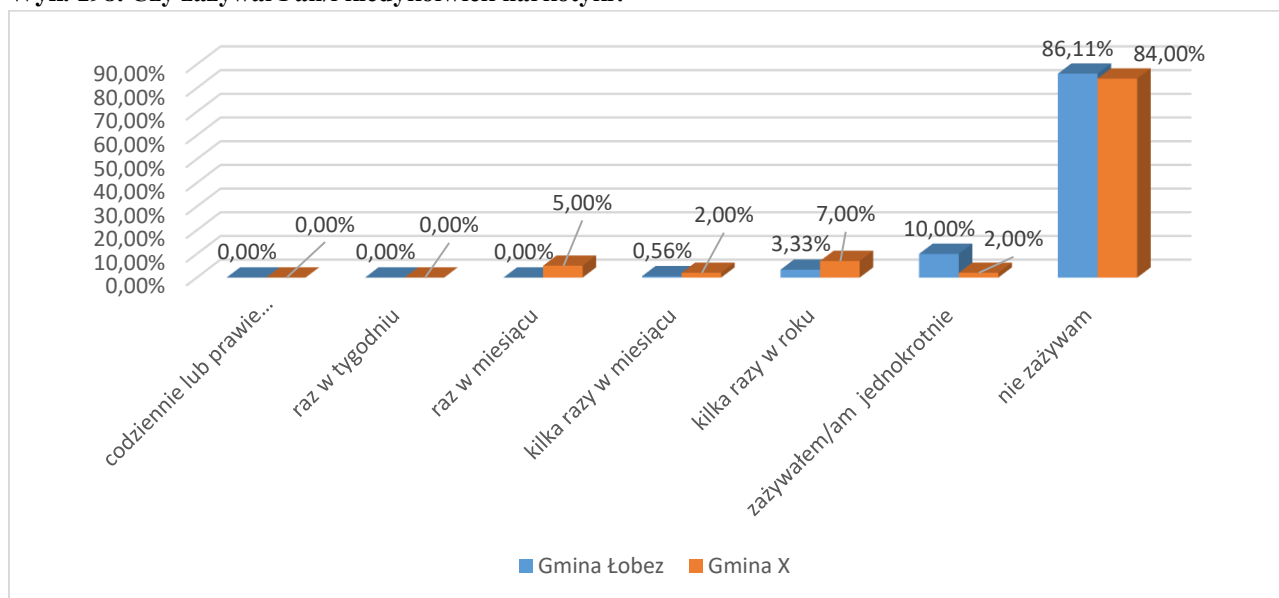
Wyk. 197. Jak często pali Pan/i papierosy?

Jeśli chodzi o zażywanie środków psychoaktywnych, to w Gminie Łobez żaden z respondentów nie zgłosił regularnego zażywania tych substancji codziennie lub prawie codziennie ani raz w tygodniu. Jedynie 3,33% respondentów przyznało się do zażywania środków psychoaktywnych kilka razy w roku, a 10,00% zażywało je jednokrotnie. Większość respondentów, bo 86,11%, zadeklarowała, że nie zażywa tego rodzaju substancji.

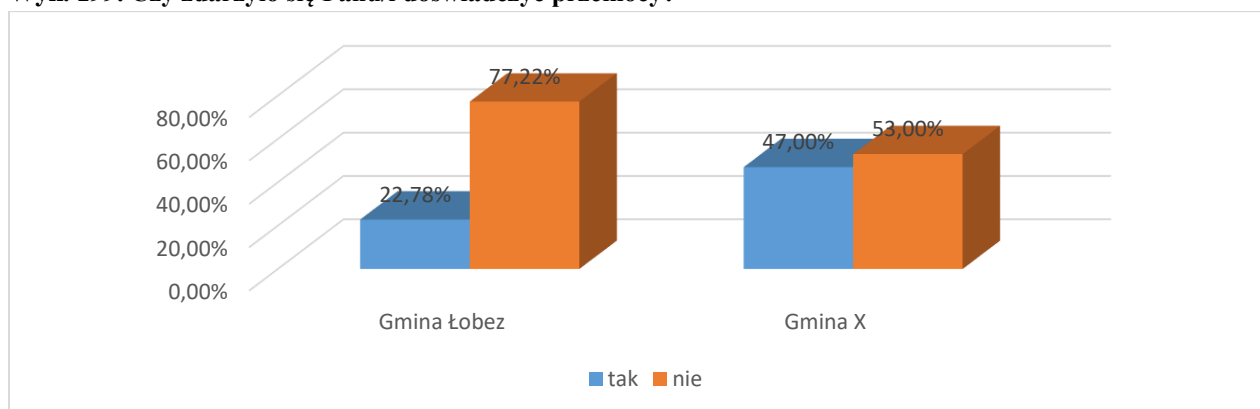
W Gminie X również nie ma osób, które zażywają środki psychoaktywne codziennie lub prawie codziennie ani raz w tygodniu. 5,00% respondentów zażywa te substancje raz w miesiącu, 2,00% kilka razy w miesiącu, a 7,00% kilka razy w roku. Większość respondentów, tj. 84,00%, nie zażywa środków psychoaktywnych.

Wyk. 198. Czy zażywał Pan/i kiedykolwiek narkotyki?

W badaniach przeprowadzonych w Gminie Łobez 22,78% respondentów przyznało, że doświadczyło przemocy, podczas gdy 77,22% stwierdziło, że nie miało takiego doświadczenia. Natomiast w Gminie X odsetek osób doświadczających przemocy był wyższy i wynosił 47,00%, przy jednoczesnym 53,00% respondentów, którzy nie mieli takiego doświadczenia. Porównując te wyniki, można zauważyć, że w Gminie X problem przemocy wydaje się być bardziej rozpowszechniony w porównaniu z Gminą Łobez.

Wyk. 199. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

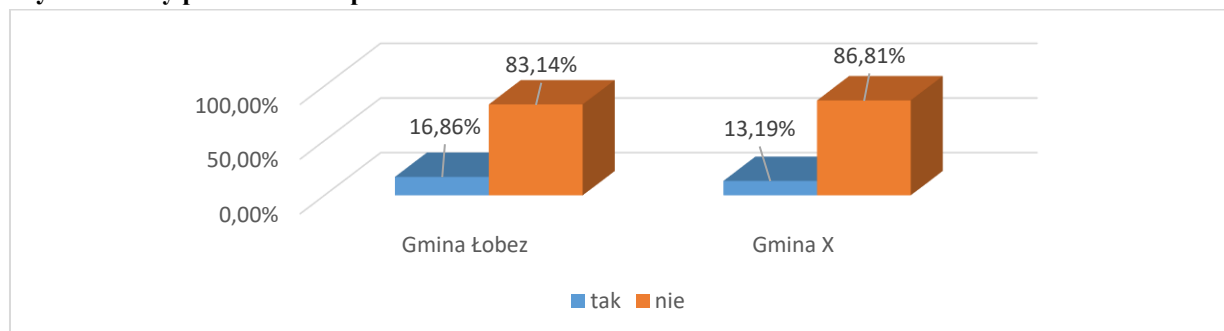
7.2. Porównanie skali problemów społecznych wśród uczniów z obu gmin

Przeprowadzono także analizę porównawczą wyników uczniów szkół podstawowych z Gminy Łobez i Gminy X w celu oceny występowania problemów społecznych wśród tej grupy uczniów. Nie uwzględniono wyników uczniów szkół ponadpodstawowych ze względu na brak ich udziału w badaniach w Gminie X.

W Gminie Łobez 16,86% respondentów przyznało, że próbowało pić alkohol, podczas gdy w Gminie X ten odsetek wyniósł nieco niższej, wynosząc 13,19%. Warto zaznaczyć, że w obu gminach większość respondentów (83,14% w Gminie Łobez i 86,81% w Gminie X) nigdy nie próbowała alkoholu.

Analizując te wyniki, można zauważyć, że obie gminy mają zbliżone tendencje do unikania próbowania alkoholu, przy czym Gmina Łobez ma nieco wyższy odsetek osób, które próbowały alkoholu. Jednak różnica między tymi wynikami jest stosunkowo niewielka i może wynikać z różnic w populacji lub innych czynników społecznych.

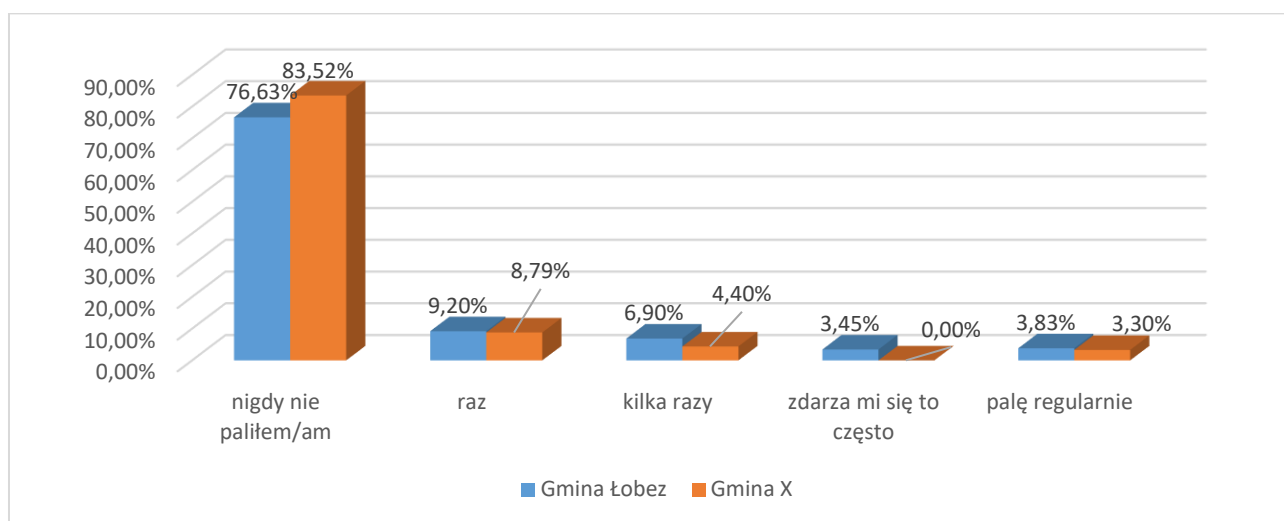
Wyk. 200. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Porównując wyniki dotyczące próbowania palenia papierosów między Gminą Łobez a Gminą X, można zauważyć pewne różnice. W Gminie Łobez większość respondentów (76,63%) nigdy nie próbowała palić papierosów, podczas gdy w Gminie X ten odsetek wynosi 83,52%, co wskazuje na wyższą tendencję do unikania próbowania palenia w Gminie X. Jeśli chodzi o osoby, które próbowały palić papierosy, to w Gminie Łobez łącznie 23,38% respondentów próbowało palić papierosy, w tym 9,20% paliło raz, 6,90% kilka razy, 3,45% zdarzało się to często, a 3,83% paliło regularnie.

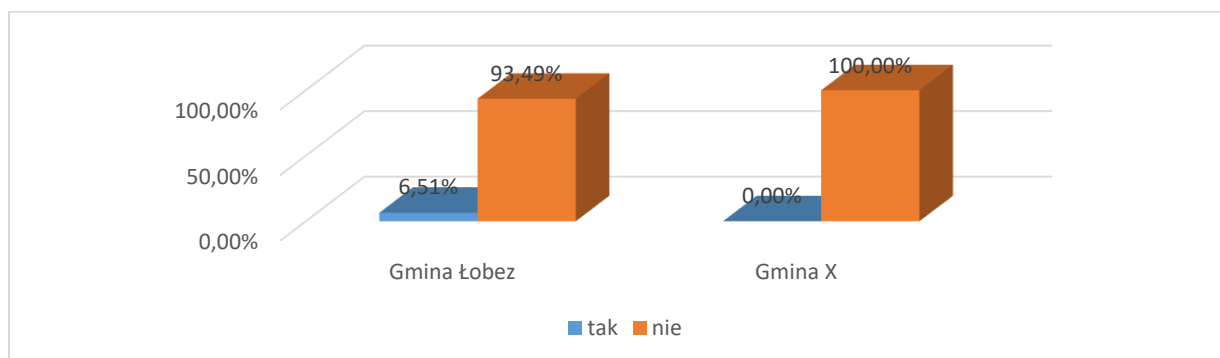
Natomiast w Gminie X tylko 16,49% respondentów próbowało palić, w tym 8,79% raz, 4,40% kilka razy i 3,30% paliło regularnie. Analizując te wyniki, można stwierdzić, że w Gminie Łobez istnieje nieco wyższa skłonność do próbowania palenia papierosów w porównaniu do Gminy X, gdzie odsetek osób, które nigdy nie próbowały, jest wyższy. Jednak różnice te nie są bardzo znaczące.

Wyk. 201. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

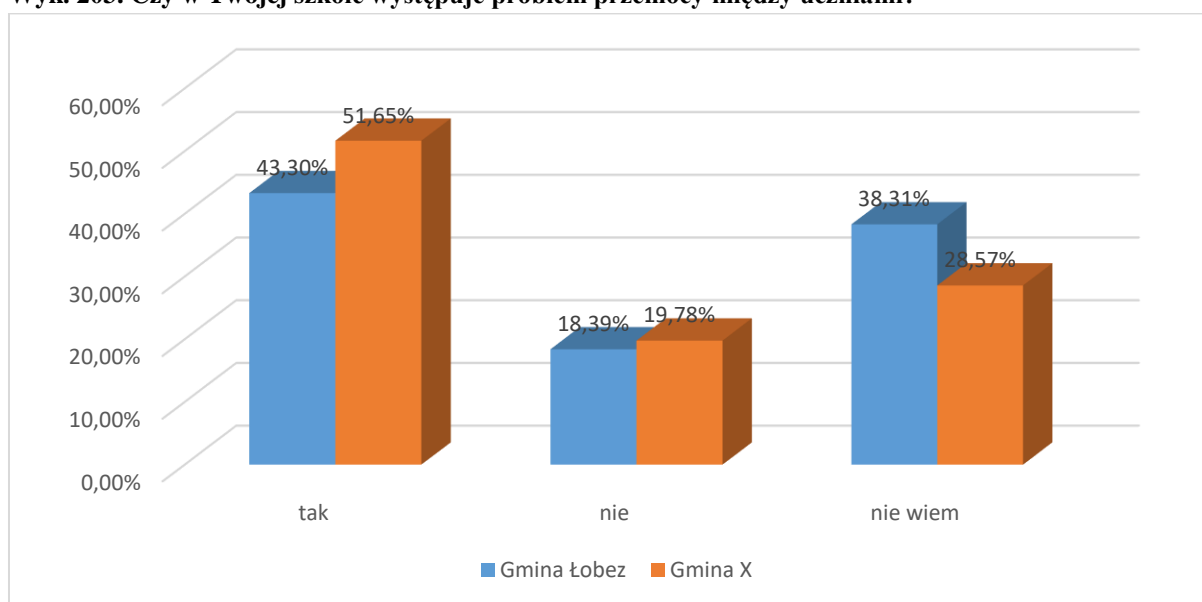
W Gminie Łobez 6,51% respondentów przyznało, że próbowało zażywać narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne. W przeciwieństwie do tego, w Gminie X ten odsetek wyniósł 0,00%, co oznacza, że żaden z respondentów z tej gminy nie próbował tego rodzaju substancji.

Wyk. 202. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Analizując wyniki dotyczące występowania problemów z przemocą między uczniami w szkołach Gminy Łobez i Gminy X, można zauważyć pewne różnice. W Gminie Łobez 43,30% respondentów stwierdziło, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. W przypadku Gminy X odsetek ten wyniósł nieco wyżej, aż 51,65%. Z drugiej strony, w Gminie Łobez 38,31% respondentów odpowiedziało, że nie wie, czy w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. W Gminie X odsetek osób, które nie wiedziały na ten temat, wyniósł 28,57%. Analiza tych wyników sugeruje, że w Gminie X istnieje wyższa świadomość występowania problemów z przemocą między uczniami w szkołach w porównaniu do Gminy Łobez. Jednak w obu gminach znaczna liczba respondentów nie jest pewna, czy problem ten występuje w ich szkołach.

Wyk. 203. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

8. WNIOSKI

Przeprowadzenie badań ilościowych i analizy porównawczej wśród różnych grup społecznych w Gminie Łobez, takich jak dorośli mieszkańcy, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz sprzedawcy napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, pozwoliło na sformułowanie poniższych wniosków.

8.1. Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców

Problem alkoholowy

Problem związany z nadmiernym spożywaniem alkoholu wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łobez wydaje się być na stosunkowo niewielką skalę. Większość ankietowanych, bo aż 77,78%, przyznaje się do spożywania alkoholu, przy czym tylko 2,78% robi to codziennie. Główne alkohole spożywane przez respondentów to piwo (45,71%) i wino (39,29%). Co ważne, większość z nich pije w umiarkowanych ilościach (77,15%). Tylko 2,14% badanych przyznało się do jednorazowego spożycia bardzo dużej ilości alkoholu, przekraczającej 10 porcji.

Towarzyskie okoliczności, takie jak spotkania z przyjaciółmi, są głównym powodem sięgania przez dorosłych mieszkańców Gminy Łobez po alkohol, co deklaruje 58,57% ankietowanych.

Co do wykonywania obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu, problem wydaje się ograniczony, gdyż tylko 7,86% respondentów przyznaje się do takiego zachowania, a większość z nich (6,43%) robi to rzadko. Również prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu nie jest powszechnym zjawiskiem w Gminie Łobez, bo tylko 3,57% ankietowanych przyznaje się do takiego zachowania, a 2,86% z nich zrobiło to jednorazowo.

Warto podkreślić, że mieszkańcy wykazują świadomość konsekwencji picia alkoholu przez kobiety w ciąży, choć jednocześnie 33,89% ankietowanych twierdzi, że widziało kobiety w ciąży pijące alkohol w swojej miejscowości.

Problem nikotynowy

Po przeanalizowaniu problemu palenia tytoniu wśród dorosłych ankietowanych, można zauważyć, że 51,66% badanych sięga po papierosy, przy czym 71,43% z nich pali je codziennie. Jeśli chodzi o liczbę wypalanych papierosów, to 26,19% respondentów wypala mniej niż 5 papierosów dziennie, 11,90% osób między 16 a 25 sztukami, a kolejne 42,86% pali od 6 do 15 papierosów dziennie. Najczęstszym powodem sięgania po papierosy wśród respondentów jest stres (54,76%). Co istotne, większość z badanych wielokrotnie próbowała rzucić palenie, niestety bez skutku (40,48%).

Problem narkotykowy

Problem związany z używaniem narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łobez nie wydaje się być na dużą skalę, ponieważ tylko 20,00% badanych przyznało się do spożywania środków psychoaktywnych. Spośród tych osób, 10,00% zażywało te substancje jednorazowo. Pozostałe 3,33% respondentów sięgało po narkotyki lub dopalacze kilka razy w roku, a 0,56% kilka razy w miesiącu.

Osoby, które sięgały po narkotyki lub dopalacze, głównie robiły to z ciekawości (88,00%) i dla lepszej zabawy (56,00%). Warto również zaznaczyć, że ankietowani uważają, że pozyskanie narkotyków (34,44%) lub dopalaczy (25,56%) na terenie Gminy Łobez jest łatwe.

Problem przemocy

Mieszkańcy wykazują wiedzę na temat różnych form zachowań przemocowych oraz wiedzą, do kogo mogą się zwrócić w przypadku doświadczania przemocy. Z wyników zebranych podczas badań wynika, że 22,78% ankietowanych miało doświadczenia związane z przemocą. Przeważająca większość osób doznała przemocy psychicznej (85,37%), a 56,10% respondentów miało doświadczenia z przemocą fizyczną. W większości przypadków przemocą stosowaną wobec ankietowanych zajmował się partner lub partnerka (70,73%), a także ojciec (51,22%). Warto zaznaczyć, że 2,78% badanych uważa, że stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest akceptowalnym sposobem wychowywania. Co więcej, 6,11% respondentów uważa, że przemoc może być usprawiedliwiona w pewnych sytuacjach.

Wyniki badań wykazują, że mieszkańcy posiadają pewną wiedzę na temat różnych form zachowań przemocowych oraz wiedzą, gdzie mogą szukać pomocy w przypadku doświadczania przemocy. Jednak nadal istnieje grupa osób, która doświadcza przemocy w różnych formach. Wnioski z przeprowadzonych badań wskazują na potrzebę dalszej edukacji i działań informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy. Warto kontynuować działania mające na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy psychicznej i fizycznej oraz dostępnych form pomocy dla ofiar. Ponadto, istnieje potrzeba skierowania większej uwagi na kwestię stosowania kar cielesnych wobec dzieci oraz usprawiedliwiania przemocy w niektórych sytuacjach. Edukacja i działania profilaktyczne mogą przyczynić się do zmniejszenia akceptacji przemocy oraz poprawy sytuacji ofiar przemocy.

Problem uzależnień behawioralnych

Większość dorosłych mieszkańców regularnie korzysta z komputera i Internetu, przy czym aż 89,44% respondentów deklaruje, że robi to codziennie. Z tego grona osób, 45,61% przegląda Internet przez 1-2 godziny dziennie, a 25,15% spędza online więcej niż 3 godziny dziennie. Pytając o cele korzystania z komputera i sieci, najczęściej wskazywane odpowiedzi to szukanie informacji (94,74%), zakupy online (71,93%), utrzymywanie kontaktu z przyjaciółmi (64,91%) oraz oglądanie filmów (30,99%). Badani wykazują również świadomość zjawiska cyberprzemocy (92,78%), przy czym 16,67% osób doświadczyło jej osobiście. Najczęstsze przejawy cyberprzemocy to ośmieszanie (80,00%). Niemniej jednak, ponad połowa badanych (65,56%) nie jest świadoma istnienia organizacji lub serwisów internetowych oferujących wsparcie dla ofiar cyberprzemocy. Jednakże 34,44% respondentów jest świadoma istnienia takich instytucji.

Warto zaznaczyć, że w Gminie Łobez nie jest obecna wysoka liczba osób uzależnionych od hazardu. Jedynie 7,78% respondentów wielokrotnie brało udział w konkursach organizowanych przez media lub operatorów telefonicznych. 2,22% osób regularnie grało na automatach lub w salonach gier, a 3,89% uczestniczyło w zakładach bukmacherskich.

8.2. Problemy społeczne wśród uczniów

Problem alkoholowy

Wśród uczniów klas 4-5 tylko niewielki odsetek, wynoszący 7,37%, przyznał się do próbowania alkoholu. Natomiast w grupie uczniów klas 6-8 odsetek ten jest wyższy i wynosi 16,86%, co sugeruje, że z wiekiem wzrasta zainteresowanie alkoholem. Największy odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z alkoholem, pochodzi z grupy starszych uczniów, gdzie aż 44,50% przyznało się do takiego doświadczenia. W przypadku najstarszych uczniów alkoholu próbują głównie mężczyźni (10,68%), podczas gdy u kobiet (3,45%) jest to rzadsze zjawisko. W grupie uczniów klas 6-8, odsetek ten wynosi 13,87% u chłopców i 20,16% u dziewcząt. W najmłodszej grupie wiekowej alkoholu próbuje 42,86% dziewcząt i 46,20% chłopców.

Niepokojący jest fakt, że młodzież sięga po alkohol w bardzo młodym wieku. Uczniowie deklarują, że pierwszy raz sięgali po alkohol w wieku 8-10 lat (54,14% uczniów klas 4-5, 40,91% uczniów klas 6-8 i 5,42% uczniów szkoły ponadpodstawowej). W większości przypadków wybierają piwo – (64,29% uczniów klas 4-5, 59,09% uczniów klas 6-8 i 83,73% uczniów szkoły ponadpodstawowej).

Większość uczniów, zarówno młodszych (77,27%) jak i starszych (82,53%), nie doświadczyła negatywnych skutków spożywania alkoholu. Warto zwrócić uwagę, że większość ankietowanej młodzieży uważa, że ich rodzice wiedzą, że sięgają po alkohol (61,36% uczniów młodszych i 88,55% uczniów starszych), ale często rodzice nie podejmują działań w tym zakresie (51,85% uczniów młodszych i 46,26% uczniów starszych). To alarmujące dane, które sugerują, że rodzice mogą nie posiadać wystarczającej wiedzy na temat skutków spożywania środków uzależniających przez dzieci i młodzież, bądź też nie potrafią skutecznie komunikować się ze swoimi dziećmi.

Młodzież twierdzi, że alkohol jest łatwo dostępny na terenie Gminy Łobez – takie odpowiedzi udzieliło 21,46% uczniów młodszych i 54,42% uczniów starszych. Dodatkowo, uczniowie przyznają, że to ich rówieśnicy często sami kupują alkohol (10,34% uczniów podstawówki i 32,44% uczniów szkoły ponadpodstawowej).

Problem nikotynowy

Na podstawie udzielonych odpowiedzi wynika, że w przypadku uczniów szkoły podstawowej, klas 4-5, 11,05% uczniów przyznało się do palenia. Z tej grupy, 6,32% uczniów paliło tylko raz w życiu, a kolejne 3,68% robiło to kilka razy. Jedynie 0,53% uczniów przyznało się, że często pali, zaś kolejne 0,53% pali regularnie. W przypadku uczniów klas 6-8 do palenia przyznało się 23,38% uczniów. Spośród nich, 9,20% paliło jednorazowo, 6,90% robiło to kilka razy, 3,45% pali często, a kolejne 3,83% uczniów pali regularnie. Natomiast w grupie najstarszych uczniów (szkoła ponadpodstawowa), do palenia przyznało się aż 38,07% z nich. Spośród nich, 7,77% uczniów paliło jednokrotnie, 16,09% kilka razy, 4,29% pali często, a 9,92% pali regularnie. Warto zwrócić uwagę, że 19,67% uczniów młodszych i 8,45% uczniów starszych pali codziennie więcej niż 20 papierosów, co sugeruje możliwe uzależnienie.

Jeśli chodzi o ilość wypalanych papierosów, w tym okresie 65,57% młodszych uczniów oraz 67,61% starszych uczniów przyznało się do wypalenia razem 5 papierosów. Między 6 a 10 papierosów wypaliło 6,56% uczniów młodszych i 4,93% uczniów starszych, podczas gdy między 11 a 20 papierosów zapaliło 4,92% uczniów młodszych i 4,23% uczniów starszych. Jeśli chodzi o codzienne palenie, 6,34% starszych uczniów pali do 5 papierosów, 3,52% uczniów szkoły ponadpodstawowej pali od 6 do 10 papierosów, a 3,28% młodszych uczniów i 4,93% starszych uczniów pali od 11 do 20 papierosów dziennie. Co więcej, aż 19,67% uczniów szkoły podstawowej i 8,45% uczniów szkoły ponadpodstawowej pali więcej niż 20 papierosów dziennie.

Problem narkotykowy

Analizując kontakt uczniów z substancjami psychoaktywnymi, można zauważyć, że tylko niewielki odsetek uczniów miał kontakt z narkotykami lub dopalaczami. Wśród uczniów klas 4-5, 1,58% przyznało się do takiego kontaktu, podczas gdy w klasach 6-8 odsetek ten wyniósł 6,51%, a wśród starszych uczniów sięgnął 6,97%.

W klasach 6-8 szkoły podstawowej, 35,29% uczniów przyznało się do zażywania marihuany, haszyszu, innych form konopi, amfetaminy oraz ekstazy. Natomiast w szkole ponadpodstawowej, marihuana lub haszysz były zażywane przez aż 96,15% uczniów. Amfetamina była stosowana przez 42,31% badanych, a inne formy konopi oraz LSD przez 23,08%.

Uczniowie sięgają po narkotyki głównie z ciekawości (52,94% uczniów młodszych i 46,15% uczniów starszych) oraz dla zabawy (35,2% uczniów młodszych i 53,85% uczniów starszych). Warto zaznaczyć, że większość młodzieży nie posiada wiedzy na temat dostępności narkotyków i dopalaczy w Gminie Łobez. Według uczniów, substancje psychoaktywne można nabyć przede wszystkim na osiedlu (5,63% uczniów młodszych i 7,66% uczniów starszych).

Problem przemocy

Na podstawie zebranych danych wynika, że uczniowie wykazują zrozumienie zachowań przemocowych oraz potrafią rozróżnić różne typy przemocy.

Jeśli chodzi o doświadczenie przemocy wśród uczniów różnych etapów edukacyjnych, wyniki były następujące: W klasach 4-5 szkoły podstawowej, 36,84% uczniów przyznało się do doświadczenia przemocy, podczas gdy 63,16% odpowiedziało negatywnie. W klasach 6-8 odpowiednio 33,33% uczniów przyznało się do doświadczenia przemocy, a 66,67% zaprzeczyło. Natomiast w szkole ponadpodstawowej, 37,80% uczniów potwierdziło, że doświadczyło przemocy, w porównaniu do 62,20% uczniów, którzy stwierdzili, że nie mieli takich doświadczeń.

Jeśli chodzi o przemoc fizyczną, uczniowie klas 6-8 szkoły podstawowej odpowiedzieli, że 29,12% z nich doświadczyło takiej przemocy, podczas gdy 70,88% odpowiedziało przecząco. W szkole ponadpodstawowej, 24,13% uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy fizycznej, natomiast 75,87% uczniów odpowiedziało, że nie spotkali się z taką formą agresji.

Pytania dotyczące przemocy ekonomicznej były skierowane tylko do uczniów szkół ponadpodstawowych. Z zebranych danych wynika, że 11,53% uczniów doświadczyło przemocy ekonomicznej. Natomiast w pytaniu o doświadczenie przemocy seksualnej, twierdząco odpowiedziało 10,99% uczniów.

Jeśli chodzi o problem przemocy między uczniami w szkołach, 45,79% uczniów klas 4-5 odpowiedziało, że takowy problem występuje w ich szkole. Jednakże, 18,95% uczniów odpowiedziało negatywnie, a 35,26% uczniów stwierdziło, że nie wie, czy taki problem istnieje. W klasach 6-8, 43,30% uczniów również odpowiedziało, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. 18,39% uczniów odpowiedziało negatywnie, a 38,31% uczniów stwierdziło, że nie wie, czy taki problem istnieje. W szkole ponadpodstawowej, tylko 19,57% uczniów odpowiedziało twierdząco na pytanie o występowanie problemu przemocy między uczniami w ich szkole. 20,11% uczniów odpowiedziało negatywnie, a znaczna większość, tj. 60,32%, stwierdziła, że nie wie, czy taki problem istnieje.

Problem uzależnień behawioralnych

Badanie koncentrowało się na dwóch głównych obszarach: uzależnieniach behawioralnych oraz cyberprzemocy wśród uczniów różnych grup wiekowych. Wyniki wskazują na niską świadomość uzależnień behawioralnych wśród młodszych uczniów (klasy 4-5 szkoły podstawowej), gdzie tylko 10% uczniów zdaje się rozumieć pojęcie uzależnień behawioralnych. W grupie starszych uczniów (klasy 6-8 szkoły podstawowej i szkoła ponadpodstawowa) odsetek rozumiejących to pojęcie jest wyższy, ale nadal stanowi mniejszość. W szkole ponadpodstawowej 32,44% uczniów wydaje się rozumieć uzależnienia behawioralne. To sugeruje potrzebę rozszerzenia edukacji na ten temat w szkołach.

Jeśli chodzi o korzystanie z komputera i Internetu, uczniowie różnych grup wiekowych spędzają znaczną ilość czasu na tych aktywnościach. Nawet młodsze dzieci (klasy 4-5) intensywnie korzystają z technologii, przy czym większość z nich poświęca na to od 1 do 3 godzin dziennie. Wraz z wiekiem i przechodzeniem do wyższych klas wzrasta czas spędzany online. Kontakt ze znajomymi pozostaje głównym celem korzystania z Internetu, ale również rozrywka, takie jak oglądanie filmów i słuchanie muzyki, odgrywa istotną rolę.

Co do kwestii prywatności, większość uczniów odrzuca pomysł podawania swoich danych osobowych osobom poznawanym w Internecie, co jest pozytywnym sygnałem.

8.3. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców

W opinii sprzedawców próby nabycia alkoholu przez osoby nietrzeźwe nie są rzadkością. Pięć z nich doświadczyło tego wielokrotnie, sześciu spotkało się z tym raz lub kilkakrotnie, a czworo nigdy nie miało takiej sytuacji. Warto zaznaczyć, że ankietowani podkreślają, że osobiście nie sprzedawali alkoholu osobom nieletnim, choć tylko jeden z nich przyznał, że zdarzyło mu się to sporadycznie. Należy jednak zwrócić uwagę, że pytanie dotyczyło nielegalnych działań, co mogło skłonić ankietowanych do nieujawniania prawdziwych informacji.

W opinii sprzedawców, próby nabycia alkoholu przez nieletnich nie są rzadkością. Tylko jeden z ankietowanych nie miał z tym do czynienia. Siedmiu z nich spotkało się z taką sytuacją raz lub kilka razy, a kolejnych siedmiu stwierdziło, że to zjawisko często występujące. Warto zaznaczyć, że trzech sprzedawców przyznało się do sprzedawania alkoholu osobom w stanie nietrzeźwości, choć w ich przypadku zdarzało się to sporadycznie, a jeden z nich robił to wielokrotnie. Jedenaścioro respondentów nigdy nie znalazło się w takiej sytuacji.

Jeden z ankietowanych przyznał się do sprzedaży papierosów osobom niepełnoletnim, podczas gdy pozostali sprzedawcy nigdy tego nie uczynili. Podobnie jak w przypadku sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, jest to działanie zabronione prawnie, co może powodować, że ankietowani nie przyznają się do takich praktyk.

Co ciekawe, jedenastu respondentów zdaje sobie sprawę, że alkoholu nie wolno sprzedawać osobom w stanie nietrzeźwości, niepełnoletnim oraz w zamian za kredyt czy zastaw. Niemniej jednak, dwóch z ankietowanych mylnie uważa, że alkoholu nie można sprzedawać osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz kobietom w ciąży. Dodatkowo, dwie osoby błędnie sądzą, że zakaz dotyczy kobiet w ciąży, osób poniżej 18 roku życia oraz sprzedaży na kredyt lub zastaw. Warto podkreślić, że prawo nie zabrania sprzedaży alkoholu kobietom w ciąży.

9. REKOMENDACJE

Głównym celem przeprowadzonej diagnozy było scharakteryzowanie wybranych problemów społecznych w Gminie Łobez poprzez analizę opinii dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej, oraz pracowników punktów sprzedaży alkoholu. To badanie miało na celu dostarczenie danych, które mogą być użyteczne do tworzenia programów pomocowych mających na celu poprawę warunków życia mieszkańców gminy.

Wyniki badań, przeprowadzonych przy użyciu ankiet, sugerują, że w Gminie Łobez istnieje ryzyko uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz problem przemocy w rodzinach. Jednakże skala tych problemów nie wydaje się być bardzo rozległa.

Zgromadzone podczas badań dane stanowią podstawę do opracowania kompleksowego programu działań naprawczych. Będzie to wymagało współpracy i skoordynowanych wysiłków różnych instytucji oraz zaangażowanych osób w celu rozwiązania problemów społecznych i wdrożenia programów profilaktycznych. Poniżej zaprezentowano jedynie możliwe kierunki działań w tym zakresie, które mogą stanowić inspirację do dalszej pracy na najbliższe lata w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym.

Wyżej wymienione informacje mogą być użyte w przyszłości do przeprowadzenia dalszych, bardziej szczegółowych badań wśród mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. Na podstawie przeprowadzonej analizy problemów społecznych zostały sformułowane zalecenia skierowane do mieszkańców Gminy Łobez, które powinny mieć charakter długoterminowy i wszechstronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) informuje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego, które prowadzą do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji oraz innych zachowań antyspołecznych, rozpoczyna się w okresie dojrzewania. Dlatego dzieci i młodzież stanowią grupę, która wymaga szczególnie intensywnych działań profilaktycznych.

Uwaga powinna być skoncentrowana przede wszystkim na najmłodszych, aby zapobiec i zmniejszyć występowanie takich zachowań. Środowisko szkolne ma ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, dlatego jego kształtowanie może przyczynić się do poprawy zdrowia psychicznego. Wyniki australijskich badań przeprowadzonych na zlecenie WHO pozwalają na wyodrębnienie najważniejszych czynników, które chronią oraz czynników ryzyka:

Czynniki ryzyka:

- Przemoc rówieśnicza
- Odrzucenie przez rówieśników
- Słaba więź ze szkołą
- Brak kontroli nad własnym zachowaniem
- Destrukcyjna grupa rówieśnicza
- Niepowodzenia szkolne

Czynniki chroniące to te elementy, które osłabiają wpływ czynników ryzyka, zwiększając "odporność" jednostki i zmniejszając prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych. Możemy je podzielić na kilka kategorii:

- Poczucie przynależności
- Tworzenie pozytywnego klimatu w szkole
- Przyjaźnie nastawiona grupa rówieśnicza
- Okazje do osiągnięć i sukcesów
- Stanowczy brak akceptacji przemocy w szkole

Te wymienione czynniki chroniące mają powszechny charakter i stanowią skuteczne narzędzia oddziaływania na młodszych mieszkańców gminy, czyli uczniów szkół. Najlepiej wprowadzać te czynniki chroniące poprzez organizację warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące, a czynniki ryzyka osłabiane. Warto pamiętać, że działania skoncentrowane na jednym temacie, na przykład przemocy, mogą przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych ryzykownych zachowań.

Głównym zaleceniem kierującym działaniami profilaktycznymi jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz promowanie współpracy między nauczycielami w szkole. Należy także wspierać konstruktywne zainteresowania i zajęcia pozalekcyjne młodzieży. Do najważniejszych i skutecznych czynników chroniących uczniów przed angażowaniem się w zachowania problemowe można zaliczyć:

- Pozytywne podejście do nauczycieli
- Udział w zajęciach pozalekcyjnych
- Aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych
- Dobre relacje z rodzicami, w tym monitorowanie miejsc, w których uczeń spędza czas wolny.

Efektywna ochrona młodzieży związana jest z odpowiednim zrozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych charakterystycznych dla okresu adolescencji. Dlatego ważne jest wspieranie pedagogów i nauczycieli zarówno w ramach kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, aby zdobywali wiedzę i rozwijali umiejętności w rozpoznawaniu wyzwań i trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju.

Program profilaktyczny powinien być uwzględniony również w działaniach związanych z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów związanymi z alkoholem, skierowanych do wszystkich mieszkańców Gminy Łobez. Powinien zawierać działania profilaktyczno-informacyjne, które promują zdrowy styl życia i zmianę postaw, korzystając z programów profilaktycznych zalecanych przez środowisko. Program ten powinien także obejmować działania z zakresu profilaktyki ogólnej, selektywnej i ukierunkowanej na osoby uzależnione, które spożywają alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy, a także ich rodziny oraz osoby zagrożone przemocą lub regularnie doświadczające przemocy. Aby zapewnić skuteczność, te działania powinny być kontynuowane długoterminowo i systematycznie.

Na podstawie wyników badania, sugeruje się podejmowanie działań w określonych obszarach:

1) Zapobieganie powstawaniu problemów uzależnień chemicznych:

- Wyniki analizy wykazały, że poziom problemów związanych z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców i uczniów nie jest obecnie znaczący. Niemniej jednak, ważne jest, aby podejmować regularne działania profilaktyczne, aby zapobiec ewentualnemu wzrostowi problemów z uzależnieniem zarówno wśród młodszych, jak i starszych respondentów. W związku z tym, zaleca się wprowadzenie programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych, które będą dotyczyły uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz promowania zdrowego stylu życia.
- Przeprowadzenie działań prewencyjnych na poziomie powszechnym wśród dzieci i młodzieży poprzez realizację programu zalecanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) o nazwie "Fantastyczne możliwości" jest głównym celem. Program ten ma na celu opóźnienie rozpoczęcia spożywania alkoholu przez dzieci oraz ograniczenie problemów związanych z nadmiernym piciem alkoholu w okresie dorastania. Realizacja programu polega na wzmacnianiu czynników ochronnych w rodzinach, na poziomie jednostkowym i w relacjach rówieśniczych. Szczegółowe informacje na ten temat są dostępne na stronie internetowej: <https://programyrekomendowane.pl>.
- Realizowanie działań o jak najszerszym zasięgu, które dotkną wszystkie dzieci i młodzież, ma na celu zmniejszenie liczby uczniów, którzy zaczynają picie alkoholu we wczesnym wieku. Możliwe skuteczne podejścia to na przykład wprowadzenie tematycznych zajęć wychowawczych, podczas których opiekunowie podejmują działania prewencyjne. Te zajęcia mogą obejmować edukacyjne warsztaty, korzystanie z źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami, takimi jak osoby pracujące z osobami uzależnionymi, lub zajęcia, które pomagają uczniom rozwijać zdolności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Przeprowadzenie szkoleń dla rodziców ma na celu przekazanie im wiedzy na temat problemu picia alkoholu przez dzieci, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej oraz sposobów, aby temu zapobiec. Ważne jest, żeby rodzice zdawali sobie sprawę z ryzyka związanego z tym, że pozwalają swoim dzieciom na spożywanie alkoholu, nawet jeśli uważają, że mają nad tym kontrolę. Ponadto, rodzice powinni być przeszkoleni w tym, jak reagować w przypadku, gdy ich dziecko skonsumuje alkohol. Warto skorzystać z bezpłatnego przewodnika "Jak rozmawiać z dzieckiem o alkoholu?", dostępnego na stronie trzymajpion.pl. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców i współpraca z nimi w realizacji działań profilaktycznych, zgodnie z zaleceniami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021.
- W działaniach profilaktycznych zaleca się zastosowanie strategii edukacyjnej, która ma na celu rozwijanie istotnych umiejętności psychicznych i społecznych. To oznacza realizację ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych i warsztatów, które pomogą uczestnikom w rozwoju asertywności, umiejętności nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów i podniesienia poczucia własnej wartości. Programy edukacyjne, oparte na tej strategii, często składają się z zestawów ćwiczeń, które pozwalają uczestnikom zidentyfikować swoje obszary do poprawy i rozpocząć pracę nad nimi.

- Warto także wspierać uczniów, którzy doświadczają trudności w nauce, ponieważ zauważa się związek między trudnościami edukacyjnymi a podejmowaniem ryzykownych zachowań.
- Dodatkowo, istotne jest informowanie uczniów o dostępnych formach wsparcia w przypadku, gdy mają w rodzinie osobę uzależnioną. Nauczyciele, wychowawcy i pracownicy placówek edukacyjnych odgrywają ważną rolę w rozpoznawaniu dzieci dotkniętych tym problemem poprzez obserwację i dyskretne rozmowy, które pozwalają wykryć symptomy wskazujące na to, że dziecko cierpi z powodu uzależnienia jednego z członków rodziny.
- Zajęcia sportowe powinny służyć wzmocnieniu czynników ochronnych, szczególnie poprzez prezentację wzorców trzeźwości przez autorytety, takie jak trenerzy, znani sportowcy czy nauczyciele wychowania fizycznego. Dodatkowo, powinny rozwijać zainteresowania, jednocześnie jasno określając zasady zachowania w różnych sytuacjach, takie jak postawa wobec używek, rozwiązywanie konfliktów i eliminacja przemocy. Kluczowe jest także to, że osoby prowadzące te zajęcia powinny posiadać odpowiednie przygotowanie i wiedzę z zakresu profilaktyki.
- W zakresie działań profilaktycznych, istotne jest stosowanie strategii informacyjnej, polegającej na przekazywaniu wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów. Dla skutecznego przekazu tej wiedzy, warto zaprosić wykwalifikowaną osobę, na przykład lekarza, który profesjonalnie przekaze uczniom odpowiednie informacje na temat skutków takiego zachowania.
- Kolejnym ważnym aspektem jest rozwijanie umiejętności budowania samokontroli, co stanowi uniwersalny czynnik ochronny przed paleniem papierosów i innymi zachowaniami ryzykownymi u młodych ludzi.
- Szkoła powinna także prowadzić działania profilaktyczne, których celem jest przekazywanie wiedzy na temat konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych związanych z zażywaniem narkotyków i dopalaczy. Można to osiągnąć poprzez ulotki, broszury czy plakaty zawierające stosowne informacje.
- Ważnym krokiem jest także zapewnienie współpracy różnych instytucji i ośrodków zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień na poziomie lokalnym. Dla skutecznej interwencji wobec nastolatków, którzy już sięgają po środki psychoaktywne, kluczowe jest zdobycie ich zaufania, zapewnienie dyskrecji, kompetencji i szybkości działania.
- Dodatkowo, przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla rodziców na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci substancji psychoaktywnych, rozpoznawania takich sytuacji, identyfikowania zachowań ryzykownych oraz sposobów rozmowy z dzieckiem w sytuacjach problematycznych jest niezwykle istotne.
- Należy zorganizować zajęcia mające na celu rozszerzenie wiedzy na temat przemocy. Oprócz omówienia konsekwencji przemocy, należy uwzględnić różne rodzaje przemocy. Warto użyć różnych technik i metod, aby przekazywać informacje w sposób atrakcyjny i aktywny. Skuteczne mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek z sytuacjami przemocowymi, aby lepiej zrozumieć doświadczenia ofiar przemocy), burza mózgów (tworzenie listy zachowań stanowiących przemoc) oraz praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów na rozwiązanie problemu przemocy).
- Należy również zaangażować rodziców i opiekunów w profilaktykę przemocy rówieśniczej, informując ich o podejściu szkoły do przemocy oraz o dostępnych rozwiązaniach i procedurach. Powinni być również informowani o krokach do podjęcia, gdy ich dziecko doświadcza przemocy.

- Warto prowadzić zajęcia psychoedukacyjne w klasach, które pomogą uczniom rozwijać umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmocnić ich poczucie własnej wartości i nauczyć asertywnego zachowania się. Do innych pożądaných działań w zakresie przeciwdziałania przemocy należą: trening empatii (ćwiczenia, które pomagają zrozumieć uczucia i emocje osób doświadczających przemocy), trening atrybucji (ćwiczenia, które pomagają zrozumieć przyczyny zachowań konfliktowych z perspektywy drugiej osoby) oraz symulacje doświadczenia (inscenizowanie różnych sytuacji, aby uczniowie mogli lepiej zrozumieć uczucia i działania innych osób).
- Prowadzenie zajęć integracyjnych w klasach ma na celu budowanie pozytywnego środowiska wychowawczego, wzmocnianie więzi między uczniami, tworzenie relacji opartych na partnerstwie, dobrych stosunkach i wsparciu wzajemnym.
- Konieczne jest również przeprowadzenie warsztatów z uczniami, aby poszerzyć ich wiedzę na temat cyberprzemocy i jej negatywnych skutków. Ważne jest uświadomienie uczniom, gdzie mogą szukać pomocy w przypadku bycia ofiarą lub świadkiem takiej przemocy.
- Nauczyciele powinni również uczestniczyć w szkoleniach, które pomogą im rozwijać umiejętności zarządzania klasą, właściwego reagowania na niepożądane zachowania uczniów, wzmocniania pożądaných zachowań i określania oczekiwań wobec uczniów.
- Ostatecznie, ważne jest opracowanie procedur reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy i podjęcie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy. Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej mającej na celu uświadomienie mieszkańcom Gminy Łobez negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych związanych z nadużywaniem alkoholu oraz mechanizmów uzależnienia. W ramach tej kampanii można wykorzystać różne formy, takie jak ulotki, broszury, plakaty i bilbordy, a także nowe media, aby dotrzeć do jak największej liczby mieszkańców. Tablice informacyjne mogą być umieszczone w miejscach publicznych, takich jak Ośrodek Pomocy Społecznej, ośrodki zdrowia, parafie, szkoły itp. Kampania powinna również zawierać informacje dotyczące dostępnych form pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu oraz dla ich rodzin.
- Wprowadzenie programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) w podstawowej opiece zdrowotnej dla osób, które piją alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy. Istotne jest również zapewnienie finansowania szkoleń dla personelu medycznego, takich jak lekarze i pielęgniarki, w zakresie WRKI oraz dostarczenie personelowi materiałów do przeprowadzania badań przesiewowych oraz materiałów edukacyjnych dla pacjentów, takich jak broszury i ulotki, oraz książek i materiałów dotyczących problemów alkoholowych oraz listy teled adresowej do placówek leczenia uzależnień.
- Wsparcie istniejących miejsc wsparcia społecznościowego dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, w tym poprzez wdrożenie standardów udzielania pomocy oraz organizowanie działań konsultacyjno-superwizyjnych dla pracowników zajmujących się dziećmi.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań zmierzających do zmiany przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez promowanie zerowej tolerancji dla alkoholu wśród kierujących pojazdami.
- Organizowanie szkoleń dla kadr kierowniczych w zakresie właściwego reagowania i podejmowania interwencji wobec pracowników, którzy znajdują się w stanie nietrzeźwym w miejscu pracy.

- Dostarczanie wiedzy lekarzom, psychologom, pedagogom oraz innym osobom zajmującym się pomocą dzieciom z FASD (Zespołem Fetalnego Alkoholowego) oraz ich rodzinom.

2) Zapobieganie powstawaniu problemów uzależnień behawioralnych:

- Rekomendujemy rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu. Ponadto, warto informować mieszkańców na temat wskaźników, które mogą wskazywać na występowanie problemu hazardowego. Pomocne w tym mogą być broszury, ulotki oraz plakaty, które informują o negatywnych skutkach regularnego grania w gry hazardowe i wskazują możliwe formy wsparcia dla osób zmagających się z nałogiem.
- Należy przekazać mieszkańcom informację o dostępnych źródłach pomocy online w przypadku problemów z graniem w gry hazardowe. Strona internetowa <http://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/poradnia-online/> może stanowić cenne źródło wsparcia, gdzie ekspertami udzielającymi porad są osoby z wieloletnim doświadczeniem w profilaktyce i terapii uzależnień. Istotne jest także rozpowszechnienie numeru na Telefon Zaufania - 801 889 880. Rekomendujemy wzmocnienie kontroli dostępu nieletnich do miejsc z automatami do gier oraz punktów przyjmujących zakłady wzajemne. Konieczne jest skuteczne informowanie i przestrzeganie zakazu wstępu dla osób niepełnoletnich. Personel tych miejsc powinien być odpowiednio przeszkolony w zakresie przeciwdziałania udostępnianiu gier hazardowych młodzieży.
- Zalecamy zastosowanie strategii informacyjnej, która obejmuje przekazywanie dzieciom i młodzieży informacji na temat negatywnych skutków uczestnictwa w grach hazardowych. Takie działania mogą być integrowane na przykład w ramach godzin wychowawczych w szkołach.
- Warto zwrócić uwagę rodziców na potencjalne ryzyko związane z grami hazardowymi i konieczność komunikacji z dziećmi na ten temat. Rekomendujemy organizowanie dla rodziców warsztatów i szkoleń, które pomogą im zrozumieć zagrożenia związane z hazardem w młodym wieku i nauczą ich, jak reagować w przypadku podejrzeń o udział dziecka w tego typu aktywnościach.
- Zalecamy przeprowadzenie warsztatów dotyczących użytkowania i wykorzystywania współczesnych mediów, które skupią się na bezpiecznym korzystaniu z cyberprzestrzeni. Organizację takich warsztatów, zatytułowanych "Media", można powierzyć Ośrodkowi Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa. Podczas tych zajęć uczniowie zdobywają umiejętności, takie jak bezpieczne poruszanie się w świecie mediów masowych, kontrola czasu spędzanego online, przed telewizorem lub komputerem, krytyczna ocena prezentowanych przez media wartości i postaw, a także reakcja w sytuacjach zagrożenia. Warsztaty są dostosowane do wieku uczestników. Dodatkowe informacje można uzyskać, dzwoniąc pod numer telefonu 534 303 240 lub 12 422 82 30.
- Rekomendujemy przeprowadzenie zajęć mających na celu zwrócenie uwagi uczniów na problem uzależnienia od komputera i Internetu. Przydatne w realizacji tych zajęć mogą być ulotki informacyjne na ten temat. Dzięki dostępnej ulotce, odbiorcy mogą ocenić swoje indywidualne ryzyko uzależnienia, wypełniając prosty kwestionariusz. Materiał informacyjny podsumowuje zasady racjonalnego korzystania z multimediiów w codziennym życiu, wyjaśnia istotę nadużycia oraz wskazuje ogólnodostępne źródła wsparcia i pomocy.

- Rekomendujemy opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych na poziomie szkół, które skupią się na problemach uzależnień behawioralnych, takich jak uzależnienie od komputera, gier wideo, mediów społecznościowych itp. Te programy powinny być dostosowane do różnych grup wiekowych i zawierać informacje na temat negatywnych skutków nadmiernego korzystania z tych technologii oraz sposobów radzenia sobie z nimi.
- Rekomendujemy utworzenie grup wsparcia dla osób zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi oraz dla ich rodzin. Takie grupy mogą stanowić miejsce, gdzie osoby dotknięte problemem mogą dzielić się swoimi doświadczeniami, uzyskiwać wsparcie od innych oraz zdobywać informacje na temat dostępnych form pomocy.

3) Wczesne wykrywanie i interwencja w przypadkach bezpośredniego zagrożenia i wystąpienia problemów przemocy w rodzinie oraz minimalizacja negatywnych skutków:

- Należy zorganizować zajęcia mające na celu rozszerzenie wiedzy na temat przemocy. Oprócz omówienia konsekwencji przemocy, należy uwzględnić różne rodzaje przemocy. Warto użyć różnych technik i metod, aby przekazywać informacje w sposób atrakcyjny i aktywny. Skuteczne mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek z sytuacjami przemocowymi, aby lepiej zrozumieć doświadczenia ofiar przemocy), burza mózgów (tworzenie listy zachowań stanowiących przemoc) oraz praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów na rozwiązanie problemu przemocy).
- Należy również zaangażować rodziców i opiekunów w profilaktykę przemocy rówieśniczej, informując ich o podejściu szkoły do przemocy oraz o dostępnych rozwiązaniach i procedurach. Powinni być również informowani o krokach do podjęcia, gdy ich dziecko doświadcza przemocy.
- Warto prowadzić zajęcia psychoedukacyjne w klasach, które pomogą uczniom rozwijać umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmocnić ich poczucie własnej wartości i nauczyć asertywnego zachowania się. Do innych pożądaných działań w zakresie przeciwdziałania przemocy należą: trening empatii (ćwiczenia, które pomagają zrozumieć uczucia i emocje osób doświadczających przemocy), trening atrybucji (ćwiczenia, które pomagają zrozumieć przyczyny zachowań konfliktowych z perspektywy drugiej osoby) oraz symulacje doświadczenia (inscenizowanie różnych sytuacji, aby uczniowie mogli lepiej zrozumieć uczucia i działania innych osób).
- Prowadzenie zajęć integracyjnych w klasach ma na celu budowanie pozytywnego środowiska wychowawczego, wzmocnianie więzi między uczniami, tworzenie relacji opartych na partnerstwie, dobrych stosunkach i wsparciu wzajemnym.
- Konieczne jest również przeprowadzenie warsztatów z uczniami, aby poszerzyć ich wiedzę na temat cyberprzemocy i jej negatywnych skutków. Ważne jest uświadomienie uczniom, gdzie mogą szukać pomocy w przypadku bycia ofiarą lub świadkiem takiej przemocy.
- Nauczyciele powinni również uczestniczyć w szkoleniach, które pomogą im rozwijać umiejętności zarządzania klasą, właściwego reagowania na niepożądane zachowania uczniów, wzmocniania pożądaných zachowań i określania oczekiwań wobec uczniów.
- Ostatecznie, ważne jest opracowanie procedur reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy i podjęcie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

- Organizacja warsztatów dla mieszkańców, których celem jest zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Podczas tych warsztatów uczestnicy dowiedzą się, jak skutecznie komunikować się z osobą stosującą przemoc, nauczą się asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poznają inne dostępne sposoby wsparcia ofiar przemocy. Ponadto, mieszkańcy będą informowani, jak reagować, jeśli znają osobę doświadczającą przemocy.
- Wprowadzenie w placówkach opieki zdrowotnej wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej u nowych pacjentów. Badania wykazują, że w rodzinach z problemem uzależnienia od alkoholu często występuje przemoc. W tym celu można wykorzystać kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy wobec dorosłego i zaproponować algorytm postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej, który można udostępnić pracownikom służby zdrowia.
- Promowanie procedury "Niebieskie Karty" poprzez rozpowszechnianie plakatu, który ilustruje schemat przebiegu całej procedury. Plakat ten ma na celu ułatwienie orientacji w kolejnych etapach realizacji procedury "Niebieskie Karty" i może być przydatny zarówno pracownikom, jak i osobom dotkniętym przemocą. Można go zamówić na stronie www.niebieska.pl lub pisząc na adres: sekretariat@niebieska.pl.
- Przeprowadzanie lokalnych kampanii społecznych, które mają na celu obalenie mitów i stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie oraz edukację na temat mechanizmów przemocy i jej społecznego wpływu.
- Podniesienie świadomości dorosłych mieszkańców na temat negatywnych skutków stosowania przemocy w procesie wychowania dzieci, jednocześnie oferując edukację w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych metod wychowawczych. To może być osiągnięte poprzez organizację warsztatów i zajęć dla rodziców oraz wykorzystanie strategii informacyjnej, zarówno w mediach masowych, jak i lokalnej społeczności.

4) Wzmocnienie systemu instytucjonalnego i organizacyjnego Gminy Łobez w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom:

- Wspieranie integracji i efektywnej współpracy między różnymi instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie, poprzez organizowanie regularnych spotkań interdyscyplinarnych oraz wspólnych projektów mających na celu zwiększenie skuteczności działań.
- Inwestowanie w rozwijanie kompetencji pracowników służb społecznych, w tym organizowanie cyklicznych szkoleń dotyczących dostępnych form przeciwdziałania uzależnieniom, umiejętności diagnozowania uzależnień, rozpoznawania przemocy w rodzinie oraz zrozumienia aspektów prawnych tych problemów i sposobów ich skutecznego rozwiązywania.
- Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, sołectwami i grupami nieformalnymi, aby rozwijać inicjatywy zwiększające aktywność społeczną, tworzyć różnorodne oferty alternatywnych form spędzania wolnego czasu, wspierać aktywizację marginalizowanych grup społecznych oraz promować integrację międzypokoleniową.

- Rozwinięcie stałych mechanizmów monitorowania i oceny skuteczności działań przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie. Regularne raporty oraz analizy powinny być wykorzystywane do dostosowywania programów i projektów w celu osiągnięcia lepszych wyników i efektywniejszego wykorzystania zasobów.
- Wspieranie długoterminowych inicjatyw prewencyjnych i edukacyjnych w miejscach publicznych, takich jak parki, place zabaw, biblioteki i centra kulturalne. Tworzenie przestrzeni społecznych, które promują zdrowy styl życia i dostarczają alternatywnych rozrywek dla mieszkańców.
- Kontynuowanie współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za sprawy zdrowia publicznego i edukację, aby włączyć tematykę przeciwdziałania uzależnieniom do programów nauczania w szkołach i placówkach opieki zdrowotnej. Wspólna praca może pomóc w budowaniu świadomości i umiejętności potrzebnych do radzenia sobie z tymi problemami już od młodego wieku.

PODSUMOWANIE

Badanie przeprowadzone na obszarze Gminy Łobez miało na celu zrozumienie i zidentyfikowanie głównych problemów, z jakimi boryka się społeczność lokalna. Wyniki tego badania stanowią podstawę do planowania i wdrażania konkretnych działań przez władze lokalne, mających na celu stopniową eliminację tych problemów i zagrożeń występujących na terenie gminy.

Wyniki wstępnej oceny skali zjawisk takich jak przemoc, narkomania, alkoholizm, palenie tytoniu, uzależnienia behawioralne i inne problemy społeczne pozwalają na właściwe dostosowanie działań prewencyjnych. Ważne jest, żeby szczególną uwagę zwrócić na dzieci i młodzież, ponieważ badania naukowe sugerują, że wpływ rodziny i środowiska domowego ma kluczowe znaczenie dla rozwoju osobowości i wartości młodego człowieka.

Media i rówieśnicy mogą także negatywnie wpływać na kształtowanie się osobowości młodzieży i prowadzić do ryzykownych zachowań. Dlatego istotne jest, aby władze lokalne skoncentrowały się na wsparciu dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych problemami społecznymi, ponieważ te problemy często przenoszą się na dorosłe życie.

Szkoła również pełni kluczową rolę w budowaniu systemu wartości młodych ludzi i informowaniu ich o konsekwencjach ryzykownych zachowań. Dzieci, których rodzice borykają się z uzależnieniami, powinny być szczególnie objęte wsparciem i opieką.

Mimo umiarkowanego poziomu występowania problemów społecznych w Gminie Łobez, istnieje potrzeba podjęcia działań, które zapobiegą pogłębianiu się marginalizacji, wykluczenia i patologii społecznych.

Ważne jest także edukowanie społeczności lokalnej na temat właściwych sposobów reagowania na przemoc rówieśniczą i przemoc domową, ponieważ badanie wykazało, że wiele osób jest świadomych tych zjawisk w swoim otoczeniu. Należy dostarczyć im informacji na temat tego, jak powinni postępować w przypadku bycia świadkami przemocy oraz gdzie mogą szukać pomocy.

Badania i analiza problemów społecznych w Gminie Łobez wykazały różne obszary, które wymagają interwencji. Wyniki te wskazują na konieczność wprowadzenia zmian i działań na terenie gminy, mających na celu poprawę sytuacji społecznej i jakości życia mieszkańców.

Zespół badawczy i osoby odpowiedzialne za ten raport mają nadzieję, że prezentowane wyniki będą użyteczne jako wskazówka do podejmowania działań mających na celu rozwiązanie problemów społecznych występujących w Gminie Łobez.